

MEDITATIONES COST

Januarius,

Januar.

Neu Calendar. | Auf beyde. | Alt Calendar.

1 a Di. Jar ☿ Götter geb. St.	22 f Beaar.
2 b Steff. 8 ☿ gefährliche	23 g Dagob
3 c Zoha. 8. ☿ Kranckheitē	24 a Adā Ev.
4 d Kindl 8 ☿ 8.24.11.	25 b Christe.
5 e Simeon ☿ falter wind/	26 c Sicpha
Von den Wäissen auß Mo. Mat. 22	Evang. Luc. 2.
6 F. Oberst. ☿ vermischtes	27 D. Joh. E.
7 g Isidor ☿ wetter/ kalt	28 e Kindlet.
8 a Erhard. ☿ vnd lind/	29 f Thō. bis.
9 b Julian. ☿ ☿	30 g David
10 c Paul ei. ☿ Januersch.	31 a Sylvest
Alter	Januar.
11 d Zoh. P. ☿ ☿ 1.2.11.	1 a Di. Jar
12 e Reinho. ☿ falte wind/	2 b Steff. 8
Christi Eltern verwunderte, Luc. 2.	Evang. Mat. 2.
13 Hilar. ☿ ☿	3 E. Zoha. 8

meditationes Christi

ITD

nder.

caas.

agob

ā Ev.

riffe.

epha

uc. 2.

oh E.

ndlei.

ō. bis.

avid

ylvest

. Jar

caff. 8

Mat. 2.

ha. 8

13876

V
M

Au6

Ted
C

Ex

DE
VNIVERSA HISTORIA
Dominicæ Passionis
MEDITATIONES
Quinquaginta:

Auctore Reuerdo P. FRANCISCO COSTERO,
Doctore Theologo

*Te dubitas quod amem? fixum me respice fixus;
Cernitur in toto corpore sculptus amor.*

ANTVERPIÆ,
Ex officina Christophori Plantini,
Architypographi Regij. 1587.

CARMEN AD

LIBRVM.

PARVE Liber propera, quo te feret impetus au-
 Celestis, poteris quolibet esse loco. (r.
 Non est cur metuas turrita palatia Regum,
 Vel trepides senæ classica militia.
 Vel mercatorem fugias, aut vomere terram
 Qui secat, aut tumido nauigat oceano;
 Nec cui sunt lites, nec cui sunt otia curæ,
 Nec qui sunt primi Palladis arte viri.
 Te pueri, iuuenesq;, viriq; & grandior ætas,
 Te teneat cupida sexus uterq; manu.
 Et cum te manibusq; terent, oculisq; notabunt,
 Sit tibi cura, precor, cordis inire sinum.
 O vimam penitas possis populare medullas,
 Accendens castis corda cupidinibus.
 Vt norint quo fonte fluat mortalibus ægris,
 Et quo sit miseris funere parta salus.
 Nec norint tantum, sed crebra mente voluent,
 Et meminisse velint, quod meminisse iunet.
 Fixum etenim qui mente geret: non hunc ego nolla
 Crediderim, Christo commoriente mori.
 Quem non ter lectus moueas, huic pectora ferro,
 E duro huic certè corda adamante rigent.
 Sed tamen hoc ferrum fornace liquefcet amoris,
 Atque adamas hirci sanguine mollis erit.

13876

549

PRÆFATIO AD³

SODALITATEM SAN-
ctissimi Sacramenti in Aqu-
incinctensi Collegio Acade-
miæ Duacensis.

*De optimaratione Passionis Dominicæ
vtiliter pieq; meditanda.*

ONSTAT hunc à Deo
creato homini finem esse
constitutum, vt, quoniam
cum cæteris animantibus
aliquid ei commune esse voluit, ani-
mum tamen cælestem dedit; sensu
quidem externa procuret, sed mente
hæc inferiora supergressus ad princi-
pium suū Deum ipsum feratur. Quare
mirandum est sanè, & tantæ cecitati
condolendum, plerosque condicionis
suar oblitos tam anxie in res terrenas
totos effundi, &, quasi diuina hac
mente præditi non essent, animos nihil
altum sapietes semper instar vermium
repentes humi terræque infixos habe-
re, vt

A 2

re, vt

4 Præfatio de modo

re, vt vel ab ipsis brutis animantibus
hominis ingratitude, accusetur, quæ
suarum naturarum quodam instinctu accepti
beneficij quandam memoriam viden-
tur retinere. Quibus ne similes habeamini,
Sodales optimi, animum & frequen-
ti peccatorum expiatione purgatum,
& Domini corporis communionem
illustratum, meditationibus piis imbue-
re consueuistis; itaque corpore in terra
quidem constituti, spiritum tamen ad
caelos, sæpissimè transfertis, & cum san-
ctis Christoque, ipso mente versamini,
suoque animus principio vt coniungatur
laboratis. Hoc vestrum, imò pio-
rum omnium studium vt promoueam,
meditationum aliquam materiam col-
legi, qua vobis piarum cogitationum,
& vtilium contemplationum occasio
prebeat. Meditationes autem sunt
de doloribus & passione Christi Do-
mini nostri: quas vt vobis potissimum
proponerem, vobisque commendarem,
plures me causæ impulerunt. Prima
est

meditanda Passionis. §

est; quia ad commouendos hominum animos, sanctisque affectibus ad Dei amorem variè concitandos, nihil æquè conducit, ac beneficiorum, & tãtorum quidem beneficiorum, tantiq̃ue Dei ac Domini, seria cogitatio. Solent alij, quibus conscientia peccatis, irretita languet, mortis, iudicij, & pœnarum inferni metu, subinde à maleficiis contineri, & ad mentem reuocari: probi autem, & qui charitate magis quàm timore ducuntur, Dominicæ Passionis memoria in Dei charitatem desideriumq̃ue effunduntur. Secunda est, quod nullius planè rei facilius se menti obijciat, quàm passionis cruciatuum, molestiarũ, tristitiæ, ac tribulationum, quibus obstiti sumus, & in omni vita planè circumfusi, meditatio. Cælum, extremum Iudicium, Inferni pœnas, & id genus alia, quod conspectum nostrum fugiant, & multis procul abesse videantur, non satis intelligimus, neq; penetramus: At corporis dolores & angu-

6. Præfatio de modo

angustias animi, plures etiam quam
velimus, experientia novimus. Ter-
tia est, quod nullam omnino Christo
magis acceptam esse meditationem
orationemq; sciebam, quam eam quæ
de ipsius pro nobis passione sit institu-
ta. Ut enim victor ad pugnae suæ me-
moriæ gaudet, ita Christum passionis
suæ à nobis repetita memoria æquum
est delectari: tum quia certamine tam
cruento perpetuam sibi ac nobis, eam-
que maximè gloriosam victoriã repor-
tarit; tum verò quod per eam grati ani-
mi in nobis videat significationem.

Quarta est, quod nullam humano ge-
neri meditationem, magis esse necessa-
riam viderem, quam illius rei, ex qua
sola nobis remissio peccatorum & iu-
stificatio depromitur, omnisque metiti
& boni, salutisq; ratio deducitur. Quæ
sanè maxima est causa, cur Ecclesia, ex
Apostolica institutione variis modis
huius nobis passionis memoriæ toties
reuocandam statuit, signo crucis quòd
mani-

meditandæ passionis. 7

manibus formamus; variis picturis & imaginibus Dominicæ Passionis, quas Laici librorum loco habere consueverunt; Ieiunio sexta feria & sabbatho, aut à carnibus abstinētia; Anniuersaria passionis celebritate sub finē Quadragesimæ; variis cōcionibus, lectionibus, campanarum pulsu, &c. Atque ipsemet Christus, insignem nobis, salutarēque, & quotidianam suæ passionis recordationem sacrę Missæ sacrificium instituit, quo mortem suam, effusumq. pro nobis sanguinem clarissimè representauit. Quinta deniq; est immēsa illa utilitas, qua maior ex quacunq. aliarum rerum cōtemplatione redundare non potest. Vti enim omnia bona passionis Dominicæ meritis humano generi sunt cōparata, sic in eadē, tanquam in instructissima officina omnium virtutum & bonorum merces inueniuntur, & ab eadem quàm facillimè petuntur.

Cæterum ad eas utilitates facilius comparandas, de optima meditandi

8 Præfatio de modo

ratione vos putavi admonendos. Errant enim plerique, quod satis esse existiment, si historiam passionis memoria repetant, vel ea cogitata, interna animi suauitate afficiantur; cum id tamen nihil ad animæ salutem adferat, solo intellectu discurrere vel oblectari, nisi simul affectus & voluntas commoueatur. Etenim neminem epulæ, exstructæque mensæ satiant, si oculis tantummodo conspiciantur, nisi ori ingerantur, dentibus terantur, & in ventriculum demittantur. Historiæ quidem cognitio, meditationis cuiusque est fundamentum, & intellectus rationationes materiam præbent; sed fructus vniuersus in eo cernitur, vt voluntas quæ in homine principem locum tenet, variis affectibus moueatur; ea enim sola meretur apud Deum; ea sola in Deum amore fertur; ea sola hominis in Deum dirigit actiones.

Itaque vt rem totam paucis perstringamus, qui eandem hanc materiã optimè pertra-

pertra
affect
cõci
Cõp
Desi
nem
rem
uite
liter
sem
tatio
ria,
velu
stan
P
est,
lem
tran
an
tur
alio
tior
stion
mal

meditandæ passionis. 9

pertractarunt, septem illi nobis animi affectiones, quæ hac passione possint cõcitari, designarunt: Compassionem, Cõpunctionem seu dolorẽ de peccatis, Desiderium imitãdi, Gratiarum actionem, Admirationem, Spem, & Amorem in Deum; quas vobis paucis, breuiterque explicabo, vt qua ratione vtiliter in sequẽtibus meditationibus versimini intelligatis: illis quidem meditationibus subministratur vobis materia, quam tamen vos septem his modis velut dentibus teratis, affectuique gustandam & digerendam tradatis.

Prima itaque est **Compassio**; hoc est, animi affectio, qua patienti condolemus, eiusque dolores quasi in nos transferimus, & si non corpore, saltem animo sentimus; eaque affectione videtur quasi diuisus, & cõmunicatus cum alio eius qui patitur dolor, & leuior mitiorque effectus; vt grauior est, molestiorque si vel patientem irrideas, vel malis eius nihil mouearis. Christus vt

10 Praefatio de modo

dolores nostros leniret, pati pro nobis,
& nobis compati voluit, sicut ait B.

Heb. 4.

Apost. Non habemus Pontificem qui
non possit compati infirmitatibus no-
stris, tētatum autem per omnia. Et qui-
dem licet Christi dolores iam exantla-
tos & absolutos nos mitigare hoc no-
stro dolore non possumus; grata est ta-
men ei nostra compassio, qua eius pas-
sionem atque dolores, quodam modo
nostros facimus, nobis que applicamus.

Roms. 8.

Proinde rectè dixit Apost. Cohæredes
sumus Christi, si tamen compatimur,
vt & cōglorificemur. Etenim qui Chri-
sti patientis in se non transfert dolores,
is utique regnantis cohæres esse nequi-
bit. Caterum duo sunt quæ ad hanc
compassionem & cōmiserationem fa-
ciunt. Primo, Personæ conditio, nem-
pe Nobilitas, bonitas, in alios pietas, &
similia quæ mali inflictæ indignitatem
augent; deinde grauitas immanitas-
que pœnarum. Nos igitur si commi-
seratione affici velimus, in singulis ca-
piti-

meditandæ passionis. 11

pitibus expendendum primum quisnam sit ille qui patitur. 1. dignitate Deus, qui maiestate cælum replet & terram. 2. homo nobilis, ex stirpe regia Davidis, de Spiritu sancto conceptus in virginis utero. 3. si intellectum spectes, doctissimus; si voluntatem, sanctissimus atque integerrimus, qui nullo vnquam errore aut peccato vel Deum offendit, vel hominem læsit.

4. si conuersationem, grauissimus, nunquam ridere visus, lacrymari sapius, & quidē descendendo peccata nostra.

5. si formam totiusque corporis dignitatem, præ filiis hominum speciosus, & complexione tenerimus. Deinde pœnarum magnitudo, & quibus singulas membris sit perpeffus, attentius contemplandum. 1. nihil in ipso vacuum dolore fuit, corpus corporisque omnes sensus, anima eiusque potentia, denique quicquid in Christo fuit, suas pœnas sustinuit. 2. pœnæ fuerunt acerbissimæ, tum ex corporis

tener-

tenerrima cōstitutione, tum quod nullo interno solatio ad ferendum suavius subleuaretur. Theologorum est certissima doctrina, neminem vnquam mortalium tales in hac vita pœnas & cruciatus sustinuisse quales suscepit Dominus. Si facinorosum aliquem videamus graua licet iustissimè perferentem, commouemur tamen, & quantum res patitur, eius in nos dolorum partem aliquam transferimus; imò & canem vel asinum verberatum grauius miseramur. Anne igitur deceat nos condolere filio Dei tanta sufferenti & quidem in gratiam nostri.

Secunda est **Compunctio** seu dolor de peccatis; quando ad horrorem detestationemque peccatorum, ex meditatione passionis Domini inducimur; quod commodè fiet, si primò quidem peccati malitiam, deinde verò quid peccatum Christo attulerit, consideremus. Et malitia quidem in Deum utpote infinitum, est infinita, tantaque vt

(salua

meditandæ passionis. 13

(salua iustitia Dei quæ violari non debuit) deleri nisi re infinita non posset. Igitur vel infinita pœna toleranda erat, quæ in creaturam finitam cõuenire nequit; vel tempore infinito, quomodo luunt peccatores in inferno; vel infinitæ dignitatis personæ patiendum erat, hoc est ipsimet Deo immensæ maiestatis. Hinc vltius progrediamur, attenteq. consideremus, quid Deum de cælis in hanc terram traxerit, atque ad passionem subeūdã induxerit, nimirum peccata nostra. Nisi enim peccasset homo, nec nasceretur in mundo Deus, nec pateretur, nec moreretur. Proinde sicut peccatori sua peccata in inferno sedem parant; & sicut furi parant sua furta supplicium; sic cuiusq. nostrum peccata Christo moriendi necessitatem attulerunt. Detestanda est igitur malitia peccati, quæ ipsum quoque Deum nostrum ad crucem adegit. Ne verò existimes hinc fortasse peccati grauitatem extennari, quod nõ pro tuis solius, sed

14 Præfatio de modo

sed pro totius mundi peccatis Christus mortem sustinuerit, illud cuique debet esse persuasum, eo non quidem peccati malitiam minui, sed insignem Dominicæ passionis virtutem indicari, quæ non vnius aut paucorum, sed omnium prorsus hominum simul peccata delerit. Etenim meritum passionis cum sit infinitum, nulla malitia potest superari: idque vnum ad peccati gravitatem indagandam sufficiet, quod nisi infinito Christi merito non potuerit deleri. Ut ergo Solis huius clarissimi si vnus & solus lucem percipias, non magis tamen ille soli tibi lucebit, quam si cū cæteris mortalibus eiusdem splendore communiter perfruaris: vtque non minus homini mortem inferas, si solus cor eius ferro penetrares, quam si ad idem perficiendum alios tibi decem adiungas; ita vel vnum mortale peccatum ad quod expiandum necessaria erat mors & passio filij Dei, à nobis commissum, non minus est causa mortis Domini, quam

meditandæ passionis. 15

quàm cum reliquis peccatis totius orbis coniunctum: Neque minus utilitatis nobis adfert Christi passio pro totius mundi peccatis suscepta; quam si pro me solo eisdem cruciatus & mortem pateretur.

Tertia est Imitatio; vt ea nimirum desideremus sequi & imitari, quæ in Christo contèplamur; vti monet Apostolus. Christus passus est pro nobis, 1. Pet. 2. vobis relinquens exemplum, vt sequamini vestigia eius; Et, Christo passo 1. Pet. 4. pro nobis in carne, & vos eadem cogitatione armamini. Duo sunt autè nobis ad imitandum hac passione proposita. Vnum est desiderium patiendi pro Christo, qui tam acerba sustinuit pro nobis. alterum est virtutum cumulus, quæ si alibi vsquam, hac, cerè passione sic eluxerunt, vt tamesi verbis siluerit Dominus, exemplo tamen de hac quasi cathedra crucis omnes virtutes doceret, & quidem perfectissimè doceret, tum quia nulla interna consolatione frue-

fruebatur, quæ tamen interna gratia nostras virtutum actiones solet comitari; tum quia non deerat magna repugnandi recusandique occasio. Nobis itaque in qualibet meditatione erit inuestigandum, quæ in ea virtus potissimè commendetur; tum quo eam modo Dominus exercuisse narretur; demum, excitandum est desiderium, propositumque firmum, eiusdem virtutis adipiscendæ, modusque excogitandus eius comparandæ; & Christi per hanc virtutis ipsius actionem gratia imploranda, ad id quod conceperimus perficiendum. Elucent autem in hac passione virtutes quidem omnes, sed eæ potissimum, quas toties scripturæ nobis commendarunt. 1. Humilitas, qua multis modis irrisus, alba veste purpuraque indutus, spinea corona redimitus, latroni Barrabæ postpositus, in medio latronum crucifixus, aliaque plura id genus ad contemptum, & ludibrium perpeffus, demissè semper se habuit.

habu
nig
sem
toler
nes
cul
sua
dixi

3.
max
qua
ran
solu
tem
iud
vest
ron
hun
nus
ta
ter
Ch
tur
De

meditandæ passionis. 17

habuit. 2. Mansuetudo, qua benignum se omnibus moderatumque semper exhibuit; mala patientissimè toleravit; & admirabili silentio ad omnes iniurias, conuitiaque conticuit; excusationes nullas adhibuit; neminem sua loquacitate offendit; nihil vnquam dixit asperius cuiquam aut fecit.

3. Obedientia, quæ tunc sanè vel maximè commendationem meretur, quando & difficilia, & ab impiis imperantur. Fuit autem Christus non Patri *Philip. 2.* solum obediens vsq. ad mortem, mortem autem crucis, sed impiis quoque iudicibus atque tortoribus, quibus vt vestes exueret, purpuram indueret, coronam spineam susciperet, crucis lignum humeris ipse suis ferret, ad clauos manus pedesque porrigeret, aliaque multa imperantibus, simpliciter, alacriter & constanter obtemperavit. 4.

Charitas, quæ tum demum suis videtur esse numeris absoluta, cum propter Deum non solum amicos, sed ipsos quoque

B

18 Præfatio de modo

quoque hostes nobis pessimè volentes,
& summo prosequimur amore, & pro
hostibus nunquam, sed pro amicis ha-
bemus; quod quidem cumulatissimè
Dominum videmus præstitisse, qui de
perfectissima sua in nos charitate lo-
Ioan. 15. quens dicebat: Maiorem charitatè ne-
mo habet, quàm vt animam suam po-
nat quis pro amicis suis. Cùm enim
maior esse videatur charitas, si animam
ponas pro inimicis; maior tamen est ea
charitas, quæ nullos agnoscit inimicos,
sed ipsos etiam hostes reputat amicos,
eisque non minus quam amicis benè
facit. Iam verò Christus ea suos inimi-
cos est charitate cõplexus, vt quo plura
ab eis sustineret, hoc magis semper in
eos inardesceret amor, ac beneficiis
semper maioribus cumularet, non ali-
ter quam ignis folle agitur incalescit
magis. Igitur toto quidem passionis
tempore pro inimicis Deum Patrem
Psal. 108 orauit: Pro eo, inquit, vt me diligenterent,
detrahebant mihi, ego autem orabam.
sed

meditandæ passionis. 19

sed mente, non voce. Cruci autem affixus, fusoque ex quatuor fontibus manuum & pedum sanguine, elata iam voce pro crucifixoribus rogavit: demum expirans etiam corda astantium ad fidem & pœnitentiam summa charitate commouit. 5. **Misericordia**, quæ filia est charitatis. Hac nobis Dominus vestes, honorem, famam, boni nominis existimationem, florentem aetatem, vires, sanitatem, sanguinem & animam donauit. 6. **Contemptus mundi**, quo illa omnia quæ mundus admiratur, & in bonis habet, repudiauit; suscepit autem illa à quibus mundus abhorret. Pro diuitijs, extremam elegit paupertatem; pro honoribus contemptum; pœnas pro delicijs; pro fauoribus irrisionem. 7. **Perseuerantia**, qua nec matris dolore victus; nec amicorum tristitia motus; nec hostium irrisione superatus; nec corporis tormentis fractus de cruce unquam descendere voluit; quam

femel pro salute tua conscenderat.

Quarta est Gratiarum actio, qua beneficia in nos collata contemplantes, in laudes prorumpimus, non verbis modò, quæ est laus & actio gratiarum minima; sed corde potius & operatione, vt & mente acceptum beneficium recolentes magni illud faciamus, & ab omni offensa benefactoris caueamus, & omnibus in rebus occasione rependendi ne prætermittamus. Quinque porrò sunt quæ ad gratitudinem mouere solent: 1. malum quod euasimus: 2. bonum quod beneficio accepimus: 3. dignitas benefactoris: 4. modus collati beneficij: 5. conditio personæ in quam beneficium confertur. Vt ergo ad gratitudinem inducamur, cogitanda nobis sunt.

1. mala à quibus hac Christi passione erepti sumus; peccatum omnium malorum maximum; mentis cæcitas, cordis durities, seruitus diaboli, fæditas animæ, præsens periculum aeterni ignis

meditandæ passionis. 21

ignis, ita grauis vt cogitationem superet; ita diuturni vt finē nesciat; ita certi vt sine Christo nequeat vitari. 2. bona quæ accepimus: gratiam, iustitiam, adoptionem filiorum Dei, sacramenta, sacrificium, virtutes, promissio vitæ æternæ, denique bona omnia corporis & animi, interna atque externa: Nihil est enim bonorum in vita humana, quod non Christi passio nobis vel donauit vel conseruauit. 3. personæ dignitas. Vt enim solet propter dignitatem maius dari stipēdium doctori vel homini nobili pro exiguo officio, quàm rustico pro graui labore; ita, maiores gratiæ habendæ sunt digniori. Quæ tandem ergo Christo, qui est infinitæ dignitatis, exhibebitur gratitudo? 4. modus præstiti beneficij; gratis, & non sine summo labore; Cælum & terram cōdidit Deus, nulla suscepta molestia, verbo solo; redemit autem te doloribus, sanguine, & vita sua; omnibusque collatis, nihil à te præter laudem,

22 Præfatio de modo

dem, & gratiarum actionem requirit.

5. Personæ conditio, cui benefici-
cium præstatur; si vilis, si hostis, si in-
gratus. Nos porro quid sumus? Nam si
Sap. 11. orbis terrarum (vt ait Sapiens) ante
Deum est sicut gutta roris antelucani
qui descendit in terram; quid erit ad
Deum collatus homuncio vnus, qui ni-
hil est si cum vniuersa hominum mul-
titudine, ipsoque orbe conferatur? vi-
Iob 17. litatem nostram expressit S. Iob: Pu-
tredini dixi, pater meus es, mater mea,
& soror mea vermibus. Iam verò non
solùm viles sumus, sed hostes quoque
eramus, alieni à Deo & auersi, eiusque
neque quærentes gratiam neque peten-
tes, quin potius respuentes oblatam.
Hæc igitur expendens, 1. ereptum
te ex summis, certissimis, æternis ma-
lis, 2. donatum summis & infinitis
bonis, 3. à summo & infinitæ ma-
iestatis Deo: 4. tantis laboribus ac
pœnis quantas creatura nulla mortalis
sustinuit; considerabis anne æquum sit,
tam

tam
grat
C
Tri
rum
tur,
nam
vel
2.
de o
trab
& f
nes
nost
iusti
pisc
mus
nō p
Iob)
Hui
Chr
ris, i
I
mur
1113

tam abiectam creaturam in laudes & gratiarum actionem dissolui.

Quinta est, In spe concipienda: Trium rerum consideratione non parum vacillat spes nostra & infirmatur, 1. splendoris qui ad vitam æternam requiritur, in quam nihil intrabit *Apoc. 21* vel immundum, vel inquinatum,

2. exacti examinis iudicis, qui etiam de otioso verbo exiget rationem, penetrabitque vsque ad diuisionem animæ & spiritus, scrutabiturque cogitationes & intentiones cordis. *Hebr. 4.* 3. vilitatis nostræ, qui & quotidianis peccatis Dei iustitiam offendimus, & pleni concupiscentiis, ac imperfectionibus viuimus, & cordis nostri interiora ipsimet nō penetramus. & si simplex fuero (ait

Iob) hoc ipsum ignorabit anima mea. *Iob 9.* Huic porrò diffidentia medetur passio Christi, animumque hominis peccatoris, in spem erigit atque sustentat. Nam

1. vt gloria æternæ vitæ magnam munditiā requirit; ita Christi passio

24 Præfatio de modo

& sanguis, lauat omnes iniquitates nostras, animam Sole reddit clariorem, efficit filios Dei, dat ius ad vitam æternam, vt non iam in alienam, sed in nostram hæreditatem ingrediamur.

2. est quidem districtum Christi iudicium, sed passionis huius merita seueritatem hanc perferre possunt: cum maior sit satisfactio, quàm debita: & peccata numero sint finita, merita autem magnitudine infinita: & denique quia iudex erit, qui fuit aduocatus, mediator, redemptor, qui vt cælum tibi daret, eius tibi pretium obtulit, sanguinem, inquam, pro te fusum, cuius ipse quæ magno labore fudit, non ignorat dignitatem. 3. vilitas nostra est magna illa quidem, vt qui ex nobis nihil possimus quasi ex nobis, sed gratia passionis merito nobis communicata, admirabilem addit animis nostris splendorem, dimittit peccata omnia, addit vires & facilitatem operãdi, operibus nostris sufficit dignitatem, vt vi-

tam

tam
nostri
eius
bore
vel fe
aliter
vxore
bitor
neces
Sex
rò ex
nobil
pulch
ad ea
prior
rem
verbi
nifici
gnola
benef
tia aff
amor
patiat
lestijs

meditandæ passionis. 25

tam æternam mereantur. Spes igitur nostra erigetur, si opes omnes Christi, eius omnia merita, omnia ieiunia, labores, pœnas, & quæcunque demùm vel fecit, vel sustinuit, cogitemus, non aliter nostra esse, quàm mariti bona ad uxorem pertineant, quibus ipsa ad debitorum suorum dissolutionem, aliasq. necessitates vti possit.

Sexta, Amor Dei. Amorem porrò excitat, 1. rei ipsius quæ amatur, nobilitas & pulchritudo, quomodo pulchritudine virtutum & scientiarum ad eas inardescimus. 2. Amor, si priores diligamur. Cæterùm ad amorem augendum conducit, 1. si non verbis modo, sed magnis quoque beneficiis fiat amor testatus. 2. si magnolabore & incommodo amantis hæc beneficia comparentur. 3. si iniuria affectus & repulsam sæpius passus, amorem nihilominus concidere non patiatur. 4. si his omnibus suis molestijs & laboribus nihil quærat quam

redamari. Et hæc quidem omnia Christus sua passione exhibuit. 1. dilexit opere & veritate, omniaque bona donavit. 2. magno suo incommodo pro nobis factus egenus vt nos ditaret, omnia mala assumpsit, vt nos repleret omnibus bonis. 3. toties à nobis repulsus, nihil de amore tamen remittit. 4. denique à nobis præter amorem nihil requirit. Ama (inquit) & sufficit. Vt ames porrò seruandæ erunt amanti conditiones ac leges, quas hac passione sua Christus expressit. 1. est, vt de re amata perpetuò cogitemus, idque ipsius Christi exemplo, qui vt nostri memoriam nunquam deponeret, in manibus nos suis insculpsit. 2. vt de ea frequenter loquamur: ex abundantia enim cordis os loquitur; & id quoque Christi exemplo, qui in ipsa etiam cruce de nobis cum Patre est collocutus, eumque pro nobis orauit. 3. vt nihil æquè vereamur quàm amatum offendere; quod te Christus docuit, qui suam passionem

omnia.

Mat. 12.

omni
amor
imper
dandi
nō lib
ci præ
Christ
num,
in inf
ætern
que n
Se
ditan
ne na
qua n
excita
ciunt
ment
fit ille
cadit;
rum;
ætern
pro il
homi

meditandæ passionis. 27

omniaque sua eo retulit; vt in sui te
amore proouocaret. 4. vt totos nos
impendamus in rebus amici commen-
dandis & promouendis; Christus enim
nō sibi sed nobis laborauit. 3. vt ami-
ci præsentiam deprecamur; sunt enim
Christi deliciae, esse cum filiis homi-
num, qui nos terra marique, in aëre, &
in inferno quæsiuit, vt inuentos sibi in
æterna beatitudine coniungeret, suam-
que nobis diuinitatem communicaret.

Proh. 8.

Septima denique ac postrema me-
ditandæ passionis ratio ex admiratio-
ne nascitur. Admiratio autem, re ali-
qua noua, insolita, & incredibili solet
excitari. Quatuor porrò sunt quæ fa-
ciunt Christi Domini passionem vehe-
menter admirabilem. 1. Quod passus
sit ille, in cuius maiestatem passio non
cadit; qui est gloria & gaudium sancto-
rum; cuius dignitas est infinita, vita est
æterna, sublimitas immensa. 2. Quod
pro illis passus sit à quibus patiebatur,
hominibus vilibus, hostibus, ingratiss.
3. Quod

28 Præfatio de modo

3. Quod talia sit passus, qualia nemo sustinuit mortalis homo, tam si cruciatus spectes, quàm si ignominias, irrisiones, paupertatem, aliaque vitæ mala.

4. Quod cum hac passione humanum genus redemerit, ad hoc perficiendum modo admirabili sit vsus. Nam

1. Cû summa corporis infirmitate, summam qua diabolum principem mundi prostravit & superavit, coniunxit potentiam. 2. Summa iustitia cum summa misericordia conuenit. nam homini faciens misericordiam, in se sustinuit Diuinæ iustitiæ seueritatem. 3. Summa sapientia eluxit in ea quæ hominibus putaretur summa stultitia. Siquidem

1. Cor. 1.

crux Christi Iudæis quidem est scandalum, Gentibus autem stultitia. Magna porrò fuit sapientia, 1. Callidissimum hostem arte & patiendo superare, iisdemq. armis quibus superior euaserat, deicere. 2. Tali supplicij genere nos liberare, in quo & medicinam reponeret omnium morborum nostrorum, &

exempla

exem
& flar
nihil
imita
quàm
Et ha
In
anim
tate f
rentu
ad m
net S
mus
in eo
lunta
men
curis
grati
salut
2. V
licun
histo
ex pa
bello

exempla omnium virtutū proponeret, & flammam amoris excitaret. Siquidem nihil vsqueadè nos prouocat, vel ad imitationē Christi, vel ad amorem Dei, quàm ista Dei nostri acerbissima passio. Et hæc quidem de affectibus sufficiant.

In his porrò meditationibus vt ad animarum nostrarum salutē cum vtilitate fructuq̄. versemur, pauca ista viderentur obseruanda. 1. Vt ne imparati ad meditandum accedamus; sed (vt monet Sapiens) ante orationem præpare- *Eccl. 18.* mus animam nostram: quæ præparatio in eo consistit, vt deposita peccandi voluntate, in manus Deo nos tradamus; mentemq̄. externis cogitationibus & curis exuamus; & demùm à Christo gratiam sollicitè petamus, ad fructum salutarem hac meditatione capiendum. 2. Vt primum quidem vnus § Euāgelicum textum, deinde verò illius etiam historiæ meditationem, vel totam, vel ex parte perlegamus. 3. Vt seposito libello, nobiscum ipsi quæ lecta sunt re-
petamus,

30 Præfatio de modo

petamus, & quis in illis affectus concitari possit consideremus, eumq. in nobis commouere ne prætermittamus.

4. vt in colloquium cū Deo & orationem ex affectu iam concitato erumpamus, Deumq. vel laudemus vel admiremur, vel pro impetranda peccatorum remissione, aut aliquo beneficio precemur; vel deniq. ea proloquamur, quæ mens excitata dictabit. Profuerit etiam à capite has meditationes auspicari, tum vt historiam passionis melius retineamus; tum vt sensim à minoribus ad maiora veniamus.

Cæterùm in his meditationibus quo gratiores essent & vtiliores, nihil admiscui quod solidum non sit & probatum, ne incertitudo vel detrahat auctoritati, vel deuotioni sit impedimento: siquidem nihil allatū est ad historiam, nisi quod Scripturæ loquuntur, vel Patres confirmant, vel traditio ipsa pro indubitato habet: documenta quoque ipsa quæ meditationibus adiunguntur, magna

magn
prom
qui de
mini
dam
prolix
vel m
valen
propo
verbi
Dom
solam
uere,
nator
ceant
Vo
hunc
care,
est fa
sanct
& su
hæret
modi
sti m

meditandæ passionis. 31

magna ex parte aut ex veteribus deprompta sunt, aut ex recentioribus illis qui de ratione meditandæ passionis Domini, vtilissimè conscripserunt. Quædam porro meditationes de industria proluxius excurrunt, illæ præsertim quæ vel multum ad commouendos affectus valent, vel separatim pro concionibus proponi possunt. quales sunt de septem verbis illis quæ de cruce loquutus est Dominus. Volui enim hoc libello non solam contemplandi rationem promouere, sed ipsis quoque prodesse concionatoribus, vt vtiliter & populum doceant, & animos varijs modis cõcitent.

Vobis autem Sodales oprimi, placuit hunc meum qualemcunq. laborem dicare, vt quibus ex instituto propositum est sacrum Christi Domini corpus in sanctissima Eucharistiæ hostia venerari & sumere, eiusque honorem aduersus hæreticorum blasphemias tueri, huiusmodi meditationibus ad sacram Christi mensam accessuri, memoria (vt Dominus

32 Præfat. de modo med. pass.
minus præcepit) repetatis passionem,
mortemque & sepulturam eius; vestra-
que corpora in verum Dominici cor-
poris sepulchrum aptetis; animisque ei
laudes actionesque, referatis gratiarum;
eiusque incensi amore, qui se totum
vobis est elargitus, totos vos vicissim in
eius obsequium & proximorum auxi-
lium impendatis. Precor autem vt in
huius mei laboris mercedem orationes
vestras pro me Christo passo, mortuo-
que offerre dignemini. Valete.
Antuerpiæ 17. Ianuarij. 1587.

Vester in Christo seruus

Franciscus Costerus.

D E

D

M

Hym
tra
co
dis

gener
que p
cæna
sua ad
autem
renter
gie A
teris re
ficiat,
ma no

33
DE PASSIONE
DOMINI,
MEDITATIO PRIMA.

De egressu ex domo cœna.

Hymno dicto, egressus est I E S V S *Mat. 26.*
trans torrentem Cedron, secundum *Mar. 14.*
consuetudinem, & secuti sunt eum *Luc. 22.*
discipuli eius. *Ioan. 18.*

CH R I S T V S passionem
suam exorsus est, 1. ab oratio-
ne, 2. ab egressu de loco cœna-
culi; tum vt ne caperetur quasi
comessator aliquis, sed vt
generis humani orator apud D E V M, at-
que patronus; tum ne hospiti apud quem
cœnauerat, aliquod incommodum passio-
sua adferret, quæ omnibus prodesse, nulli
autem obesse debebat. 3. Transiit Tor-
rentem Cedron, qua via olim David fu- *2 Reg. 19*
git Absolonem filiū. Torrens in sacris li-
teris res incommodas vitæ humanæ signi-
ficat, vt ibi; Torrentem pertransiit ani- *Psal. 123*
ma nostra. Quam omnem calamitatem

C

valde

D E

valde vehementem Christus magna animi constantia vicit. 4. Abiit in montem Oliueti. Mons excellentiam, Oliua charitatem designat. Hic tu considera, quod Christus passionem suam aggressus est, multa, incitata, feruidaq. oratione, magna animi constantia, eximiaque charitate; in quibus eum virtutibus quam exercitatissimum fuisse, ex hisce colligitur verbis, [Secundum consuetudinē.] Ad easdem porro virtutes te simul inuitat, cum Apostolos secum abduxit. Nisi enim studium in oratione ponas, nisi malarum occasionum fugias pericula, nisi firmum propositum adhibeas, nisi charitate sis in Deum inflammata, nisi denique diligenter virtutes excolas, nunquam poteris tentationibus superior euadere. Sequere igitur cum Apostolis Dominum; & roga ne te deserat, neque derelinquat.

Tunc ait discipulis suis: Omnes vos scandalum patiemini in me, in ista nocte. scriptum est enim: Percutiam pastorem, & dispergentur oves gregis; postquam autem resurrexero, præcedam vos in Galilæam.

Mat. 26.

Mar. 14.

Prin-

PRINCIPIVM dolorum in passione Christi à discipulis sumitur, qui fuga sibi consulentes omnes vel in fide nutarunt, vel ore Dominum negauerunt. Perpende singula verba, [Omnes]. i. ne vnus quidē pro me stabit: [vos,] i. quos tātis beneficiis cumulaui, tamq̃. charos habui: [scandalum patiemini] .i. peccabitis, futuri alieni à me, & nemo prorsus vestrū huius passionis tempore, vacuus erit à peccato. Patiemini quidem scandalum, at ego illud nō dabo. [in me,] ex cuius dictis & factis offensionē accipere, post tot inspecta admirabilia opera, iure nō poteratis. [in ista nocte] .i. iam iam, vel in nocte ignoratiā. Nunc refer animum ad teipsum, & circūspice an non etiam hæc in te cadant; in te, inquam, cui DEVS multa bona præstitit, cuius tamen consiliis factisque offenderis. Nam illa vitiosi animi tui offensio in rebus aduersis, in Christum Deum refertur, qui calamitates vel immitit, vel permittit: verū huiusmodi scandalum oritur in nocte. i. à cæcitate tua: nam si similiter intuereris, tum beneficia à Deo accepta, tum præmia tibi præparata, tum mala à te commissa, nunquam in animū induceres

vllis incommodis, velle commoueri. Cogita hic ergo causam offensionis atque scādali; malam, inquam, & inquietam voluntatem; rogaque Deum, vt illuminet tenebras tuas: quia nulla tibi vnquam iusta indignationis causa præbetur. Promittit Christus se præcessurum in Galilæâ, qua promissione bonitatem suam declarat, qui non prædicat afflictiones sine spe consolationis. Admirare Christi benignitatem, & ora ne patiatur te tentari supra id quod potes, sed faciat cum tentatione prouentum vt possis sustinere.

Respondens autem Petrus, dixit ei: Et si omnes scandalizati fuerint in te, ego nunquam scandalizabor. Dixit illi Iesus: Amē dico tibi, Petre, quia hodie in nocte hac, priusquam gallus bis vocem dederit, ter me negabis. Dixit illi Petrus; Etiam si oportuerit me commori tibi, non te negabo. Similiter & omnes discipuli dixerunt.

APOSTOLI post Domini corporis communionem, firmum rectè viuēdi propositum statuerant, feruentes erant, Christum

Mat. 26.

Mar. 14.

stum
pot
sum
da se
solat
temp
tione
ab or
na, se
vigila
obser
gliger
Princ
tra, q
tius; q
ambit
fiduci
danda
oculo
hïc et
sti tri
& ben
tristes
deber
medit
pore i
animi

stum seqnebantur; vt etiam tu frequenter,
 potissimum verò post sacræ Eucharistiæ
 sumptionem, de vita tua melius efforman-
 da seriò constituas. Verùm tempore con-
 solationis cogitandum tibi quoque est, de
 tempore desolationis, & rerum expecta-
 tione contrariarum, ne inani confidentia
 ab oratione desistas. Propones igitur bo-
 na, sed coram Deo, cuius auxilium petens
 vigilanter ages, singulasque actiones tuas
 obseruabis. Noli esse temerarius, aut ne-
 gligens, Nam si lapsus est Apostolorum
 Princeps, Ecclesiæ fundamentum & pe-
 tra, qui ex charitate locutus fuerat fiden-
 tiùs; quomodo non labetur is qui fastu aut
 ambitione, aliãue causa multum in seipso
 fiducia collocauerit, qui rarius vitæ emē-
 dandæ animum conceperit, qui Deum ob
 oculos non proposuerit? Contemplare
 hîc etiam, non fuisse mediocrem eã Chri-
 sti tristitiam, cùm discipulos tam charos,
 & bene affectos erga se, relinquere iam, &
 tristes reddere suo habitu, ac conturbatos
 deberet. Hic locus peropportunus est, ad
 meditandum de his quæ consolationis tē-
 pore in se experitur homo; vt sunt, quies
 animi, gaudium, illustratio mentis, &c. &

contra quæ tempore desolationis sentit, nempe perturbationem, acerbicatem, mētis obnubilationem, vt in prosperis bona sibi proponat, quæ in aduersis non mutet. Ora Christū, vt te in aduersis non deserat.

MEDITATIO II.

De ingressu in hortum.

Mat. 26.

Mar. 14.

Ioan. 1.

Tunc venit Iesus cum illis in villam quæ dicitur Gethsemani, vbi erat hortus in quem introiuit ipse & discipuli eius.

INTVERE locum vbi Christus passionem suā auspicatus est: nempe primò, iuxta villam seu prædium, 2. in Gethsemani, quod innuit vallem pingue. 3. in orto. Nam per peccatum accepimus villam fordidā, hoc est, terrena & fluxa, ac suo opte nuru in terram dilabentia; voluitq̃. Christus inde ordiri redemptionem nostram quo abacti eramus per peccatum. Gethsemani, aut vallis pinguis, vt rectè significat vallem misericordiæ, ita satis innuit passionem Christi opus fuisse maximæ misericordiæ atque clementiæ, quæ terrā hanc innumeris miseris circumfusam in locum affluen-

affluentem misericordia commutarit. Cō-
 sidera igitur hunc mūdum similitudinem
 habere vallis lutulentę, in qua multum est
 cęni & sordium, quibus sordibus homines
 conspurcati recedunt a Deo; iis verò qui
 Christum sequuntur, eundem hęc mun-
 dum esse velut officinam quandam mise-
 rationum Domini, & meritòrum nostro-
 rum, in qua sola dum vita suppetit, & mi-
 sericordia effusè donatur, & bonis operi-
 bus ea præmia comparantur, quę in æter-
 num suos non deserunt. Cæterùm erat
 hortus in quo Christus orauit, quando-
 quidem in horto peccauit Adamus, & in
 horto deliquimus omnes. Quid enim est
 aliud mundus, quàm hortulus quidam,
 ipso aspectu amœnus, vbi varię herbę, &
 pulchri flosculi oculos delectant, nō men-
 tem? Ramusculi & flores sunt omnia quę
 mundus admiratur, quę sicut ex humo
 originem ducunt, ita breui marcescunt.
 Denique discipulos Christus ad locū pas-
 sionis deducit, quę quidem fuit vltima ab
 eo facta deductio Apostolorum; vt scias
 à te Christum contendere, vt magna se-
 dulitate ac studio eius passionem medite-
 ris, atque imiteris. Roga Dominum, vt
 tibi

40 MEDITATIO II.

tibi sordeſcat hic mundus, qui Chriſto
cauſam omnem paſſionis attulit.

Mat. 26.

Mat. 14.

Luc. 22.

Tunc dixit diſcipulis ſuis, ſedete hîc
donec vadam illuc & orem. Orate,
ne intretis in tentationem.

CONSIDERA, ſi in tentationem intrare
nolis, hoc eſt, à tentatione vinci & abſor-
beri, ſedendum tibi eſſe atque orandum.
Sedemus autem, dum animi quiete, illaq̃.
pace interiori præditi ſumus, quam vera
humilitas conferre ſolet. (qui ſedet enim,
ſubmittit ſe vt firmus quieſcat.) Orandum
eſt, quia oratione impetratur victotia ad-
uerſus dæmonem: & orandum quamdiu
orat pro nobis Chriſtus. Hic interim attē-
de ſocordiam & inertiam tuam, qui nulla
conſcientiæ ſollicitudine teneris, cū pro
te etiamnum ad dexteram Patris reſidens,
mirificè ſollicitus ſit Chriſtus, quo pacto
te ſaluum faciat. Intrare in tentationem,
eſt intus & foris occupari & abſorberi ma-
lis. Qui enim tentatione deiicitur, is neque
intus pacem habet, neque foris veram cō-
ſolationem percipit, vbi mentem nihil ſa-
tiet, ſed grauat. Ex quo illud etiam ſequi-
tur, quòd qui hic intrat in tentationem, is
poſtmō.

DI
poſtmo
qui hic
in gaud
Et aſſ
Ioan
CONS
teros d
mceſto
gularen
qui ſol
gloriam
quique
chifyna
rant. M
coniund
Domin
confitet
rint, qu
trus Eco
virginis
lorum p
nihil ita
ſtias cui
caſtitate
homini
ribus pro
moriām

obſerua

DE PASSIONE DOMINI. 41

postmodum intrabit in gehennam; sicut qui hic est in gratia Dei, is postea intrabit in gaudium Dei.

Et assumit Petrum & Iacobum, & *Mar. 24.*
Ioannem secum.

CONSIDERA quanto cum dolore cæteros discipulos reliquerit mœstus ipse mœstos. Hos tres socios assumpsit, ut singularem animi sui tristitiam aperiret illis, qui soli ex omni discipulorum numero gloriam eius viderant in monte Thabor; *Mat. 17.*
quique ad vitam excitatæ filiæ Iayri Archisynagogi stupendo miraculo interfuerant. *Mar. 9.* Nam quo quis perfectior est, Deoq. coniunctior, eo magis experitur vim in se Dominicæ passionis, sicut de se B. Paulus confitetur. Considera itaque quales hi fuerint, quos Christus comites adhibuit, Petrus Ecclesiæ pastor; Ioannes virgo, custos virginis Matris futurus; Iacobus Apostolorum primus martyr; ut hinc intelligas, nihil ita subleuare curas, aut lenire molestias cuiusvis officij, nihil tam promouere castitatem, aliasque virtutes, nihil denique homini sic esse præsidio quibusvis in laboribus pro gloria Christi susceptis, quàm memoriam passionis Christi. Adsciscit etiam

C s duos

42 MEDITATIO III.

duos cognatos suos, vt videas ad quas dignitates soleat Christus prouehere sibi coniunctos, scilicet ad ferendas calamitates innumeras huius vitæ, vt deinceps afficiatur præmiis in futura vita. Tu pete in hoc mundo pro peccatis tuis affligi potius, quàm post mortem diuturnis pœnis à Christo separari.

MEDITATIO III.

De angustia Christi in horto.

Mat. 26. Et cœpit pauere, tædere, contristari, &
Mar. 14. mœstus esse.

QVIA peccata prius in animo committuntur intus, quàm foris exeant in opus; voluit Christus antè percipere dolores cordis, quàm corporis, vt scires eum non corpore tantùm, sed animo etiã grauitèr fuisse afflictũ. Designantur autè ab Evangelistis, quatuor dolorum præcipua genera, quos Christus in horto suapte voluntate admissos ad mortem vsque retinuit. Primus erat pavor & formido quædam imprimis grauisissimarum pœnarum imminetium, atque adeo funestæ mortis, quam natura supra modum semper exhorret; deinde

deinde peccatorum totius humani generis, quæ suscipienda erant per eum in hortulo, & ad modum vestimenti, quod ex omni genere scditatis contextum est, induenda, quibus in actione hac tragica omnium impiorum personam coram Deo sustineret. Secundus dolor erat tædium; quo eum tædebat omnium rerum in hac vita, cum se videret planè desertum, non ab hominibus solum omnibus, sed à Patre quoque caelesti. Huic succedebat tristitia, primum quidem ob gravia peccata, quibus Iudæi in eius nece sese obstringerent; tum ob exiguū eorum numerum, qui huius tantæ afflictionis futuri essent participes; præterea ob perfidiam tuam aliorumque Christianorum, qui, quem ipse pretiosum sanguinem fusurus erat, & verbis blasphemis proscinderent, & grauisimis sceleribus contaminarent. Quartus fuit mœstitia, hoc est, grauis animi anxietas, dum videret nullum sibi esse effugij locum. Hinc enim perurgebat iussio Patris, inde summus amor humani generis excitabat: contra verò reformidabat natura. Hos igitur quatuor affectus in se Christus suscepit, vt medicinam adferret peccatoribus, qui

qui similibus affectionibus agitatur. Nam in perpetuo tædio ac fastidio versantur, dum nullis vnquam rebus contenti viuunt; & tristantur, dū stimulis impelluntur conscientia; & timore comprimuntur, dum ad mortis memoriam contremiscunt; & in mœrore anxietateque vitam exigunt, dum peccata districto Christi iudicio examinanda cogitant; quod potissimum in hora mortis euenit, quando pro foribus adest Christus iudex. Tu Dominum roga, vt hic eius affectus tibi fortitudinē, alacritatem, gaudium & securitatem adferant.

Mat. 26. Et dixit illis, Tristis est anima mea
Mar. 14. vsque ad mortem.

SINGVLA verba prudenter expendamus. Non enim ait, timer aut pauet anima mea, seu pertæsum est vitæ, seu mæstra est anima mea, ne videretur potius inuitus, quàm sua sponte adire dolores passionis. Sed [tristis est,] nō solū ob varias tristitiæ causas, sed etiam vt daret significationem, verum esse hominem qui pateretur. [Anima mea:] nō inquit tristis sum ego, quia voluntas gaudebat & mori desiderabat; sed anima mea, natura videlicet, quæ voluntatem non attingebat. Deinde anima

DE
 [anim
 defau
 templa
 non fu
 .i. vel c
 perdur
 sit: vel c
 cellens
 rem fer
 ga Dor
 vitam a
 Sustine
 ipse
 quan
 CON S
 agendu
 .i. patien
 .i. dilig
 alicund
 turbato
 getere s
 Christu
 dam ab
 scribit.
 [quant
 matres
 serunt,
]

[anima mea]. i. in cor interiorius in animā defauit; ne putares ob diuinæ naturæ cōtemplationem assiduam, dolores ab anima non fuisse perceptos. [vsq. ad mortem]. i. vel quòd ea tristitia ad mortem vsque perduraret, non tamen vltorius producta sit: vel quòd tam erat intensa, tamque excellens, vt citra periculum mortis, maiorem ferre natura humana non posset. Roga Dominum, vt hæc eius tristitia adferat vitam animæ tuæ.

Sustinete hic, & vigilate mecum. Et ipse auulsus est ab eis, & processit quantum est iactus lapidis.

Mat. 26.

Mat. 14.

Luc. 22.

CONSIDERA 1. quid in angustiis sit agendum vnicuique, nempe sustinendum, .i. patienter expectandum, & vigilandum, .i. diligenter circumspicendum, ne quid alicunde mali subrepat. Nam homini perturbato multa absurda, & vitiosa sese ingerere solent. Considera 2, quàm inuitus Christus relinquat suos; auulsio enim quãdam abstractionem quasi violentam describit. Et recedens non procul abit, sed [quantū est iactus lapidis,] non aliter ac matres solent, quæ cominus infantem deserunt, & docent ambulare, vt cadentem protinus

46 MEDITATIO IIII.
protinus excipiant. Hæc autem omnia
charitatem Christi, eiusque grauissimas
interiores angustias declarant, quibus etiã
ad orandum mouebatur, vt haberet scilicet
à Deo Patre consolationem. Tu doloribus
Christi Domini tui ab omnibus deserti
commouere; & quia nihil gratius illi
accidere potest, quàm esse tecum, omnes
rationes adhibe vt tecum permaneat.

MEDITATIO IIII.

De prima Christi oratione.

*Mat. 26.
Mar. 14.
Luc. 22.*

Et positus genibus proci-
dit in faciem suam, & orabat, vt si
fieri posset, transiret ab eo hora, di-
cens: Pater mi, si fieri potest, transeat
à me calix iste; veruntamen non sicut
ego volo, sed sicut tu vis.

CONSIDERA. Læsimodiam à Christo
in hac precatone vsurpatã. Dæfigit enim
humi genua, tanquam reus capitis ob pec-
cata tua: prolabitur in terram, proiciens se
immolandum pro salute tua, & simul ex-
primens (quos ipse referebat) abiectissimã
sortem hominum peccatorũ; qui quidem
sicut

DE
sicut in
verò su
tur, ita c
decumb
oration
rum por
filius tu
cerba pa
filio tuo
salua di
aliam re
quàm pe
cum an
qui vt ti
[Trans
funestur
his later
lim subs
ctus eius
bam, illu
vocat ca
nostræ c
fecerũt
ris magn
to passio
diuini ar
Possunt

sicut intueri cælum prorsus indigni, digni
 verò sunt, qui pedibus omnium proteran-
 tur, ita depressi in terram grauitate scelerũ
 decumbunt. Considera 2. mirum in hac
 oratione affectum, & singulorum verbo-
 rum pondus. [Pater mi,] hoc est, ego sum
 filius tuus pro sordidissimis hominibus a-
 cerba passurus: parcésne mihi vnigenito
 filio tuo Pater? [si fieri potest;] intelligit
 salua diuina iustitia, nullam fuisse relictam
 aliam redimendi generis humani viam,
 quàm per mortem filij Dei. Tu ergo hic
 cum animo tuo reputa charitatem Dei,
 qui vt tibi parceret, non pepercit filio suo.
 [Transseat à me.] Oratio est deprecãtis tã
 funestum genus mortis: tamen in verbis
 his latet aliquid amplius; quasi dicat, no-
 lim subsistat hæc in me afflictio, sed fru-
 ctus eius ad Christianos transeat; ego bi-
 bam, illi satientur. [Calix iste.] passionem
 vocat calicem, quippe quæ causam lætitiæ
 nostræ continet. Cæterùm sicut ebrium
 fecerunt Christum sui cruciatus præ amo-
 ris magnitudine; ita meditatione, & meri-
 to passionis Christi, velut æstu quodam
 diuini amoris inebriantur omnes iusti.
 Possunt hoc loco reuocari in memoriam
 præstan-

præstantissimi vini actiones, cum largius ab hominibus sumitur: vino enim calefiunt interiora hominis, inducitur lætitia, conciliatur somnus, mentes de sede sua commouentur, fiunt homines facili, vinumque facili manu & cum voluptate bibitur. Hæc tu ad passionem Domini accommoda, quam Christus magna charitate adiuuit, egregia animi alacritate sustinuit, & quasi mente abalienatus, factus est gentibus stultitia, Iudæis scandalum, adeoque non est poenis imminuta charitas, sicut in hominibus fieri cõsuevit, vt potius sit excitata, sicut attritione lapides incalescunt; denique somno mortis sopitus est Dominus. Tu cum pro Christo aliquid sustines, si ad similem modum afficiaris, scito passionis calicem, multum allaturum tibi commodi. Considera 3. voluntatis illius in re valde ardua abdicationem; teque ad omnia paratum offer, atque à Domino impetra indifferentem ad res quascunque voluntatem.

Mat. 26.

Mar. 14.

Luc. 22.

Et cum surrexisset ab oratione, venit ad discipulos suos, & inuenit eos dormientes, & dicit Petro, Simõ dormis? nõ potuisti vna hora vigilare mecum.

CON-

CONSIDERA 1. Christum in angustiis
 esse, & discipulos dormire; Ecclesia pati-
 tur, & nobis cordi non est. Tu verò quàm
 frequenter ad res diuinas remissus, quam-
 que feruidus es ad priuata negotia? Con-
 sidera 2. vt post breuem orationem sta-
 tim surrexit Dominus, quasi præ animi
 mœrore non posset diu vno loco consiste-
 re, nûc à Deo Patre, nunc à Discipulis ca-
 pturus solatij aliquid. Singula verba Petro
 dicta, pondus habent [Simon,] non dicit
 Petre, nomine illo nouo designante con-
 stantiam; sed, Simon, nomine antiquo. sic
 in quolibet Christiano est inuenire nomē
 nouum filiorum Dei, quo præditi nō pec-
 cant; & nomen nature, quo censentur ho-
 mines multis obnoxij vitiis, fragiles, ca-
 duci.] Dormis.] Reprehēditur Petrus, nō
 ob graue flagitium, sed quia dormiebat: &
 cogita quòd etiam minima à te commissa,
 magni æstimat Deus. [Sic nō potuisti.]
 docet adhibendam esse à nobis operam,
 & conatum in rebus honestis, licet diffici-
 libus perficiendis: quandoquidem tenta-
 tiones, naturæ infirmitas, similiaque mul-
 ta; quæ in excusationem prætexere sole-
 mus, nos non excusabūt. [vna hora.] At-
 tingit

D

50 MEDITATIO IIII.

tingit breuitatem temporis, quo nobis hic laborandum est. Dum adiicit, [vigilare,] facilitatem, exprimit diuini seruitij, in quo tantum hoc à te requiritur, vt vigiles, hoc est, vt vigilanter agas; vt scilicet in sensibus tuis custodiendis sis acer & attentus, ne dæmō irrepat in animū tuum. [mecum,] .i. non solus, sed me duce. Hic conscientia tuam discute, quid pro Christo hæctenus feceris, & quantos pro mundo labores susceperis; & vel nunc quæ pro mundo facis ad Dei gloriam transfer; rogaque vt ductor tuus sit in hac spiritali militia.

Mat. 26.

Mar. 14.

Luc. 22.

Quid dormitis: vigilate & orate, ne intretis in tentationem. Spiritus quidē promptus est, caro autem infirma.

CONSIDERA I. acrem reprehensionem discipulorum post admonitionē Petri: nō enim propterea immuniseris, quōd ad imitationem superioris delinquis. Considera 2. vigilandum tibi esse & orandum. Nisi enim & tu coopereris Deo, & Deus cooperetur tibi, nihil efficies. Considera 3. quis ille spiritus sit, qui promptus esse dicitur, & quemodo caro sit infirma. 1. spiritus .i. volūtas hominis boni prompta est, & apprehendit sæpè præclara quædam.

2. Spiri-

2. est, vol, cum est, refi, ben, res, tibu, den, sold, vire, iube

D. Iter, f, t, n, n, CH, petr, dō, r, tim, tam

DE PASSIONE DOMINI. 51

2. Spiritus sanctus promptus, & paratus est, ad præstandum auxilium; sed homines voluptate carnis illecti, non semper illi locum præbent. 3. malus spiritus intentus est, & excitatus ad nocendum; sed nos ad resistendum imbecilles. Hęc te meritò debent impellere ad vigilandum & orandum: res enim est magni momenti ab incidentibus rebus incommodis non deiici. Ora denique Christum, vt desiderijs tuis non solùm tribuat promptitudinem, sed etiam vires adiiciat; donecque quod ipse iubet, & iubeat quod volet.

MEDITATIO V.

De secunda & tertia Christi oratione.

Iterum secūdo abiit, & orauit eundem sermonē, dicens. Abba Pater, omnia tibi possibilia sunt; si vis, transfer à me calicem istum, veruntamen non mea, sed tua voluntas fiat.

Mat. 26.

Mar. 14.

Luc. 22.

CHRISTVS agnoscit se nondum impetrasse quod rogauerat: orat igitur secundo, ne tu molestiam vllam capias, si nō statim exaudiris, qui neque tantus es, neque tam feruidus precator. Expende singula

52 MEDITATIO V.

orationis verba : [Abba Pater,] hoc est, Pater: Pater; quæ repetitio quoddam indicium est vehementissimi affectus, aut clamoris, ad eum qui longius abest. A peccatoribus sanè procul abest Deus, idèò dicendum est

Psal. 129. cum Dauide: De profundis clamaui ad te Domine, Domine exaudi vocem meam. Et quia Christus quàm in se traduxerat personam sceleratorum hominùm, etiam hoc loco referebat, disce Patrem cœlestem, omnium peccatorum beneuolum esse parentem, vt de clementia diuina bene speres; & cùm in peccatum incidisti, nunquam animum despondeas. Sustainat autem nos non exigua consolatione, quod subiungitur: [Omnia tibi possibilis sunt,] quia Deo nihil aut impossibile, aut arduum est. Iam uocula, [Si vis,] explicat Deum facillimè posse succurrere, nec opus illi esse vel operoso conatu, vel labore, quando vno nutu possit omnia. Quod autem nondum velit cùm eum rogamus, eò fit, quoniam pro suo erga nos amore perpetuo, vniuersa moderatur ad salutem nostram. Coniungenda ià hæc tria: [Pater,] quæ vox charitatis Dei significat: [omnia possibilis sunt,] ex quo constat de omnipotentia eius: [si vis,] vnde

vnde facilitatem perficiendi habes; & magna solatia tuorum dolorum capies. Consultissimum est autem in omni oratione voluntatem propriam abiicere: multo melius enim à Deo, ad voluntatem eius regeris, quàm si tuum iudicium & sensus sese admisceat. Ora igitur Deum vt instar iumenti sine tuo arbitrio ab ipso dirigaris.

Et venit iterum, & inuenit eos dormientes; erant enim oculi eorū grauatī, & ignorabant quid responderēt ei; & relictis illis iterum abiit. *Mat. 26.*
Mar. 14.

CONSIDERA 1. quàm frequenter suos Christus visitet: qua re vehementem animi sui dolorē declarat, qui nec ex oratione collegit vllam suauitatem, summo licet affectu precaretur; nec à præsentia discipulorum recreari potuit, perinde vt solent ægroti & anxij nunc hoc, nunc illud aggredi ad fastidium leuandum. Considera 2. Christum nullis vnquam occupationibus, ne tunc quidem cùm pateretur, sic fuisse distractum, quin de tua semper salute cogitaret, quin etiam nunc in cælo residens, oculos suos gratiosè in te intentos habet. Considera 3. quàm parum sine Christo

D 3

possis

possit homo, quàm citò in somnum corruat, quàm protinus deficiat, si vel paulisper Iesus discedat. Considera 4. quid sit oculos grauari, nempe minus nos esse pròptos, atque agiles ad diuina & cælestia meditanda, propter res terrenas, quæ mentem impediunt, qualia sunt honorum, & opum immoderata desideria, ambitiones, vanitates huius seculi, aliæque similes animi affectiones. Orandus est ergo Deus, vt ignauiam illam, grauedinemque tollat, teque ad suam voluntatem accommodet. Considera 5. quàm erubuerint Apostoli, qui secundo iam admoniti, non se continerent tamen à somno, quamobrem anxij suam infirmitatem apud se pariter & excusabāt, & reprehendebāt. Nota etiã illud, [ignorabant, quid responderent illi.] Si enim ipsi Apostoli, homines sanctitate cõspicui præ reliquis, in re non ita magni erroris, in qua poterāt excusare infirmitatem suam, solliciti tamen erant, & ignorabant quid responderent; quod tandem tu Deo Opt. Max. responsum dabis, cum de rebus magni ponderis in die iudicij compellaberis, cum multa & grauia peccata tibi obiciẽtur, non admissa tantum communi naturæ
 fragi-

fragilitate, sed etiam versuta & fallaci malitia commissa? Considera 6. nihil questū esse Dominum, quòd solus in oratione, laboreque relinqueretur; vt in animum inducas tuam, neque conqueri, neque molestè aliquid ferre, si solus aliquando laboriosa quædam suscipere debeas, aliis interim opere solutis: rogaque Dominum, vt te torpentem exciter.

Et orauit tertio eundè sermonē dicēs:

Pater mi, si nō potest hic calix trāsire *Mat. 26.*
nisi bibam illum, fiat voluntas tua.

CONSIDERA I. quòd identidè ad Patrem recurrat Christus, & vnā atq. eandem rem efflagitans semper, non exaudiat tamen. Comprehendit autem hæc precatio, mirificam Christi submissionem, se, suaque omnia deponentis in manu Dei Patris; nec in malam partem accipientis se non exaudiri. Tu disce nō perturbari animo, si res tibi non pro voto succedat, dum quòd in te erat, strennuè fecisti. Considera 2. summam fuisse necessitatem vt pateretur Christus. Non enim permisisset æternus Pater toties à charissimo filio se rogari, si alia ratione salus tua constitui potuisset. Considera 3. modum hunc loquendi,

[Si non potest transire nisi bibam illū.]
 Vult enim intelligi cōmodum omne passionis Dominicæ transire ad nos, qui mēbra sumus corporis eius, sed quasi per os traiectum, hoc est, per Christum; ipse enim est caput nostrum. Porrò autem, sicut portio amara palato quidem est insuavis & iniucunda, membris tamen utilis; ita Christi dolores fuerunt illi quidem acerbi, sed nobis salutares. Cæterum Passio Christi transit ad nos, partim quia meritum eius nobis communicatur, partim quoniã tribulationes difficultatesque nostræ, quas patimur, ex ea sanctificantur. Quoties igitur aliquid aduersi sustinebis, toties cogita ad te permanere passionē Christi, oraque eū, vt suis doloribus dolores tuos mitiget.

MEDITATIO VI.

De agonia & sudore sanguineo.

Luc. 22. Apparuit autem illi angelus de cælo, confortans eum.

CONSIDERA I. quòd licet in Christo diuina natura cum humana associata fuerit in eandem personam, ipse tamen hoc passionis tempore, nihil solatij ab ea traxerit.

rit. C
 que s
 satis
 adhil
 cur C
 ri, se
 nosq
 oblec
 runq
 ritua
 Deu
 Nam
 tame
 perfe
 geli a
 opera
 reris
 Psal.
 bi. C
 gelus
 quop
 stitit
 latio
 sed a
 anim
 abso
 conf

rit. Considera 2. quantæ fuerint illæ, quæ-
 que graues angustia, ad quas leniendas nõ
 satis erat homo, sed angelus è cælo debuit
 adhiberi. Considera 3. quid causæ fuerit,
 cur Christus voluerit ab angelo confortari,
 scilicet vt nobis afflictis compati sciret,
 nosque doceret, non ad fluxas & caducas
 oblectationes, quales è rebus creatis ple-
 runque hauriuntur, recurrere, sed ad spi-
 rituales, angelicas, cælestes. Considera 4.
 Deum nunquam deserere sperantes in se.
 Nam licet ille non semper mala tollat, dat
 tamen semper gratiam, & robur adiicit, vt
 perferre possimus. Considera 5. quòd an-
 geli adsint orantibus; idcirco danda tibi est
 opera, vt religiosè & compositè eos vene-
 reris præsentès, Deumque preceris iuxta
 Psal. In conspectu angelorum psallam ti-
 bi. Considera 6. quomodo Christum an-
 gelus confortauerit. non enim interiore
 quopiam alleuamento, aut gratia id præ-
 stitit (quia Christus nullam prorsus cõso-
 lationem toto passionis tempore admisit)
 sed adhibuit externa verba, quibus illius
 animo proponebat, tum necessitudinem
 absolutam tantarum acerbitalum, tum
 consecuturas inde commoditates, tum

*Epiph. in
 Anserato,
 & haresi
 69.*

D 5 grauissi-

grauissimam voluntatem Patris, tum prophetarum oracula, &c. Considera 7. an aliquid est, in quo tu possis Christum solari & confortare, ac illi animum addere tui iuuandi gratia; quod utique fiet, si animaduertat, quod probè te geras, ac talentum ab eo tibi concreditum, non malè impendas; quodque labores fortiter toleres; sic enim te intuebitur benignis oculis, atque ad altiora prouehet. Tuum interim erit orare Christum, ut te confortet, & erudiat, non externis modò verbis, sed interiore comprimis virtute, & sapientia.

Luc. 22. Et factus in agonia prolixius orabat.

AGONIA hæc, fuit colluctatio quædam interior, non quidem carnis aduersus spiritum, sed naturæ contra mortem: & quidem toto hoc tam acerbo tempore cum tribus pugnandum Christo fuit, quibus vbique superior tandem euasit, 1. cum natura reformidate tam atroci genere mortis occumbere. 2. cum iustitia Patris graues exigente pœnas. 3. cum atrocissimo generis humani hoste: sed prælium contra propensionem naturæ est auspicatus; ut scias quomodo habere te debeas in eo conflictu, qui pro salute committitur; nempe

vt

vt primo loco coneris domitas habere tuas inclinationes, & coërcere libidines; quibus utcunque subactis, vtêris deinde Deo placato, tum denique fugiet à te dæmon. Cōsidera 1. quanta contentione, quantoque labore dimicet Christus Dux tuus; & tu sine pugna existimas saluus fieri? Considera 2. quòd in agonia prolixius orauerit, quia afflictione premente, in precibus vel maximè perseuerandum est. Considera 3. quid tãdem illud sit, quod tam longa supplicatione voluit? non quidem vt calix amaritudinis tolleretur ab eo (prius enim breuioribus verbis in eum finem vsus fuerat) sed vt postquam patiendum illi erat, tu ab eius cruciatibus vtilitatem consequeris. Admirare hic amorem illū summum Christi, qui solus est vera consolatio angelorum. Dole de peccatis tuis, quæ veram attulerunt causam huic pressuræ: alios denique in te affectus amoris, fiduciæ, commiserationis excita, quorum hic locus copiosam materiam subministrat.

Et factus est sudor eius sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. *LUC. 22.*

CONSIDERA 1. ex qualitate & quantitate huius sudoris, maximas sponsi tui angu-

60 MEDITATIO VI.

angustias, sine quibus neque sanguis sudore emitti, neque tanta copia ut terram rigaret, defluere potuisset. Considera 2. quod passioni Dominicæ principium dedit & finem prodigiosa sanguinis & aquæ effusio, ut discas diuinam naturam Christo eo tempore id potissimum contulisse, ut diutius omnes dolores, eosque acerbissimos perferret, quibus humana natura, si sola fuisset, omnino succubuisset. Considera 3. quod singulis ex artubus sanguis emanauit, tum ut singula Ecclesiæ membra, ex quorum numero tu quoque es, Christi mortem desceant; tum ut pro se quisque guttâ aliquam sanguinis illius ad abluenda peccata sibi Christiani colligant; tum ut cognoscas quàm liberaliter per tot fontes quot membra habebat, sanguinem tibi suum propinet. Considera 4. quanta debilitatio in ipso tenerrimo Christi corpore, à tanta sanguinis & sudoris profusione relicta fuerit. Considera 5. quod in subiectam terram profluxerit, ad noxas auferendas hominum, qui terrenis studiis capiuntur. Considera 6. quod decurrerint in humum guttæ, scilicet ut intelligas accelerandum esse tibi, si sanguinis tam preciosi fieri velis

parti-

DE PASSIONE DOMINI. 61
particeps, qui non tam fluit, quàm velo-
cissimè currit. Nisi igitur in hac vita scatu-
rientem illius sanguinem haurias & recõ-
das, post mortem utique defluerit, vt ni-
hil tibi ex eo supersit.

MEDITATIO VII.

De aduentu Iudæ cum militibus.

Et venit tertio, & ait illis: dormite iam Mat. 26.
& requiescite: sufficit, venit hora; Mar. 14.
Ecce filius hominis tradetur in ma-
nus peccatorum: surgite, eamus: ecce
qui me tradet propè est.

CONSIDERA I. Christum, cùm ter
Apostolos visisset, inuenissetque dormiẽ-
tes, reprehendisse primùm eos, secundò
tacuisse, tertio ad dormiendum inuitasse;
vt discas 1. infirmitati alienæ deferre; 2.
inspirationibus diuinis illico acquiescere.
Si enim viderit Christus nihili suas admo-
nitiones à te fieri, in posterum silebit, &
parcius tibi quæ ad salutem fuerint, sug-
geret. 3. cùm semel rem aliquam præcla-
rè aggressus es, non oportere neque vacil-
lare in posterum, neque mentem mutare.
Christus enim posteaquam naturæ pro-
pensio-

pensionem subegerat, contraque naturam sibi moriendum esse statuerat, nullum reliquo tempore vel tristitiæ vel inconstantia vel ambiguitatis signum foris ostendit.

Considera 2. Christum fortè cum discipulis ad modicam quietem se composuisse, sed eam nec magnam fuisse nec diuturnam, præsertim in homine defatigato, qui paulò post erat apprehendendus. Considera 3. verbum illud, [sufficit:] quasi doceat ponendum esse modum quieti & commoditatibus humanis. Considera 4. bis repeti, [Ecce,] quandoquidem verè mirum est, inuentum fuisse, qui filium Dei & hominis traderet. Considera 5. [Surgite eamus,] nō satis tibi esse debere, si non dormias vbi de Dei gloria agitur; sed opus esse etiam surgere & progredi, atque occurrere malis, & aduersa quælibet generosè pati pro Deo. Tu hic discute somnū, rogaq. Dominum vt te efficaciter ad labores pro ipsius nomine excitet.

Mat. 26. Adhuc eo loquente, ecce Iudas vnus
Ioan. 18. de duodecim venit; sciebat autem & Iudas qui tradebat eum, locum, quia frequenter Iesus conuenerat illuc cū discipulis suis.

CON-

CONSIDERA 1. nulla Iudæ fuisse opus ad vigilandum admonitione. ita enim fieri solet, quādo sceleta cōmittenda sunt, ab improbis nō dormitur. Considera 2. [Ecce Iudas vnus de duodecim.] Res mira, quòd is qui tam eximium beneficium à Christo acceperat, eò malitia & ingratitude venire potuerit, vt Dominū & benefactorem suum perderet. Discis in donis gratuitis non confidere, quin potius quo plura accepisti dona, eo magis timere, quia in hora mortis Deus ponderabit omnia dona sua; sicut scriptura hic magna emphasi dicit, Ecce Iudas vnus de duodecim. Considera 3. hominem malum non vereri abuti rebus bonis; sicut Iudas locū orationis Christi ad eum prodendum adiuit: quanto satius fuisset, relicta proditione, se Christo, & Apostolis in oratione cōiungere? Considera 4. quòd hominem improbum cognitio variarum rerum etiam cælestium non iuuabit, quin potius damnabit, sicut Iudam nō iuuit nouisse Christum, & locum ac tempus orationis Christi, &c. Hoc loco si ingratitude tuam perpendis, qui multis beneficiis auctus, nihil præter maleficia refers, ipsum te admiraberis,

raberis, & detestaberis, Christum que pre-
caberis ne te cum impio Iuda perditum
ire patiatur.

Joan. 18.

Mat. 26.

Mar. 14.

Lus. 22.

Iudas ergo cum accepisset cohortem,
& à Pontificibus & à Pharisæis mi-
nistros, venit illuc cum laternis &
facibus, cum gladiis & fustibus & ar-
mis, missi à Principibus Sacerdotū,
& senioribus populi: & qui vocaba-
tur Iudas, antecedebat eos.

CONSIDERA 1. quanta hominū turba
ad Christum comprehendendum conue-
nerit; primū quidem cohors gentilium
cum suo tribuno, milites fortè quingenti;
deinde verò ministri Iudæorum non pau-
ci, cum aliquot Principibus sacerdotum,
& Senioribus, ac magistratu populi. Erant
igitur duæ cohortes, gentilium altera, al-
tera Iudæorum, variis armis instructæ, at-
que ad nocendum paratissimæ. Horum
omnium dux erat, & antesignanus is [qui
vocabatur Iudas,] hoc est, celebris ille Iu-
das, omnibus his Iudæis atque gentibus
notus. Considera 2. quid inter se venien-
tes contulerint, quos animos in Christum
habuerint, ut sanguinem ipsius sicerint.
Considera 3. titulum hūc Iudæ, [qui vo-
cabatur

D
caba
tus f
synas
edere
celeb
conf
innoc
infern
Chri
Eccle
num.
tation
si ex fi
ris; qu

Iesus
erā
qu
Na
CH R
ceret n
nation
stinare
catorē

cabatur Iudas,] hoc est, qui paulò ante notus fuerat discipulis & bonis, cùm eleemosynas Christi iussu faceret, cùm miracula ederet, cùm Christum sequeretur; is nunc celebratur à nebulonibus, inter latrones conspicuus. Tu cura nomen tuum in cælis innotescere potius quàm in mundo vel in inferno. Considera 4. quàm dolenti animo Christus eum, qui vnus fuerat principum Ecclesiæ, vident principem esse nebulonum. Tu operam dabis, ne simili tui mutatione, occasionem ipsi doloris exhibeas, si ex filio Dei mancipium diaboli efficiaris; quod ne fiat, ex animo precare.

MEDITATIO VIII.

De Iudeorum in terram lapsu.

Iesus itaque sciens omnia quæ ventura erant super se, processit & dixit: Quæ queritis? Responderunt ei: Iesum Nazarenum. *Ioan. 18.*

CHRISTVS obuiam processit; vt doceret 1. se non ignorare impiorum machinationes. 2. se sponte sua ad mortem destinare. 3. se paratum vltro suscipere peccatorem, si ad cor redire velit. Excita in te:

E. amo-

66 MEDITATIO VIII.
amorem Christi, totumque te offerro illi,
qui tam alacriter in hostium manus se de-
dit pro te. [Quem quæritis?] quasi dicat,
Considerate obsecro, quem quæritis, ho-
minem iustum, & innocentem, qui omni-
bus consuevit benefacere, nullumque læ-
dere; qui ad vestram salutem de cælis de-
scendit; qui demum venturus est Iudex
vniuersæ creaturæ. Hæc eadem tu cogita-
bis, quando ad Dei offensam sollicitaberis.
Peccado enim conculcatur Filius Dei,
vt affirmat D. Apostolus Paulus, & igno-
minia afficitur. [Iesum Nazarenum.]
Ignorabant præsentem: non enim aiunt,
te ipsum quærimus, sed Iesum Nazarenum.
Nota quæri pro te ad mortem Iesum, hoc
est, Saluatorem, & Nazarenum .i. floridum,
omni virtute ornatum: Non enim alius te
morte sua à gehennæ incendiis eripere
potuisset. Hic igitur tibi in omni necessitate
quærendus est, orandusque vt à te non
ad necem aut ad ignominiam, sed ad salu-
tem tuam quærat, quæ sit inueniatur,
inuentus retineatur.

Heb. 10.
Iean 18. Respondit eis Iesus: Ego sum. stabat
autem Iudas qui tradebat eum, cum
ipsis: vt ergo dixit eis; Ego sum:
abie-

abierunt retrorsum, & ceciderunt in terram.

CONSIDERA 1. Christi potentiã, verbo solo armatam cohortem prosternentis. Timenda est itaque illius ira, ne qui passurus tantam virtutem exercuit, iudicaturus grauius tecum agat. Disce magni facere verbum Dei, quod adfert salutẽ credenti, interitum infideli. Considera 2. miseram Iudæ mutationem; quippe qui paulò antè cum Apostolis Dõnicæ mensæ acubuerat, hic cum impiis deiicitur. Neque enim te aut religionis ac instituti dignitas excusabit, aut aliorum probitas defendet, sed neq. vitæ antea factæ pietas proderit, si desertorem te Christus, & hostibus suis ac peccato consentientem inueniat. Considera 3. vnum idemque verbum piis consolatione, impiis esse terrori. Vocula, Ego sum, solabatur Apostolos in mari remigantes; ad iracundiam prouocabat Phariseos, & hic prosternit armatos. Tu ergo, si bona sis terra, excipies Dei verbum, cum vbere fructu; si mala, nocumentum ex optimo semine capies. Considera 4. quantum inter ruinam impiorum, & casum iustorum intersit. Retrorsum impius,

Mat. 14.
Ioan. 8.

68 MEDITATIO VIII.

pius, non in faciem cadit, quia in ea quæ non videt, dum repente ex hac vita recedit, & ad supplicia quæ ignorabat, ignominiosissimè corrui. Nam in faciem cadere, est in hac vita suas culpas agnoscere, &

Gregorius lib. 31. mora. cap. 18. & Homil. 9. in Ezech. pœnitendo deslere. Corruit retrorsum impius, quia quo emendari debuerat, redditur deterior, vt vel inuitus cogatur cælum aspicere. Tu hic bonitatem Christi admirare, qui tot modis hostium suorum salutem quæsiuit; oraq. vt verbo suo cor tuum concutiat, vt in faciem cadens, Dei maiestatem tuis peccatis offensam, humilitate reconcilies.

Iohan. 18. Iterum ergo interrogauit eos: Quem quæritis? Dicunt ei: Iesum Nazarenum. Dicit illis: Dixi vobis quia ego sum: si ergo me quæritis, sinite hos abire; vt impleatur sermo quæ dixit, quia quos dedisti mihi, non perdidisti ex eis quenquam.

CONSIDERA I. impiorum malitiam, quæ nec suauitate, nec flagellis mitescit. Indurata enim malitiæ cæcitas crescit, sicut his, qui & admoniti & edocti Christum quis esset necdum agnouerunt. Non enim respondent: te quærimus, sed tanquam de alio

alio; Iesum Nazarenum. Considera 2. magnam Christi in suos curam, de quibus in tantis periculis, plusquam de seipso sollicitus fuit. Hæc est sincera dilectio proximorum, si cum nostro incommodo illorum commodis prospiciamus. 3. Si in tantis malis, paucorum Apostolorum curam gessit, nonne modò solutus periculis, atq. quietus, in cælo vniuersam Ecclesiã sponfam vnice dilectã curabit? imò verò etiam singulorum Ecclesiæ membrorum & curam habet, & commoda quærit. Locus est magnæ consolationis, quòd de te cogitet Dominus. Considera 4. quàm gloriatur in eo Dominus, quòd ex discipulis suis non perdidit quenquam. Quanta vicissim tibi sit gaudiij occasio, si neminem verbo, exemplo, negligentia deteriore redideris; sed multos potius conseruaueris, & lucratus fueris. Denum committe te Christo, quem ora vt tui curam nunquam deponat.

E 3

MEDI-

MEDITATIO IX.

De osculo Iudæ.

Mat. 26. Dederat autem traditor eis signum, di-
Mar. 14. cens: **Quemcunque osculatus fuero,**
 ipse est: tenete eum, & ducite cautè.

M A G N V M illud Apostoli nomen, quo fuerat honoratus Iudas, mutatum illi est in nomen Traditoris, adeoque hoc nomen Iudas, veteribus Israëlitis præter cætera honorificum, in peccati detestationem, est ferè Christianis ignominiosum. Hic est fructus peccati, vt boni refugiant omne malorum commercium. Considera autem proditoris huius sollicitam diligentiam; ne pecunia promissa frustretur, modum docet & apprehendendi, & retinendi; ex magistro virtutis, factus magister nequitiae: prius ad conuersionem populorum missus, nunc alios docet auctorem vitæ perdere. Discis peccati conditionem, quod non quiescit in eo, vt homo sit peccator, sed vltèrius progreditur, vt efficiat doctorem malitiæ. Roga Dominum, ne te à se patiatur auelli, ne ad instar Iudæ in flagitia labaris.

Iudas

DE PASSIONE DOMINI. 71

Iudas antecedebat eos, & appropin-
quavit, vt oscularetur eum; confe-
stimque accedens, dixit: Ave Rabbi:
& osculatus est eum.

Luc. 22.

Mat. 26.

Mar. 14.

1. Hic admirare Christi bonitatem, qui
ad osculum admisit, quem non ignorabat
proditorem. Neque tibi blandiaris, si ad
religionem voceris, aut ad mysteria diui-
na, Ecclesiastica munia, & sacras functio-
nes, aut dignitates Dei permissu eueharis,
quia te tolerat Christus, sicut tolerauit
osculum Iudæ. Videtur familiare fuisse Ap-
postolis, vt aliunde venientes Christum
osculo salutarent, alioquin tale quid non
auderet Iudas. Et Christus Pharizeo quasi
exprobrans dicit, Osculum mihi non de-
disti. Discis facilitatem Christi in admit-
tendis peccatoribus, & desiderium vt sit
cum filiis hominum. Magna igitur fiducia
accede, quia non repellet te, qui prodito-
rem admisit. 2. discite tua omnia sincere
perficere, quia Christum osculo prodit,
qui pietatis prætextu, fraudem proximo
facit; qui que Dominicum corpus in Eu-
charistia impuro corde suscipit, reus cor-
poris & sanguinis Domini, quem in foeti-
dam conscientia impuræ cloacæ immittit.

Luc. 71

Mat. 26. Iesus autem dixit illi; Amice, ad quid venisti? Iuda osculo filium hominis tradis.
Luc. 22.

SINGVLA verba expende. [Amice].

1. hactenus amicus fuisti, 2. amici habitu venis, præbens osculum, amoris indicium. 3. Ego te non odi, sed reconciliationem offero, pro te etiam sanguinem meum futurus, & mortem ad quam trador subiturus, si modò ipse velis. Non cupio vt me de manibus horum Iudæorum eripias, quia ad mortem hac passione obeundam sum natus, sed vt in gratiam de tanto tuo peccato dolens redeas. [Ad quid venisti?]

1. non ignoro quò animo huc accesseris; cordis tui intima iam dudum penetraui; reuèrtere igitur ad cor; non enim latet me Iudicem tuum dolus tuus. 2. quò redactus es miser? nuper Apostolus, nunc proditor; nuper princeps Ecclesiæ, nunc princeps latronum. Eia turpitudinis tuæ contemplatione, vel nunc saltem peccati te pœniteat. [Iuda] 1. Si amici nomen non fers, vt qui amicus esse non vis, saltem audi me consueto more te compellantem. 2. memento patrum tuorum Iudæ patriarchæ, & Iudæ Machabæi, à quorum moribus tu
 planè

D
 planè
 qui a
 lo, ex
 matre
 fecit,
 nis lab
 quid à
 nocen
 bolo a
 lim I
 Scieba
 Etissim
 iuncti
 [Tra
 oderu
 quibu
 Admi
 gnita
 Dom
 seruo
 lafo;
 ius pr
 ficac
 si cup
 igitur
 gratia
 anim

planè degeneras. [Filius hominis.] eum qui admirabiliter est filius hominis; in cælo, ex solo Patre genitus; in terra ex sola matre natus; qui nihil vnquam tibi mali fecit, sed ad salutem tuam totis 33. annis laborauit, & nunc mori paratus est; quid à me tibi causæ datum est, vt me innocentem traderes? [Osculo.] pacis simbolo abuteris ad signum proditiōis, vt olim Ioab osculans interfecit Amasam. *2 Reg. 20* Sciebas nihil mihi charius esse, quàm artissimè tecum coniungi: & tu hanc coniunctionem amoris in necem conuertis? [Tradis?] Illis me donas, qui me pessimè oderunt, qui mihi omne malum inferent, quibus nihil satis malorum pati possum? Admirare in his omnibus Christi benignitatem, eamque imitare. Compatere Domino, cui tam indigna sunt illata, à seruo tot beneficiis affecto, & in nulla re laeso; & considerans quanta ad impij huius proditoris conuersionem, quamque efficaciter dicat, confide te nō deserendum, si cum dolore cordis ad ipsum redeas. Ora igitur Christum, vt tibi amicus maneat, gratiamque tibi largiatur, iniurias æquo animo ferendi, & inferentes amandi.

MEDITATIO X.

De auricula Malcho amputata.

Luc. 22.

Mat. 26.

Mar. 14.

Ioan. 18.

Videntes ij qui circa ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt ei: Domine, si percutimus in gladio? Et ecce vnus de circumstantibus iis qui erant cum Iesu, Simon Petrus, exemit gladium, & percutiens seruum Principis Sacerdotum, amputauit illi auriculam dexteram. Erat autem nomen serui Malchus.

CONSIDERA I. Discipulorum feruorem, qui pauci numero non veriti sunt duabus cohortibus sese obicere, & pro Domino suo præsens periculum adire; vt tu tibi ne parcas, si quando res Christi agitur. 2. [Et ecce.] Res noua, vt Apostolus Domini gladio vtatur: mansuetudinem docuit Christus, non pugnam, quæ tamen tunc ineunda est, quando Dei gloria periclitatur. 3. Petrus Apostolorum Princeps hunc gladium arripuit, cuius est, spiritali gladio putrida membra ab Ecclesiæ corpore ressecare. 4. Amputat auriculam dexteram; quia à Petro excommunicati, efficiun-

D
 efficiun
 prom
 qua p
 Iudici
 chus
 feruus
 mand
 tur, re
 sidera
 hos a
 vt ne
 turba
 Conf
 sus no
 ferri,
 se deb
 Chris
 stium
 duret
 & m
 nem
 quart
 Resp
 vs
 C
 1.
 di
 mu

DE PASSIONE DOMINI. 75

efficiuntur alieni, à diuinis rerù cælestium
promissionibus: retinent aurem sinistram,
qua post istius temporis solatia, districti
Iudicis maledictionem audiant. 5. Mal-
chus (quod nomen regem significat) est
feruus improbi Pontificis, quia qui in hoc
mundo magnis honorù titulis oblectan-
tur, re vera sunt mancipia vitiorum. Con-
sidera 6. potentiam verbi Christi, [sinite
hos abire.] Huius enim virtute factū est,
vt nemo discipulorum, à tanta hominum
turba quidquam incommodi pateretur.
Considera 7. Christi bonitatem, qua pas-
sus non est, grauius damnum à Petro in-
ferri, ne passione sua, quæ omnibus prodes-
se debebat, alicui nocuisse videretur. Tu
Christum roga, ne te auditu rerum cæle-
stium priuet, néue aures tuas ad bona ob-
duret, quin potius aures cordis tui aperiat,
& moueat, vt ad iniquorum fabulatio-
nem obsurdescens, audias quid in te lo-
quatur Dominus.

Respondens autem Iesus, dixit: Sinite
vsque huc. Dixit ergo Iesus Petro:

Conuerte gladium tuū in vaginam.

1. Omnes enim qui acceperint gla-
dium, gladio peribunt. 2. An putas

quia

Luc. 22.

Mat. 26.

Joan. 18.

quia non possum rogare Patrem, & exhibebit mihi modò plusquã duodecim legiones Angelorum? 3. Calicem quem dedit mihi Pater, non vis vt bibam illum? 4. Quomodò ergo implebuntur scripturæ, quia sic oportet fieri?

Psal. 4.

CONSIDERA I. [Sinite vsque huc.] hoc est, satis est, ne vterius progrediare gladio & defensione. Non reprehedit Petri factum, sed ait sufficere; vt tu in defensione, atq. in ira modũ serues, iuxta illud; Irascimini & nolite peccare. 2. has quatuor rationes, quibus Petrum monet ne passionem impedire conetur. Discis Christi prõprietudinem ad patiendum, qui tot rationibus vtitur, vt pati permittatur. Tu verò omnes molestias pro Christi nomine suscipiendas refugis, omnesque rationes conquiris, vt nihil patiaris. 3. [Qui gladium acceperint] .i. qui propria auctoritate gladio fuerint vsi, nõ tradito à Deo, lege merentur occidi; & si fortè non pereant gladio humano in hoc mundo, perituri tandem sunt gladio illo, qui paradisi aditum intercludit. Discite vindictam omnem Deo committere. 4. maximam Angelorum

gelorum
bono
quic
quod
se ex
[Cal
licem
quã
tu ne
uitat
homi
fictio
dam
nus d
ob id
afflig
quan
sione
sioni
nes o
Grati
pto a
cessit
vt tib
mine
euen
quod

gelorum multitudinem, qui præstò sunt bonorum auxilio; vt discas Deo fidere, qui tot Angelis tui curam commisit. Nam quod de se hic affirmat Christus, hoc circa se expertus est Helizæus. Considera 5. *4. Reg. 6.* [Calicem quem dedit mihi Pater.] Calicem vocat Passionem. Eleuans potius quàm eius magnitudinem exaggerans; vt tu ne faciliè querare de molestiarum grauitate. Faterur à Patre sibi datum, ne tu hominibus aut dæmonibus adscribas afflictiones tuas, sed soli Deo, cum B. Iob à *Job 1.* dæmonibus & hominibus vexato; Dominus dedit Dominus abstulit. Et discce non ob id Deum desinere esse Patrem, quòd affligat; sed tunc vel maximè esse Patrem, quando castigat. 6. Impleri scripturas passione Christi, quæ similiter implentur passionibus tuis, quia per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. *Act. 14.* Gratias age Christo, qui animo tam prompto atque parato ad passionem pro te accessit. Excita eius in te amorem, rogaque vt tibi desiderium infundat pro ipsius nomine patiendi, vtque in omnibus quæ tibi eueniunt, rationes excogites, id esse iustum, quod tibi accidit.

Et

Luc. 22. Et cū tetigisset auriculam, sanauit eum.

C O N S I D E R A I. quanta benignitate Christus petulantis militis & atrocis hostis auriculam curarit, quem tali beneficio præuidebat nihilo fore meliorē; vt discas ad misericordiam, quàm ad seueritatem esse propensior, bonoq̃ue malum compensare, tametsi aduersarius id non mereatur. 2. Efficaciam contactus manuum Saluatoris, vt discas virtutem Corporis Christi; cuius enim solius manus attactus hostis auriculam restituit, nõne eius totum Corpus in Eucharistia sumptum, amici animam simul & corpus curabit? 3. Christum passurum sanare auriculam. Hic enim ex præcipuis est fructibus passionis eius, animas nostras verborum Dei capaces efficere, easq̃. per fidem & Sacramenta curare. Voluit porrò Dominus, hoc ultimo suo ante mortē miraculo, hostes suos monere, vt aures ad verba Dei arrigerent, illisq̃ue auditis, malitiam deponerent. Demùm admirare bonitatem Dei, rogaq̃ue, vt similem tibi misericordiam reddat, pro innumeris peccatis tuis.

MEDI-

DE PASSIONE DOMINI. 79
MEDITATIO XI.

De captiuitate Domini.

In illa hora dixit Iesus turbis, & ad eos *Mat. 26.*
qui ad se venerant Principes Sacer-
dotum, & magistratus populi & se-
niores: Tanquam ad latronem existis *Mat. 26.*
cum gladiis & fustibus cōprehende-
re me; quotidie etiam vobiscum in *Luc. 22.*
templo, & sedebam docens, & non
me tenuistis, nec exten distis manus
vestras in me. Sed hæc est hora vestra,
& potestas tenebrarum. Hoc autem
totum factum est, vt adimplerentur
scripturæ Prophetarum.

CONSIDERA I. quo loco sit habitus
Dominus tuus, nempe latronis, ad quem
cohibendum, tanta manu armata opus
fuisse videatur. 2. quomodo doceat se non
esse latronem, vtpote qui nulli nocuerit,
aut instar latronum latitarit; quin & bene-
fecerit, & in occulto nihil, sed publice
semper docuerit; eiusque rei testes ipsos
eisdem adhibet, quos necis suæ videbat
astare ministros. Monet itaq. auditam abs
se doctrinam vt in memoriam reuocent,
ani-

80 MEDITATIO XI.

animumque mutant, quippe inuenturos
 se nihil quod non sanctum, eruditum, &
 salutare esse iudicabunt. Considera 3. qui-
 bus verbis potestatem faciat aduersariis in
 se saeuendi, sine qua nihil poterant. verba
 autem singula vim suam habent. [Hæc
 est.] quasi dicat, præsentia tantum vobis
 curæ sunt, de futuris nihil sollicitis; quod
 peccatorum, non iustorum est proprium.
 [Hora.] breue est tempus omne præsens:
 transit instar horæ omnis peccatorum vo-
 luptas, transit etiam omnis afflictio iusto-
 rum. [vestra.] tempus hoc breue vobis
 cõceditur, quidlibet vel pro salute, vel pro
 damnatione perficiendi; tempus, inquam,
 preciosum, quale post hanc vitam nullum
 amplius restabit. [Et potestas tenebra-
 rum.] hoc est, potestas tenebricosa, tum
 quia peccatorum tenebris eam ipsi merentur
 accipere; tum quia ad tenebras inferni
 eadem vtentes ducuntur; tum quia in po-
 testate impiorum regnant tenebræ; tum
 denique quia datur potestas dæmonibus
 principibus tenebrarum, omnia mala in
 Christum perpetrandi. Considera ergo &
 multitudinem poenarum Christi, & ma-
 gnitudinem, quando permissum est ma-
 lignis

DE PASSIONE DOMINI. 81

lignis spiritibus in malis inferendis exercitissimis, per hosce suos ministros eosq. promptissimos, Christum torquere. Admirare etiam hanc Christi pro te liberalem permissionem; gratias age, atque ad omnes pro ipso labores & dolores perferendos te offer, rogaque vt non sit in tenebris potestas tua; sed à lumine fidei, & diuinę gratiæ procedat & perficiantur actiones tuæ.

Tunc accesserunt cohors & tribunus, *Mat. 26.*
 & ministri Iudeorum, & manus iniecerunt in Iesum, & tenuerunt, & *Mar. 14.*
 ligauerunt eum. *Luc. 22.*
Ioan. 18.

CONSIDERA I. admirabilem horum in Domino tuo capiendo insolentiam; & cogita inuidiæ magnitudinem, qua omne malum Christo inferre desiderabant; & facultatem à Domino concessam, qua desideria sua explere poterat. Magna crudelitate captus fuit Apostolus Paulus ex *Act. 21.*
 templo vi abstractus, continenter pugnis verberatus, & verberibus propemodum interemptus; at nihil ad hanc sæuitiam, quæ omnem sæuitiam superauit. Veteres de hac captiuitate prædictiones attende: *Psal. 22.*
 Circundederunt me canes multi, susceperunt me sicut leo paratus ad prædã; *Psal. 16.*
 Fientes

cientes me, nunc circundederunt me. Circundederunt me sicut apes, & exarserunt sicut ignis in spinis. Impulsus euersum ut caderem. 2. Expende verba Evangelistarum: [Cohors & tribunus & ministri.] Non pauci, sed vniuersus hic exercitus ad captiuitatem hanc laborabat; singuli aliquid conabantur. [Accesserunt.] magno impetu insiluerunt, ut affirmat B. Gregorius Nazianzenus. [manus iniecerunt,] non apprehendentes solum, sed grauiter caedentes, [tenuerunt.] Huc illic impulerunt, & (ut ait B. Leo) traxerunt. [& ligauerunt.] Heu quot vincula non ab vno, sed à tam multis iniecta, tum ne effugeret, tum ut tali habitu morte dignus ab omnibus palàm iudicaretur. Hæc vincula tibi, tuisque peccatis debebatur; quorum nisi particeps fueris, æternis inferni vinculis constringeris. Domino itaque tua causa tam crudeliter vinclo compati, & gratiam habere studebis, rogabisque ut hac sua captiuitate, ab omni dæmonis te liberet potestate, omnibusque vinculis malarum cupiditatum, quæ in quoduis te peccatum dæmonis arbitrio trahunt, & impellunt, expediat; & spirituali restituat libertati,

*In Christo
patiente.*

*Serm. 7.
de pass.
Domini.*

libe
tus
Tu
g
fe
p
re
g
Co
pie
ma
nun
pule
Aus
tam
quo
exc
tecl
Aus
que
run
quo
eor
bies
qui
Do
ami

libertati, vt de manu inimicorum liberatus, seruias ei.

Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt. Adolescens autem quidam *Mat. 26*
 sequebatur eum, amictus sindone super nudo, & tenuerunt eum: ille autem reiecta sindone, nudus profugit ab eis. *Mar. 14.*

Considera 1. narrari hic duo, vnde incipiendo Christo, atque ducendo, furorem maximum, sæuitiamq. fuisse intelligas; vnum quidem fuga charissimorum discipulorum, quibus tantus fuit metus iniectus, vt licet amore feruerent, ad vnum tamen omnes diffugerint: alterum verò, quòd adolescens è vicina domo tumultu excitatus, de strato extrigens, linteo solo tectus, quid rei in platea ageretur inspecturus venerit; quem illi ex discipulis aliquem arbitrantes, comprehendere voluerunt; qui nudus relicto linteo diffugit. Ex quo intelligas, quanti clamores fuerint eorum, quasi capta iam præda; quanta rabies atque voluntas nocendi ijs omnibus qui Christum attingebant. Considera 2. Dominum tuum ab omnibus charis & amicis desertum manibus impiorum crudeliter

deliter raprari. Disce non considerare in hominibus, qui in hac vita frequenter, in morte autem semper omnes deserunt. Et ora Dominum ne vnquam ipse te deserat, tamen ab omnibus deseraris, præsertim verò in hora mortis tibi ne desit, quando utique soli tibi, sine vlllo comitatu humano erit in aliam regionem abeundum.

MEDITATIO XII.

De gestis in domo Annæ, & missione ad Caipham.

Joan. 18. Et duxerunt Iesum ad Annam primum: erat enim focer Caiphæ, qui erat Pontifex anni illius. Erat autem Caiphæ qui consilium dederat Iudæis, quia expedit vnum hominem mori pro populo.

CONSIDERA I. Christum ad Annam duci, vel ut deferretur socero Caiphæ, homini seni, successuro anno sequenti in Pontificatu, & in via ad Pontificis domum habitati: vel propter proditorem, cui Annas (vt ait B. Cyrillus) capto iam Domino, stipendium proditoris, de mandato sacerdotum persoluturus erat. Tu personarum affectus

affectus cōtemplare; gaudium crudele ne-
 quissimi huius Annæ, de capto tandem
 hoste exultātis; satellitum adulatoriā con-
 gratulationem; Iudæ auaritiā recepta
 iam pecunia; Christi modestiam, atque ad
 patiendum pro te animi alacritatē. Con-
 sidera 2. ipsius Caiphæ, eiusque de occi-
 dendo Christo cōsiliij repeti memoriam 1.
 vt significetur ille promouisse necem, qui
 primus hoc consilium necis suggererat.
 2. vt discas omnia quæ Domino tuo in hac
 passione sua euenisse intelligis, non tam
 humano ipsi cōsilio, quàm diuina volun-
 tate accidisse: siquidem verba illa de nece
 Domini, tametsi Caiphæ malo animo
 protulerit, spiritus sancti tamen instinctu
 dixit, qui impiorum verba ad vtilitatē iu-
 storum moderari solet; teque hic docere
 voluit, sola humani generis dilectione à
 Deo Patre iniunctā, & à Deo filio susce-
 ptam esse tam atrocem passionem: vt tu
 vicissim toto corde, & animo in Dei amo-
 rem feraris. 3. vt scias Deum non obli-
 uisci malorum præteritorum, tametsi ea
 tibi fortassis exciderūt. Omnium enim &
 memoria retinetur, & in mortis hora ra-
 tiones repetentur.

*Ioan. 18.
Mat. 26.*

Et misit eum Annas ligatum ad Cai-
pham Pontificem, principem sacer-
dotum, vbi scribæ & seniores conue-
nerant.

*Lib. 11.
in Ioan.
c. 19. 38.*

CONSIDERA I. in Annæ domo Chri-
stum Dominum nonnulla pertulisse in-
commoda. Verbum enim [misit] nõ obi-
ter diuertisse, aut leuiter transiisse, sed ali-
quãtis per hæsisse significat: verum illa que
fuerint, tecum ipse scrutare: nam alapam
in domo Caiphæ inflictam esse, B. Cyril-
lus ait, voluntq. nonnulli verbum [misit]
pro miserat Hebraisr o accipiendum esse.
Considera 2. quid sibi velit illud, [li-
gatum,] nimiru vel additis nouis vincu-
lis, vel non solutis prioribus, vt noxius &
vinculis dignus, etiam huius Principis iu-
dicio haberetur, & condemnaretur. Vt ve-
rò non compatitur impius Pontifex vin-
cto, sic nec tu compatèris afflicto pauperi,
nec animæ tuæ peccatorum vinculis gra-
uiter astrictæ. Considera 3. difficile hoc
iter in quo ad nutum improborum Do-
minus tuus immaniter trahebatur funi-
bus, & impellebatur verberibus. Verè am-
bulabat vias difficiles, vt viam æternæ pa-
triæ tibi complanaret, tuq; viam manda-
torum

DE PASSIONE DOMINI. 87

torum Dei sine molestia curreres. Considera 4. & cum Domino tuo ingredi in consilium hoc malignantiū; vide hic confidentes vitulos multos & tauros pingues, obsidentes agnum innocētissimum, [scribas,] Doctores legis, [seniores] magistratus populi, [Pharizæos,] Iudæorum quasi religiosos, ventri deditos, insolentes, crudeles. Tu ne consentias consilio & actibus eorum, sed pauperem eripito de manu potentis, vt etiam tui misereatur Dominus in die augustiæ. *Psal. 21.*

Sequebatur autē Iesum Simon Petrus *Ioan. 18.*

à longe, & alius discipulus. Discipulus autem ille erat notus Pontifici, & introiuit cum Iesu in atrium Pontificis. Petrus autē stabat ad ostium foris. Exiuit ergo discipulus alius qui erat notus Pontifici, & dixit ostiariæ; & introduxit Petrum vsque in atrium Principis sacerdotum. Et ingressus intro, accenso igne in medio atrij, circumsedentibus illis, erat Petrus in medio eorū, & sedebat cum ministris ad ignē, vt videret finem, & calefaciebat se. *Mat. 26. Mar. 14. Luc. 22.*

CONSIDERA I. quò sese contulerint

F 4

fugien-

fugientes Apostoli tantò satellitum furo-
 re perculsi, & in fide diuinitatis Christi
 iam vacillantes & dubij. Quis enim cre-
 dat, Deum talia passurù, præsertim si pro
 recepta Iudæorum opinione temporali-
 bus bonis virtutem compensari putat? Pe-
 trum vide eminus sequentem & præ cete-
 ris amantem nonnihil animi resumpsisse,
 vt ministris se miscere non dubitet, timi-
 dè tamen, minusque constanter, vnde &
 latere se posse credebat. Considera 2. disci-
 pulum alium, siue B. Ioãnem, vt est com-
 munitatis sententia, indiuiduum Petri co-
 mitem; siue quempiam occultù Christia-
 num, ciuem diuitem, in domum Pontifi-
 cis pro familiaritate introentem, Petro
 vt paupere atque ignoto pro foribus ex-
 pectante. Pauperibus enim non patet ac-
 cessus ad ædes magnatum, & si fortè ad-
 mitti contingat, maximi tribuitur mune-
 ris loco, si mancipiis pares habeantur. Tu
 ne aulæ eiusmodi voluptate capiaris, neue
 malorum te immisceas societati: si necessi-
 tas cogat, exi quãtocyus, ne innocètia tua
 malorum consuetudine inficiatur. Consi-
 dera 3. Petrum minus ordinatè, sed ami-
 cì & mulierculæ fauore Pontificis aulam
 ingres-

ingre-
 bis f
 aucu
 pes, n
 des c
 iam &
 aulan
 te adi
 ris; f
 Dom
 per o
 sto, ro
 ferat

Pont
 di
 D
 m
 go
 co
 su
 ter
 lo
 di

ingressum. Tu itaque dignitates neq. adibus fauoribus, neque fœminarum gratia aucupaberis, nec fraude aut vitio irrumpe, nisi exemplo Petri præcipitium expectes certissimum. Ipsas autem dignitates iam & legitimè consecutus, & Pontificis aulam directa via ingressus, non improbis te adiungas, neq. malorū exempla intuearis; sed ad conclaue penetrans interius; Dominum tuum qui te vocauit, tibi semper ob oculos ponas. Hæc tu pete à Christo, rogans vt trahens te post se, non te deferat in æternum.

MEDITATIO XIII.

De alapa in domo Caiphæ.

Pontifex ergo interrogauit Iesum de *Ioh. 18.* discipulis suis, & de doctrina eius.

Dixit ei Iesus, Ego palā locutus sum mundo, ego semper docui in synagoga & in templo, quo omnes Iudæi conueniunt, & in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? Interroga eos qui me audierunt, quæ locutus sum ipsis, ecce hi sciunt quid dixerim ego.

F ;

CON-

CONSIDERA 1. cum hactenus in omni
 vita Christi nihil obseruassent morte,
 sed ne vinculis quidem dignum, conatus
 est Pontifex fraudulentis quibusdam in-
 terrogationibus aliquid ex responsis eius
 elicere, quod criminis ei loco obiici posset.
 Non enim peccatum Christi hæc vincula
 iniecit, sed inuidia Iudæorum, cuius inui-
 diæ causas 14. apud Sapientem enumerat
 scriptura, Quoniam inutilis est nobis,
 &c. 2. interrogauit de doctrina an ne à
 Moysè non discrepet; & de discipulis, quo
 eos animo delegerit, qua doctrina infor-
 marit; quo ipsi in legem sint animo. Hic
 tu de Christi doctrina interroga, vt eam
 sequaris; & de discipulis, vt eorum mores
 imiteris 3. Christus intrepidè respondet,
 nihil veritus Pontificè, aut confessum tot
 magnatum; vt tu in causa Dei ne metuas.
 De discipulis porro tacet, tum quia com-
 mendare nõ poterat, & accusare nolebat,
 vt nullius tu famam eleues; laudes si pos-
 sis, si minimè possis, ne detahas tamè; tum
 quia discipulorum causa cum quæstione
 de doctrina implicata esset, cuius respon-
 sio satisfaceret Pontificis quæstioni. Con-
 sidera 4. puritatem doctrinæ Christianæ,
 quam

Sep. 2.

I
 quan
 prop
 signu
 nem
 cult
 oderi
 ea vo
 & in
 dari
 stus
 mod
 adeu
 muli
 mer
 conc
 ni m
 rû su
 Hæc
 di
 P
 Co M
 tum
 nistr
 missi
 tes, l
 ex ad
 uere

DE PASSIONE DOMINI. 91

quam Dominus hostibus suis examinandā proponit. [Locutus sum palam,] quod signum est cādoris doctrinæ. [Mundo,] nemo ab ea audienda excipitur. [In oculto nihil.] nihil impurum, quod lucem *Mat. 10.* oderit, aut fugiat. Nam quæ priuatim dixi, ea volui etiam omnibus aperiri in luminae, & in testis prædicari. Considera s. vitio dari Pontifici, quod quæ tam apertè Christus docuerit, ipse ignoret. Ad hunc sanè modum plerique magnates, & docti, non adeunt conciones, vel ne conscientiaē stimulis moueantur, vel quia externis immergi, ea minus necessaria, quæ animam concernūt, arbitrātur. Tu in verbis Domini meditare iugiter, eumq. roga, vt verborū suorū tibi semper memoriā proponat.

Hæc cum dixisset, vnus ministrorū *Ioan. 18.* dedit alapā Iesu, dicens: Sic respondes Pontifici?

CONSIDERA I. hanc alapam impingi, tum quia occultè pūgebantur hi ipsi ministri, qui ad apprehendendū Dominum *Ioan. 7.* missi, re infecta domum reuersi sunt, dicentes, Nunquam sic locutus est homo; tum ex adulatione, quia videbatur minus reuerenter dictum Pontifici, [Quid me in-
terro-

terrogas?] Arrogantibus ac superbis hominibus illud maximè propriū est, vt honorificè agi secum velint, titulisq̄. suis nihil detrahi patiantur; qui tamen iuramentis, periuriis & blasphemis, diuinum nomen & honorem violant. Disce multos esse, qui diuitum & magnatum iniuriam vlciscantur; qui Christi & pauperum, neminem. Considera 2. istius iudicij iniquitatem, vbi impunè, & applaudentibus iudicibus, nocendi quilibet habet potestatem. 3. Hanc alapam maximæ fuisse crudelitatis; cuius solius sit peculiaris mētio, præter cæteras quas magno numero & iam prius acceperat Dominus, & postea accepturus erat. Tu Christi & aliorum admonitiones disce grato ferre animo; imò verò ora Dominum, ne quid à te fieri patiatur, cuius non te vel per alios, vel per conscientiam tuam arguat.

Mat. 18. Respondit ei Iesus, si malè locutus sum, testimonium perhibe de malo; si autem benè, quid me cædis?

Mat. 5. CONSIDERA I. Christum, qui suos docuerat præbere alteram maxillam, percussioni vnā, nihil facere repugnās. doctrinæ suæ; cum quia nō solūm maxillam, sed vniuer-

vniu
figr
ques
repu
ad co
nolu
quo
catis
nostr
tare
iniur
cto,
& m
lis co

Petr
fu
ri
lu
fu
er
N
m

DE PASSIONE DOMINI. 93
vniuersum corpus & verberandū & con-
figendum obtulit; tum quia hoc loco nihil
questus est, nullam iniuriam retulit, non
repugnauit, sed verberatē docuit, atque
ad conscientiam suam modestè remisit. 2.
noluisse Dominū tacere omnino, ne quo-
quo modo videretur iustè aliquid pro pec-
catis suis passus, qui non pro suis, sed pro
nostris delictis sustinuit. Admirare, & imi-
tare Domini tui benignitatem, qui tātam
iniuriam neque verbo est vltus neque fa-
cto. Tu ab eo impetra constantiam animi
& mansuetudinem, vt mitis sis & humi-
lis corde.

MEDITATIO XIII.

De negatione Petri.

Petrus verò sedebat foris in atrio deor-
sum: quem cū vidisset ancilla ostia-
ria summi sacerdotis, sedentem ad
lumen, & calcfacientem se, & eum
fuisse in tuita, dixit: Et hic cum illo
erat: & accessit ad eum ancilla dicēs:
Nunquid & tu ex discipulis es ho-
minis istius? Dicit ille, nō sum: & ne-
gavit

Mat. 26.

Mar. 14.

Luc. 22.

Ioan. 18.

gavit coram omnibus dicēs: Mulier non noui eum, neque scio neq. noui quid dicas: & exiit foras ante atrium; & gallus cantauit.

CONSIDERA 1. cū Apostoli omnes, vt præmonuerat Dominus, scandalū passi sint, solius tamen Petri negationes ab Euangelistis, & quidem omnibus recenserunt; tum quia ita nouum & incredibile uideretur, Petrum posse Christum negare, vt hoc eius peccatum nec ab ipsis Euangelistis cōprehendi potuerit; tum quia superiorum errores à pluribus conspiciuntur; tū vt ex peccato illius, qui fundamentum erat Ecclesie, tu & alios discipulos scandalum passos esse ne dubitares, & de viribus tuis ne præsumeres; quia nullū peccatum facit homo, quod non faceret alter homo, si desit Rector per quem factus est homo.

Considera 2. quādo neget Petrus? nocte, & cū frigus esset. Si lumē veritatis aspicere nolis, & in actionibus tuis ad Christum in conscientia tua te cōuertere; & si refrigescat in te Charitas Dei & proximi, ne dubites te lapsurum vel in errores fidei, vel in grauiora delicta. Considera 3. vbi neget?

neget? vbi nimirum Christus captus & ligatus est, in consortio malorum, in colloquio mulieris. Hæc tu fuge, si velis esse pius. Et quamuis B. Cyrillo D. Petrus negasse Dominum videatur non tam metu, ne quid mali pateretur, quàm quodã quasi amore, ne domo pelleretur, Christi que præsentia priuaretur; graue tamen commississe peccatum certissimum est. Cauebis ergo ne tu vlllo pietatis prætextu legē Dei atque Ecclesiæ transgrediaris. Neq. enim facienda sunt mala, vt eueniāt bona. Considera 4. nō solūm ab eo negari Christum qui dicit Iesum non esse Christum, verūm & ab illo, qui cūm sit, negat se esse Christianum, Christiq. discipulum; & hoc non verbis modò fieri, sed etiam factis, ab his qui confitentur se nosse Deum, factis autem negāt. Putas enim (ait B. Bernardus) filium Dei reputat Iesum, quisquis ille est homo, qui ipsius nec terretur comminationibus, nec attrahitur promissionibus, nec præceptis obtemperat, nec consiliis acquiescit? Tu igitur quoties Christum negasti? & tamen cum Petro ad pœnitentiā non reuertisti. 5. Gallus cantauit, sed ab occupato non obseruatus; quia necdum respicie-

*Amb. in
Lucan.*

*Lib. 1.
in Ioan.
cap. 41.*

*Rom. 3.
Aug. serm.
113. in
Ioan.*

*Tit. 1.
Hom. in
ollaua
Pascha.*

respiciebat Petrum Dominus. Tu nullo unquam tempore sic negociis aut peccatis immergaris, quin & Dei intus loquentis vocem attendas, & proximum foris audias monentem.

Mat. 16.

Mar. 14.

Luc. 22.

Exeunte autem illo ianuam, vidit illum alia ancilla, & ait his qui erant ibi: Et hic erat cum Iesu Nazareno. Et alius videns illum, dixit: Et tu de illis es. Petrus vero ait: O homo non sum. & negavit cum iuramento, quia non noui hominem.

CONSIDERA 1. ut Petrus flagrans desiderio videndi Domini, qui in interiori & superiori aula, coram concilio victus stabat, non domum, sed atrium inferius egressus, aliquid de Christo explorare conatus sit; ut tu omnes vias & modos excogites & tentes, Domino tuo in meditationibus tuis fruendi, eumque per virtutum opera consequendi. Considera 2. quod daemones si victor semel euadit, reuersus sauiat atrocius, & grauius laedat. Prius vna ancilla, & quidem modestè Petrum aggressa est; accessit deinde ad ancillam ministrorum aliquis; denique multi simul, & grauissimis verbis vlcisunt, & quasi oppreserunt. Vnde
Petrus

DE PASSIONE DOMINI. 97

Petrus 1. simplicibus verbis negavit.
 2. adiecit iuramentum. 3. cœpit anathe-
 matizare & detestari. Cauebis ergo ne te
 vnguā diabolus superet, quia Christi mor-
 te semel victus sola resistentia fugatur, iu-
 xta illud: Resistite diabolo, & fugiet à vo- *Luc. 4.*
 bis. Considera 3. Petri casum. 1. de se
 præsumpsit 2. in horto dormiuit. 3. con-
 discipulos reliquit. 4. malorum consortio
 se adiunxit. 5. negavit. Itaque initium
 lapsus, est præsumptio & negligentia di-
 uini cultus.

Et intervallo facto quasi horæ vnus, *Luc. 22.*
 alius quidam affirmabat dicens: Ve-
 rē & hic cum illo erat. Nam & Gali-
 læus est. dixerūt ergo ei: Nunquid & *Ioan. 18.*
 tu ex discipulis eius es? Negavit ille
 & dixit, non sum. Et accesserunt qui
 astabāt & dixerunt: Verē & tu ex il-
 lis es, nam & Galilæus es, & loquela
 tua manifestū te facit. Dixit ei vnus
 ex seruis Pontificis, cognatus eius
 cuius abscidit Petrus auriculā: Nōn-
 ne ego te vidi in horto cum illo? Ille *Mat. 26.*
 autem cœpit anathematizare, dete-
 stari, & iurare, quia nescio hominem
 istum quem dicitis, & continuò ad-
 huc

G

*Mar. 14.**Luc. 22.*

huc illo loquente gallus iterum cantauit: & conuersus Dominus respexit Petrum: & recordatus est Petrus uerbi Domini, sicut dixerat, Quia priusquam gallus cantet bis, ter me negabis, & egressus foras Petrus fleuit amare.

CONSIDERA 1. Petrum reuersum ad ignem, ut suspicionem à se amoueret, liberius fuisse cum ministris collocutū. Nam ex sermone iudicatus est Galilæus. Tu itaque qui Christi seruus es, ne sermonē cum improbis misce; sint colloquia tua sublimia, qualia Apostolorum fuisse ex Apostolicis Actis, atque ex eorū Epistolis intelligis. Qui enim seculariū vanis sermonibus oblectatur, faciliē & eorum mores imitabitur, & igne calefiet, & studiis capietur. 2. Petrus ex sermone est agnitus Christi discipulus, & Galilæus. Tu quoque sic totum te compone, ut Christi sectatorem te esse, & Galilæum, hoc est, à mūdana ad spiritualem vitam transmigrantem, atque ad cælum aspirantem, omnes uel ipsa externa conuersatione agnoscant. Considera 3. Christi in suos benignitatem. Tot malis ipse oppressus, sui tamen quasi oblitus

oblitus, discipuli curam non omisit; ulterius peccando ne progrediretur cohibuit; & post tertiam negationem, subsistere coëgit; intuitus eum, non corporis oculis (id enim non poterat, in superiore cubiculo vinctus, & ministris vndique circūseptus) sed internis misericordiæ radiis ad ipsum conuersus, quibus cor tetigit, illustrauit, & emolliuit. Christi enim intuitus illuminat conscientiam, vt peccata agnoscantur, perinde vt solis radius cubiculum. Considera 4. ordinē huius conuersionis. 1. gallus cantauit. 2. Dominus respexit. 3. Petrus recordatus est verbi Iesu. 4. egressus est. 5. fleuit amarè. Sine Christi intuitu frustra cantat gallus. Tu igitur concionatores & admonitores audi vt gallos; ora vt ad te se conuertat Dominus: verba audita reuolue. Fuge malorum occasiones, & age pœnitentiam. Magna est hic tibi, etiam grauissimo peccatori fiducia veniæ, quando tantum peccatum misericordia Domini, talē veniam meruit, vt illud Petro nunquam Christus obiecerit. Sed qui cum Petro peccasti, non te excuses cum Adamo, verum lachrymas emitte cum Petro, qui teste B. Clemente, toto vitæ suæ

Lib. 2. re-
cognit.

tempore, semper post primum galli cantum, ad orationem confurgens, somno non amplius indulfit.

MEDITATIO XV.

De falsis testibus in domo Caiphae.

Mat. 26. Principes autem Sacerdotum, & omne
Mar. 14. consilium, quærebant falsum testimonium aduersus Iesum, ut cum morti traderent, & non inueniebant, cum multi falsi testes accessissent. Multi enim falsum testimonium dicebant aduersus eum, & conuenientia testimonia non erant. Nouissimè autem venerunt duo falsi testes, & surgentes, falsum testimonium ferebant aduersus eum, dicentes: Hic dixit, quoniam nos audiuimus eum dicentem: Ego dissoluam hoc templum Dei manufactum, & post triduum aliud non manufactum edificabo; & non erat conueniens testimoniū illorū,
 CONSIDERA I. Pontificem, cum nihil ex Christi verbis morte dignum elicere posset,

posset, presentes, qui eius concionibus
 frequentes adfuerant, percunctatum esse,
 singulosq. id attulisse, quod ad eius dam-
 nationem facere putabant; fuisseque solli-
 citos, vt crimen aliquod capitale adduce-
 rent, iuxta illud; *Scrutati sunt iniquitates, Pſal. 63.*
defecerunt scrutantes scrutiny; cogitauerunt Pſal. 20.
 consilia, quæ non potuerunt stabilire.
 Considera 2. puritatem vitæ Domini tui,
 quæ tanta erat, vt difficile fuerit tale men-
 dacium de eo comminisci, quod veri spe-
 ciem, ipsorum etiam aduersariorum testi-
 monio, haberet. Disce tu 1. iniuste nemi-
 nem accusare, quia detractor, & falsus te-
 stis, ad famæ restitutionem obligantur.
 2. mendacia omnia fugere, quia ne ipsis
 quidem malis potest placere mendax. 3. ad
 Christi imitationem sic viuere, vt etiam fi-
 dei hostes in vita tua nihil habeant, quod
 obiciant; sed ex bonis operibus te confi-
 derantes, glorificent Deum Patrem. *1 Pet. 2.*
 4. nunquam aduersus conscientiam tuam
 rationes quærere excusandi peccati. Falsa
 enim sunt, & non conuenientia testimo-
 nia, quæ Deus non ignorat, & quibus con-
 scientia non pacatur. Considera 3. hos
 duos falsos testes in medium surgentes,
 G 3 quorum

quorum præter cæteros testimonia referuntur, vel quia maioris momenti, vt ex illis vanitatem cæterorum noris; vel quia mysterium Dominicæ mortis, de quo nunc agitur, continent; sed conuenientia non erant: 1. quia testes inter se non conuenirent, hoc dicente, [destruam;] altero, [possum destruere.] 2. quia falsa; nullum enim fecerat Dominus verbū destructionis, vel reedificationis; sed dixerat

Ioan. 2.

[soluite,] & [excitabo,] de morte & resurrectione sua locutus. 3. quia nulli damnū intulisset, si quod destruxisset, post triduum restituisset. 4. quia non videbatur vires excedere illius, qui Lazarū quadriduanum excitasset. 5. quia sola eiusmodi verba, etiam falsa & iactantis hominis, non tam mortem, quàm irrisionem & contemptum mereri videbantur. Tu discere

1. Christi verba in alios sensus non torquere. 2. nihil aliter quàm gestum sit, referre. 3. ex aliorum factis vel dictis, quæpium sensum admittunt, nunquam sinistrè de eorū animo, vel intentione iudicare. Compatere etiam Christo Domino, in cuius interitum & detrimentum, tam multum multi laborant; rogaque illum,

vt

D
vt ve
non

Et f
d
N
ti
u
ra
fu
p
tu

Co
te v
quo
dem
tific
tion
depr
scien
fuisse
rat
tum
con
que
cet
cia

DE PASSIONE DOMINI. 103
vt vero scripturarū intellectu instructum,
non te patiat in hæreses labi.

Et surgens summus Sacerdos in me- *Mat. 26.*
dium, interrogauit Iesum, dicens: *Mar. 14.*
Non respondes quicquam ad ea quæ
tibi obiiciuntur ab his; quæ isti ad-
uersum te testificantur? Iesus autem
tacebat, & nihil respondit. Rursus
summus Sacerdos ait: Adiuro te
per Deum uiuum, vt dicas nobis, si
tu es Christus Filius Dei benedicti.

CONSIDERA 1. Cùm nihil vel mor-
te vel accusatione dignū esset inuentum,
quod quasi crimen apud gentilem Præsidi-
dem Pilatum obiici posse videretur, Pon-
tificem ira commotum, denuò interroga-
tiones instituisse, vt ex responsis aliquid
deprehenderet. Dictabat ei quidem con-
scientia, nihil alicuius momenti allatum
fuisse; exaggerat tamen quæ falsa noue-
rat. Considera 2. Christum tacuisse,
tum, quia non ignorabat singulis suam
conscientiam respondere; tum ne elo-
quentia sua mortem subterfugeret. Do-
cet te 1. iniurias omnes, & menda-
cia contemnere, patienterque tolerare,

partim, quia licet fortassè in eo quod obicitur, sis innoxius, aliis tamen multis, quorum à nemine accusaris, Deo peccaueris; partim, quia ex eo deterior non es, quòd ab aliis malus habearis; cum talis sit vnusquisque, qualis est in oculis Domini.

2. ne responso quidem dignari eos, qui iniuriam inferunt; quia tales sua ipsorum arguit conscientia. Considera 3. quid tacens interea egerit Dominus: Pro eo, inquit, vt me diligenter, detrahebant mihi, ego autem orabam. Orabat igitur, vt ad te transfret fructus passionis huius. Itaque in omni mètis angustia, te quoque ad Christum conuerteres. Fieri enim non potest, vt memor iniustæ huius accusationis suæ, non misereatur tui in calumniis, & falsis contra te delationibus. Considera 4. Pontificem malè hoc Domini silentium interpretantè, vt ad iurationem his verbis: [Adiuuro te,] seu vt Græcis est, Exorcizo te, qua voce vtimur in dæmonum coniurationibus. Expende quis habitus fuerit Dominus tuus, existimatus nimirum obsessus à diabolo. Coniuratione autem sua, duo Pontifex postulauit, 1. sitne ipse Christus, hoc est, Messias in lege promissus. 2. an sit Filius

Psal. 108

Exorcizo

DE
Filius
Christi
morte
nimirum
Iesus a
sum
do v
tem
tem
CON
per no
tum,
re; tur
uerean
tibi co
menti
nielis
regni
num
Dein
malo
in ad
tua.
quia
niato
3. Se
vitæ

DE PASSIONE DOMINI. 105
Filius Dei. Ideò enim occisus est, quia erat
Christus; ideoque humanum genus sua
morte redemit, quia filius erat Dei, æquali
nimirum maiestate, cū offenso Deo Patre.
Iesus autem dixit illi, Tu dixisti: Ego *Mat. 26.*
sum. Veruntamen dico vobis, Amo- *Mar. 14.*
do videbitis Filium hominis seden-
tem à dextris virtutis Dei, & venien-
tem in nubibus cæli.

CONSIDERA 1. Christum adiuratum
per nomen Dei viui, vltteriùs non tacuisse;
tum, ne tacendo videretur mortem fuge-
re; tum, vt tu diuinum nomen semper re-
uerearis. [Tu dixisti.] i. sic est vt dieis, vtq.
tibi conscientia tua testatur. Considera 2.
mentionē facere iudicij futuri verbis Da- *Dan. 7.*
nielis: 1. quidem, vt calumniam affectati
regni amoueret, quia non quæreret terre-
num regnum, sed cæleste atque æternum.
Deinde verò, vt timore futuri iudicij, à
malo iudicio nunc abstinerent. Disce 1.
in actionibus tuis memorari nouissima
tua. 2. in calumniis habere patientiam,
quia potestas tibi dabitur iudicādi calum-
niatores tuos, & eos qui te affligerunt.
3. Semper quidem, sed maximè in fine
vitæ cōfiteri veritatem, etiam cum summo

corporis & rei familiaris detrimento: & roga Dominum, vt salubri timore configat carnes tuas, meditationeque passionis suæ, cor tuum accendat.

MEDITATIO XVI.

*De prima Christi damnatione,
& illusione.*

- Mat. 26.* Tunc Princeps Sacerdotum scidit vestimenta sua, dicens: Blasphemauit. Quid adhuc egemus testibus? Ecce
- Mar. 14.* nunc audistis blasphemiam: Quid vobis videtur? At illi respondentes, dixerunt: Reus est mortis.

SI quando grauior aliquis casus sese offerebat, grauiusque accidebat malum, qualis sine dubio est blasphemia; scindebant, seu lacerabant vestes Iudæi, eoque signo rei grauitatem declarabant, quæ & cor dolore scinderet, & digna sit, quæ cum honoris & bonorû iactura vindicetur: Pontifici autem, huiusmodi vestimentorum scissio prohibebatur hac lege: Pontifex caput suum non discooperiet, vestimenta non scindet: Nihilominus tamen indoctus hic Pontifex, legem ignorans, & vestem

con-

Leuit. 21.

D
consc
tifica
Dei
do tu
Con
Iudæ
seu in
caute
bis el
respo
in ex
4. Bl
pheta
strorû
hac si
2. qu
vnan
mort
tuos
mos,
rare
diné,
tus,
cient
senté
Et, v
ei

conscidit, & eam scindendo, finem Pontificatui Iudaico imposuit. Disces itaque Dei iniuria commoueri, etiam incommodo tuo, rerumque tuarum detrimento. Considera 1. quæ de Domino tuo fuerit Iudæis opinio. Habitus fuit 1. impostor seu incantator. Vnde Iudas, Ducite eum cautè, ne præstigiis oculos inuoluens, vobis elabatur. 2. iniurius hominibus: Sic ait, respondes Pontifici? 3. obsessus à diabolo, in exorcismo & coniuratione Pontificis. 4. Blasphemus in Deum. 5. Pseudopropheta, in sequentibus irrisionibus ministrorū. Ecce quibus titulis honoratus fuit hac sua passione Dominus tuus. Cōsidera 2. quo animo audiuerit Christus hanc vnanimem omnium vocem, [Reus est mortis:] & quidem ab his quorum mortuos suscitauerat, quorū curauerat infirmos, quorū vtilitatē promouerat. Admirare impiorū malitiā, Christiq. mansuetudinē, qui hac mortis sententia nihil motus, paratū se ipse obtulit, etiā pro interficientibus mori. Roga itaq. vt hæc mortis sentētia te liberet à sentētia mortis æternæ.

Et viri qui tenebant Iesum, illudebant Luc. 22.

ei, cædentes. Et expuerunt in faciem eius,

*Mat. 26.**Mar. 14.*

eius, & colaphis eum ceciderunt, & velauerunt eum, & percutiebant faciem eius, & interrogabant eum, dicentes; Prophetiza nobis Christe, quis est qui te percussit?

CONSIDERA 1. Christum in concilio, non solum vinculis ligatum, sed multorum manibus detentum fuisse, qui prolata iam mortis sententia, tamquam damnatum, & in quem peccare non poterant, sæuissimè tractauerunt. Auxit crudelitatem diabolus, qui quod nihil peccati tota eius vita obseruasset, his pœnis aliquam impatientiam mouere cupiebat. Considera 2. tunc in Christum ita sæuitum esse, quando se fassus est Filium Dei. Tunc enim tibi sunt expectandæ ab hominibus atque demonibus tentationes, quando vitæ, morumque mutatione, filium te esse Dei demonstraris. Considera 3. illusionum genera fuisse quatuor. 1. ceciderunt pugnis, plañque manu caput, collum, faciem. 2. expuerunt in faciem sordida pectoris phlegmata. 3. faciem velauerunt, quæ mitis admodum suauitate sua, impetum eorum & impietatem remorari videbatur. 4. addiderunt conuitia verborum. [Prophetiza,]

tiza,] quasi dicant, non es verus Propheta, sed pseudopropheta. Tu ab his illusionibus caue. Nam 1. Christum cædis, si lædis proximum; & caput quidem, si superiores; colaphis, si occultè; faciem, si apertè. 2. cōspuis, si sordidis cogitationibus conscientiam maculas. 3. faciem velas, si oppressa conscientia in peccato perseueras. 4. conuitiaris, si Christi promissionibus aut minis non credis. Caue tibi, ne Iudæorum imitatus peccata, eorum consequaris punitionem. Nam illi & velamen habent in corde, ne Christum agnoscant; & vbique omnibus irrisui habentur; & multis sæpè conuitiis verberibusque afficiuntur, exosi Deo & hominibus: rogaque Dominum, vt hæc eius opprobria te ab æternis animæ opprobriis liberent.

Et alia multa, blasphemantes dicebant *Luc. 22.*
in eum.

I N G R E D E R E in Pontificis aulam, & vide quid nocte tota improbi ministri egerint, & Christus passus sit. Theophylactus ait, ex hesternâ crapula ebrios, multa petulanter effudisse, iuxta illud: In me psallebant, qui bibebant vinum. & quia Evangelista his paucis verbis, totius noctis laborem

In Luc. 22

Psal. 68.

IIO MEDITATIO XVI.

Isa. 50.

borem absoluit; tu inspice vaticinia Prophetarum, quid de his illusionibus dicant. *Isaias*, Corpus meum dedi percutientibus, & genas meas vellentibus: faciem meam non auerti ab increpantibus, & conspuentibus in me; faciem meam posui vt petram durissimam. *Hieremias*: Dabit percutienti se maxillam: satiabitur opprobriis. *Iob*:

Thren. 3.

Tob 16.

Aperuerunt super me ora sua; exprobrantes percusserunt maxillam meam; satiati sunt pœnis meis. Significatur 1. totum Christi corpus diris modis percussum; fustibus, pugnis, & calcibus verberatum; atque in terram deiectum, pedibus conculcatum: hoc enim videtur sonare illud: Dedi corpus meum percutientibus. 2. barbam crudeliter euulsam facie cruentata. 3. vultum Christi pugnis contusum & liuidum. 4. varia sanarum & illusionum genera; denique nihil prætermisum quod ad pœnam excogitari poterat. Satiati sunt (inquit) pœnis meis. Existima enim, sic de voluntate Pontificum à ministris exceptum fuisse hac nocte Dominum, vt licet cruci non affigeretur, vitam tamen diutius naturaliter prorogare non posset. Vnde mirandum non est, quòd
citius

citius
rit
vide
lem
mai
mag
nus
rant
com
null
capi
vt h
tuæ

Et c

DE PASSIONE DOMINI. Ipsi
citius opinione Pilati ex hac vita decesserit. Tu porro in Christum ipsum intuere; vide faciem ad verbera expositam, amabilem, oculosque spirantes amorem, eoque maiorem præ se ferentes charitatem, quo magis verberibus contunderetur Dominus. Sacerdotes iam ad quietem discesserant, & vicissim ministri ad somnum se componebant; soli spõso animæ tuæ quies nulla dabatur; cui somnus alius non erat capiendus, quàm in lecto crucis. Roga eum, vt hæc eius nocturna inquietudo, animæ tuæ quietem adferat æternam.

MEDITATIO XVII.

*De secunda Christi damnatione in
domo Caiphæ.*

Et confestim mane factò, vt factus est Mat. 27.
Mar. 15.
Luc. 22. dies, conuenerunt omnes principes sacerdotum, & seniores populi, & scribæ, aduersus Iesum, vt eum morti traderent: & duxerunt illum in concilium suum, dicentes: Si tu es Christus, dic nobis.

CON-

CONSIDERA I. iam secundo conuenire consilium, tum vt plures in Christi damnationem consentirent (nocte enim nonnulli fortassis abfuerāt) tum vt quod nocte iudicatum erat, id luce confirmaretur. Conuenerunt porro tres ordines hominum, sacerdotes, seniores populi qui magistratum civilem constituiebant, & scribæ, sub quibus etiam Pharizæi intelligendi sunt, Iudæorū religiosi: vt discas 1. omnes homines attulisse causam mortis Domino. 2. Christum pro omnibus mortem obiisse. 3. omnes homines merito se peccatores agnoscere debere, atq; à Christi morte medelam querere. Considera 2. hanc quæstionem, [Si tu es Christus,] rota nocte agitatam, quæstionem esse diaboli Christum tētantis, Si filius Dei es; & eorum qui Domino in cruce insultabant, Si tu es Christus, saluum fac te metipsum: Significatur 1. eos qui de fide dubitant; & filios esse diaboli, & in nocte versari. 2. omnium peccatorum hoc esse vitium, vt ignorent quis sit Christus. Alij volunt diuitem, nobilem &c. nolunt consputum, despectum, pauperem: alij arbitrantur austerum, morosum; ignorantque quàm suis

Mat. 4.

Luc. 23.

D
uis
des
nox
dian
man
cogi
fit lo
mali
tuo
adm
Chr
Dei
tant
lueri
cita
fioni
mun
Et ai
m
re
tis
sec
au
Q
CON
quam
cùm e

uis sit Dominus: alij contra ita misericordem, vt nullis peccatis offendatur, nullos noxios puniat. Tu in Christo & misericordiam agnosce, & iustitiam; & disce summam esse hac in re positam sapientiã, vt cognoscas Deum verum, & quem ille mi- Ioan. 17.
 sit Iesum Christum. Hoc itaq. concilium malignantium ingressus, visoque sponso tuo à Iudæis tam fædè & malè accepto, admirare primùm, & inquire: Tūne es Christus? fierine potest, vt tu qui filius es Dei, author creaturæ, gloria sanctorū, hæc tanta pro me vili vermiculo sufferre volueris? His interrogationibus te ipsum excita, vt Christo patiente plenoque confusionis, tu interea commoda & honores mundi ne confecteris.

Et ait illis: Si vobis dixero, non credetis Luk. 22.

mihi; si autem & interrogauero, non respondebitis mihi, neque dimittetis. ex hoc autem erit filius hominis sedēs à dextris virtutis Dei. Dixerūt autem omnes: Tu ergo es filius Dei? Qui ait: Vos dicitis, quia ego sum.

CONSIDERA I. Dominum tuū priusquam se Christū fateatur, præfatione vti: cum enim nocte illud clarissimè esset pro-

H fessus,

114 MEDITATIO XVII.

fessus, & adeò nō profecisset, vt inde etiam maior calumnia strueretur; hic videtur secundò de eadem re interrogatus, respondendi facere difficultatem; vt discas, diuinas suggestiones semel reiectas difficilius reuerti. Considera 2. tories interrogantes & nunquã credentes. Sunt enim qui semper eadem quærendo repetant, non quòd ignorent veritatem, sed quo aliquid tandem eliciant, quod suæ placeat voluntati, desiderioq. non repugnet, semper discentes, & nunquam ad scientiæ veritatē peruenientes. Et tu quàm multa nosti, & quã pauca exequeris? ne dubites seruum scientem voluntatem Domini, & non faciētem, plagis vapulaturum multis. Considera 3. [Si interrogauero, non respondebitis mihi.] Superbiam impiorū, qui Christum Dominum responso nō dignarentur. Quid facient in futuro iudicio, quando illum habituri sunt iudicē, quem indignum iudicarunt suo responso? Hoc tu cogita quoties in consciētia à Deo monitus, Dei te monentis inspirationem reiciis. Considera 4. Dominum interrogatum an esset Christus, respondisse ex psalmo Dauidis, de sessione à dextris Dei, quem

2. Tim. 3.

Luc. 12.

Psal. 109

que
arg
tera
quo
resp
Adm
fat e
terre
catu
Tu C
ueat
solip
Deu
At il
m
in
m
ad
P
Co n
mala
& Fi
rend
dis; D
cemu
nolu
tem,

quem psalmum eis aliàs obiecerat, vt eo *Mat. 22.*
 argumento quod aliàs dissoluere non po-
 terant, discerent Messiam esse Filium Dei;
 quod & facilè intellexerunt, quia ex hoc
 responso inferunt; Tu ergo es filius Dei?
 Admirare Domini bonitatè, qui non ces-
 sat eos commoneare, & à tanto flagitio de-
 terrere, quo nō in merum hominem pec-
 caturi essent, sed in eū qui Filius erat Dei.
 Tu Christum ora vt sui reuerentia te mo-
 ueat, vt peccans semper illud cogites: Tibi *Psal. 58.*
 soli peccaui, & malum coram te feci, quia
 Deus est, qui offenditur, non solus homo.
 At illi dixerunt: Quid adhuc desidera- *Luc. 22.*
 mus testimonium? ipsi enim audiui-
 mus de ore eius. Et surgens omnis *Mat. 27.*
 multitudo eorum, vinciētes Iesum, *Mar. 15.*
 adduxerunt vinctum ad Pilatum
 Præsidentem.

CONSIDERA I. ex optimo responso
 malam consecutionem; quia Christus est,
 & Filius Dei, ideò Pilato ad mortem offe-
 rendum. Tu nō rarò simili modo conclu-
 dis; Deus misericors est, ergo liberius pec-
 cemus. Considera 2. ex D. Chrystostomo, *Hom. 35.*
 noluisse Iudæos clam Christo inferre mor- *in Mat.*
 tem, sed palam; vt parta miraculis gloria,

hac publica mortis ignominia adimeretur; & passim flagitiosus apud omnes haberetur. At Deus longè alia ratione hoc permittit. 1. Ut qui pro omnibus moriebatur, non à Iudæis tantùm & occultè, sed à gentilibus, & coram omnibus, morte afficeretur. 2. Ut mors ista quæ videbatur infamis & ignominia plena, vniuersum populum sanctificaret, & coram vniuerso mûdo in posterum esset gloriosa. Tu cum

Galat. 6.

*Ser. 8. de
Pass. Do-
mini.*

B. Apostolo Paulo in alio nullo gloriare, quàm in cruce Domini nostri Iesu Christi. Considera 3. ex S. Leone, offerri Iesum duris nexibus vinctum; colaphis & alapis frequentibus cæsum; sputis oblitum; clamoribus prædamnatum; vt inter tot præiudicia, quem omnes vellent perire, non auderet Pilatus absoluere. Tu Dominum tuum in hoc itinere quàm proximè sequere; eumque pro te, non iam præsidi Pilato, sed Deo Patri offer, & repræsenta; vt qui semel morti addictus est, pro peccatis tuis, morte sua te à peccatis omnibus & malis liberet.

MEDI-

MEDITATIO XVIII.

De morte Iudæ.

Tunc videns Iudas qui tradidit eum, *Mat. 27.*
quoddam damnatus esset; pœnitentia ductus retulit triginta argenteos Principibus Sacerdotum, & senioribus, dicens: Peccaui, tradens sanguinem iustum. At illi dixerunt: Quid ad nos? tu videris.

CONSIDERA I. Iudæ audita fama damnationis Christi à principibus sacerdotum, pœnitentia ductum, vel bona, ex magnitudine mali; vel falsa, ex pudore quo se ardebat ferre non posse secuturas ignominias, retulisse pecuniam. Id porrò à Deo permixtum est, quo Christi innocetia omnibus fieret manifesta; ne Iudæi hoc argumentò Domini necem vt iustam confirmarent, quòd ab intimo discipulo, qui secreta omnia nosset, ipsis esset ad mortem traditus. Cæterum Iudas non vt moreretur Christus, sed vt pecuniam ipse acciperet, Dominum tradiderat; sperans fore, vt sicut aliàs frequenter, ita etiam hoc tempore euaderet. Disce 1. Domini innocetiam, H 3 quam

quam etiam traditor grauissimis verbis,
 proiectaque pecunia est palam testatus. 2.
 acerbos Christi dolores, qui etiam proditori
 attulerunt poenitentiae causam. 3. da-
 monis conditiones, qui ante peccatum fasci-
 nat oculos, ne turpitudinem videas; post
 peccatum reuelat turpitudinem, vt despe-
 res. Considera 2. responsum sacerdotum:
 [Quid ad nos?] Petrus commisso pecca-
 to egressus est malorum consortium, ve-
 niamque obtinuit; Iudas contra accessit ad
 malos, & in desperationem incidit. Discite
 eos qui in aliorum gratiam Dei maiesta-
 tem offendunt, tandem ab illis deserui, sem-
 per quidem post hanc vitam, quando vnus-
 quisque onus suum portabit; sepe etiam in
 hac vita. Considera 3. mala conscientie
 grauem carnificinam, qua nec confusio-
 nem nec laqueum metuit. Tu quidem cum
 Iuda de peccatis tuis dolens, dicitis, Pecca-
 ui, tradens sanguinem iustum, nempe Chri-
 sti passionem, mihi ad salutem animae meae
 datam, peccatis meis sapius a me proiecti,
 sed in misericordia Christi confisus ne de-
 speres; verum orando adiungito: Tu Do-
 mine redde eam mihi, vt profit animae meae.
 Considera 4. ex sacerdotum responso sa-
 tis

DE PASSIONE DOMINI. 119

tis indicari, Christum ab eis non propter peccatum vllum à se perpetratum, sed ex inuidia mera tradi in mortem. Hoc enim est, [*Quid ad nos?*] quasi dicant, nihil nostra interest, siue iuste, siue iniuste pereat, dummodo pereat. Considera 5. [*Tu videris.*] à malis nihil præter desperationis materiam reportari. Discè 1. malorū superiorum mores, quibus nihil curæ est, quomodo subditi viuant, dum ipsi commodis suis & desiderijs faciant satis. Discè 2. afflictis compati, eosque verbis suauibus, si rebus nō potes, solari. 3. in afflictionibus tuis nō quosuis adire, sed illos quærere, qui & à Deo tibi dati sunt animarū curatores, & vita prudentiaque commendantur.

Et proiectis argenteis in templo, recessit, & abiens laqueo se suspendit, & suspensus crepuit medius, & diffusa sunt omnia viscera eius. *Mat. 27. Alf. 1.*

CONSIDERA I. Iudæ facinus, quod omnem mensurā vitiorum excefferat, nullum alium mereri iudicem, aut carnificem, quàm ipsummet Iudam. Ab alio enim occisus sperare potuisset veniā; à seipso suspensus, nouum incurrit crimen. *D. Leo ser. 3. de Pass. Do.*

homicidij & desperationis. En vt peccato peccatum augetur, si non tempori occurras. Considera 2. quàm malè perire soleant apostatæ à fide vel à religione. Tu caue ne Ecclesiam vel vocationem tuam deseras: Incides enim in laqueum diaboli, stabitque diabolus à dextris tuis (quod à *Psal. 108* Dauide de Iuda prædicitur) ad nutum te suum hic agitans, & demum in infernum deiiciens. Considera 3. quis finis maneat peccatores; nempe vt suspensi in aère, neque cælum attingât, neque terram, nihilque præter funem possideant. Amittunt enim cælestia, & temporalibus bonis destituuntur, quæ sola quærebant; funeq. peccatorum constricti, à dæmone qui Princeps est aëris huius, detinentur & pèdent. Et quidem in fine vitæ ista certò peccatoribus omnibus communia sunt; in hac porrò vita etiam quibusdam eueniunt, qui bonis terrenis spoliati, sic nihilominus prauis desideriis suffocantur, vt ad cælum oculos conuertere vix possint. Considera 4. crepuisse medium diffusis visceribus; vt qui viscera charitatis amiserat, amitteret etiam viscera sua; & qui omnia studia sua eò contulerat, vt multa possideret,

DE
deret,
de cu
omnia
boren
ga, vt
torum
string
affirm
remed
bi vti
nenda
Princ
arg
ter
gui
run
ran
cat
est,
nun
did
tan
pre
uer
in
hi
Conf

deret, etiã ipsa intestina perderet. Tu quidẽ cum Iuda nũmos, diuitias, mundanaq; omnia proiice; sed ad aliam ne festina arborem, quã ad Domini crucem; quẽ roga, vt te sibi configat, & dissolutis peccatorum laqueis, funiculo charitatis suã te stringat: Si enim ipsemet Iudas (vt B. Leo *Serm. 21. de passione Domini.* affirmat) à Christo crucifixo obtinisset remedium, nisi festinasset ad laqueum; tibi vtique datur spes certa, & veniã obtinendã, & gratiã consequendã.

Principes autem sacerdotum acceptis *Mat. 27.* argẽteis, dixerunt: Nõ licet eos mittere in cor bonam, quia preciũ sanguinis est. Consilio autẽ inuito, emerunt ex eo agrum figuli, in sepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus est ager ille Haceldema, hoc est, ager sanguinis, vsque in hodiernum diem. Tunc impletũ est quod dictum est per Hieremiam prophetam: Et acceperũt triginta argenteos, precium appretiatum quem appretiauerunt à filiis Israẽl; & dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus.

Considera .i. Dei mansuetudinem & bonitatem

nitatem, qui ministros suos ita voluit ab
 omni sanguinis effusione esse alienos, vt
 etiam in lege veteri nec ipsam pecuniam,
 qua mors hominis empta fuisset, cedere
 vellet in vsum eorum. Considera 2. pra-
 posteram religionem horum sacerdotum,
 qui non verebantur sanguine innocens
 conscientias suas scelerare, & verebantur
 precio sanguinis gazophylacium inficere.
 Illis tu similis es, quoties res exigui mo-
 menti magni aestimas, & grauem Dei of-
 fensam nihili ducis: colans culicem, & de-
 glutiens camelum. Considera 3. Iudæos
 hanc pecuniam non in suum, sed in alio-
 rum vsum conuertisse; vt discas 1. totum
 Christum nobis datum esse, cuius etiam
 precium nobis cessit. 2. liberalitatem ho-
 minum auarorum, qui non suis, sed alie-
 nis pecuniis conferunt eleemosynam.
 Considera 4. his pecuniis emptum esse a-
 grum in sepulturam peregrinorum; vt di-
 scas 1. non solas animas Christi morte
 magna commoda accepisse, sed etiam cor-
 pora; quia quidquid boni cōfertur homi-
 ni, illud totum passioni Christi acceptum
 ferre debemus. 2. per Christi mortē no-
 bis veram perpetuamq; requiem compa-
 ratam.

ratar
 nym
 catu
 emp
 dem
 noru
 ta co
 regri
 lester
 istius
 cecis
 appet
 do, vt
 fder
 siue
 perue
 muni
 ab Eu
 ditur
 discis
 fuit
 hoc p
 tis cu
 eio tr
 bet a
 daler
 vende

ratam. 3. ex^a D. Ambrosio, & ^b Hiero-
 nymo, hunc mundum (qui alibi ager vo-
 catur, quem finxit ex nihilo figulus Deus)
 emptum precio sanguinis Christi, nō qui-
 dem in omnium hominū, sed in peregri-
 norum tantū sepulturam; vt in eo pacata
 conscientia illi soli quiescant, qui se pe-
 regrinos constituunt super terram, ad cæ-
 lestem patriā aspicientes. Tu ergo si precij
 istius particeps esse velis, peregrinus esto;
 cæcis oculis mundanas res pertransi; nihil
 appete terrenorum; deniq. morere mun-
 do, vt in Christo suauiter cōquiescas. Con-
 sidera 5; hanc rem confirmari prophetia
 siue Hieremiæ, in ijs libris, qui ad nos non
 peruenerunt, siue Zachariæ (vt est com-
 munitis expositio, nomen Hieremiæ, non
 ab Euangelista, sed à scriptore aliquo ad-
 ditum) siue variorum, vt vult Epiphanius;
 discis non solū in precio quo venditus
 fuit olim Iosephus præsignificatum esse
 hoc precium Christi, sed etiam à prophe-
 tis cum admiratione prædictū, quod pre-
 cio triginta argenteorum (quorum quili-
 bet æstimatur dimidio dalerō) hoc est, 15.
 daleris Messias tot sæculis expectatus &
 venderetur & emeretur. Tu verò anne
 vilis

a Serm.

51. & in

Lucam.

b In Mat.

17.

Mat. 13.

Hieron. 100

Mat. 27.

Zach. 11.

Aug. 1. 3.

de cōfen-

su Euang.

Hæresi 38.

Genes. 37

vilius Christum & vitā æternam vendis, quando exigua fædaque libidine, paucis nummis, inani honoris cupiditate Christi gratiā abiicis? Redi ad cor, æstimatoq. immenso precio sanguinis Christi, quiduis potius quàm illum tibi eripi patiaris.

MEDITATIO XIX.

De prima accusatione Domini coram Pilato.

Adducit ergo Iesum à Caipha in prætorium. erat autem mane, & ipsi non introierunt in prætorium, vt non contaminarentur, sed manducarent Pascha.

Iean. 18.

CONSIDERA I. quòd summo mane ad necem Domini procurandam festinarent, ne si fortè differretur, favore populi impediretur. Ingenium est enim diaboli, præcipitem agere ad malum, ne cunctando sententiam mutet. Tu contra sis velox

Ambr. in Luc. 1.

ad bonū; quia nescit tarda molimina spiritus sancti gratia; & tardus ad malum, quia pedes sunt impiorum, qui ad malum currunt. Caue igitur ne tibi bene agendi elabatur occasio, & in tétatione expectans

Prov. 1.

resiste,

DI
resiste
rat. C
tuum
munc
tum, c
dai fu
domo
ducar
vel po
dæoru
lis hab
patien
fima,
homi
quod
non n
fehav
quod
animi
vt ver
fumas
ditia,
tus. R
quo p
gnè m
Exiui
xit:

DE PASSIONE DOMINI. 125

resiste, vt fugato diabolo Christus succur-
 rat. Considera 2. Christum Dominum
 tuum, amatorem puritatis, tanquam im-
 mundum, multisque criminibus pollu-
 tum, dimitti in domum Gentilis (quã Iu-
 dæi sua religione vitabant, ne qua ex hac
 domo contracta macula verarentur man-
 ducare pascha) cenferique indignum, qui
 vel populo Dei annumeraretur, vel Iu-
 dæorum manibus occideretur. Tu si vi-
 lis habearis & peccator, hãc Domini tui
 patientiam imitare, eaque sit cura potis-
 sima, vt meliorem te Deus æstimet, quàm
 homines. Considera 3. Iudæis id euenisse
 quod verebantur: nam & typicum pascha
 non manducauerunt, quod Christus pa-
 scha verum sua morte sustulerat, & illud
 quod manducauerunt, non nisi pollutis
 animis, Deoque exosis celebrauerunt. Tu
 vt verum Pascha Domini in Eucharistia
 sumas, nõ tam de externo cultu, atq. mun-
 ditia, quàm de animi puritate esto sollici-
 tus. Rogaque Deum, vt mundo sis corde,
 quo possis frequenter sacrum Pascha di-
 gnè manducare.

Exiuit ergo foras Pilatus ad eos, & di- *Ioan. 18.*

xit: Quam accusationẽ adfertis ad-
 uer-

uersus hominē hunc? Responderunt ei: Si nō esset hīc malefactor, nō tibi tradidissēmus eū. Dixit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos, & secūdūm legem vēstrā iudicate eum. Dixerūt ei Iudai: Nobis non licet interficere quēquam: vt sermo Iesu impleretur, significās qua morte esset moriturus.

CONSIDERA 1. Pilati humanitatē, qui cūm interpretari potuisset, hunc sui contemptū, ad quem, vt ad immundū, ingredi recusabant, cessit tamē religioni; melior te, multiq̃. Christianis, qui contempti, contemptum redditis, & à punctis momētisq̃. honorum, nullis precibus quicquā dimittitis. Considera 2. arrogās responsū Iudæorum, quo externa sua religione, ad innocentis necem abutuntur. Nos, aiunt, qui sumus sacerdotes, & religioni ducimus vel minimam legis præceptionē violare, nunquam tibi hunc hominem offerremus, nisi multis nominibus morte dignissimum. Tanta erat innocētia Domini, vt non nisi coacti ad accusationem venerint. Considera 3. Pilati responsū, prudentius responso Sacerdotum. Subinde enim saculares nonnulli vincunt probitate sacerdotēs.

DE
tes. Vi
quōd
postul
permi
verō h
buerun
sillis, v
dali ca
Melius
collo
maris,
sillis i
respon
terficer
cis, qui
teram
dibus
& non
quod a
qui vt
tias De
trāsfer
nibus
luit, p
ciū, qu
confun
gentiu

tes. Videtur Gentilis non parum offensus,
quòd inauditus & non conuictus ad necè
postularetur; quasi diceret, si hoc lex vestra
permittit, non tamen Romanorum. Iudæi
verò huius iusti scandali rationè non ha-
buerunt; quos tu imitatis, quoties vel pu-
sillis, vel hæreticis præbes obloquij & scã-
dali causam. Memento verbi Dominici:
Melius est, vt suspendatur mola asinaria è *Mat. 18.*
collo eius, & demergatur in profundum
maris, quàm vt scandalizetur vnus de pu-
sillis istis. Considera 4. alterum Iudæorum
responsum, quo dicunt, sibi non licere in-
terficere quemquã; nempe supplicio cru-
cis; quia & Stephanum lapidarunt, & adul- *Act. 7.*
teram lapidare pararunt. *Ioan. 8.* Non enim lapi-
dibus erat occidendus Dominus, sed cruce;
& non à Iudæis, sed à Gentibus. Hoc est
quod additur, Vt sermo Iesu impleretur;
qui vtrunque prædixerat. Ages itaq. gra-
tias Domino tuo, quòd à Iudæis ad Gètes
trãsserit; eumq. rogabis, vt qui Gentiũ ma-
nibus crucè subire, mortemq. oppetere vo-
luit, pro te suscipiat hoc incruentũ sacrifi-
ciũ, quod in passionis huius memoriam, ad
consummationè vsq. sæculorũ in Ecclesia
gentium offertur.

Cœpe-

Luc. 23. Cœperunt autem illum accusare dicentes: Hunc inuenimus subuertentem gentem nostram; & prohibentē tributa dare Cæsari; & dicentē, se Christum regem esse.

[Cœperunt] ait, tanquam multarum accusationū, quæ sequerentur, initium. [Inuenimus,] non ab aliis didicimus; sed ipsi vidimus. Considera 1. tres accusationes, quæ tamen ex vna pendebant. Affirmat (inquiunt) se esse Messiam, maioribus nostris promissum, & Regē Iudæorum; idē populū ad se cogit; Cæsariq̄ Romano iubet nec parere, nec tributum pendere; apertē mentientes, qui scirēt Dominum, & regnum fugisse, & obediētiā docuisse, & tributum soluisse, soluendumq̄; respondisse. Discis quantum excæcet inuidia, vt, qua se homo afficiat ignominia, nō videat. His enim verbis se mēdaces ostendebant Pilato, qui ignorare non poterat responsū à Christo datum coram Herodianis: Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari. Tu vitabis omnes animi perturbationes, quæ & aspectum veri impediunt, & hominis authoritati multum detrahūt. Considera 2. quid accusetur in Christo: 1. quōd popu-

Iuan. 6.

Mat. 17.

Mat. 22.

Mat. 22.

D
popu
popu
uere
spirit
scato
tam,
bare;
hæ eu
dare
dare r
mune
exigit
aggre
pecca
hoc tr
ficiatu
3. qu
est Do
tu suo
pore p
gendu
ducer

populum subuerterit. Eius officium est
 populum inuertere; sursum deorsum mo-
 uere; carnem quæ spiritui dominabatur,
 spiritui subiicere; pauperes & humiles pi-
 scatores regibus præficere; & post hanc vi-
 tam, diuites inflatos in infernum detur-
 bare; pauperem Lazarum in sinum Abra-
 hæ euehere. 2. quod prohibuerit tributum
 dare Cæsari. Prohibet utique Dominus
 dare tributum diabolo, qui Princeps huius
 mundi dicitur, & ab hominibus non leue
 exigit actionum tributum; quos nihil vult
 aggredi, vel perficere, cui non sit admixtum
 peccatum. Christus contra iubet, ut Deo
 hoc tributum pendatur, nihilque à te per-
 ficiatur, quod non in Dei gloriam referas.
 3. quod sit Rex atque Messias. Verè Rex
 est Dominus tuus, & Messias, qui & spiri-
 tu suo sancto, regit sibi commissos, & cor-
 pore pascit. Tu Regi huic te committe re-
 gendum, eius hostes expugna, eumque
 ducem in omnibus sequere.

I

MEDI-

MEDITATIO XX.

De examinatione Pilati.

Luc. 18. Introiuit ergo iterum Pilatus in Prætorium, & vocauit Iesum. Iesus autem stetit ante Præsidentem. Et interrogauit eum Pilatus: Tu es Rex Iudæorum? Respondit Iesus: A temetipso hoc dicitis, an alij tibi dixerunt de me? Respondit Pilatus: Nunquid ego Iudæus sum? Gens tua & Pontifices tui tradiderunt te mihi: quid fecisti?

Hom. 83.
in Ioan. CONSIDERA 1. Pilatum non coram turba, sed priuatim in domo cum Christo egisse, de quo (ait B. Chrysostomus) magnam conceperat opinionem. Tu similiter, si cum Christo vis agere, fuge turbas, & tumultum negotiorum; ingredi in conclaue cordis tui, vt clarius audias Dominum loquentem. Considera 2. Dominum vniuersæ creaturæ, ceu reum altare Præsidi Gentili, cui vitæ suæ rationē reddat. Tu sic viuere, vt non erubescas de actionibus tuis cuiquam respondere. Considera 3. interrogationem Pilati: [Tu es Rex Iudæo-

Jud
pa
Reg
no t
rum
qui
Hi
pecc
liber
Reg
splen
niter
igno
roto
chrit
sider
est:
de m
ctati
signi
hic te
minu
nimo
an ve
nus. C
bè in
aufu

Judæorum?] hoc est, Fierine potest, vt tu pauper & miser, totque modis afflictus, te Regem dicas Iudæorum? Tu pro Domino tuo responde, Prorsus est Rex Iudæorum, quem veri Iudæi recipiunt, hoc est, qui peccata sua agnoscunt, & confitetur. Hi enim huic Regi parere volunt, vt de peccato educti, & de manu inimicorum liberati, seruiant illi. Tu admirare hunc Regem, cuius vtique sit ornatus, non auro splendescere, & irradiare gemmis, ostroque nitere; sed in sputis, opprobriis; externaque ignominia onerari. Ista enim, & Christum toto orbe celebrem reddiderunt, & pulchritudinem animæ tuæ attulerunt. Considera 4. responsum Domini, cuius sensus est: An aliquid vnquam in me vidisti, vel de me audisti, vnde in suspicionem affectati regni venire possem? Interrogatio est, significans absurditatem accusationis. Tu hic tecum cogita, an ex te agnoscas Dominum tuum Christum, hoc est, an in animo tuo experiaris Christum regnātem, an verò sine interna suauitate sis Christianus. Considera 5. responsum Pilati superbe indignantis, & ferentis grauiter, reum ausum fuisse interrogare. Excusat se igno-

Luc. 19.

rantia rerum Iudaicarum. Me latet (inquit) quid de Messia venturo vestri fabulentur. Tu in his quæ Dei sunt ignorantiam prætere nequis, cui Christus manifesta fecit etiam arcana Dei. Et quidem, si Pilato nihil profuit ignorantio; cui tandem proderit Christianorum, quibus tantam rerum cognitionem Deus impertit? Considera 6. [Quid fecisti?] innocentiam Domini tantam, ut deficientibus accusationibus, ipsemet reus interrogandus esset. Tu responde quid fecerit: Cæli, terram, & vniuersam creaturam, omne bonum, nullum peccatum. Sed propter bona, in tui gratiam facta, quibus tu ad peccatum abuteris, ipse pœnas luere debet, quas tu merebaris. Locus est meditandi quid Christus fecerit tibi, & quid tu vicissim illi: ut eius bonitatem admiratus, gratias agas; & ingratitude tuam detestatus, rubore suffundaris.

Joan. 18.

Respondit Iesus: Regnum meum non est de hoc mundo: Si de hoc mundo esset regnum meum, ministri mei utique decertarent, ut non traderer Iudæis: nunc autem regnum meum non est hinc. Dixit ei Pilatus: Ergo Rex

D
R
C
C
O
M
sincer
autem
dere
minu
eius.
com
suetu
quit)
regnu
tellit
Cum
pturis
nes qu
que c
ad te
exper
mirab
non e
hoc n
sia, &
do, h
huius
nistro
ne po

DE PASSIONE DOMINI. 133
Rexes tu? Respondit Iesus: Tu dicis, quia Rex sum ego.

CONSIDERA 1. ut Christus Pilato sincerè agenti, clarè responderit; Iudæis autem insidiantibus, nisi adiuratus, respondere noluerit; quia fictum detestatur Dominus, & cum simplicibus sermocinatio eius. *Prot. 3.* Considera 2. quòd ethnico sese accommodauerit, ducto argumento à consuetudine & usu hominum. Vel ex eo (inquit) potes intelligere, me huius mundi regnum non ambire, quòd milites & satellites, in mei defensionem nullos habeã. Cum Iudæis porrò, scientibus legem, scripturis utitur. Discis quòd omnes occasiones quærat Dominus, & rationes, te, aliosque conuertendi. Tu, si media illa, quibus ad te iuuandum curandumque usus fuerit expendas, Dei in te sapientem charitatem miraberis. Cõsidera 3. [Regnum meum non est de hoc mundo.] Non dicit, in hoc mundo, quia in hoc mundo, in Ecclesia, & in te regnat: Sed de hoc, inquit, mundo, hoc est, non est simile regnis mundi huius; neque consistit in multitudine ministrorum atque satellitum, in magnitudine pomparum, in vestium luxu atq. splendore:

dore; sed in ornatu animæ, in obedientia voluntaria, in multitudine virtutum. Et ad hoc quidem Christi regnum plures fortasse pauperes, mendici, imbecilles, indocti, quàm diuites, nobiles, potentes, sapientes pertinent. Cura igitur, vt tibi, tuisque affectibus imperet, & in te regnet Christus. Nam si Christo seruire, regnare est: regnans in te Christus, potentem te Regem, tibi ipsi imperantem, & toto mundo superiorem constituet.

Iohn. 18. Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, vt testimonium perhibeam veritati: Et omnis qui est ex veritate, audit vocem meam. Dicit ei Pilatus: Quid est veritas?

CONSIDERA I. cuius rei causa Christus in mundum venerit, nempe 1. vt mundum falsitate idololatriæ, variorumque errorum & peccati liberaret. 2. vt vanitatem & inanitatem doceret earum rerum quas mundus admiratur, & res ipsas non aliena specie, sed quales in se sunt, ob oculos poneret. 3. vt per hanc veritatem, hominum animis dominaretur. Discis I: quid potissimum in regno Christi querere debeas; nempe ab omni vanitate, falsi-

sira-

sitateque, & peccato liberari. 2. ministros
 & propagatores regni Christi, eos esse præ-
 cipuos, qui in docenda veritate laborant.
 3. Christianis principibus ac superioribus
 hoc munus ante omnia incumbere, vt sibi
 commissis fidem in Christum conseruent
 & augeant. Non enim solum sunt supe-
 riores ad instar Gentilium, vt pro politica,
 externaque quiete laborent; sed sunt supe-
 riores Christiani, & Christianorum, vt
 Christi regnum dilatet. Considera 2. [Ego
 in hoc natus sum, & ad hoc veni in
 mundum.] Sublimis sententia, quam, si
 in candore perstitisset Pilatus, intelligere
 poterat. Non (ait) natus sum communi ho-
 minum more: antequam enim nascerer
 ex matre, iam existebam; natus sum, non
 necessitate naturæ, sed voluntate mea, cer-
 tisque de causis, quæ me ad naturam hu-
 manam suscipiendâ permouerunt, nempe
 vt homines docerem veritatem. Tu igitur,
 si diuinæ doctrinæ locum dederis, candi-
 doque animo cum Deo egeris, reuelabit
 tibi Christus secreta cælestia. Considera
 3. [natus sum] & [veni,] quia & natiui-
 tate sua Christus est noster, & actiones
 suas omnes in nostram contulit vtilitatē;

vt tu vicissim ætates tuas, studiaque, & officia tua, in eius gloriam referas. Considera 4. quòd occultè respondeat Dominus propositæ à Pilato quæstioni: Quid fecisti? Quia veritatem docui, vitia coargui. Hæc enim vnica causâ Iudæos ad eius mortem impellebat. Tu cōtrà, stude veritati, oraque Dominum, vt oculos tuos illuminet, ne vnquam obdormias in morte: & seriò tecum cogita, an sis ex veritate, hoc est, an veritate mouearis, an ex superbia, libidine, auaritia, aliisque animi affectionibus. Qui enim ex veritate est, ille idem ex Deo est; qui verò mendacia sectatur, ex patre diabolo est, cuius desideria perficit.

Ioan. 8.

MEDI-

Pila
E
fa
b
h
g
q
n
de
te
lu
se
CON
to res
ritas:
quæst
vel te
trare
ris, q
atting
& ion

MEDITATIO XXI.

*De secunda accusatione coram
Pilato.*

Pilatus iterum exiuit ad Iudæos, dicēs: Ioan. 18.

Ego nullam inuenio in homine cau- Luc. 23.

sam. At summi Sacerdotes accusa- Mat. 27.

bant eum in multis. Iesus autem ni-
hil respondit. Tunc Pilatus interro-

gavit eum, dicens illi: Non audis

quanta aduersus te dicant testimo-

nia? Non respondes quicquam? Vi- Mar. 15.

de in quantis te accusent. Iesus au-

tem amplius non respondit ei, ad vl-

lum verbum; ita vt miraretur Præ-

ses vehementer.

CONSIDERA I. Pilatum, non expecta-
to responso ad quæstionē, [Quid est ve-
ritas?] egressum esse; quod eam fortasse
quæstionem, vel ad ipsum non pertinere,
vel tempori minus esse oportunam, arbi-
traretur. Cui quidem te similem esse no-
ris, quoties aut leuitate quadam res sacras
attingis, aut quæ de vita æterna, de perfe-
ctione, de vita Christiana dicuntur, ad te

pertinere non arbitraris; aut quoties denique leuiter deseris, quod coram Deo tuo rectè proposuisti. Existima nullum esse tempus diuinis documētis importunum. Considera 2. Pilatum nullam inuenisse in Christo mortis causam; Iudæos quidem falsam: sed Deum Patrem verā agnouisse, quæ fuit expiatio peccatorum tuorum, ad salutem animæ tuæ. Hanc causam tu seriò tecum expende. Idcirco enim Christum, neque uti par est diligis; neque dignas satis gratias agis, neque tanta, tamque acerba eius passione moueris, quòd seriò non agnoscas, neque recogites tantis te poenis causam præbuisse. Considera 3. multa, grauiaque, quæ Domino tuo obiicebantur crimina, vniuerso inspectante populo & audiente, atque ad tam noua & inaudita, non parum mirante. Tu in gratiam Domini tui patienter sustine calumnias, iniuriam, infamiam. Considera 4. alium Domini silentium, quo Pilatus quidem Gentilis, Christi admirabatur sapientiam, Iudæi verò ad plures grauioresque accusationes audaciores reddebantur. Tu admirare Dei patientiam, qui tam variis, tamque enormibus tuis, aliorumque peccatis

catis
 con
 te c
 man

Ati
 m
 fa
 v

Co
 qui
 rent
 ruat
 tur:
 cum
 amic
 tern
 nubi
 agas
 rus in
 pens
 pro s
 Nou
 nes v
 nups
 Ecce
 natu

catis hactenus offensus, non silet modò. conuiuet atque indulget, sed multis etiam te cumulat bonis; vt hac eius liberali mansuetudine motus, tandem respiscas.

At illi inualescebant, dicentes: Com- *Luc. 23.*
mouit populum, docens per vniuer-
sam Iudæam, incipiens à Galilæa
vsque huc.

CONSIDERA 1. clamores Iudæorum, qui cum veritate nihil se effecturos sperarent, turbas, tumultus, & clamores excitant, more eorum qui malâ causam tuentur: qua in te diabolus imitabatur, qui, cum nihil suggestionibus potest, concitat amicos, parentes, sodales; commouet internam concupiscentiam; obfuscat & obnubilat intellectum. Tu nihil perturbatè agas, imitatus Dominum, qui nullis iniurus irritatus fuit, aut motus, nisi vt te impensius amaret. Considera 2. vt Christus, pro seditiosorum duce hic habitus fuerit. Nouisti, inquit, Pilate Galilæos, homi- *Luc. 19.*
nes vtique factiosos, quorum sanguinem nuper miscuisti cum sacrificiis eorum. Ecce hic est caput & incentor malorum, natus ad populi commotionem. Et verè
Domi*

Domine, tu populum commoues, non ad seditionem, perduellionem, rapinas, homicidia: quod hæreticorum proprium est, qui tales motus suis concionibus excitant: sed ad vitæ, morumque mutationem, vt abdicatis voluptatibus atq; peccatis, omnes se dedant virtutum studiis. Tu monasteria impleas religiosis; deserta anachoretis, carceres confessoribus, carnificinas martyribus. Te mouente, virgines ornatū abiciunt, diuites paupertatem eligunt, nobiles aliorum voluntati se subiiciunt, adulescentes religionis votis se tibi in holocaustum offerunt. Tu porrò roga, vt etiam te moueat Dominus. Considera 3. quos docere dicatur; Galilæos nempe, hoc est, transmigrantes; & Iudæos, hoc est, confidentes, Deumque laudantes. At verò à Galilæa orditur, quia doctrinæ Christianæ initium quidē est, peccata deponere: medium verò, defectus quotidianos, cum animi dolore, & emendationis proposito confiteri, Deumque vera obedientia laudare: finis denique, in Hierusalem visione pacis, Dei vultum contemplari. Ora Dominum, vt ad huius sapientiæ perfectionem te perducatur.

Pilatus

Pilatus

v

f

9

d

GA

mo

esse

fuis

visu

Iesu

dign

niat

ipsi

salu

fuit

Con

stun

niss

tern

sueu

epu

stun

an

mo

Cor

Pilatus autem audiens Galilæam ; in- Luc. 23.
 terrogauit, si homo, Galilæus esset: &
 vt cognouit, quòd de Herodis pote-
 state esset, remisit eum ad Herodem,
 qui & ipse Hierosolymis erat illis
 diebus.

GALILÆVS, separandum est, ab, ho-
 mo; hoc sensu: an homo iste Galilæus
 esset. Considera 1. Pilato vel ignotum
 fuisse adhuc nomen Iesu, vel indignum
 visum, quòd à se efferretur. Mali ignorant
 Iesum patientem, consputum, vinctum;
 dignitates mundi norunt, non ignomi-
 niam crucis. Ignorabuntur igitur etiam
 ipsi à Iesu, hoc est, à Saluatore; & fructum
 salutis non percipient, qui passionem, quæ
 fuit instrumentum salutis, reiecerunt.
 Considera 2. Herodem Iudæum, ad fe-
 stum hoc paschatis Hierosolymam ve-
 nisse; quia peccatores fidelium festa ex-
 ternis tantum ceremoniis celebrare con-
 sueuerunt, vestitus ornatu, lautioribus
 epulis, &c. sed internum festorum fru-
 ctum non percipiunt, deque interiori illo
 animæ cultu, ad quem ab externis cere-
 moniis abduci debemus, minus laborant.
 Considera 3. Deum tuum dici de po-
 testate

testate Herodis, hominis, improbi, adul-
teri, incestuosi, homicidæ; vt tu superiori-
bus tuis, licet minus fortasse probis, li-
benter pareas, non in hominis vitia, sed in
obedienciæ virtutem respiciens. Consi-
dera 4. Christi quatuor Iudices, duos Sa-
cerdotes, Annam & Caipham; duos item
sæculares, Iudæum alterum Herodem,
alterum Gentilem Pilatum; quia ab omni
hominum ordine Christus morti adiudi-
catus est; pro omnium hominum peccatis
occisus est; ad omnium hominum procu-
randam salutem, passus & mortuus est.
Tu igitur ipsi, nihil diffusus, impone pec-
cata tua, vt illis leuatus, æternam ab eo
preparatam salutem accipias.

MEDL

Her
E
v
d
v
t
n
Co
qua
verb
mul
cog
nen
mo
ver
Dis
Do
Sec
esse
æter
uea
mi
dig

MEDITATIO XXII.

*De gestis in domo Herodis.*Herodes viso Iesu, gaudisus est valde. *Luc. 23.*

Erat enim cupiens à multo tempore videre eum, eo quòd audierat multa de eo, & sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autem eum multis sermonibus. At ipse nihil illi respondebat.

CONSIDERA I. Herodem hunc nunquam ad Christum accessisse, nunquam verba audiuisse, nūquam miracula vidisse: multa tamen aliorum sermonibus, de eo cognouisse. Vnde gaudet, semel occasionem oblatam eum coram intuendi: sed mouebatur, non salutis spe ac desiderio, verum signi alicuius videndi cupiditate. Discis primò, qualis ab hoc Rege habeatur Dominus, incantator, ioculator, stultus. Secundò, secularium hominum mores esse, vt noua videant libentius, quæ oblectent, quàm salutaria audiant, quæ moueant. Considera 2. Christum neque admirari externam purpuram, Regiamque dignitatem, qui cordis splendorem, & fecunditatem

ditatem intuetur; neque dignatum fuisse hominem alloquio; quandoquidem nihil inde utilitatis expectabat. Disce 1. externa hæc non magni facere; quia in futuro Iudicis examine, pluris erit pannosus humilis, quàm purpuratus superbus. 2. verba tua inutiliter non effutire, sed ad aliquam utilitatem sermones tuos conferre; memor, quod de omni verbo otioso ratione redditurus sis in die Iudicij. 3. nemini adulari; ostentationem fugere; sacra nostra nulli ridenda proponere; diuinis literis & ceremoniis, ad facetias, aut res prophanas non abuti. Considera 3. cuiusmodi quæstiones fuerint Christo ab Herode propositæ; nimirum inutiles & curiosæ: fortè an ipse esset Ioannes Baptista; possètne demoliri & restituere templum; cuiusne causa parens olim infantes occiderit? Tu à Domino utilia pete; rogaque eum, vt quæstionibus tuis, ad animæ salutem, & consolationem respondeat.

Luc. 23.

Stabant autem Principes Sacerdotum, & Scribæ, constàter accusantes eum. Spreuit autem Herodes illum, cum exercitu suo, & illudit, indutum veste alba, & remisit ad Pilatum.

C O N-

CONSIDERA I. Christum in huius Regis palatio, quatuor passum esse; nam
 1. à Sacerdotibus est grauer constanterq.
 accusatus. 2. ab Herode sperus & irri-
 fus. 3. à militibus militari perulantia
 tractatus, nihilo equidem mitius, quàm
 in domo Caiphæ à ministris. 4. veste al-
 ba, seu λαμπρόν, hoc est, splendida indu-
 tus, in signum vel affectati regni, vel stul-
 titiæ, qui coram rege, in suæ causæ defen-
 sionem nihil diceret. Considera 2. ex
 Christi silentio Herodem offensum, mi-
 nus quidem quàm Pontifices, qui mortis
 reum pronunciabant; mágis verò quàm
 Pilatus, qui ex silentio prudentem Domi-
 ni grauitatem admirabatur. Discis iisdem
 rebus alios aliis grauius labi, eosque gra-
 uissimè, qui sunt in eminentiori gradu.
 Pilatus laicus gentilis erat; Herodes lai-
 cus, sed Iudæus; Caiphas, summus Iudæo-
 rum Sacerdos. Considera 3. Christum
 quidem esse Regem, verùm talem, quem
 mundus non agnoscat, sed accuset, rideat,
 & spernat. His porrò irrisionibus pro-
 meritus est Dominus, sibi quidem, vt su-
 per omnes Reges exaltaretur; nobis verò,
 vt vera sapientia donaremur: reges immor-
 tales

K

tales in cælorum regno efficeremur; & vestibus albis immortalitatis indueremur.

Mat. 7. & persecutionem patiaris propter iustitiã; quia tuum est regnum cælorum; & caue ne per te Christus rideatur, si pauperes, eiusque ministros contemptui habeas, & eius Sacramenta, verba, præcepta negligas. Demùm tu sponsum animæ hac ludicra veste indutum, hoc itinere ad Pilati ædes comitare; quas sannas audierit, atrende; quibus oculis aspexerit, quem vultum exhibuerit vide; eumque ex animo roga, ut stultus sis mundo, dummodo Christo sapiens habearis.

Luc. 23. Et facti sunt amici Herodes & Pilatus in ipsa die; nam antea inimici erant ad inuicem.

CONSIDERA I. duplex mysterium: vnum, quod impij aduersus Christum, Christi que sectatores conueniant; hæretici impugnantes Ecclesiam; dæmones infestantes hominem iustum. Alterũ, quod Christi mors pacem conciliauerit inter Iudæos & Gentes; adeoque primum præcipuumque Dominicæ passionis officium fuisse, pacem adferre, pacemque precari.

Itaque

Itaque
difo
vob
cui p
scien
tern
diuin
iube
lum
des p
ximu
te od
Chri
& vn
omni
die,]
facile
mosq
rebu
tibi h
igitur
adfera
sedet, p
Itaque
Itaque
Itaque
Itaque
Itaque

DE PASSIONE DOMINI. 147

Itaque statim à resurrectione sua, dixit
 discipulis primo & secundo cōgressu; Pax *Joan. 20.*
 vobis. voluit nos pacem habere cum Deo,
 cui precium peccatorum soluit; cum con-
 scientia, quam à peccato liberavit, & in-
 terna gratia refecit; cum proximis, quos
 diuina charitate cordibus nostris infusa,
 iubet diligi. Quoties igitur intestinū bel-
 lum in membris tuis sentis; quoties te vi-
 des pacem cum Deo amisisse; quoties pro-
 ximum tibi indignantem aduertis, aut in-
 te odium proximi experiris, te protinus ad
 Christi crucem conuerte; vt qui est verus
 & vnicus mediator tuus, tibi pacem cum
 omnibus restituar. Considera 2. [in ipsa
 die,] hoc est, eodē illo die; vt discas, quam
 facile sit Domino componere pacem, ani-
 mosque sedare, etiam maximè turbatos,
 rebusque afflictissimis subuenire, tametsi
 tibi humana media non succurrant. Ora
 igitur Dominum, vt Reipub. Christianæ
 adferat tranquillitatem, bellorum motus
 sedet, pacemque det Ecclesiæ constantem.

K. 2. MEDI-

148 MEDITATIO XXIII,
MEDITATIO XXIII.

De postulatione Barrabæ.

Luc. 23. Pilatus autem, conuocatis Principibus
Sacerdotú & Magistratibus, & ple-
be, dixit ad illos : Obtulistis mihi
hunc hominem, quasi auertenté po-
pulum; & ecce, ego coram vobis in-
terrogans, nullam causam inuenio in
homine isto, ex his in quibus eum
accusatis : sed neque Herodes. Nam
remisi vos ad illum, & ecce nihil di-
gnum morte actum est ei. Emenda-
tum ergo eum dimittam. Per diem
autem solennem consueuerat & ne-
cesse habebat Præses dimittere vnú
ex vinctis, quemcunque petiissent.
Mat. 27. Habebat autem tunc vinctum insi-
Mar. 15. gnem, qui dicebatur Barrabas; qui
Luc. 23. cum seditiosis erat vinctus, qui in se-
ditione fecerat homicidium. Dixit
ergo Pilatus: Est cõsuetudo vobis, vt
dimittam vnum in paschate : vultis
dimittam vobis Regem Iudæorum?
quem

Co
Ch
tan
Iuc
cibi
det
hor
fide
vita
mo
Ch
in m
suu
con
toru
nihil
Con
gatu
dimi
tum;
sed in
berib

DE PASSIONE DOMINI. 149

quem vultis dimittam vobis, Barrabam, an Iesum qui dicitur Christus? sciebat enim, quòd per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes. *Ioan. 18. Mat. 27.*

CONSIDERA 1. Herodem, tamen si in Christo nihil viderit morte dignum, non tamen liberasse innocentem de manibus Iudæorum; sed ad gratificandum Pontificibus & Præsidi, cognitionem causæ eius detulisse Pilato. Ita fit, vt omnes studeant hominibus placere, nullus Christo. Considera 2. à tot Iudicibus inquisitum de vita Domini tui, nihilque inuentū, quod mortem aut vincula mereretur. Tu ad Christi imitationem sic vitam institue, vt in mortis hora, nihil in te dæmones, quod suum sit inueniant. Sic igitur quotidiana conscientia discussione, crebraque peccatorum confessione animum purgato, vt nihil nisi sanctum, ex vita tecum emigret. Considera 3. [Emendatum,] seu castigatum [illum dimittam.] Cogitat Pilatus dimittere quidem Dominum, sed castigatum; non quòd hoc mereretur Dominus, sed in populi furentis gratiam, vt eius verbis sedaretur. Discis 1. populum sedari

K 3

dari

150 MEDITATIO XXIII.

dari non posse, nisi sanguine Christi; tum quia mali solis ferè peccatis delectantur, quæ Domino tuo sanguinem expresserunt; tum quia iustis nulla est suauitas, nisi ex effuso sanguine Domini sui, neque vlla *Galat. 6.* gloriatio, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi. Considera 4. Pilatum quidem meditari opus bonum, dum Christum statuit liberum dimittere; non tamè purum, sed magno malo admixtum, nempe flagellis & verberibus Christi; eumque tu imitaris, quoties bona quædam aggredieris, sed mixta peccatis; eleemosynam das ex pecuniis iniuste partis; templum adis, vt videare religiosus: aut aliud quid facis intentione minus recta. Considera 5. cum de hoc liberandi Domini modo Pilatus cogitaret, aliam illi occurrisset mitiorem rationem. Videbat enim populum conuenire, vt pro recepta consuetudine, aliquis eis victus donaretur, quem illi ex pluribus à Præsidente propositis nominarent, de quocunque tandem crimine accersiretur, idque in gratiam liberati, circa hoc tempus paschatis, de seruitute Aegyptiaca, populi Israëlitiçi. Huius consuetudinis cum ipsi in mentem venisset, deliberauit solū Christum,

DE PASSIONE DOMINI. 151
stum, quem multis gratum, ob præclara
opera, & solis sacerdotibus, & Pharizæis
exosum, non ignorabat, cum homicida
quodam, & duce seditiosorum, homine
inuiso proponere, nihil dubitans, quin
Christus sceleratissimo anteferretur. Disce
1. authorem vitæ totius, cum turbulento
homicida cõponi. & tu indignaris, si quid
de honore, vel titulis tuis detrahatur?

Disce 2. piam consuetudinem liberandi
vinci, in gratiam accepti beneficij libera-
tionis ex seruitute Aegypti. Tu toties
ereptus de laqueis dæmonis, & à vinculis
peccatorum liberatus, in huius beneficij
memoriam, etiam proximis tuis succurre,
vt ope tua & opera, à debitorum peccato-
rum, miseriarum, aliorumque malorum,
quibus constringuntur, vinculis soluatur.

Sedente autem eo pro tribunali, misit *Mat. 27.*
ad eum vxor eius, dicens: Nihil tibi
& iusto illi. Multa enim passa sum
hodie per visum propter eum.

CONSIDERA 1. populo ad deliberan-
dum quem electuri essent dimisso, Pila-
tum pro tribunali sedisse, & hoc nuncium
ab vxore accepisse, siue à bono angelo ad-
monita,

a Canonis monita, vt sentiunt ^aHilarius, ^bChryso-
^{33. in} *Mat.* stinus, ^cAmbrosius, ^dHieronimus, ^eAugu-
^{b Ho. 87.} *in Mat.* stinus, ^fOrigines, siue à malo spiritu, qui
^{c Lib. 1.} & vires suas paulatim frangi, sibi que iudi-
^{d in Mat.} cium imminere; & sanctos in limbo Pa-
^{e ser. 121} *de tēpore.* tres ex vicina liberatione exultare perfen-
^{f. Tract.} tificens, conaretur impedimentum adferre
^{35. in} *Matth.* morti Dominicę, vt volunt ^gIgnatius, ^hCy-
^{g Epistola} prianus, ⁱGregorius, ^kRabanus, ^lBernar-
^{ad Philip.} dus. Discis innocentiam Christi ab ipsis
^{h Ser. de} angelis, seu bonis, seu malis testatam: &
^{pass. Do-} quidem, si dæmonis opera visio acciderit,
^{min.} discis malitiam hominum, quos dæmon
^{i Lib. 33.} ad malum semel incitatos, nequeat per se
^{Moral.} à peccato reuocare. Tanta est quippe con-
^{sap. 21.} cupiscentię malitia, & vis peccati, vt solius
^{k Citatur} Dei auxilio tollatur. Proinde non admo-
^{in Cathe-} nentur Pontifices iam inuidia commoti,
^{nia D.} sed Pilatus, quem concupiscentię morbus
^{Thoma.} necdum concitauerat. Tu omnem adhi-
^{l serm. 1.} beto conatum, vt concupiscentiæ tuæ vi-
^{de pascha.} res conteras. Considera 2. epithetō Chri-
 sti, [Iusto illi,] quia ipse est iustitia nostra,
 in se perfectè iustus sine peccato; & opera
 edens vndecunque iustissima; quibus &
 iræ paternæ pro nobis satisfecit; & nobis
 exemplum imitandum reliquit. Considera

dera 3. [Nihil tibi & iusto illi.] i. ne te
 misceas negotiis eius; nihil tibi sit cum iu-
 sto illo commune. Disce hunc iustum ad
 malos non pertinere, solosque bonos par-
 ticipes esse iustitiæ eius. Tu roga hunc iu-
 stum, ut in commercium, & societatem se-
 cum te admittere dignetur, ut merces tuæ,
 ex eius mercibus, hoc est, bona opera tua,
 ex eius meritis, lucri plurimum ad animæ
 tuæ salutem referre possint.

Principes autem Sacerdotum, & Se- *Mat. 27.*

niores, concitauerunt turbam, &
 persuaserunt populis, ut peterent *Mar. 19.*

Barrabam, Iesum autem perderent:

Et cum ascendisset turba, cœpit ro- *Luc. 23.*

gare (Pilatum ut faceret) sicut semper *Ioan. 18.*

faciebat eis. Respondens autem Præ-
 ses, ait eis: Quem vultis de duobus
 dimitti? Exclamauerunt omnes si-
 mul: Non hunc, sed Barrabam. Tolle

hunc, & dimitte nobis Barrabam.

Pilatus autem iterum respondens,

ait illis: Quid igitur faciam de Iesu,

qui dicitur Christus? At illi iterum

clamabant: Crucifigatur, Crucifige

eum, Crucifige eum. Pilatus verò di-

xit ad illos tertio: Quid enim mali

fecit

K §

154 MEDITATIO XXIII.

fecit iste? Nullam causam mortis inuenio in eo. Corripiam ergo illum, & dimittam. At illi instabant vocibus magnis, postulantes vt crucifigeretur. Et inualescebant voces eorū, & magis clamabāt, Crucifigatur.

CONSIDERA 1. vt populus in Christum propensior inductus sit à Sacerdotibus postulare Barabbam, perdere Christum, vt discas 1. plus nocere vnā orationem hominum impiorum, quā profint multę exhortationes sanctorū. Quod enim triennio Christus multis laboribus construxerat, hic vno momento inuertitur. Caue igitur malorum colloquia, præsertim hæreticorum, quorum sermo fertur vt cancer. Discis 2. auctoritatem superiorum multum posse, siue in bonum, siue in malum. Tu ergo, si commissas tibi habeas oues Christi; auctoritate tua ad Dominum tui gloriam vttere. Considera 2. ingratitude[m] populi, qui tantum benefactorem & latroni postponit & postulat ad crucem. Discis 1. mundi applausum contemnere, qui tam atroci sine clauditur. Paulo antè acclamarant, Benedictus qui venit

2. Tim. 2

ve
b
2.
mi
ho
mo
tra
pro
qui
& f
Bar
cida
ius i
Patri
run
sui d
dam
Pop
in iu
puli v
data
enim
Chri
sed tu
res o
Cur
bolus

DE PASSIONE DOMINI. 155

venit in nomine Domini: nunc aliis vocibus, [Non hunc,] sed [crucifigatur.]
 2. cæcum mundi iudiciū, qui spretis summis bonis, pessima eligit, benefactorē odit, hostem amici loco habet. Caue tu, ne ob modicum lucri aut humani fauoris, contra tuam ipsius conscientiam Christum prodas, ne tibi idem quod Iudæis, eueniat, quibus pro Messia tot seculis expectato & scædè reiecto atque damnato, obtigit Barabbas (quod sonat filium patris) homicida, seditiosorum incentor, diabolus, cuius impulsu reguntur; vt qui Christum in Patris nomine venientem, audire recusarunt, audiant antichristum nomine patris sui diaboli loquentem. Considera 3. timidam Pilati vocē, [Quid faciam de Iesu?] Populi vocem quærit impius Iudex. Tu in iudiciis & actionibus tuis non in populi voluntatem ac mores, sed in Dei mandata animū intende. Considera 4. [Quid enim mali fecit?] toties repeti innocentiam Christi; vt semper recorderis, nō sua eum, sed tua peccata luisse. Hæc vox peccatores omnes in iudicio futuro damnabit. Cur (inquit Dominus) deserto me, ad diabolum transfugisti? Quid enim mali feci?
 quid

156 MEDITATIO XXIIII.

quid in moribus, & doctrina mea non cādidum, aut rationi non consentaneum deprehendisti? quid mali à me accepisti? & quid boni in castris dæmonis inuenisti? Tu hæc nunc meditare, atque in fide Christi perseuera. Considera demùm, hi clamores vt animam Christi perculerint, magisq̃ue ob tantum, tamq̃ue immane dilecti populi sui peccatum, quàm ob crucis tormentum commouerint. Tu cum deuota oratione solare, abrenūciatoq̃ue diabolo, pomisq̃ue eius, te totum Christo in seruum mancipiumq̃ue trade.

MEDITATIO XXIIII.

De flagellatione Domini.

Ioh. 19. Tunc ergò apprehendit eum Pilatus,
Mat. 27. & flagellauit. Tunc milites Præsidis
Mat. 15. suscipientes Iesum, duxerunt in atrium Prætorij, & congregauerunt ad eum vniuersam cohortem.

CONSIDERA I. hactenus sponsum animæ tuæ, vt te sibi despōsaret, variis modis irrisum fuisse, consputum, vellicatum, verberatum: nunc autem ventum esse ad vulnera & sanguinem; vt qui tibi honores
suos,

suos, libertatem, aliaque corporis bona de-
 dit, cuique causa, hisce omnibus spoliari se
 passus est, nunc etiam largiter sanguinem
 propinaret, & viscera effunderet: visurus
 nimirum, qua tu vicissim in eum vteris li-
 beralitate. Considera 2. duas causas, cur ad
 hanc Domini flagellationem venerit Pila-
 tus; vna erat, vt Iudæorum rabies, viso
 Christi corpore tot verberibus dilaniato,
 mitesceret aliquantum, & à postulatione
 crucis quiesceret: altera, vt si nihilominus
 in furore persisterent, hæc flagellatio ad
 crucifixionem præmitteretur. Romanis
 enim legibus, crucifigendi flagellabantur.
 Vera autem ratio, qua ex Dei Patris vo-
 luntate Christus flagella suscepit, hæc fuit
 1. vt totius corporis vulneribus te totum
 sanaret, qui totus languebas. 2. vt te totum
 acciperet, qui se totum tibi dedit. 3. vt viscera
 charitatis ei aperires, qui sua viscera tibi
 flagellis detexit. Considera 3. Christum à
 Pilato militibus prætorianis tradi, qui to-
 tam cohortem conuocarunt: (ea erat de-
 cima pars legionis, nempe 666. milites:) à
 quibus in atrium prætorij, latiore aulam
 deductus, ab amicis omnibus desertus,
 tanquam agnus in medio luporum, præde
 expo-

expositus fuit. Tu in hac aulam ingressus, attentè considera militum crudelem petulantiam, & Christi in omnibus malis modestiam, vultum serenum atque amabilem, & incredibilem patientiam. Primò igitur vestibus omnibus spoliant, nudumque in medio constituunt. Cogita castissimi Domini verecundiam, coram tanta hominum turba denudati; & vestes asserua ad tuam nuditatem tegendam exutas. Deinde sacrum illud corpus columnæ alligant, brachiis in altum erectis, vt omnia membra verberibus exponerentur. Tunc singuli, vel ex allatis fasciculis, virgas compingunt; vel ex funibus flagella connectunt (est enim *φλαγγέλιον*, quod nos flagellum dicimus, vt notat Euthymius, verberè funiculis aut loris contextum) omnesque sese ad opus accingunt. Ora tu Dominum tuum, vt hæc eius nuditas, animam tuam diuina gratia, & virtutibus tegat; hæc eius vincula à peccatis soluant; hæc eius inter immanes hostes solitudo, de manibus hostium eripiat. Secundo de ipsa flagellatione, Considera I. quàm illa immanis fuerit. Veteri quidem lege

Deut. 2; Iudæis cauebatur, ne vltra 40 verbera inflige-

ffigerentur, hac addita mandati causa; Ne
tot plagis scedè laceratus, ante oculos tuos
abeat frater tuus. Gentiles porrò milites;
qui nec Iudæorum lege tenebantur, ne-
que commiseratione mouebantur, hunc
numerum vsque adeò excesserunt, vt fan-
cti quidam ad 5400 verbera accessisse, re-
velatione didicerint; quod non videbitur
improbabile, si hæc pauca attentè consi-
derentur. Primum, lex ipsa fustuariæ ca-
stigationis, qua decretum fuerat, vt à sin-
gulis militibus reus cæderetur, liber qui-
dem fustibus, seruus autem flagellis; qua
lege discis Christum Dominum pro vili
mancipio, vt te in libertatem assereret, fla-
gellis verberatū, atq. à 660. militibus, pro
cuiusque libidine, hæc verbera passum. Se-
cundum est, causa legis de flagellandis iis,
qui crucis supplicio damnati erant, vt dila-
niato nimirum crucifixi corpore, nihil
esset, quod nuditate ad aliquam turpi-
tudinem spectatores moueret, eum nihil
formosum, aut iucundum, sed scæda om-
nia, commiserationisq. plenissima con-
spicerentur. Tertium est, Pilati consilium,
qui hac tâta in hominem crudelitate, eum
se à morte erepturū sperabat. Voluit ergo
casti-

castigationem hanc esse acerbissimam, qua etiam immanissimis atrocissimisque hostibus vindictæ sedaret cupiditatem.

Quartum est, Pontificum odium, quibus ut placerent milites, extrema quæq. Christo intulerunt. Quintum, tanta Pontificum in crucis baiulatione & acceleratio & sollicitudo, ne ante crucis supplicium Christus deficeret, quæ satis apertè indicabant, tot eum verberibus confectum esse, ut diu superstes esse non posset. Considera 2. modum hac flagellatione seruatum. Primò enim, pectore columnâ tangente, dorsum crudeliter dilaniarunt, iuxta illud: *Supra dorsum meum fabricauerunt peccatores (seu, ut Hebræis est) arauerunt aratores. i. sæuissimè dilaniarunt: eaque parte penitus confisa verberibus, dissoluitur Dominus, ut anterior corporis pars, pectus, venter, tibiæ, non minus crudeliter exciperentur, & iuxta Prophetam, à planta pedis vsque ad verticem capitis non esset in eo sanitas. Et hoc quidem accidisse, vel ex eo discis, quòd Pilatus Christum paulò post ad populum educens, cum diceret; Ecce homo, non tergum purpura tectum, sed pectus, & anteriorem partem spectandam exhibuerit.*

Psal. 118

Isa. 1.

buerit. Tu hic oculis internis aspice mili-
 tum crudelitatem, Christi que amabilem
 patientiam: auribus excipe voces, cachin-
 nos, & sannas iridentium militum, quas
 illi flagellantes, torquentes, ligantes, & re-
 ligantes Christi corpus, foedissimè emitte-
 bant. Mirare deinde Christi in his verberi-
 bus altissimum silentium, qui nec voce, nec
 gemitu, de dolore quereretur: denique in-
 terno tactu percipe dolores verberum, quæ
 ad ossa ipsa, & viscera penetrabant; collige
 sanguinem humi decidentem; eum adhi-
 be peccatis & vulneribus tuis; ora que Dô-
 minum, vt ne frustra pro te, tam copiosè
 effusus videatur. Tertiò, Post imposita
 flagella, considera 1. vt fessis tortoribus,
 defecerint virgæ & flagra, Christuque ex-
 haustus pœnis & sanguine, vix pedibus
 suis consistere potuerit. Tu igitur, ne par-
 cas tibi, sed in Domini tui obsequium iu-
 uenilem ætatem & vires expendere. Consi-
 dera 2. vt Dominus tuus proreptâs, spar-
 sas hinc inde vestes suas collegerit: eas que
 non sine labore induerit; quæ vulneribus
 adhærescentes, sanguine tinctæ fuerint,
 vulnera que affixerint. Tu vestem Christi,
 Ecclesiam collige, anima que eo tum lotas
 L san-

162 MEDITATIO XXIII.

sanguine vt congreges, ne vllis parcas laboribus; Christiūq. corpus vulneribus faucium, lachrymis ablue, & oleo charitatis ac deuotionis vnge, nihilque prætermitte quod ad corporis huius, membrorumque eius curam conferre posse putabis. Considera 3. hac flagellatione & sequenti coronatione hora tertia tibi sanguinē suum à Domino effusē propinatum, qua eadem hora post ascensionem in cælos Spiritum sanctum in corda Apostolorum, totiusq. Ecclesiæ demisit, vt discas 1. ad hoc copiosē Christi sanguinem fufum, vt tibi copiosē Spiritus sancti gratia communicaretur. 2. vt eodem tempore, quo in Ecclesia huius sanguinis effusio per Missę sacrificium recolitur, tu ibi præsens aperto corde sanguinis fructum, Spiritus sancti gratiam, & varia dona largiter exciperes. Tota hæc meditatio & admirationem excitat, & fiduciam erigit, & amorem accendit, & compassionem mouet, & dolorem de peccatis adducit, & ad labores suscipiēdos hortatur, & animum in gratiarum actionem effundit.

MEDI-

MEDITATIO XXV.

De coronatione Domini.

Tunc exuentes eum, chlamydem coccineam circudederunt ei: & ple-

*Mat. 27.
Mar. 15.
Ioan. 19.*

ctentes coronam de spinis, posuerunt super caput eius, & arundinem in dextera eius.

CONSIDERA 1. tortores hos nouum tormenti genus excogitasse, quod & affligeret, & ridendum exponeret; vt qui regem se dicebat Iudæorum, regio vestiretur ornatu. Considera 2. hoc loco quatuor irrisionum genera. 1. exuunt eum vestibus suis, quas paulò antè induerat, non sine dolore, vulnera quibus pannus inhæferat, renouantes, nec sine confusione vecundiaque sacrum virgineum corpus nudantes. 2. chlamydem coccineam circudant, vt purpureus sanguis toto corpore fusus, & purpurea vestis imposita, regium ornatum indicarét. 3. pro diadematè, coronam ex multis spinarum ramis contextam, capiti imprimunt, seu imponunt, quæ Domini tempora (ait Tertulianus) & scædauerunt & lancinauerunt.

Lib. de corona m-lis.

L 2 4. arun-

4. arundinem pro sceptro in manus illi tradunt. En Regem tuum, Christiane; en triumphum coronationis eius. Considera 3. magnas utilitates, quas nobis parauit Dominus, his illusionibus significari. Nam 1. vestium ista spoliatio, qua Dominicum corpus tot vulneribus deformatum, & sanguine, sputo, sordibusque oblitum, & aspectu horridum, denudatum fuit, indicat foeditatem animæ tuæ, maculis peccatorum infectæ; quas sordes à te, in seipsum hac passione transtulit Christus, vt te omni foeditate purgaret. 2. Chlamyde purpurea significatur, tum natura nostra sanguinaria, & cædis rea, quam assumens Christus in personæ vnitatē, sanctificauit; tum peccata tua rubra sicut vermiculus, quæ sustulit passione sua Christus; tum Ecclesiæ corporis Christi membra, quæ in hoc mundo variis malis afflictæ, hac Christi veste conteguntur, ne deficient, sed vt meritis augeantur. Nihil enim vsque adeo Christiani hominis afflictiones solatur; nihil ita promouet pietatem, quàm sedula Dominicæ passionis recordatio. 3. Spinosa corona, sunt peccata tua sterilia atq. pungentia, ex maledicta terra corporis tui per
concu-

Isa. 1.

concupiscentiam orta. 4. arundinem manu tenet Dominus, quo significet & per res mundo viles, vt passione, cruce, humilitate, orbis terrarum se regnum obtinuisse, & homines fragiles, inanes, nodosos passione sua, dexteraque se sustentare. Tu roga Dominum, vt horum omnium participem te efficiat, mementoque indecens esse, vt sub spinato capite requiescant membra delicata.

Et veniebant ad eum, & genu flexo adorabant; & illudebant ei; & ceperunt salutare eum, dicentes: Aue Rex Iudæorum.

Mat. 27.

Mar. 15.

Ioan. 19.

CONSIDERA I. alia quatuor irrisionum genera. 1. [veniebant ad eum,] vt ministri ad Regem, per ludibrium rogaturi, num quid curatum vellet; quos tu imitaris, qui nomine Christianus es, re autem vera mancipium diaboli; ore Christum confiteris, factis autem negas. 2. [Adorabant genu flexo,] seu (vt ait Marcus) ponentes genua, nullus vtrumque, sed quisque alterum. Fraudulentus est cultus eius, qui vnum genu humi figit, alterum habet erectum, cui corpus innitatur; quod tu imitaris, qui externo corporis gestu

Deum quidem colis, animo verò in superbiam, libidinem, aliâque vitia quasi inniteris. 3. [illudebant ei] variis modis, quos petulans nequitia suggerebat. Illuditurei in terra, cuius maiestaté Angeli venerantur in cælo. Attamen quia Deus non irridetur, tu summa animi demissione & candore coram illo versare.

4. [salutabant, dicentes: Ave Rex Iudæorum.] Optima oratio, qua etiam tu salutes Regem Iudæorum, peccata sua agnoscentium, Deoque laudes dicentium. Beatum te, si hunc Regem habeas, à quo & hic suaviter regaris, & post hanc vitam eiusdem regni consors efficiaris.

Considera 2. quòd Christus has ignominias & oculis videns, & auribus suscipiens, curarit serpentis sibilum, per Euzæ aures in posteros ingressum; & oculorum vanitatem, qua nostros oculos curiositate infecit. Ora Dominum, vt hæc omnia in animæ tuæ vtilitatem conuertat.

Mat. 27. Et conspuebant eum, & acceperunt
Mar. 15. arundinem, & percutiebant caput
Iuan. 19. eius arundine, & dabant ei alapas.

CON-

CONSIDERA I. alia rursus quatuor genera illusionum. 1. [conspuunt eum.] non faciem modo, sed pectus, cæterumq. corpus; & illius equidem, qui est splendor gloriæ, & figura substantiæ Patris, in quem desiderant angeli prospicere, tam indignis & scurrilibus modis defœdant. *Heb. 1.*
 2. [accipiunt arundinem,] ficto obsequio, quasi fessum onere sceptri leuantes. *1 Tet. 1.*
 3. [percutiunt caput arundine,] vt spinæ firmiter capiti imprimerentur. Attende, hisce verberationibus spinas ipsas ad ossa cranij penetrasse, & iuncturis ossiû infixas, etiam contractas esse. 4. [dant ei alapas,] non nuda, sed aduersus spinarum aculeos armata manu. Hic tu admirare, cum cæteras Domini virtutes, charitatem, patientiam, mansuetudinem, benignitatem, tum vel maximè humilem obedientiam, qua ad nutum paruit torroribus suis; iussus sedere, caput ad spinas erigere, manu arundinem tenere, faciem ad verbera exponere, aliaq. molestissima pati, sine cunctatione obtemperauit. Considera 2. hos Ethnicos, tametsi iniurias multas irrogauerint Domino, faciem tamen eius nunquam velasse, vt nos ex Gen-

tibus Christianos, Christus desertis Iudæis, misericordia oculis semper benignè aspiciat. Discis 1. nouis opinionibus, veritatem non tegere, neque ad hæresim declinare; sed quantuscunq̃ sis peccator, fidem tamen sinceram apertè profiteri. Discis 2. conscientiam peccatorum momentem te ac stimulantem non abiicere, quia conuersionis initium in eo est, si te redarguat conscientia. Roga Dominum, ne à te faciem vllò vnquã tempore auertat, teque in orthodoxa fide conseruet, verisq̃que virtutibus ornet, præsertim humili cæcâq̃que obedientia, vt maioribus tuis fideliter obtemperes, non in leuibus modò ac iucundis rebus; sed in grauibus quoque, duris & asperis.

MEDI-

Exi
c
g
c
Co
mar
vt cu
com
eum
Iuda
mos
iude
in ab
uit.
quia
in qu
tot in
fum
tuan
boni
de tu
mini

MEDITATIO XXVI.

*De productione Domini à Pilato,
ad populum.*

Exiuit iterum Pilatus, & dicit eis: Ec-^{Joan. 19.}
ce adduco vobis eum foras, vt co-
gnoscatis, quia nullam in eo inuenio
causam.

CONSIDERA 1. Pilatum, cùm existi-
maret ita malè exceptum esse Dominum,
vt cuiusuis cor, etiam adamantinum, ad
commiserationem moueretur, produxisset
eum foras; præcessisset tamen nonnihil, vt
Iudæorum ad pietatem præpararet ani-
mos. Condemnat porrò seipsū impius
iudex, qui innocentem fatetur eum, quem
in aliorum gratiam ita immaniter tracta-
uit. Considera 2. illud [Ecce adduco,]
quia verè res mira est, Deum ab homine,
in quem tot tantaque beneficia contulit,
tot iniuriis affectum, & vulneribus concu-
sum adduci. Admirare ingratitudinem
tuam: Deus te in hunc mūdum omnibus
bonis ornatum induxit; & tu eum de cor-
de tuo grauibus peccatis dilaceratū igno-
miniosè educis & eiicis: adeoque domi-
eum

eum tuæ non pateris quiescere, quam nimirum aut furta, aut alia quæuis peccata occuparunt. Tu potius educaſ eum foras, populis laudandum & adorandum.

Primò quidem eius notitiam & voluntatem verbis prædicans; deinde verò bonis moribus tuis eius sanctam exprimens vitam, vt cum B. Apostolicas: *Viuo autem iam non ego, viuit verò in me Christus. Educens porrò, fac intelligant omnes, nullam inueniri in eo causam, cur non ab omnibus debeat admitti, cum præter signa amoris, sanguinem pro te effusum, verbera, luores, nihil in eo videas; vt rectè de eo dicatur: Cernitur in toto corpore sculpius amor.*

Ioan. 19. Exiuit ergo Iesus foras, portans spinam coronam, & purpureum vestimentum.

CONSIDERA I. vt in publicum Dominus prodierit. Contemplare locū editum, ad quem viginti tribus gradibus marmoreis (quos etiamnum Roma magna veneratione seruat) ascendebatur, atque ante hunc, latissimum forum, multis hominum milibus, qui ad Paschæ solennitatem, ex vniuersa Iudæa conuenerant, referat

DE PASSIONE DOMINI. 171

refertum. Hi omnes, simulatque eminus
 Dominum cum Pilato prodeuntem, aspe-
 xerunt, confertim propius accurrerunt,
 tam triste & horribile spectaculum atten-
 tius visuri. Egredimini & vos filiaë Hie- *Cantic. 3.*
 rusalem, & videte Regem Salomonem in
 diademate, quo coronauit eum mater sua,
 synagoga Iudæorum. Egredere & tu ani-
 ma mea, & vide diadema, cultumq̃. hunc
 regium, quem Deo tuo imposuerunt pec-
 cata tua. Contemplare totum pacifici Re-
 gis tui corpus, manibus hostium suorum
 diriter laceratum, quo pacem tibi cū Deo,
 tuaq̃ue ipsius conscientia certissimam cō-
 ciliaret. En diadema ex ramis contextum,
 spinisq̃ue, & delabentibus sanguinis gru-
 mis ceu gemmis distinctum: manus & bra-
 chia pro armillis vincula gestant: collum,
 totumq̃ue corpus pro torque aurea & bal-
 theo, cingitur fune: pictura vestis, sunt vi-
 bices & vulnera: vultus porrò diuinus,
 phlegmate, sputis, sanguine, sordibus, tan-
 quam pigmentis & fuco depictus, aut lar-
 ua contextus, horrorem aliis, tibi compas-
 sionem moueat. Expēde Isaiaë verba: Non *Isa. 53.*
 est ei species, neque decor: & vidimus eū,
 & non erat aspectus. i. non videbatur hu-
 mana

mana forma; & quasi absconditus vultus eius & despectus; & nos reputauimus eum quasi leprosum. Tu hunc Domini tui cultum intimo cordis affectu venerare, quo aduersus hostes, pro te depugnans, victoriam tibi, gloriamque reportauit. Sicut enim arma illa, quibus tibi amicus honores & diuitias parauit, tu in precio habes, exocularis, studiosè asseruas: ita hæc sputa, hæc flagella, has ignominias, quæ tibi tantorum bonorum cumulum attulerunt, religiosè meditari, colere & amplecti debes. Agnoscit enim ornatum suum Dominus, teq. facilius his vestibus indutum, quàm mundano cultu venientè excipiet; quia à te quoque hoc vili habitu indutus, quàm splendide ornatus, cogitari & adorari mauult. Considera 2. hunc saccum corporis Christi, qui à te de cælis demissus est, plenus gratia & veritate, iam vndique scissuris apertum, & lacerum, admirabilem de sacris visceribus spirare odorem, ita acrem, vt dæmones abigat, ita penetratè, vt faxea corda findat, ita suauem, vt ex omnibus orbis partibus aquilas alliciat.

Mat. 24.

Vbi enim fuerit corpus, illuc congregabuntur & aquilæ. Tu igitur cordis tui nar-

res

res emunge, purga sordes vitiorum, vt
 suauitate odoris diuini excitatus, in odo-
 rem vnguentorum istorum curras. *Roga- Cantic. 1.*
 que Dominum, vt hac suauitate te trahat
 post se, instilletque tibi huius amorem pas-
 sionis, vt tibi præ illa mundus sordefcat.
 [Et dicit, Ecce homo:] Hac voce Pila-
 tus commiserationem excitare nititur, in-
 dicans primò quidem pœnarum acerbita-
 tem, quasi dicat: Agnoscite hunc esse ho-
 minem, non bestiam; si quid commisit,
 exoluit copiose. Misereamini igitur homi-
 nes, hominis; bestiarum est non parcere
 victis. Deinde verò, Ecce homo est, & mi-
 ferrimus homo, quem vt Regem Iudæo-
 rum accusastis, nihil sane minus quàm vt
 ab hoc vobis Rege timeatis, quem præ ni-
 mia totius corporis deformitate, crucia-
 tuumque atrocitate, vix hominem agno-
 scatis. Tu ista verba his modis vtiliter tibi
 accommoda. 1. [Ecce homo,] tibi ad
 imitandum propositus, hoc habitu, his
 gestibus, hac animi corporisque forma.
 Veteribus erat exemplar vitæ datus Abra-
 ham. Attendite ad petram (ait Isaias) vnde *Isa. 51.*
 excisi estis. Tibi proponitur hic homo, de
 quo Pater cælestis, Ipsum audite; & Filius *Mt. 17.*
 Dei.

174 MEDITATIO XXVI.

Mat. 11. Dei: Discite à me, quia mitis sum, & humilis corde. Non igitur in aliorum hominum mores respicias, sed in hunc hominem, in hanc faciem Christi tui, qui licet Deus sit, cuius proinde virtutes nequeas & facta exæquare, est tamen verus homo, eadem humana infirmaque natura præditus, qua tu & cæteri homines. Primus parens Adam, te ex homine fecit similem iumentis insipientibus: si ad pristinam humanæ naturæ dignitatē redire velis, cum hoc homine coniungere. 2. [Ecce homo] ad quem in omnibus necessitatibus tuis confugias. Hæc sputa pro te perferuntur, hic sanguis tibi propinatur, hæc mala omnia tibi donantur; tum vt his quasi pharmacis peccata tua tollas, & vulnera cures; tum vt ea Patri æterno pro immensis debitis exolvas. 3. [Ecce homo.] Vide quid huic homini attulerint peccata tua: superbia tua has irrisiones, hunc contemptum peperit; auaritia tua hæc nuditatem; ebrietas tua hanc sanguinis effusionem; libido has spinas; ira hæc vulnera; inuidia hos liuores: acedia hæc vincula procurauit. O homo, attende hominem, sed qualis qualem? Homo vermiculus, hominem Deum.

Psal. 48.

DE
Deum
& tibi
lis pro
in grat
homo
ctio pl
heret.
gloria
ribus,

M

Cum
mi
fig
CON S
ration
ces, e
non co
difficil
ri, quã
qui ve
quunt
rentur
mali s

DE PASSIONE DOMINI. 175
Deum. Heu quanto huic debetur gloria,
& tibi quanta ignominia? Hic tamé qua-
lis pro te factus? & tu quid agis aut suffers
in gratiam eius? Factus est vermis, & non *Psal. 22.*
homo, opprobrium hominum, & abie-
ctio plebis, & quidem vt te in Deum eue-
heret. Tu verò nihil minus quàm de eius
gloria promouenda sollicitus, tuis hono-
ribus, opibus, commodisque occuparis.

MEDITATIO XXVII.

*De tertia accusatione Domini
coram Pilato.*

Cùm vidissent ergo eum Pontifices & *Ioan. 16.*
ministri, clamabant, dicentes: Cruci-
fige, Crucifige eum.

CONSIDERA I. populo ad commise-
rationem propenso & subitico, Pontifi-
ces, eorumque ministros, & adultores,
non conuiescere. Vt discas I. neminem
difficilius peccatorum pœnitentia moue-
ri, quàm qui deliberata malitia peccat. Nã
qui vel infirmitate, vel ignorantia delin-
quunt, citius ad cor redeunt, & veniã me-
rentur: qui autem scientes volentesque
mali sunt, admonitionibus adeò non
emol-

emollescunt, vt etiam indurescant. 2. Hostes Christi & Ecclesiæ nunquam reddi meliores, si multa iis permittantur, si indulgentius, mitiusque tractentur. Hoc enim genus hominum minis, terroribus, constantia superandum est, non conuiuertia. Considera 2. quòd sicut impij conspecto Christi sanguine, non aliter in necem eius inardescabant, atque canes viso sanguine feræ, ita conueniat te accendi in amorem passionis Domini, contemplatione dolorum eius, vt in meditatione tua exardescat ignis deuotionis. Considera 3. vt penetrauerint viscera Domini tui, hæ voces impiorum, Crucifige, Crucifige eum, de quibus apud prophetam prædixit: Reliqui domum meam, dimisi hæreditatem meam, dedi dilectam animam meam in manum inimicorum eius: Facta est mihi hæreditas mea quasi leo in silua. Compertere Domino tuo, & desse peccata tua, quæ voces easdem continenter edunt, suntque sanguisugæ instanter clamâtes affer, affer:

Iohan. 19. Dixit eis Pilatus, Accipite eum vos, & crucifigite: Ego enim non inuenio in eo causam.

Psal. 38.

Hier. 12.

Prou. 30

Iohan. 19.

CON-

2. Ho-
reddi
si in-
Hoc
ribus,
nniue-
ij con-
in ne-
es viso
endi in
mpla-
ne tua
sidera
ui, hæ
ge eū,
Re-
tatem
am in
mihi
mpa-
a, que
trique
affer:
os, &
enio

DE PASSIONE DOMINI. 177
 CONSIDERA 1. Pilatum indignitate
 commotum, durius respondisse Iudæis.
 Admirare tu teporem tuum, qui cum sis
 Christianus, Christi que dignitatem non
 ignores, dolorum etiam magnitudinem
 scias, illis denique causam te attulisse fa-
 tearis; non mouearis tamen, nec commi-
 seratione in Christum, nec indignitate in
 teipsum. Disce iuste commoueri in eos,
 qui vel te vel alios, ad peccata incitare co-
 nantur, hoc est, in dæmonem eius que mi-
 nistros. Si (inquias) tu Dei bonitatem of-
 fendere velis, ego sanè in eo non inuenio
 causam, nisi amoris, reuerentiæ, gratiarum
 actionis. Considera 2. Pilatum, cum sen-
 tentiam mortis Dominicæ ferre nollet,
 mortem tamen eius non impediuisse, sed
 in alios auctores transtulisse; quem tu imi-
 taris, quoties malum, quod per te ipse per-
 petrare non audes, aliorum relinquis arbi-
 trio. Considera 3. Impium Præsidem, post
 tot inflicta vulnera, nullâ adhuc vel mor-
 tis, vel verberum inuenisse causam. Tu
 causam inquire in apertis visceribus Chri-
 sti, ardentem nimirum charitatem, quæ
 sacco hunc corporis scidit, atque disru-
 pit, & sanguinem hunc copiosum effudit.

M

Angeli

Angeli sancti, qui in huius Domini natiuitate stabant attoniti ad tantam charitatem, quæ Deum omnipotentem & immensum eò adegit, vt fragile corpus infantile assumeret, quomodo non obstupescunt modo tum ad amorem Dei, qui pro vili homuncione, vermibus potius haberi voluit, quàm homo, esseque opprobrium hominum & abiectio plebis, omnium peripsa & ludibrium; tum ad Iudæorum truculentam malitiam, qui Messia sui tot sæculis prænunciati & expectati, pœnis pro illis ipsis susceptis exatiari noluerint; tum ad cordis tui duritiã, quod ex tam ardenti Creatoris tui charitate non liquefactum est, neque emollitum. Admirare tu eadem, rogaque Dominum, vt cor tuum amore suo succendat.

Iean. 19. Responderunt ei Iudæi: Nos legem habemus, & secundum legem debet mori, quia Filium Dei se fecit.

CONSIDERA I. arrogans responsum Iudæorũ: [Nos legem habemus.] Considerabant in lege quam in membranis habebant, & opere non implebant. Eos autem imitantur I. illi qui verbum Dei iactant, perpetuoque inculcant, & toti sunt

in fidei commendatione, cum interim nihil agant vel fide, vel scripturis diuinis, vel Christiano homine dignum. 2. illi qui in externis tantum ceremoniis pietatē constituent, non autem in Dei cultu, & fraternā charitate. Considera 2. secundum legem mori debere Christum; quia vniuersa lex Moysis & Prophetæ, mortem Christi & præsignificauerunt, & prædixerunt. Omnia enim veteris legis sacrificia, crucis sacrificium adumbrauerunt, & omnes Prophetæ ad mortem Messia vaticinia sua retulerunt. Verum igitur dicunt Iudæi, sed non ad mentem suam; qui dicere volebant Christi peccatum atque blasphemiam ex lege mereri mortem; vt discas, Deum, quæ malè à malis geruntur aut dicuntur, in bonum tuum commutare, vt tu quoque ex malis bona elicias. Considera 3. causam mortis, [quia Filium Dei se fecit.] Verissima mortis causa. 1. si Deum Patrem spectes; quia Filius Dei factus homo, ipsum hominem fecit filium Dei, in vnam Filij Dei personam humanam naturam assumens. Neque enim cum æterno Patre in gratiam reuertissemus, nisi per mortem illius hominis,

180 MEDITATIO XXVII.

qui esset germanus & verus Filius Dei.
 2. si Iudæos cogites; quia vitam ducebat
 Filij Dei. Ideo quippe inuidia eorum ad
 Christi necem exarsit, quòd vita sanctissi-
 ma improbos eorum mores argueret. Tu
 caue ne aliud vnquam in te crimen note-
 tur, quàm quòd filius sis Dei. Hoc enim
 nomine si patiaris, beatum te & fidelem
 1 *Pet.* 4. discipulum Christi. Et quia hanc mortem
 Filius Dei subiit, te, vt filium Dei consti-
 tueret, roga eum, vt hic sua gratia illustret
 animam tuam, teque in filium Dei eue-
 hat, & post hanc vitam communicata
 diuinitate sua inter filios Dei te compu-
 tet, & inter sanctos, qui filij Dei vocabun-
 tur, sortem tuam constituat.

Sap. 5.

MEDI-

MEDITATIO XXVIII.

*De secundo examine Christi
facto à Pilato.*

Cùm audisset Pilatus hunc sermonem, Ioan. 19.
magis timuit: & ingressus est præto-
rium iterum; & dicit ad eum: Vnde
es tu? Iesus autem responsum non
dedit ei.

CONSIDERA I. Pilatum, hominem vi-
delicet ethnicum, gentili errore imbutum
veritum esse, ne Dei fortasse cuiuspiam
Iouis aut Martis Christus esset filius. Ita
enim de Romulo & Remo, de Aenea,
aliisque quamplurimis poëtarum fabulantur.
Confirmabat opinionem, Christi respon-
dentis modestia, & morum grauitas. Ti-
mebat igitur Dei parentis indignationem,
cuius filium tam iniquè flagellasset. Me-
ruit gentilis vanam iram Dei gentilis, &
non metuit peccati turpitudinem: neque
Iudæi metuunt iustissimam iram veri Dei.
Tu metuis interdum umbras, spectra, som-
nia, & puerorum terriculamenta; nec me-
tuis demones, peccanti tibi præsentem; di-
stricum Christi offensi iudicium; immi-
nentem

nentem gehennam. Considera 2. [Vnde es tu?] Mali neque Deum largitorem bonorum agnoscunt, neque vnde eis bona eueniant. Agnoscit bos possessorem suum, & asinus præsepe Domini: gallinæ, feles, porci, si quid cibi proiicitur, erecto capite in eum intuentur qui proiecit; & homo tot beneficiis auctus à Deo, neque gratias agit, neque Deum agnoscit. Considera 3. Christum responsum nullum dedisse, 1. quia necëssum non erat, cùm superius & innocentiam suam satis manifestam fecerit, & quæstionis huius solutionem indicauerit, dicens: Regnum meum non est de hoc mundo: Ego ad hoc natus sum, & ad hoc veni in mundum, &c. Non enim loquebatur Dominus nisi raro, & necessaria, & (ait D. Chrysostomus) ne perpetuo silentio superbus videretur. 2. ne responsis suis videretur elabi velle, & mortem efugere, quam facillè euasisset, si vel ipse, vel eius permissu alius causam eius seriò agisset. 3. ne sanctum canibus daretur. Iam enim Pilatus immani flagellationis peccato indignum se reddiderat diuino responso. 4. quia homini Ethnico non potuit responderi ad eam quæstionem, quam nec

Isa. 1.

Hom. 87.
in Mat.

DE PASSIONE DOMINI. 183
nec Angeli capiunt. Nam vnde est persona
illa, quæ maiestate sua replet cælû & ter-
ram, quæ in sinu Patris semper nascens,
semper est nata & perfecta; cuius genera-
tionem nemo potest enarrare? Tu porrò
hanc Domini tui maiestatem animo per-
pendens, viso eo iam coram hoc iniquo
Præside tam foedè dilaniato, tot deforma-
to verberibus, tot sputis, sordibus, dolori-
bus oppleto, admirans interroga, Vnde es
tu? Tûne es ille, cuius Pater est Deus, cuius
ministri sunt Angeli, cuius regnum est cæl-
lum? Nam si ex habitu, vt fit, de conditio-
ne hominis iudicâdum est; videris vermis
potius quàm homo, eductus de luto,
quàm veniens de cælo.

Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non loque-
ris? Nescis quia potestatem habeo
crucifigere te, & potestatem habeo
dimittere te?

CONSIDERA I. Pilati superbiam,
I. quia Christi taciturnitate se ratus con-
temptum, principatus sui potestatem,
quasi virgam intentat: facîle quippe in-
dignatur homo superbus, qui nec mini-
mum quidem ab aliis tolerare patitur,

cum interim nihili faciat, quæ aliis ipse infert incommoda. 2. quia sibi tribuit auctoritatem aliunde acceptam, ut tu discas 1. Deo accepta referre omnia dona ab ipso collata, ne ingratus possessor iis exuaris. 2. dona illa agnoscere, & in Domini tui utilitatem expendere; ne illis abusus, grauiori supplicio damneris. Serio igitur tecum cogita, quantis opibus, auctoritate, doctrina, corporis viribus, aliisque donis polleas; quantum utilitatis, vel ad Dei gloriam augendam, vel ad proximorum salutem promouendam, iis adferre possis; quantum boni illis effeceris; & quodcumque facere potest manus tua, instanter operare; quia nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia erunt apud inferos, quod tu properas. Considera 2. Pilatum agnoscere in se liberam potestatem, cruci Dominum suffigendi, & eiusdem dimittendi; ut discas 1. tibi non deesse liberum arbitrium ad rectè vel malè agendum, eoque utaris ad virtutes excolendas, non ad peccata committenda. 2. Pessimam eam esse libertatem, qua mala nobis licent, & optimam necessitatem quæ ad meliora compellit. Tu igitur sic te Christo adstringe, ut
mala

Eccl. 9.

*B. Aug.
epist. 45.*

DE PASSIONE DOMINI. 185
mala non liceant, sed bona sola atque vir-
tutes velle possis & agere. Ea namque vera
est & Christiana libertas, ita posse ex vir-
tute operari, & quę ratio fidesque dicant;
perficere, non si liceat peccare, sed si volun-
tas in bono confirmata, nullis possit vel
concupiscentiæ, vel aliis impedimentis à
proposito dimoueri.

Respondit Iesus: Nō haberes potesta- *Ioan. 19.*
tem aduersus me vllam, nisi tibi da-
tum esset desuper; propterea qui me
tradidit tibi, maius peccatum habet.

CONSIDERA I. Christum his ver-
bis repressisse Pilati superbiam, quę docet
à se nullam habere potestatem, sed vel da-
tam desuper à Cæsare, cuius vices gerebat,
(sicut interpretatur B. Augustinus) vel *Tr. 116.*
concessam cęlitus à Deo, citra cuius pecu- *in Ioan.*
liarem permissionem, in Christum Dei fi-
lium, nemo quicquam potuisset. Potesta-
tem autem hanc acceperat cum cæteris
hostibus Domini Pilatus, quando in hor-
to licentiam in se sãuendi his verbis fe-
cit: Hęc est hora vestra, & potestas tene- *Luc. 22.*
brarum. Et licet magis peculiari opus fue-
rit permissione sãuendi in Christũ, quàm
in quemuis alium Christianum, rectè ta-

*Lib. 3. ad
Quirini
cap. 80.*

men discis cum D. Cypriano, nihil posse diabolum in hominem, nisi Deus permiserit. Considera 2. [Qui me tradidit tibi, maius peccatum habet.] subintellige, quàm si quemuis alium hominem tibi ad necem obtulisset; vel maius quàm tu, partim quia tu quasi ex potestate, & à populo Principibusque impulsus, ille ex se, priuato odio, & deliberata malitia; partim, quia tu ignoras personæ meæ & officij dignitatem, quam Iudæi ex vaticiniis prophetarum ignorare non debebant nec poterant, visis tot miraculis, quæ non nisi à Messia futura erant, vt excusatione non haberent de peccato suo. Discis 1. peccata omnia non esse paria (vt quidam nugantur,) sed grauiora eorum, qui ex deliberata malitia, quàm qui infirmitate vel ignorantia peccant; qui pios, quàm qui impios rident, & persequuntur; qui alios ad peccatum inducunt, quàm qui inducuntur. Nam horum peccatum etiam in inductores redundat. 2. discis cum ab omnibus peccatis abstinendum, tum vel maximè ab illis, quæ committuntur in Deum, vt sunt hæresis, blasphemia, periuriū, diuinarum & sacrarū rerū vel irrisio, vel prophanatio.

Vt

Ioan. 15.

Vt
nihil
iun
exig
vll
mir
cui
tibi
tate

Exi
I
S
f
c
t
c
n
E
t
Co
tion

DE PASSIONE DOMINI. 187

Vt enim ista cæco hominum iudicio, qui nihil nisi quod cum proximi læsione coniunctum est, in vitiis ponunt, videantur exigua: Deus tamen suam iniuriam, quàm vllius creaturæ acriùs vindicabit. Tu admirare Christi bonitatem, qui tam piè docuit impium iudicem; eumque roga, ne tibi vllam vnquam faciat peccandi libertatem.

MEDITATIO XXIX.

*De quarta accusatione Christi
coram Pilato.*

Exinde quærebat Pilatus dimittere eū. *Ioan. 19.*

Iudæi autem clamabant, dicentes:

Si hunc dimittis, nō es amicus Cæsaris: Omnis enim qui se regem facit, contradicit Cæsari. Pilatus autem cū audisset hos sermones; adduxit foras Iesum, & sedit pro tribunali, in loco qui dicitur lithostrotos, Hebraicè autem Gabbata. Erat autem parasceue, hora quasi sexta.

CONSIDERA I. Pilatum audita mentione peccati, seriò de Christo dimittendo cogi-

cogitasse, ne se maiori crimine obstringeret; ut tu discas Christi amore in posterum à peccatis abstinere, quia sufficit hactenus Deum offendisse, & conscientiam turpitudine peccatorum defœdasse; sed esto Pilato constantior, ut cui plus gratiæ Deus indulgit. Considera 2. inflammatum odium Iudæorum, quos cum accusationes deficerent, minis iudicem terruerunt, & impulerunt ad scelus; quasi dicant: Deferemus te apud Cæsarem, cuius hostem & æmulum Regni fouisti. Improbiorum est, metum incutere, quando veritate nihil possunt. Tu, si præter Deum metuas neminem, hostibus omnibus superior euades. Considera 3. Pilatum hactenus virum fuisse, quamdiu suis commodis nihil decessit. At verò ubi honorem suum nomenque agi existimauit, cedit minis, ac frangitur; similis illis qui veritatem timentur, quamdiu nullo id incommodo suo fieri posse existimant; quòd si verò aliquis se turbo immitat, vela conuertunt, ceduntque tempestatibus, neque se suaque implicari patiuntur. Tu mundum fugias, ne te negocium Christi agentem ad iniquum aliquid abducatur. Is enim qui se Regem facit, & sibiipsi suisque

D
suisque
amici
mundi
& ita
Pilato
Iudæ
amic
mon
fugit
& ho
anno
dam
Dei,
2. ac
conti
est, di
dem
landu
quasi
qua
dum
nio in
lapidi
quia
bus, &
tua s
tate,

fuisque cupiditatibus dominatur, non est
amicus Cæsaris, principis, inquam, huius
mundi, diaboli, cuius amicitiam si ambias,
& iram si metuas, nihil minus quàm quòd
Pilato euenit, consequeris; qui delatione
Iudæorum in alia causa, excidit Cæsaris
amicitia, in exilio miserè mortuus. Dæ-
mon metuentes se persequitur; odientes
fugit & deserit. Considera 4. locum, diem,
& horam damnationis Christi distinctè
annotari. 1. ad magnitudinem declaran-
dam eius mali, quo Filius vnigenitus veri
Dei, crucis supplicio fuit adiudicatus.
2. ad mysterium significandum, quòd his
continetur. [Dies erat parasceues,] hoc
est, dies sextus, quo creatus fuit homo, eo-
dem reformandus, & verus agnus immo-
landus, quo typicus occidebatur. [hora
quasi sexta,] hoc est, paulò ante meridiè;
qua hora & agnus typicus ad immolan-
dum præparabatur, & homines passim ge-
nio indulgent. Locus *λιθόστρωτος*, hoc est,
lapidibus stratus, & *κρηνη* hoc est editus,
quia & ab hominibus saxis ipsis duriori-
bus, & elatis damnatus sit Christus, & pro
tua superbia, cordisque duritia & cæci-
tate, sententiam mortis susceperit. Roga
Domi-

Dominum, vt cæcitatem tuam illuminet, duritiam emolliat, deprimat elationem.

Joan. 19. Et dicit eis Pilatus : Ecce Rex vester.
 Illi autem clamabant : Tolle tolle:
 Crucifige eum.

CONSIDERA 1. Pilatum, cùm aliis rationibus nihil proficeret, nunc vel risu misericordiam prouocasse, quasi diceret: Eia insignem Regem, quem de ambitu accusatis. Qui enim vix videatur homo, quam possit habere sp̄s regni? Vel ad obstringendum Iudæos seruituti Romanorum, quam exosam habebāt, Messiamque suum negandum ista dixisse. Adhuc enim scintilla pietatis in eius animo vigeat; vt discas quam ægrè à nobis recedat Dominus. Considera 2. tria nomina, hoc passionis tempore, Christo à Pilato & Iudæis data, Homo, Rex, & Filius Dei; quæ tria Magi suis muneribus agnouerunt. Non enim potuit nobis dari salus, nisi patèretur Deus & homo, qui passione sua dæmoni regnum mundi eripuit. Considera 3. verbum plenum consolationis: [Ecce Rex vester:] quo sanè verbo Regis nostri conditiones nobis indicantur, qui non sit du-
 rus,

Mat. 2.

D
 rus, c
 bus c
 gum
 lis, e
 guin
 eum
 toru
 tat d
 fuste
 nos r
 altat
 nom
 milit
 ca di
 ste c
 vtent
 & fec
 cont
 bus a
 iifde
 4. e
 Reg
 le, to
 super
 Iuda
 le, &
 cubi

rus, difficilis, importunus exactor, laboribus opprimens, vectigalibus onerans, iugum graue imponens; sed amabilis, facilis, effusa charitate labores, dolores, sanguinem & vitam suam nobis donans; & eum quidem sanguinem, quo solo peccatorum nostrorum sordes abluantur: portat deinde peccata nostra, onera nostra sustentat; denique corpore & sanguine nos reficit, iugumque suaue suum ipse ex-
Osea 11.
 altat super maxillas. Huic porrò Regi tu nomen in baptismo dedisti; sub illius signis militare cœpisti, eius proinde arma bellica diligenter intueare, modumque cū hoste configendi obseruato: tibi enim iisdem utendum est armis; tibi eūdem in modum, & sedulò dimicandum; humilitate, inquā, contemptu, charitate, cæterisque virtutibus ad victoriam properandum, si tamen iisdem velis præmiis donari. Considera
 4. effrenem Iudæorum insaniam, qui à se Regem gloriæ cum regno abiiciunt. Tolle, tolle (inquiunt) nolumus hunc regnare super nos. Tu porrò Iudæorum Regem, à
Luc. 19.
 Iudæis reiectum, & Gentibus datum tolle, & introduc in domum matristuæ, & in
Cantic. 3.
 cubiculum genitricis tuæ; cum tibi Regem

gem præficio, non mundum, non dæmonem, non ventrem, non mammona. Dicatque non iam, Ecce Rex vester, sed, Ecce Rex noster, imò verò, Rex meus, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. Caue porrò, ne Regem semel susceptum peccato aliquo iterum crucifigas; ne de te queratur, Vos cõfigitis me gens tota: quin potius Christo confixus cruci, ora ipsum, vt configat timore suo carnes tuas.

Gal. 2.
Mal. 3.
Gal. 2.
Psal. 118

Ioan. 19. Dicit eis Pilatus: Regem vestrum crucifigam? Responderunt Pontifices: Non habemus Regem, nisi Cæsarè.

CONSIDERA I. in hac interrogatione Pilati, quàm sit indignû, Messiam, ab ipso mûdi exordio hominibus promissum, tot deinde sæculis expectatum, missum tandem summa æterni Patris commiseratione in salutem Iudæorum, talem tamque miserabilem vitæ finem sortitum, vt inglorius ac maledictus, ad horrendum illud supplicium crucis postuletur. Tu porrò ad teipsum conuersus, num simili fortasse errore inuoluaris, attende. Scis te in hunc finem editum mundo, vt Deo tandem in æterna illa ac cælesti felicitate perfruaris: scis

DE PASSIONE DOMINI. 193

scis mundi huius machinam vniuersam, in tui gratiam à Deo esse conditam; eadem etiam causa ipsum Dei Filium de cælo descēdisse, ex virgine natum esse, tibi omnes suos labores, passionem denique ac mortem suam cōsecrassē: Tu verò horum omniū nulla habita ratione, quando Deo frui deberes, peccatis tuis Deum repellis, præcludis cælum, negligis salutem, penitusque contemnis. Considera 2. insanam hanc Pontificū electionem. Nolunt Messiam à Deo donatum; quasi verò sit ipsorum, Messiam sibi suo arbitratu ac voto deligere; & non potius quem Deus Messiam dederit, suscipere. Insania hominum intolerabilis, qui sibi vel Deum pro arbitratu constituunt, vel religionem excogitant, vel Dei cultum ex diuinis literis, pro sua voluntate intellectis, atque detortis, eligunt; vnde & hæretici .i. electores, iure vocantur. Dei est, religionem dare, & modum se colendi præscribere, non autem nostrum eligere. Considera 3. inuidiæ naturam, quæ alteri malum quærit, & suo quidem incommodo. Graue illis erat, atq. exosum Romanorum imperium: hoc tamen pontifices pro se & vniuerso populo

N
præse-

præferunt suauis iugo Christi. Disce 1. affectus prauos animi deponere, ne in grauiora mala corruas. 2. non tantam externæ nobilitatis aut potentiæ rationē habere, vt propter eam vel minimum Dei mādaturū violes, aut à recto deflectas. Nihil enim vel nobilitas, vel potentia, vel splendor externus authoritatis habet, nisi sub Christo, & propter Christum, à quo omnis potestas in cælo & in terra nominatur, & ad quē omnis honor & gloria refertur. Considera 4. à Deo stultam Iudæorum electionem confirmatam; nam & Messia suo, quem à Gentilibus tolli voluerunt, tot annis priuati sunt; & externis regibus in seruitutē dati, qui ciuitatem eorum succenderunt; templum, vt nō relinqueretur lapis super lapidem, euerterunt: comederunt Iacob & locum eius desolauerunt: disperferunt eos in gentibus; graui seruitute oppresserūt, vt sint opprobrium vicinis suis, subsannatio & illusio his qui in circuitu ipsorum sunt. Tu nihil à Deo petas, nisi vt te regat, à te graue iugum auferat dæmonis exactoris.

Mat. 22.

Mat. 24.

Psal. 78.

MEDI-

Vid
fi
ac
pr
fa

P I
ex co
ne co
stum
tuam
res C
Ethn
tis ali
set, ill
pron
magn
eram
si qua
que ra
mulet
multu
que à
tum

MEDITATIO XXX.

De condemnatione Christi.

Videns autem Pilatus quòd nihil proficeret, sed magis tumultus fieret: *Mat. 27.*
 accepta aqua, lauit manus coram populo, dicens: Innocens ego sum à sanguine iusti huius; vos videritis.

PILATO, Ethnico nimirum homine, ex conscientia tamen & rationis dictamine commoto, idque vnum agēte, vt Christum indemnatum dimittat, Iudei tumultuantur. Considera ergo 1. quantum ea res Christi animum afflixit, quòd cum Ethnicus homo à Dei noticia & sacramētis alienus, pro eo liberando sollicitus esset, illi mortis sententiam magno tumultu pronuciari cogitent, quibus Deus & sui magnam notitiam contulisset, & variis sacramētis eos ornasset. Disce non mirari si quaedam tibi contra æquitatem, rectamque rationem eueniant. Considera 2. tumultuari malos; quia sicut infernus est tumultu & horrore plenissimus; sic quæcunque à dæmone suggeruntur, non nisi ad tumultum referuntur & perturbationem,
 N 2 seu

seu externam ciuium, seu internam animorum. Considera 3. Pilati ceremoniam, qui manus quidem aqua lauit, sed crimen conscientia non abluit; non enim externa aqua, sed lachrymis peccata purgatur. Hæc porrò aquam lachrymarum, tu peccatis commissis adhibeas vt diluantur, non autem præmittas, vt nimirum pecces impunè; quia sicut peccata quælibet iam admissa delentur lachrymis & pœnitentia, ita nihil profusus est, quòd impunitatem peccandi redimere possit. Considera 4. verba Pilati, [Innocens ego sum.] Putat se innocentem, quia iustum inuitus damnat. Sed innocens esse non potest, qui iisdem labiis Iesum misit in crucem, quibus eum pronunciauerat innocentem. Discis autem hisce Iudæis eos non esse dissimiles, qui nullis neq. monitionibus acquiescunt, neque rationibus commouentur; & Pilati quidem scelus imitantur. 1. qui ad aliorum postulationem in conscientiam peccant. 2. qui quouis prætextu se excusantes culpam in alios retorquent. 3. qui boni cuiusvis simulatione nequitiam mentis tegunt. Tu verò hac Pilati voce, vide cautiùs, tuoq. commodo vtaris; Innocens sim
ego

*B. Leo ser.
3. de pass.
Domini.*

ego Domine ex sanguine iusti huius.
 Cum enim iste solus sit iustus, veraque iustitia nostra, nihil mihi innocentiam adferet animæ, nisi ex sanguine iusti huius, pro iustitia fuso in remissionē peccatorū.

Et respondit vniuersus populus, dicens: Sanguis eius super nos, & super filios nostros. Mat. 17.

CONSIDERA 1. cæcum furorem inuidiæ; non negant iustum, sed eum qualis, qualis tandem sit, petunt ad crucem, utque timido præsidi animū addant, mortemque iusti accelerent, seipso posterosque suos grauissimis malis obstringunt. Hæc vox Christi Domini cor percutit, qua populus Dei hoc sanguine liberandus, sibi sanguinis ultionē imprecabatur. Considera 2. quanta sit insania, malum sibi postulare, cuius magnitudinem ignores. Si enim graue supplicium meretur peccatum omne, pro quo delendo hic sanguis fusus est, heu qualis gehenna manebit peccatum illud, per quod hic sanguis fusus est? His cæcis Iudæis similes sunt. 1. qui nihili pendentes secuturas inferni pœnas, quarum ignorant grauitatem,

tem, Deum peccatis suis pergunt offendere. 2. quires arduas nulla consideratione fuscipiunt. 3. qui alienis se grauant peccatis, & quid porro futurum sit non perpendunt. Considera 3. Dei bonitatem, qui sicut pro voto & postulatione Pilati Gétibus pepercit; ita cum Iudæis minus seuerè quàm pro eorum petitione egit; quia & multos ex his ipsis in gratiam recepit, & multa millia posterorù ad fidem salutem-que perduxit. Tu porro da operam ne peccatis tuis reus sis corporis & sanguinis Domini, sed roga vt sanguis eius sit super te, & super filios tuos in salutem & remissionem peccatorum.

Mar. 15.
Luc. 23.
Mat. 27.
Ioan. 19.

Tunc Pilatus volēs satisfacere populo, adiudicauit fieri petitionem eorum. Dimisit autem eis eum qui propter homicidium & seditionem missus fuerat in carcerem, Barabbam quem petebant: Iesum verò flagellatù tradidit volùtati eorù vt crucifigeretur.

CONSIDERA I. in necem Christi peccasse sacerdotes inuidia; populù seniorum persuasione; Pilatum vt satisfaceret populo. Nullus vacauit culpa, quia primi malitia, secundi ignorance, tertius imbecillitate

tate peccavit. Nam pro omnibus omninò peccatis, quacunq; tandem ratione cõmissis & perpetratis, Christus supplicium crucis suscepit. Considera 2. modũ damnationis hactenus infuetum. Nam primò, prætermisissis criminibus quibus damnatio debetur, pronunciatũ à iudice iustus. Innocens, inquit, ego sum à sanguine iusti huius, utpote qui non pro peccatis suis, sed pro iustitia sua condemnaretur. 2. dimittitur reus grauiſſimis opertis flagitiis, ut iustus damnetur; quia idcirco mortuus est Dominus, ut flagitiosos quosuis ab æterna morte, sua morte liberaret. 3. non consueto modo cruci adiudicatur, sed pro Iudeorum voluntate in cruce torquendus; hoc est enim quòd dicitur: [tradidit voluntati eorum ut crucifigeretur.] ut enim tu in voluntatem eius te totum traderes, voluit se totum tradere volũtati impiorum. Rogam igitur Dominum tuũ, ne te tradat voluntati hostium tuorum; sed hac tam iniqua suæ mortis sententia te liberet à iusta sententia mortis æternæ.

MEDITATIO XXXI.

*De baiulatione Crucis.**Ioan. 19.**Mat. 27.**Mar. 15.*

Susceperunt autem Iesum milites, & exuerunt eum chlamydem coccineam, & induerunt eum vestimentis suis, & eduxerunt ut crucifigeret.

CONSIDERA I. Dominum tuum, cuius hactenus visus est Pilatus suscepisse patrocinium, nunc omni humano praesidio destitutum, tradi tortoribus; ne tu desertus à Deo tradaris daemionibus. Aspice corpus tenellum, omni ex parte faucium, crudelibus manibus contrectari. Tu ad leue vulnus non fers attactum alterius; quos igitur Domino tuo expresserunt dolores, immittes istae militum raptationes? Considera 2. exutam à militibus chlamydem, ut denudò nudus totius populi oculis magno castissimi cordis rubore exhiberetur. Aspice ut purpura sanguini concreto adhærens, insolenter detracta, vulnerum dolores renouauerit, sanguinem elicuerit, & laceram cutem cum carne abstulerit. Christus porrò hanc vestem abiecit, ut pro te alacrius crucis lignum susciperet. Sicut enim

enim operarij grauem aliquem laborem aggressuri vestes deponunt, vt leuius operentur; ita Christus, hac sua passione quater abiecit vestes legitur, quoties res maximas erat perfecturus; vt quāto, & quā ingenti animo tuam operaretur salutem, non ignorares. 1. quando per flagella de toto corpore; tibi sanguinem suum erat expressurus. 2. quando coronam de spinis contextam, ad solidum regnum tibi parandum, erat in capite accepturus. 3. quādo hoc lignum crucis, tanquam sceptrum *Isa. 9. &* regni & principatum, seu clauem Dauid, *22.* qua cælum tibi referaret, humeris suis erat impositurus. 4. quando eandem crucis arborem velut thronum Salomonis erat conscensurus. Considera 3. reddita illi vestimenta sua, vt toto vultu, sputis, sordibus, sanguine opletus & ignotus, ex consuetis saltem vestibus, quis esset, agnosceretur. Induit porrò Dominus hæc vestimenta sua, vt vestem suam Ecclesiam, eiusque singula membra, tum cruce hac sua & madente corporis sanguine Deo consecraret, tum crucem ferre & dura tolerare doceret. Corona spinea non legitur de capite ablata, vt nimirum iuxta veterem

Colloquio
cum Try-
phone.
Psal. 95.

Dauidis prophetiam (quam queritur B. Iustinus à Iudæis erasam) Dominus regnaret à ligno. Considera 4. educi Dominum de ciuitate, vt, tanquam indignus qui in sancta ciuitate moreretur, foris cū sceleratis poenas daret. Egressus est porrò Dominus, 1. vt hoc suum sacrificium nō pro Iudæis solis, pro quibus in templo sacrificabatur, sed pro vniuerso terrarum orbe immolari doceret; imò verò Iudæis, quamdiu in patriis ritibus spem suam collocarent, hoc sacrificium crucis nullam allaturum vtilitatem, iuxta illud: Habemus altare, de quo edere non habent potestatem, qui tabernaculo deseruiunt. Vt igitur te foris errantem ouem quæreret, & hoc quasi pastoralis pedo ad caulas te compelleret, crucem baiulans egressus est. 2. vt ne putes in mundi curis, in turbis ciuitatis, in negotiorum tumultu Christum inueniri. Foris est in quiete conscientie, in contemptu, in nuditate, in omniū rerum indigentia. Exeamus igitur (inquit Apostolus) ad eum extra castra, improprium eius portantes. Fuge mundum, vt Christum inuenias.

Heb. 13.

Heb. 13.

Et.

Et baiulans sibi crucem, exiuit in eum *Ioan. 19.*
 qui dicitur Caluariae locum, Hebrai-
 cè autem Golgotha. Ducebātur au- *Luc. 23.*
 tem & alij duo nequam cum eo vt
 interficerentur.

CONSIDERA 1. tota ciuitate repertum
 neminem, qui Domini crucem ad locum
 supplicij deferret: militibus non lubebat,
 Iudæis erat execrabilis vel solus attactus;
 quia ex scriptura maledictus fuit omnis, *Deut. 22*
 qui penderet in ligno. Itaque debuit ipse-
 met Dominus suscipere humeris lignum
 supplicij sui. Tu verò perpende, ane istos
 imiteris, cui subinde molestum est, de Do-
 mini cruce & passione vel cogitationem
 suscipere; durissimū autem, leue quid pro
 amore sponsi tui vel ferre vel attingere.

Considera 2. qua insolentia graue illud
 lignum in teneros humeros, eosque multis
 plagis saucios iniecerint. Hanc crucem dat
 mundus grauem, molestam, quam solus
 ferre cogaris, nullo cuiusquam auxilio le-
 uatus. Christus verò suaue iugum impo- *Mat. 11.*
 nit & onus leue, illudque ipse gratia sua *Osè 13.*
 subleuat, & exaltat super maxillas. Roga
 Dominum, vt huic cruci peccata tua im-
 ponat, à te illa in corpus suum transferens,
 eaque

Joan. 1. eaque sanguine & morte delens; quia ipse est Agnus Dei, qui tollit peccata mundi.

Considera 3. quo sit profectus Dominus, nempe ad montem vrbi vicinum, cui nomen erat Golgotha, hoc est, Caluaria, vel à sepultura primi parentis Adami, eiusque

a Hom. 84. in lo. ats.

b In cap. 5 ad Eph. et in epist.

Paula ad Marcellã. Origenes tract. 35.

in Mat. Cyprian. ser. de resurre. Domini.

Athanasius de pas. Dom.

Epiphani. haresi 46. Ambros. epist. 19.

August. ser. 71. de tempore.

Theophyl. & Eusebius in Ioan. 19.

Isa. 53.

caluaria illic inuenta, quemadmodum nonnulli, teste ^a B. Chrysofomo, & ^b Hieronymo, arbitrati fuerunt: vel à craneis mortuorum, qui in hoc monte (qui fuit reorum supplicij locus) pœnas mortis dedissent.

Fœtidus erat locus & infamis, sed eum Christus sua morte sanctificauit, & Adami peccatum suo sanguine diluit. Considera

4. cum Christo ductos ad supplicium latrones duos, vt iuxta Isaiã vaticiniũ, cum iniquis reputaretur, passimque diceretur tres eo die latrones à iudice neci datos.

Verisimile est enim circa festa celebriora, quando populus vniuersus conuenire solet, ad cæterorum exemplum, reos aliquos

extremò supplicio damnari consueuisse; & nunc ad Iudæorum petitionem (quorum

voluntati Pilatus cedere constituerat) insigniores aliquos delectos esse, quorum

dux, & antesignanus haberetur Dominus tuus. Tantum erat desiderium pontificum

obscu-

obscurandi nominis Christi. Ipse porrò Dominus consilio longè alio cum latronibus & facinorosis elegit cruci affigi. 1. vt scires pro peccatoribus mortuum, & illis omnibus qui latrones sunt & homicidæ animarum suarum, nullumque esse tam graue flagitium, quod Christi morte deleri non possit. 2. vt hac tali ignominia æternam tibi gloriam compararet, teque ex latrone iudicem in futura vita constitueret. Tu igitur Dominum roga, vt te secum ad montem trahat, tibi que crucis suæ merita communicet.

Exeuntes autem inuenerunt hominem *Mat. 17.*
quendam Cyrenæum, nomine Simonem, *Mar. 15.*
venientem de villa, patrem Alexandri & Rufi: hunc angariauerunt *Luc. 23.*
vt tolleret crucem eius: & imposuerunt illi crucem portare post Iesum.

CONSIDERA 1. Iudæos visa Christi imbecillitate, qua exhaustus laboribus & pœnis, sanguineque vbertim effuso, tanto oneri videbatur succumbere, metu ne ante grauiora supplicia crucis expiraret, motos non pietate sed crudelitate, gentilem quendam adegisse ad crucem ferendam post

post Iesum. Hoc autem illorum factū aliō
 Deus referebat. Significare enim voluit
 1. crucem sanguine Domini consecratam
 esse datam Christianis ex gentilitate con-
 uersis, qui eam alacres tulerunt, & Christū
 cruce onustum ac præeuntē, onusti & ipsi
 sua cruce diuersimodē secuti sunt; hi mar-
 tyrij pœnis; illi ieiuniis; vigiliis alijs, cæteris-
 que voluntariis corporis afflictationibus;
 multi etiam domitis prauis animæ moti-
 bus, victoriaque sui. 2. nō satis esse si Chri-
 stus crucem suam baiulet, & eam nos sola
 fide & meditatione aspiciamus. Opus est
 enim ad mouere manum, pijsque operibus
Zuc. 2. Christum sequi dicentē; Si quis vult veni-
 re post me, abneget semetipsum, & tollat
 crucē suam quotidie, & sequatur me. Cō-
 sidera 2. quis nā ille sit, qui vtiliter Christi
 crucē ferat. 1. [Simon]. i. Dei mandatis,
 & suggestionibus obediēs. 2. [veniens de
 villa,] qui rusticitate peccatorū deposita,
 agrestes mores deserit. 3. Cyrenensis ex
 Pétapoli, vt quinque sensibus Christi cru-
 cem baiules. Considera 3. Simonem hunc
 non sponte sua, sed coactū atque inuitum
 huic cruci humeros submisisse; vt discas
 1. vim inferendam naturæ, crucem eius-
 modi

modi, morumque mutationem & sensuū
 mortificationem abhorrenti. 2. non temere
 pericula adire, sed ab aliis illata mala
 patienter suscipere. Et milites crucem im-
 ponunt, quia improbi homines suis vexa-
 tionibus & tormentis, occasionem præ-
 bent iustis cum Christo patiendi. Consi-
 dera 4. utilitatem, quam Simon iste, vel
 inuitus crucem portans, tanquam laboris
 mercedem reportarit. 1. eius nomē, diuul-
 gato in orbem terrarū Euangelio, immor-
 talitatis memoriæ est consecratum. 2. ci-
 uitas eius & patria omnibus deinde inno-
 tuū Christianis. 3. Filios habuit nō Chri-
 stianos modò, sed inter Christianos cele-
 bres. Tu igitur crucem & molestias pro
 Christi nomine ne refuge, quia & gloriosos
 reddit Crux Domini, & per multas secum
 adfert commoditates. Feras autem post
 Iesum, non præcurras ante Iesum; nec tibi
 quam uoles crucem eligas, sed ab eo datam
 suscipias, rogaque eum, ut gratia sua onus
 subleuet, & humeros confirmet.

*Vide
 Chrysost.
 Hom. 1.
 ad populū
 Antio-
 chensium.*

MEDI-

MEDITATIO XXXII.

*De mulieribus Christum
sequentibus.*

Luc. 23. Sequebatur autem multa turba populi, & mulierum quæ plangebant, & lamentabantur eum. Conuersus autem ad illas Iesus, dixit: Filiæ Hierusalem, nolite flere super me, sed super uosipsas flere, & super filios uestros.

CONSIDERA I. ad hoc triste spectaculum, innumerabilem hominū turbam confluisse, quibus fortè (vt hodie moris est plerisque in locis) signum aliquod dabatur futuri supplicij. Et quidem, quod solæ mulieres dicuntur lamentatæ, & plāxisse, argumento est, non defuisse irrisores, & spectatores curiosos, iuxta illud; Auersum me loquebantur, qui sedebant in porta. Tu verò quo affectu Dominum tuum sequeris? quo animo compateris? quibus oculis intueris? an fortè deest in hoc speculo tibi doloris & lachrymarū occasio, cum tibi non sibi siconustus & deformatus procedat Dominus? Tu foris ludebas
in

*B. Bernardus
ser. 3. de
nat. Dom.*

in platea, & in secreto regalis cubiculi super te ferebatur iudicium mortis. Audiuit hoc vnigenitus Dei Filius, exiit posito diademate, sacco vestitus, spinis caput redimitus, nudus pedes, sanguine madens, flens & eiulans, quod morte damnatus esset seruulus eius. Intuêris illum procedentem, causam quæris & audis. Quid facturus es? adhuc ludes & deludes lachrymas eius? & non potius sequêris cum lugente lugens, & ex cōsideratione remedij, periculi tui æstimans quantitatem? Considera 2. mulierum istarum lachrymas nō ingratas quidem fuisse Domino, qui se in tantis tormentis in signum amoris ad eas conuertit; repressas tamen, quia ex mala opinione fundebantur ab illis, quæ hanc Domini mortem, tâquam summum malum, & extremam miseriam, cū nulla utilitate coniunctam, humana commiseratione deflebant. Tu luge, dole, & lachrymare. 1. quia tantarum pœnarū causam attulisti. 2. quia tantis beneficiis ingratum animum hætenus præbuiisti. 3. quia fortassis hæc mors Domini tui, non medelam & gloriam, sed maiorem damnationē tibi est allatura. Considera 3. quàm difficile

O fuerit

210 MEDITATIO XXXII.

fuerit hoc iter Domino tuo, quod lachrymis profecuta sunt mulieres. Tu cogita septem vias difficiles, quas pro te hac passione ambulauit, vt tibi septem peccatorum Capitalium vias, quæ ad infernum ducunt, obstrueret, & septem donis Spiritus sancti viam vitæ æternæ aperiret. Iuit enim 1. ex domo cænæ ad hortum. 2. inde ad Annam. 3. ad Caiphæ domum. 4. ad Pilatum. 5. ad Herodem. 6. rursus ad Pilatum. 7. ad crucem. Tu in profecutionibus tuis de his viis meditare, & pro amore Domini tui in via mandatorum eius curre.

Luc. 23.

Quoniam ecce venient dies in quibus dicent: beatæ steriles, & ventres qui non genuerunt, & vbera quæ non lactauerunt. Tunc incipient dicere montibus: cadite super nos, & collibus, operite nos.

CONSIDERA 1. bonitatem Domini tui, qui in medijs poenis admonitione querit nostram salutem, & terrore futurorum malorum studet ad poenitentiam commouere. Loquitur porrò mulieribus, non viris. 1. vt qui à viris supplicium sustinebat, ne videretur ad vindictam comminari. 2. vt ex his malis quæ mulieribus mi-

nus

nus hac passione in Christum peccantibus
 prænunciata sunt, intelligerent viri, non
 minora sibi impendere. 3. vt mulieres, quæ
 præter cæteros mortem & dolores Domi-
 ni plangebant, hac prædictione solaretur,
 qua significabat & iniuste se pati mortem,
 quæ tam grauitè post paucos annos esset
 vindicanda, & vindictam illam ab illis de-
 clinari posse, quæ desinant esse filia terre-
 næ istius Hierusalem, si sese ad Christi fi-
 dem conuertant. Considera 2. cum olim
 maledictæ fuerint steriles, iam in Christo
 steriles benedici; siquidè eunuchis, hoc est, *Isa. 56.*
 iis qui casti & cælibes in Ecclesia viuunt,
 datum est nomè melius à filiis & filiabus.
 Considera 3. in omnibus vitæ huius mo-
 lestiis dicendum montibus, cadite super
 nos; & collibus, operite nos; nempe recur-
 rendum ad auxilia Sanctorum, qui nomi-
 ne montium & collium in scripturis vo-
 cantur; sicuti apud Isaiam: [Erit præpara- *Isa. 2.*
 tus mons domus Domini.] i. Christus
 Ecclesiæ caput, [in vertice montium, &
 eleuabitur super colles,] dignitate præ-
 stans sanctis omnibus, tam magnis quàm
 minoribus. Considera 4. tametsi prædi-
 ctiones istæ Domini præcipuè ad Hiero-
 soly-

folymorum expugnationem pertinent, referri tamen posse atque debere ad omnes etiam peccatores, qui cum suis peccatis huic morti Dominicæ causam attulerunt: eius tamen meritorum participes facti non sunt, neque cū Deo per hanc mortē in gratiam redierunt. Illi enim qui modo securē viuunt, nulloque terrore à peccatis cohibentur, tunc antra & speluncas & terræ viscera petent (vt Prophetæ prænuñciauerunt) à facie Dei sedentis super thronum, & ab ira agni; quoniam veniet dies magnus iræ ipsorum, & quis poterit stare? Vultus Iudicis terribilis erit malis, & sententia intolerabilis. Tunc [beatæ prædicabuntur steriles] i. quos mundus velut inutiles æstimabat, [& ventres qui non genuerunt,] hoc est, qui carnis concupiscentias secuti non sunt, sed ventris, & gulæ vitia domuerunt, [& vbera quæ non lactauerunt,] hoc est, humiles non inflati. Tu Dominum ora ne in die iræ, & extremæ vindictæ, metuas à facie furoris Domini; & dum suppetit tempus, Christo reconciliare.

*Isa. 2.
Osæ 10.
Apoç. 6.*

Luc. 23. Quia si in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet?

CON-

CONSIDERA 1. Christum esse lignum semper virens, oculis delectabile, densis frondibus nimium æstum sua umbra temperans; fructus proferens tam gustui quàm odoratui gratos; volucrum cantu auditum oblectans; quia & per diuinã naturam, & per internam Spiritus sancti gratiam, tum ipse pulchritudinẽ omnem excedit, tum creaturas omnes conseruat, fouet, & reficit. Tu porrò lignum es, & quidem aridum, sine succo gratiæ mortuũ, sine fructu charitatis sterile, sine frondibus bonorum operum nudum & inutile.

Considera 2. qui nam illi sunt qui in viridi ligno hæc faciunt, hoc est, qui Christo Domino tuo hæc tormenta & mortẽ intrulerunt. 1. Deus Pater, qui proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum. 2. diabolus, qui ministros suos ad hanc Christi necem instigauit. 3. Iudæi & alij istius mortis administri. Sed illi non eodem omnes animo ad Christi passionem adlaborauerunt. Nam Deus Pater amore salutis tuæ in filium *Gen. 22.* scæuit, & tanquam Abraham gladium iustitiæ in filium, & ignem charitatis in te manu gestans, filio ligna ad incendium

holocausti ferēda humeris imposuit. Dæ-
 mon verò de multorū conuersione dolēs,
 & prædicationis cursum impedire voluit,
 & Iudæos grauissimo crimine necis inno-
 xię obstringere; & Christi patientiam tor-
 mentis lædere. Iudæi denique inuidia moti
 nō sustinuerūt se Christi verbis & exem-
 plis ad meliora moneri. Considera 3. ar-
 gumentationem Dōmini: Si in viridi hæc
 faciunt, in arido quid fiet? 1. si ego propter
 aliena patior, quid tu propter tua? 2. si Pa-
 ter innocentem filium & obtemperantem
 ita grauiter afflixit, quid facturus est ser-
 uulo improbo & contumaci? 3. si dæmo-
 nes hæc in aliena regione per ministros
 suos potuerunt in filium Dei, quid pote-
 rūt in regione sua in inferno per se in mā-
 cipia diaboli? 4. si permissu Dei, ob homi-
 num peccata, homines improbi sæuierunt
 in vnigenitū filium Dei, cui tādē mirum
 videbitur à Deo permitti vt homines ab
 hominibus, ita exigētibus peccatis, vexen-
 tur? Ora tu Dominum, vt te sibi tanquam
 viridi ligno inferere dignetur, ne alia à te
 poena exigatur, quàm pro te sustinuit ipse.

MEDITATIO XXXIII.

De crucifixione Domini.

Et venerunt in locum qui dicitur Gol- *Luc. 23.*
 gotha, quod est Caluariae locus: & *Mat. 27.*
 dederunt ei myrrhatum vinum bi-
 bere, cum felle mistum; & cum gu- *Mar. 15.*
 stasset, noluit bibere; erat autem ho-
 ra tertia.

CONSIDERA 1. quàm molestus fuerit
 Domino tuo istius montis ascensus, qualè
 sibi vim intulerit, teneroque & exhausto
 iam corpori; ne saluti tuæ deesset, sed in
 monte cælis viciniore, Deo Patri se sistens,
 holocaustum pro peccatis tuis in odorem
 suauitatis offerret. Tu conscendentem
 hunc montem Dominum quàm proxime
 potes sequere, & in hoc môte ad mor-
 tem vsque subsiste. Considera 2. vt arre-
 ptam crucem carnifices aprauerint; loca
 clauorum terebrauerint; clauos, malleos,
 funesque præparauerint, Domino tuo suis
 oculis omnia inspectante. Tu eadem aspi-
 ce, dole & caue; quia Deo tuo crucem pa-
 ras, quoties animæ tuæ ad ipsius imaginè
 creatæ, peccatis tuis in inferno locum
 O 4 facis.

facis. Considera 3. pro more eorum qui morte afficiuntur poculum Christo propinari; sed aliud lōgè quàm aliis propinari solet. Potio mixta erat ex vino, myrrha, felle, & aceto (nam pro vino habet Matthæus ²⁷25, acetum) vt nullus omnino sensus dolore suo aut pœna vacaret. Visum tam atroces vndique circūfusi hostes turbabant; auditum crudeles eorum voces, impropagationes, atque blasphemix torquebant; odoratus foetorem loci & sordidū, quæ vultum texerant, hauriebat; tactus toto omnino corpore suas pœnas, & grauissimas sustinebat; deniq. ne quid deesse pœnarum videretur, potione hac amarissima, sua gustui dabatur afflictio. Aequū me igitur esse putas, aliquid te pro Domino tuo molestiarum sustinere, qui pro te nihil doloribus intactum in corpore habuit? Christus porrò hanc amaram potionē pro te gustauit, vt omnium peccatorum tuorum varias acerbitates & amaritudines, ab anima tua in suum corpus absorberet, tibi que maneret vinum merum, nulla amaritudine mixtum, gratia inquam Dei, & pura pacataque conscientia. Considera 4. [cū gustasset noluit bibere.] quia
Christus

Christus peccata tua in corpore suo tanquam ore suscepit, attamē animam suam peccati sordibus non infecit; vt tu quoque peccati malitiam, pœnitentiæ amaritudine, quasi degustes, tamen ipsum in animā non transmittas. Considera s. notari horam huius supplicij, nimirum tertiā, quæ est in æquinoctio spacium ab hora nona matutina ad horam duodecimam meridianam; vt intelligas quantum accelerarint, partim ne Pilatus mentem mutaret, partim vt Christus ante crucis pœnas è vita non excederet. B. Ioannes scripsit mortis sententiam pronunciatam fuisse hora quasi sexta. i. paulò antè meridiem; & Marcus affirmat Christum cruci affixum hora tertia, hoc est, necdum audita duodecima sub meridiem. Perpende igitur, quomodo sit properatum, quàm atrociter raptatus Dominus, funibus tractus, verberibus impulsus. Tu caue ne pedes tui ad malum currant, sed alacriter curre hanc viam Domini, abiectisque impedimentis ad crucem Domini euola, eum roga, vt acerbitem omnem & difficultatem ab actionibus virtutum amoueat.

O s

Es

Et ibi crucifixerunt eum.

*Luc. 23.**Joan. 19.*

CONSIDERA I. Euangelistas non pluribus verbis rem tantam explicasse, quam & ex consueto crucis supplicio, & ex odio Iudæorum, & ex veteribus prophetarum oraculis utcumque hoc modo expendere poteris. 1. magna insolentia vestem illi detraxerunt, & vulnera adhærentia renouauerunt, sacrumque corpus cruentarunt, & nudum exhibuerunt. 2. in lignum crucis humi positum petulanter deiecerunt, hoc sibi satis rati, si uiuus in crucem ageretur. 3. manum vnâ foramini terebrato admouerunt, illi clauum malleo incusserunt, & copiosum sanguinem eduxerunt, iuxta veterem figuram: Percusserunt petram, & fluxerunt aquæ, & torrêtes inundauerunt. 4. affixa iam vna manu, apprehensam alteram ad paratum foramen extenderunt, illoque nonnihil distante, magna vi vel funibus, vel manibus attraxerunt; & ea similiter clauo firmato, cum ad foramina inferiora ventum esset, pari modo sacros pedes ad illa magno conatu perduxerunt, & clauis (vt ait D. Cyprianus) terebrarunt. Hanc corporis Domini extensionem non obscure Dauid his verbis

*Serm. de**Pass. Do.*

bis
ho
dil
tu
ria
[d
dit
uu
br
m
nu
ru
pe
fir
tu
ho
gn
Si
fer
in
ve
ce
a
di
du
tu
su

bis prædixit: [Sicut aqua effusus sum:] *psal. 21.*

hoc est, præ nimia passionum enormitate dilapsus sum, omnibusque viribus destitutus, in modum aquæ effusæ, quæ consistentiã cum non habeat, facillè diffluit.

[dispersa sunt omnia ossa mea:] hoc est, dissoluta sunt, & à suis quæque locis diuulsa, dissolvente nimirum compages membrorum, frigiditate, ariditate, & acerbissima extensione in cruce. [Foderunt manus meas & pedes meos, dinumerauerunt omnia ossa mea.]

Tam atrox quippe fuit hæc membrorum extensio, ut ossa singula ab aliis diuulsa, palam conspicerentur. §. arborem crucis hac tam solenni hostia vestitam, in altum eleuauerunt, magnoque impetu in fossulam dimiserunt.

Sic enim erectus fuit serpens æneus in deserto, & hostiæ sacrificiorum, eleuatione in altum Deo offerri consueuerunt. Tu

verò in his omnibus expende dolores acerbissimos Domini; aspice crucis vexillum attolli; vide decurrètes de manibus & pedibus sanguinis riuos: accurre & hauri dum fontes scaturiunt, priusquam siccetur venæ eorum. Considera 2. cur hoc supplicium crucis, nec aliud quoduis genus

*Num. 21.
Exod. 29.
Leuit. 23.*

non plures, quam ex odio hereticorum expendere istem illi renouentur, cum crucerunt, agere erebrato incussu- uerunt, unt pes es in unu, ap- foramen distante, s attra- to, cum et, pari conatu. Cypria- ominici his ver- bis

nus mortis ad tuam salutem Dominuse-
legerit ; sed huius causæ sunt multæ.

1. quia nullum hoc erat grauius , diutur-
nius, ignominiosius, & ad salutem tibi pa-
randam accommodatius : Corpus diuidi
noluit, vt Ecclesia, mysticum corpus, inte-
gra seruetur : alio igne noluit cremari
quàm charitatis ; noluit suffocari vel la-
queo, vel aquis, vel terra, ne sibi quicquam
retinuisse, sed vniuersum sanguinem tibi
liberaliter effudisse videretur. 2. vt tan-
quam hostia in altum sublata, mediatoré
se inter Patrem cælestem & genus huma-
num interponeret, solus mediator Dei &
hominum, reconcilians ima summis. 3. vt
dæmones aëris huius principes vel omni-
no ex aëre ad inferos deturbaret, vel viri-
bus frangeret. 4. vt eminus ipse te oculis
quæreret, funiculis sanguinis ad se attra-
heret, venientem expansis brachiis exciperet,
viscera sua exhiberet, in sacris vulneri-
bus recondere, te sibi vinculis charitatis
constringeret; manibus insculptum ob o-
culos semper haberet, cordi impressum
retineret, pedibus perforatis, nihil præter
salutem tuam quæreret. 5. vt non am-
plius humi oculos defigeres, sed eos in al-
tum

1 Tim. 2.

tum attollerēs; e minus eum aspicerēs; ad eum properares; ab eo salutem, & bona omnia peterēs; eum semper in rebus omnibus cogitares; vitam eius exprimerēs; præcepta perficerēs. Hic tu proloquere quæ spiritus dictabit.

Et crucifixerunt cum eo duos latrones, Mat. 17.
Mar. 15.
Luc. 23.
Ioan. 19.
Isa. 53. vnum à dextris & alium à sinistris eius, medium autem Iesum; & impleta est scriptura quæ dicit: Et cum iniquis reputatus est.

CONSIDERA 1. malitiam Iudæorum, qui hac ignominia, Christi nomen delere moliebantur, & pro Messia latronum proponere principem; sed Christus hoc eorū peccato ad suam gloriam declarandā, nostramque salutem parandam, & omnes peccatores in spem erigendos est vsus. Nam 1. cum tres sint cruci affixi, & ipse medius tanquam caput flagitiosorum, solus tamen ipse cum cruce sua vniuerso orbi est gloriosus. 2. inter duos peccatores moriēs, omnium peccatorum precia persoluit. 3. omnibus peccatoribus spem veniæ dedit, & in posterum futurum significauit, vt in medio peccatorū versaretur, illis præsto semper esset, inuocātibus auxiliū

lium ferret, & animam agentes non destitueret. Considera 2. quod inter latrones quã alios peccatores mori maluerit. 1. vt, quia latronis peccatum grauissimum est, quod & Deum lædit, cuius imaginem tollit, & proximum, quem cum vita priuat omnibus rebus, significaret nullũ esse tam graue flagitium, quod non hac sua morte expiaret, neque tam flagitiosum hominẽ, cui non offerret peccatorum condonationem. 2. quia omnis peccator est fur & latro, qui peccato interficit animam suam, & Deo surripit honorem, & creaturas inquinat, & Ecclesiam viuo membro priuat, seipso nimirum, cui spiritualem adimit vitam. Considera 3. bonum latronem non minus quã malum, cum Christo pœnas crucis mortemque sustinere, sed illũ hoc supplicium ad salutem conuertisse; hunc, ad animæ suæ detrimentũ, vt discas Christum adesse afflictis omnibus, seu malis, seu bonis, ideoque infligere pœnas, vt omnes ad mœtem redeant, atq. ad ipsum oculos animumque conuertãt. Tu igitur roga Dominum, vt in tribulationibus de solo diuino auxilio cogites, de aliis minus sis sollicitus.

MEDI-

I
M
Scrip
P
er
&
&
C o
lum
verbi
quam
arrog
esse v
apud
nõ da
ciscer
fuera
affixi
sæcu
fectu
Pilat
verõ
lum
fis, e
I. vt

MEDITATIO XXXIII.

De titulo Crucis.

Scriptit autem & titulum causæ eius Mat. 27.
 Pilatus, & posuit super crucem eius: Mar. 15.
 eratq; super caput eius superscriptio; Luc. 23.
 & erat scriptum Hebraicè, Græcè,
 & Latinè. Ioan. 19.

CONSIDERA I. Pilatum fixisse titulum causæ mortis, vsumque sequentibus verbis. Primò quidè, vt Dominus tuus, tãquam læsæ Maiestatis reus, qui sibi regium arrogasset honorem, hoc supplicio dignus esse videatur, & Pilatus immunis esset apud Cæsarè à crimine, quo regni æmulû nò damnasset. Secũdò verò, vt Iudæos vicisceretur, qui ipsi dilationem comminati fuerant. Ridet enim se eorum Regè cruci affixisse, & eum quidem Regem, quem tot sæculis maiores prædixerant, & tanto affectu desiderauerant. Et hęc quidem causę Pilato materiam tituli præbuerunt. Ipse verò Christus Dominus eundem sibi titulum statui voluit, sed aliis omninò de causis, ex mysterio salutis nostræ desumptis.

I. vt intelligas hoc crucis supplicium pertulisse,

tulisse, non vt noxium, sed saluatoré omni virtute ornatum, vt ipse animam tuam regat, eiq; tu Regi, qui manibus pedibusq; fixus, dilectis suis nocere non potest, sed omnem salutem ex aperto corpore offert, totum te committas regendum. 2. vt quæ merces in hac crucis officina tibi venum exponatur scias. Solent enim domus & officinæ sua habere insignia. Hic igitur inuenies omnem salutem in Iesu, omnes flores virtutum in Nazareno, omnem in Rege securitatem. Tu huc accurre in necessitatibus omnibus tuis, & eme gratis sine argento vllâve cõmutatione; quia præter præsentiam tuam, & amorem tuum, nihil à te requirit iste mercator. 3. vt quæ disciplinæ, quæve artes in hac schola prælegantur atque tradantur, ex tabula domui præfixa cognoscas. Solent enim Ludimagistri quid domi suæ tradant, valuis præfigere. Hic igitur discis saluari, virtutes omnes sectari, te ipsum regere, hostes tuos profligare, alios tibi commissos ex officio moderari. Magister Christus de Cathedra crucis nunc docet, sicut docuit infans in stabuli præsepio. Tu fortè vis cathedram molliorem? Sed tales disciplinæ, nõ nisi de tali

Isa. 55.

tali cathedra prælegitur, quia ad salutem,
 nisi per crucem & multas tribulationes
 non peruenitur; virtutū habitus per mo-
 lestas actiones comparantur. Te ipsum si
 regere perfectè voles, & salutis tuæ hostes,
 concupiscentiam, mundum, & diabolum
 prosternere; nõ sectaberis commoda cor-
 poris, sed in corpus ipsum sæuies, illudque
 ieiuniis, vigiliis, humilitatis officiis, con-
 temptu, aliisque molestiis, huius magistri
 exemplo, mundi & dæmonis eripies pote-
 stari. Alios demùm nõ satis vtiliter reges,
 si solo imperio, & autoritate nitaris, nisi
 ex hac Christi doctoris lectione te totum,
 tuaque omnia, ex visceribus charitatis, in
 vtilitatem effundas subditorum. 4. Vt ex
 hoc titulo discas, quam vim habeat, quòd
 manibus formas signum crucis. Non est
 enim præstigiatorum alligatio, vel musca-
 rum flabellum, vti blasphemantes hostes
 crucis irridere consueuerunt; sed est virtus
 Christi, in salutem omni credenti; vt eo tu
 consignatus, hisce insignibus agnoscaris
 seruus Messiae Regis; diabolo sis terrori;
 aditum habeas ad familiam Christi; om-
 niaque ad Dei gloriam, tuamque salutem
 tibi cedant. Considera 2. variis linguis
 hunc

hunc titulum scribi. 1. quia omnium hominum interest hunc regem agnoscere; ideoque in edito loco constituitur, ut eminus videas, subsistas, legas, intelligas, Regemque hunc sequaris, dimissis omnibus aliis dominis, qui tibi hactenus imperarunt. 2. quia omnibus linguis agnoscendus est atque laudandus Messias crucifixus. Considera 3. modum scripturæ. Tituli huius pars Romæ in ecclesia Sanctæ Crucis in Hierusalem magna Christianorum deuotione asseruata indicat 1. lignum fuisse titulum. 2. non calamo scriptum, sed ferro sculptum. 3. ordine præcedere Hebræa, tum Græca, demum Latina. 4. Græcam & Latinam scripturam imitari Hebraicam à dextra ad læuam,

ΙΕ ΙΝΑΡΑΡΑΝ ΕΙ

quæ suis mysteriis nõ vacat. Nã primò tres istæ linguæ solæ cruci affixæ sunt, quæ cõmunes & tunc etiã, & nunc ferè sunt: Hebraica Iudæis, Græca Ecclesiæ Oriëntali, & Latina Occidentali. Cùm enim his linguis omnia scientiarum genera cõscripta sint, sacra Hebræorum, Philosophica & Rhetorica Græcorum & Latinoium; voluit Christus docere, neque sapientiam cælestem,

neque

neque scientiam humanā, neque eloquentiam ullam valere, nisi consecrentur sanguine Christi, & ad crucifixi gloriam referantur. Ideoque Ecclesia his solis linguis in diuinis officiis vtitur quotidie, tãquam communibus, & cruce Dominica consecratis. 2. sculptus est titulus, quia nullo vaquam tempore delendus: & quidem in ligno, quia per lignum perpetuo regnaturus est in eos quos lignum perdidit.

3. Hebræa est ordine prima, quam ceteræ imitatur, quia salus ex Iudæis est, ad quorum diuinas literas collimanda est omnis sapientia humana. 4. à dextra in sinistram scripta sunt, vt si per sapientiam exaltari cum Christo velis, demittas te, neq. altum sapias. Scientia quippe inflat, & est sine Christo sapientia terrena, animalis, diabolica. 5. Græca præcedit Latinam, quia primum Græci, deinde Latini ad fidem conuersi, relictis moribus patriis, eam sunt doctrinam secuti, quam Deus Hebraicis literis populo Iudæorum tradidit; vt tu ne in nitaris prudentiæ tuæ, sedeos ex animo sequaris, quos Deo coniunctiores nouisti. Roga Dominum, vt hunc titulum in sculptat cordi tuo.

Ioan. 19.

Iesus Nazarenus Rex Iudæorum.

CONSIDERA I. & expende singula tituli verba. [Iesus] Saluator, quod nomen cum primo sanguinem suum pro te effunderet Dominus accepit. Tunc enim auspiciatus salutem tuam, dedit in arrhabonem portionem sanguinis, quem postea uniuersum erat daturus. Ipse tunc à te recepit circumcisione, quod erat signum peccatoris (sicut auribus truncatum esse est signum furis) ut Pater æternus te peccatore prætermisso, sæuaret in Filium. Hoc porro nomen hactenus obscurum & vix unquam honorificè pronunciatum, iam cruci affixum eam gloriam consecutum est, ut in nomine Iesu omne genu flectatur. [Nazarenus.] non Bethlemita, licet natus in Bethleem. 1. quia plus miraculi & beneficij fuit in conceptione, & incarnatione Filij Dei facta in Nazareth, quam in natiuitate in Bethleem. 2. quia Nazarenus floridum significat; & Christus est Flos odoriferus in cruce pendens, qui nobis salutarem reddet fructum gratiæ & gloriæ. [Rex.] qui de hoc throno diademate redimitus, sanguine ceu purpura vestitus, regnat erectus & pedibus fixus, ad auxilium
 tuum

Philip. 2

tuum paratus; manibus perforatis, vt dona non sibi retineat, sed tibi effundat; expansis vlnis, vt te venientē excipiat. Non scripsit porrò, Pontifex aut Sacerdos, licet hic sacerdotio fungeretur, sed Rex; tum quia semel per se cruentum sacrificium immolauit, quo consummauit in æternum sanctificatos, regnat autē in sæcula sæculorum; tum quia regnum est sacerdotale; & sacerdotium regale, vbi Christus Deus Rex est, omnia potestate concedens; Christus homo sacerdos omnia sacrificio impetrans.

[Iudæorum.] primò missus non Gentibus sed Iudæis: Non enim sum missus (ait Dominus) nisi ad oues quæ perierunt domus Israël; & Gentes super misericordia honorant Deum; vt gratias agas ereptum Iudæis Messiam, & tibi oblatum; & te Iudæum non carnali quidem profapia, sed spiritali vitiorum circumcissione, & vera peccatorum tuorum confessione, Dei que laude semper exhibeas. Considera 2. veram crucis causam, vt te saluaret, virtutibus ornaret, suauiter regeret. Roga Dominum, ne quem alium præter se tibi dominari patiatur.

Joan. 19. Hunc ergo titulum multi Iudæorum legerunt, quia prope ciuitatem erat locus vbi crucifixus est Iesus. Dicebant ergo Pilato Pontifices : Noli scribere, Rex Iudæorum, sed quia dixit Rex sum Iudæorum. Respondit Pilatus, Quod scripsi, scripsi.

Pro. 1. CONSIDERA 1. multos Iudæorum sacra hæc verba vidisse, legisse, nõ intellexisse, ideo risisse : vt discas, 1. non nisi ab illis rideri diuina, sacras Ecclesiæ ceremonias, doctrinam & vitam sanctorum, qui nõ intelligunt; & quia scriptum est, ipse deludet illos; & ego quoque in interitu vestro ridebo; tu ab istiusmodi blasphemis irrisionibus caueas. 2. quia summo honore colendum erat Iesu nomen, & hic titulus per orbem vniuersum celebrandus, adeoque crux ipsa Regum frontibus imprimenda, idcirco videnda primùm fuit, & conuitiis afficienda. sicut enim vas æneum tunc maximè nitet & splendet, quando prius luto & argilla descædatum est, & perfricatum; sic ille maiori gloria fulgebit, qui plus ignominia & molestiarum pro Christo susceperit. Ne itaque doloribus succumbas, animumque demittas, quibus tantam tibi

tibi gloriam partum iri confidis. Considera 2. Christum non procul à ciuitate sub-
 iisse crucem: licet enim ab incolis ciuitatis
 & mundi huius eiiciatur; quia tamen ipsi
 proprium est, misereri semper & parcere,
 longius non discedit, sed manet propius &
 ianua cordis continuò pulsatur, si fortè
 admittatur. Considera 3. impios nec no-
 men ferre regni Christi; quia ingrata est
 crux Christi peccatoribus, qui malùt Re-
 gem mollem, quàm cruci affixum. Hæc
 fuit causa cur (teste Damasceno) Christum
 crucifixerint facie à ciuitate auersa, atque
 ad Gentiles conuersa; ne vllò vnquã tem-
 pore vel ipsi vel eorum posteri hunc Mes-
 siam reciperent. Agas tu gratias Christo
 tuo, quòd Gètilem populù de cruce aspe-
 xerit, de te cogitarit, te ad sui notitiam ad-
 duxerit. Ora ne vnquam à te auertat ocu-
 los suos. Considera 4. responsum Pi-
 lati. Ipse quidem titulum fixerat, sed nutu
 diuino. Non debebat igitur refigi, quod fi-
 xerat Deus: stabit enim gloria crucis, & re-
 gnum Christi, quod est Ecclesia, etiam si tu
 cum Iudæis desciscas. Nam tu quidem si
 Regem hunc cum suo regno recuses, assu-
 metur alius qui accipiat coronam tuam.

Lib. 4.
 Orth. fid.
 cap. 13.

Memento sacri unguenti & olei consecrati, quo tibi titulus, & signum crucis in Sacramento Baptismi & Confirmationis est impressum, ut firmiter tibi inhæreant insignia Christi (sicut oleum penetrat, nec citò diluitur) & quod semel animæ tuæ diuinis manibus est inscriptum, id scriptum maneat. Roga igitur Dominum, ut nomen suum nouum, & ciuitatis suæ sanctæ, tibi inscribat, & te quoque scribat in libro vitæ æternæ.

Apo. 3.

MEDITATIO XXXV.

De primo verbo Christi.

Lm. 23.

Iesus autem dicebat.

CONSIDERA I. quid Dominus tuus in tantis crucis pœnis egerit, dixerit, cogitauerit, quando in extremis illis tormētis, nullam vel foris apud homines, vel intrus in anima, vidit consolationem. Corpus si mouebat, affligebant vulnera clauorum; si caput, infligebantur spinæ, grauiusque pūgebant; si quietus consistebat, intolerabilis erat cruciatus, totiusque defatigatio corporis. Hæc tu in laboribus molestiisq. pro Domino tuo sustinendis expende. Nulli
 impre-

imprecatus est, tam variis tamen conuitiis appetitus. Sed quia ex abundantia cordis os loquitur, etiam in cruce sermones eius ad tuam vtilitatem & salutem dirigebantur; indicatque certissime, quod apud Patrem, etiam tum cum vocem nullam, impeditus angustiis emittebat, pro te indefinenter interpellabat. Considera 2. voces cygneas, & nota extrema illa Domini tui, quibus te in mortis suae angustiis est allocutus, verba. Sicut enim serpens vox de arbore scientiae boni & mali, sibilando venenum peccati instillauit; ita postremae voces Christi de arbore crucis, efficaces fuerunt ad nostram salutem, & vehementer ignitae, à summa profectae charitate. Loquebatur autem cum clamore valido & lachrymis, maximo affectu, maximisque suspiriis, paucis quidem verbis, sed copiosis lachrymis, sanguine de capite defluente mixtis; lachrymae rigabant orationem, sanguis exornabat, clamor aures Patris penetrabat, suspiria cor commouebant. Et tu igitur eas voces admittite, expende diligenter, earumque fructum collige. His enim septem verbis sanctificata sunt septem Sacramentorum verba & formae; impetrata

sunt septem Spiritus sancti dona, depulsa sunt septem capitalia vitia. Considera 3. [Iesus autem dicebat.] 1. Iudæis crucifigendo, torquendo, irridendo occupatis, Iesus tanquam nihil horum aduerteret, imò vt bonum pro malo redderet, dicebat.

2. is qui hactenus in causa propria, cum omnium admiratione tacuit, & nisi adiuratus vix vt loqueretur adduci potuit; & à defensione sui iustissima abstinuit; nunc in tantis tormentis non silet in tua iniustissima causa; non rogatus rogat, & efficacissimis rogat verbis. Iesus dicebat. *Quis? Filius Dei. Cui? Deo Patri. Vbi? in arbore crucis. Quando? vicinus morti, viribus exhaustis. Quomodo? non sedens, non commodè iacens, sed erectus in pedes, mani-*

Exod. 17. bus, vt olim Moyses, eleuatis atq. expansis, sanguine madens. Pro quibus? pro peccatoribus de sua salute nihil sollicitis: prius enim pro malis oratur à Christo, eiusque amicis, quàm pro se mali ipsimet Deum precentur. *Ab. 3.* Quid? petit misericordiam, preces supplicationesque offerens, à crudeli hac Iudæorum sententia: [Sanguis eius super nos, & super filios nostros,] ad meliorem sententiam misericordiam plenam appellat

appellans, & immitem sententiam rescindi postulans. Coram quibus? palam audientibus hostibus, vt mansuetudinem discerent; & matre atque amicis, tum vt testes huius essent condonationis, tū vt ipsi nunquam istius peccati vindictam peterent.

O excellentem orationem, magni exempli, summi meriti, plenam laboris, charitatis, misericordiae, & pietatis! Fidas igitur Christo, eumque roga, vt qui prius in gratiam peccatorum quam pro matre locutus, testatum reliquit, quanti peccatorum salutem fecerit, tui peccatoris nunc in caelis curam nunquam deponat.

Pater dimitte illis.

IN singulis verbis haereas. [Pater] non dicit Domine, quod est seueritatis & iustitiae nomen, sed Pater, quod est nomen misericordiae, & noui testamenti, hoc loco sanguine, & meritis Christi nobis datum, vt sicut ipse frater noster esse voluit, sic communem Patrem haberemus in caelis. Ait ergo ô Pater, agnosce me Filium; Pater filio nihil recusat; ideò in hunc mundū veni, vt hos inimicos tuos pro filiis habeas. Tu igitur pro his me exaudi deprecātem. Nam sicut in posterum à sacerdotibus in
Eccle-

Ecclesia efficax erit oratio, quæ his verbis
 cōcludetur in nomine meo, Per Christum
 Dominum nostrum; ita ego te Patrē com-
 pellans, nunc rogo per me Filium tuum
 vnigenitum. Itaque quàm charum habes
 me Filium, ita me nunc orantem suscipe.
 Quia enim hanc crucem ascendi, & has
 suscepi plagas, vt his à te veniã impetra-
 rem, si Filij preces abiicias, si Filium non
 exaudias, grauius mihi inferes supplicium,
 quàm sit crux ipsa, quam idè sustineo, vt
 grauius malum tollerem, hoc est, vt iram
 tuam ab istis auerterem. Parce igitur do-
 loribus Filij, vt ne frustra suscepti videan-
 tur. Tu mercedem aliorum laboribus red-
 dis. Hanc ego obedientiæ, meorumque la-
 borum mercedem peto solam, vt veniam
 istis cōcedas. [Dimitte,] fungitur hic of-
 ficio sacerdotis Dominus: orat enim pro
 populi peccatis, & clamat non solùm vt
 sacerdos, sed vt hostia, quæ non gratuitam
 condonationem petit, verùm etiam offert
 satisfactionem. Clamant igitur vulnera,
 clamat sanguis, clamant sputa, dolores, &
 quidquid in singulis est membris, [dimit-
 te,] hæc mala pro peccatis istorum susci-
 pe, nos reddimus quidquid isti debent;
 san-

Heb. 9.

D
 Sangu
 lyru
 anim
 miser
 ptio.
 Patre
 tantu
 sangui
 ne, si
 bile et
 [dim
 missio
 dition
 quam
 tu pro
 dition
 statim
 tem. I
 pace
 rente
 opes
 bus, o
 Chris
 debita
 sustu
 Ait ig
 quia

sanguinem damus in precium, dolores in
 lytrum, vitam in satisfactionem, corpus &
 animam in sacrificium. Sit igitur apud te *Pfal. 129*
 misericordia, quia hæc est copiosa redem-
 ptio. Res quidem ardua petitur, nempe à
 Patre amnestia mortis vnigeniti Filij, &
 tanti talisque Filij; sed petit Filius, & petit
 sanguine suo. 2. non petit sub conditio-
 ne, sicut pro se orauerat in hortu, si possi-
 bile est, si vis, si fieri potest; sed absolutè,
 [dimitte,] tum vt discas, peccatorum re-
 missionem, & diuinam gratiam, sine con-
 ditione à Deo petendam esse, quia nun-
 quam nisi ad Dei honorè refertur; tum vt
 tu proximis delicta in te cõmissa sine con-
 ditione gratis remittas. 3. petit dimitti
 statim, non differri remissionem post mor-
 tem. Noluit enim ex hac vita migrare, nisi
 pace cum Deo composita. Et quidem pa-
 rentes morituri non rarò filiis exiguas
 opes relinquunt, easque multis difficultati-
 bus, oneribus, debitis, & litibus implicatas:
 Christus porrò ante mortem sanguine suo
 debita omnia soluit; difficultates & onera
 sustulit; pacemque cum Patre conciliauit.
 Ait igitur, Dimitte Pater, & quidè statim,
 quia venit tẽpus miserendi eius, quia venit *Pfal. 103*
 tempus

tempus, nimirum hora sacrificij, dies satisfactionis, tempus remissionis, tempus extremum vitæ meæ, quo iam iam expiraturus, ultimam petitionem propono, & hoc vnicum rogo, Pater, dimitte illis.

4. non ait, dimitte peccata iam commissa, sed tantum [dimitte.] etiã illa quæ postea in me patraturi sunt mala, irrisiones, blasphemias, amaritudinem aceti, necem meam, lateris mei vulnus: vt tu inimicis tuis & cito remittas, & omnia, nullum quæ ferues corde rancorem. 5. Non dixit, ego remitto, tum quia non tam de suis pœnis, quàm de Patris offensa doluit, tum quia intentus in bona quæ hac passione in vniuersum orbem redundarent, peccata Iudæorum in se commissa, potius beneficij, quàm maleficij loco visus est habere. Sicut homo qui sub costa graue vlcus gestat, si ab aduersario necem eius moliente vulnus accipiat, quo vlcus aperiatur, & sanies effundatur, gaudebit de vulnere quod sanitatem attulit. Tam amans fuit Dominus salutis tuæ, vt gaudens hoc malum tulerit, quo tibi tantum bonum eueniret. [illis.]
 Nota 1. non ait, iniquis, crucifixoribus, carnificibus istis, aduersariis & inimicis
 meis;

meis; tum vt tu ab omni conuitio abstin-
 eas; tum quia neminem Dominus tuus
 reputat inimicum, qui omnibus precium
 mortis suæ, & salutem offert; & hos ipsos
 Iudæos carnifices suos, tametsi nõ propter
 opera ipsorum mala, attamen propter pa- *Rom. 11.*
 tres eorum, viros sanctos & iustos, habe-
 bat charissimos; itaque de plagis suis lo-
 quens, [His, ait, plagatus sum in domo *Zach. 13.*
 eorum qui diligebant me,] non quidem
 ab his qui diligunt me, sed à filiis eorũ qui
 diligebant me; vt vel propter sanctos pa-
 rentes filiis benefiat. 2. [illis,] in nume-
 ro plurali, non his modò qui nũc in mor-
 tem meam conspirarunt, sed illis præterea
 omnibus, qui peccatis suis vllò vnquam
 tempore huic meæ passioni causam deder-
 rint. Non enim tu ab hac oratione exclu-
 deris, cuius peccata hãc Domino mortem
 intulerunt; daturque tibi spes remissionis,
 præsertim si preces tuas cum hac Christi
 oratione coniungas. Si enim illis non pe-
 tentibus oratio Christi profuit, tibi vtique
 proderit petenti, & cum Christo oranti.

Quia nesciunt quid faciunt.

CONSIDERA I. Christum cui iudiciũ *Luc. 23.*
 omne datum est, & quẽ legi pars aduersa,

Domino

non

non iudicis tamen & accusatoris, sed defensoris ac patroni partes suscepisse. Iudæi quæsierant quid accusarent, & nihil accusatione inuenerunt dignum. Innocens læsus quærît quid excuset, tantaque fuit huius peccati malitia, vt præter ignoracionem nihil ad illud extenuandum afferri posset. Et ignorantia tamen ista quæ voluntaria erat, non magis Iudæos excusare debuit, quàm excusare eum qui sciens prudens oculos suos velaret, ne quem lædit, aut occidit, quis nã sit cerneret. Si porrò Christus in ipsis tormentis tortorum eleuat peccata, nonne modò in cælis eorum peccata apud Patrem excusabit, qui fide & deuotione, doloreque peccatorum inuocant nomen eius? Considera 2. Nihil quidem verbo Patrem respõdiffe Filio, exauditum tamen esse Christum pro sua reuerentia. Siquidem Deus negaturus Filio respondit in horto per Angelum; concessurus respondit non verbo sed factò. Nam 1. cohibuit creaturas omnes, ne in ultionem huius mortis in hostes insurgerent, quæ pugnassent pro Creatore suo, nisi hæc Christi obstitisset oratio. 2. latronem alterum ad poenitentiam induxit. 3. moriente

Domino

Mat. 5.

Domino Centurionis & aliorum animos
 immutauit. 4. in solennitate Pentecostes,
 nunc tria, nunc quinque hominum milia
 ex his ipsis ad fidem cōuertit. Igitur Deus
 Pater non externa voce, sed interno ascen-
 su, in hunc modum Filio respondit: Con-
 cedo quod petis Fili, depositaque ira, fon-
 tes aperio misericordiæ, offeroque gratiã,
 peccatorum condonationem, iustitiam, &
 filiorum adoptionem, tam his qui in te se-
 uierunt, quàm aliis omnibus vbique terra-
 rum, & omnium seculorum peccatoribus,
 dummodo misericordiam admittant ob-
 latã. Siquidem inuitum adigere nolo, sed
 potestatem facio omnibus; vt & mecū in
 gratiam si velint redeant, & filij Dei fiant,
 & hæreditatem meam in cælis adeãt, mo-
 do fide & sacramentis passionis huius tuæ
 merita ferãt. Tu hic magno affectu incla-
 ma: Magnæ sunt misericordiæ tuæ, gratias
 igitur tibi agimus Domino Deo nostro.
 Oraque, vt donū tibi largiatur sapientiæ,
 quo Dei bonitatem noris & admireris, &
 depulsa inuidia, det virtutē charitatis, qua
 magno in proximos amore feraris.

Q. MEDI-

MEDITATIO XXXVI.

De diuisione vestium.

Ioan. 19. Milites ergo cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta eius (& fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem) & tunicam. Erat autem tunica inconsutilis desuper contexta per totum.

In Mat. 27. CONSIDERA I. Christi Domini tui paupertatem: non habebat vestes mutatorias, & duplices; non byssinas & nobiles, sed pauculas & viles ad frigus pelendum, & tegendam nuditatem. Et quidem tunicam inconsutilem habet traditio (vt ait Euthymius) fuisse opus Matris Dei, qua filio adhuc infantulo hæc vestem suis manibus contexuerat, quæ non nisi miraculo & crescente Domino crescebat, & tam diuturno vsu non terebatur, quod olim *Deut. 29.* in deserto filiis Israël euenisse Scriptura commemorat, vt intelligas tibi omnem curiositatem & superfuitatem tam in vestitu quam aliis in rebus exemplo Domini tui deponendam. Considera 2. liberalitatem sponsi tui: corpus dederat, sanguinem

DE PASSIONE DOMINI. 243

nem effuderat, iuuenilem ætatē tibi consecrauerat; nunc externa bona, hoc est, vestes pauculas donat, nihil sibi præter clavos, spinas, sputa & concretum corpori cruorem in bonis seruās. En diuitias sponsi tui, qui nō habet vbi caput reclinet, nisi in spinoso ceruicali coronæ. Tu eum roga vbi pascat, vbi cubet in meridie, in hoc estu charitatis suæ; & in magnis opibus pone hanc ignominiosam crucis paupertatem, nudusque ad nudum Christum propera. Considera 3. irrisiōnem militum in hac vestimentorum tum diuisione, tum sortitione. portionem sibi aliquam singuli capiebant, tanquam Regis Iudæorum ornatum. Tu quoque accurrens vel fimbriā collige vestimentorum eius, hoc est, quidquid Christi passionem quoquo modo attingit, in precio habe, vt sunt Sacramenta eius, verba eius, Ecclesia eius, iustificationes eius. Considera 4. quatuor Christi tortores in quatuor partes secuisse vestem, vt quatuor Euangelistæ, per quatuor orbis partes tunicam Domini consuerent, quibus tu esto auxilio, piaque vita & doctrina Ecclesiam variis hæresibus dissectam, coniunge: tuisque vestibus Christi pauperes

Mar. 8.

Cantic. 1.

Q 2 tege,

Psal. 103. tege, rogaque Dominum, vt qui nunc amictus est lumine, sicut vestimento, gratia suæ lumine vestiatur nuditatem tuam, animamque miseratus exornet.

Ioan. 19.

Mat. 27.

Psal. 21.

Luc. 23.

Mat. 15.

Dixerunt ergo ad inuicem: Nō scindamus eam, sed sortiamur de illa cuius sit, vt scriptura adimpleretur, dicens: Partiti sunt vestimenta mea sibi, & in vestem meam miserunt sortem. Diuidentes ergo vestimenta, sortes miserūt super eis quis quid tolleret.

CONSIDERA 1. militum consultationem de vestium diuisione & sortitione. Bonum est consilium, [non scindamus eam;] impium autem [sortiamur de illa cuius sit.] Discis 1. Deum etiam malorum consiliis adesse, vt malitiam cohibeat, sicut infatuauit consilium Achitophel.

2 Reg. 17

2. Fructū orationis Domini hic iam apparere, cū vestis inconfutilis permanfit integra; quo designatur, nulla vnquā hominum malitia diuidendā Ecclesiam, sed ea vsque ad sæculi finē in vnitate fidei, sub vno visibili capite integra perseuerabit; sed nec portę inferi preualebunt aduersus eam, vt enim diuidantur externa Domini vesti-

Mat. 16.

vestimenta, hoc est, aliæ hominum societates variis institutis, opinionibus & ritibus distinguantur, tunica tamen inconsutilis carnem Domini proximè attingens, nempe Ecclesia Catholica desuper contexta per totum, per vniuersum orbem diffusa, & singulis membris inter se pulchrè distinctis officiis, in communione Sanctorum coherentibus, quasi diuersis filis intertexta, integritatem suam non perdet. Decident quidè ab ea veluti festucæ quædam leues: sicut arida folia de arboribus, sed illis purgabitur, non violabitur tunica Domini. Cauendū tibi, ab hac inconsutili Christi tunica ne excidas, sed illam tanquam textura nobilis exornes: & quia in virginis Matris vtero texti cœpit hæc tunica (hic enim sibi Filius Dei humanam naturam coniunxit, sibiq̄ue Ecclesiam desponsauit) tu illam matri eidem commenda, cuius precibus & auxilio perseueret intacta & incorrupta. Considera 2. duas militum sortitiones. 1. de partibus vestimentorum, 2. de tunica inconsutili. Significatur 1. & Christum ipsum, & omnia quæ Christum attingebant, malorum irrisioni & voluntati exposita fuisse. 2. improbos

probos homines & Christi tunicam, hoc est, animarum curam, & vestimentorum partes, hoc est, externæ Ecclesiæ bona, non dignè, sed sortitione accipere, & aliis artibus, quàm pro voluntate Domini possessoris occupare. Illi enim nihil minus quàm de crucifixo cogitantes, ipso vidente atque tacente crucifixi bona diripiunt. 3. ex D. Ambrosio vestium Domini partes, hoc est, eius diuersas gratias & dona, sorte, hoc est, occulto Dei consilio, non nostra electione, cuiquàm diuidi, Tunicam verò, nempe fidem, singulis integram dari. Tu si sortè clericus es, in sortem Domini vocatus, collige sub cruce Domini partem hæreditatis eius tibi datam: caue à pluribus partibus & beneficiis; & quam accepisti sortem coram crucifixo vttere: ipse enim inspectat, & quomodo sua bona administras, obseruat. Considera 3. de hac vestium sorte olim prædixisse prophetas, vt discas 1. rem maximi momenti in hac sortitione fuisse, quam nimirum ante tot sæcula viri sancti adeoque reges præidentes deplorauerunt. 2. quibus de rebus veteres prophetæ & sancti, etiam ante Messias aduentum, suas instituerint meditationes,

*Lib. 10.
in Luc.
cap. 23.*

tiones, nempe de paupertate, nuditate, & opprobriis Domini, vt tu similibus cogitationibus occuperis, & ad compassionem ac imitationem exciteris. Considera 4. has Domini vestes & sacras reliquias impiorum custodiæ esse permittas. vt discas 1. non omnes qui sacra contrectant, sanctos esse Deoque gratos. 2. omnibus in hac vita offerri sanctitatem. Tu Deum roga, vt de sanctitate sua aliquid tibi communicet, quod à te nunquam auferri patiatur.

Et milites quidem hæc fecerunt: & *se-* Ioan. 19.
identes seruabant eum, & stabat po- Mat. 27.
pulus spectans. Luc. 23.

CONSIDERA 1. [*& milites quidem hæc fecerunt,*] quasi diceret, Christo in tormentis crucis orante; matre eius doloris gladium patiente, amicis eminus flentibus, milites hæc fecerunt. Dum persecutiones sustinet Ecclesia, dum pauperes fame intereunt, dum patitur iustus, ludunt impij, aleas & sortes tractant, ociantur, nec est qui patiatur super contritione Ioseph. Amos 6.
 Et tu quid agis patiente Christo & Ecclesia? Considera 2. Christum accuratius quam latrones seruari, ne vel à discipulis,

248 MEDITATIO XXXVI.
vel ab aliis supplicio eriperetur. Sed ut tūc
fuit, ita & modo est minor Catholicorum
feruor, quàm ut se pro Christi nomine pe-
riculis exponant. Tu Christum summa
cura in corde tuo custodi, & gratiam eius
conserua. Considera 3. quòd populus ste-
terit spectans (sic enim legendum est pro
expectans) alij irridentes, alij singula con-
templantes. Tu accedes, & erectus in pedes,
ad omnem Dei voluntatem & nutū pa-
ratus, spectabis, & fixum cruci respicies fi-
xus, omnia membra, omnes dolores, om-
nia opprobria non leuiter percurres, sed
constanti intueberis obrutu, nec in exter-
na forma subsistes, sed ad ea quæ interius
latent penetrabis. Sub istis namque vulne-
ribus, sputis, spinis, latet manna abscondi-
tum, quod nemo scit, nisi qui accipit. Esto
igitur ante hanc crucis mensam, sicut ca-
rellus ante mensam domini sui expectās;
gestusque accumbentis obseruans, & quic-
quid de mensa proiectum fuerit arripies.
Ne populum imiteris, Christum quidem
curiosè spectantem, solaque illectum vani-
tate templa adeuntem, sed oscitanter
interea sacra audientem. Ipsam potius vir-
ginem matrem imitare, quam nullum ef-
fugie-

fugiebat verbum, quod non seruaret con- Luc. 2.
ferens in corde suo. Rogaque Domi-
num, vt de cruce tibi dona sua largiter
proiciat.

MEDITATIO XXXVII.

De irrisione in cruce.

Prætereuntes autē blasphemabāt eum, Mat. 27.
mouentes capita sua, & dicentes: Vah Mar. 15.
qui destruis templum Dei, & in tri-
bus diebus reædificas illud: Saluum
fac te metipsum. Si Filius Dei es, de-
scende de cruce.

CONSIDERA 1. à quatuor hominum
generibus Christo Domino in cruce illu-
sum fuisse, à prætereuntibus, à sacerdoti-
bus & senioribus, à militibus, à latronibus,
hoc est, ab omni hominum genere; Iudæis
& Gentilibus; Sacerdotibus & laicis; Sena-
tu & populo; Iustitiæ ministris, & iustitia
damnatis. Omnibus nāque peccatis Chri-
stū ridemus, cuius & promissa spernimus,
& minas contemnimus, & beneficia recu-
samus, & mandata transgredimur, & con-
silia negligimus. Considera 2. quid in-

Q 5

terfit

terfit inter vocem Christi & voces Iudeo-
rum; Saluatoris & mundi. Ille sollicitus
cum lachrymis orat, isti secuti cum fannis
irrident orantem. Impiorum enim cōsue-
tudo est, ridere omnia, eaque de causa in
Scriptura irrisores vocantur, quibus vicis-
sim Deus irrisorem minatur, quando eis
id quod timebant, aduenerit. Compatia-
ris hic sponso animæ tuæ, qui extrema
mortis hora, nihil solatij à quoquam ac-
cepit, sed irrisiones, à quibus tunc maximè
abstinendum erat, quando tam serua res
agebatur, morte nimirum in tormentis in-
stante. Considera 3. quòd blasphemant
[prætereuntes,] *παροργίζοντες*, quod etiã
verti potest, ambulantes, vt vel ab iter fa-
ciētibus irrideri dicatur, vel ab his qui po-
ne crucem obambulantes hærebant, taliq.
deambulatione cōuitia iaciebant. Hic au-
tem inconstantes & leues homines signifi-
cantur, qui perfunctoriè diuina tractant,
obiter preces percurrunt, vagis oculis ani-
misque in templis, concionibus, diuinis
rebus versantur, & quorum mens non in
vno Deo conquiescit, sed ad varia mundi
oblectamenta & commoda vagabunda
discurrit. Considera 4. quid fecerint isti.

1. transi-

Prov. 1.

1. transibant irreuerenter. 2. mouebant capita. 3. his ipsis gestibus blasphemabant. Significabant enim omni contumelia dignum, de medio auferendum, eiusq. doctrinam, & vitam ludibrio exponendam:

4. Isaias duo alia irrisionum genera iuxta *Isa. 57.*

D. Hieronymi explicationem prædixit: Super quem lusistis? super quem dilastis os, & eiecistis linguam? Aperto igitur ore & erecta lingua conuitia faciebant.

Denique vt Principibus de editiore loco spectantibus ludi varij exhiberi consueuerunt in theatris; ita huic Regi Iudæorum varia illusionū spectacula ab his scenicis actoribus exhibita fuerunt. Considera 5. quæ verba dixerint. 1. mendacia eius verbis impingunt, conciones & vaticinia rident, sacra verba ad prauum sensum detorquent. 2. Cum miraculis ludunt: Si vera edidisti miracula, vel nunc tuam ostende virtutem, & saluum te fac.

3. in personam iniurijsunt, quam negant esse Filium Dei. Tu autem diuinis verbis fidem adhibebis, miracula admiraberis, animum à fide nusquam euariantem conseruabis, Christum Dei filium suscipies, illi adhærebis, illum non pertransibis. Qui enim

enim in hac vita prætereuntes blasphemant Christum, illi post hanc vitam prætereuntes cælum transibunt in gehennam.

Luc. 23. Similiter deridebãteum cum eis Principes sacerdotum, cum Scribis & Senioribus, illudentes ad alterutrum dicebant: Alios saluos fecit, seipsum non potest saluum facere. Si Rex Israël est, descendat nunc de cruce, vt videamus & credamus ei. Confidit in Deo, liberet eum nunc si vult. Dixit enim, quia Filius Dei sum.

C O N S I D E R A I. Sacerdotes, religiosos, & Magistratus contra sui ordinis dignitatem, crucifixo homini insultasse, populoque duces in his irrisionibus fuisse. Hoc est enim quod B. Lucas ait, [deridebant eum Principes cum eis.] Tantum quippe erat studium obscurandæ gloriæ Domini, ne vlla eius postmodum mentio haberetur, quem vniuersi ordines etiam in summis pœnis cum morte consistentem, nulla commiseratione dignum putassent, & velut opprobrium hominum, & abiectionem plebis, hoc est, qui & principibus viris, & sæci viliq̃ue plebeculæ esset iudi-

ludibrio, contemptim vt maledictum ab-
 icissent. Sed non est consiliū contra Do-
 minum, qui hanc summam totius populi
 ignominiam in summam gloriam cōmu-
 tauit. Considera 2. à nullo hominum
 genere grauius Christum quàm à Sacer-
 dotibus blasphemari. Hi enim & sese
 mutuo ad irrisionem prouocant, & ad
 blasphemias abutuntur scripturæ verbis,
 quæ de his blasphemias à Propheta prædi-
 cta fuerunt, quæ ipsi tanquam Psalmi ver- *Psal. 22.*
 ficulos alternatim recitabant. Discis gra-
 uissimos esse lapsus superiorum, qui dein- *Sap. 6.*
 de peccatorum suorum potenter tormen-
 ta patientur. Considera 3. & expende eo-
 rum verba. 1. exprobrant beneficia col-
 lata populo, & tãquam diabolica arte mi-
 racula edita rident. 2. Regiam dignita-
 tem ludibrio exponunt. 3. Fiduciam in
 Deum illi obiiciunt. 4. Maiestatem Filij
 Dei contemnunt, quæque honoré Chri-
 sto conciliare debuerant, malitiosè irridet
 exprobrantes. Magi in stabulo muneribus *Mat. 26.*
 venerati sunt Deum Regē & hominem,
 & isti post tot miracula Dei filiū, verum-
 que Deum miracula operantem, Regem
 regum, & hominem in Deo sperantem
 Iannis

fannis & contumeliis exceperunt. Considera 4. malas illorum collectiones. 1. si alios saluos fecit, debet & seipsum saluum facere. 2. si Rex Israël est, debet de cruce descendere. 3. si speret in Deo, utpote Filius Dei, liberabit eum utique Deus. Ideo quippe 1. seipsum non saluat, ut morte sua alios saluos faciat. 2. ideo de ligno non descēdit, ut regnet à ligno Rex Israël. 3. ideo non liberat Filium suum Deus, quia sperat ab eo, non de cruce deponi, sed super omnem creaturā per crucem efferi, teque in gloria secum collocari. Considera 5. malos ad descensum hortari, authore diabolo, cuius vox est, Si filius Dei es, mitte te deorsum. Discis, eos omnes descendere de perfectionis gradu, fierique deteriores, qui crucem abiciunt. Tu Christū obnixè roga, ut de cruce, hoc est, de folio misericordię te regat, adeoque te secum in crucem assumat.

Mat. 4.

L. 10. 23. Illudebant autem ei & milites, accedentes, & acetum offerentes, dicentes: Si tu es Rex Iudæorum, saluum te fac.

CONSIDERA I. grauem ignominiam qua Dominus à vilissimis carnificibus ver-

bis

DE PASSIONE DOMINI. 255

bis factisq̄ue ridetur. 1. [illudebant ei,]
 1. militari & scurrili petulãtia gestus ini-
 micos & ludicros exhibebant. 2. Accede-
 bant nudum Dominum propius inspe-
 cturi, iuxta illud: Ipsi verò considerauerunt *Psal. 22.*
 & inspexerunt me. 3. acetum offerebant,
 tanquam pincernæ regi poculũ præben-
 tes. 4. verbis alludunt ad titulum crucis,
 Rex Iudæorum. Ridiculum aiũt Regem,
 qui nec se possit saluare, quando subditis
 salutis spes omnes à Rege dependent.
 Considera 2. ab impiis nullam agnosci,
 nisi vitæ huius commoditatẽ & salutem;
 at verò pij salutem animæ agnoscunt, &
 quærunt, quam nimirũ cum Angelis ha-
 bent communẽ, de corporis salute minus
 solliciti, quam etiam bestiis concessam vi-
 dent. Cõsidera 3. Christi Domini & spon-
 si animæ tuæ immensam in te charitatem,
 qui neque pœnis, neque irrisionibus, neq̄
 doloribus astãtis matris; neque lachrymis
 consobrini Ioannis; neq̄. Magdaleneꝝ plan-
 ctu; nec denique amicorum mœrore in-
 duci potuit, vt de cruce descenderet, quam
 semel in gratiam tui conscenderat; quam-
 uis non ignoraret hoc suo descensu istis
 malis omnibus celerem finem imponen-
 dum.

dum. Et tu igitur quod semel pro amore
 spōsi tui suscepisti, atque in eius honorem
 constituisti, nulla ex causa deponas, aut
 deferas, etiamsi mundus obstrepet, etiamsi
 caro repugnet, etiamsi mater quibus te la-
 ctavit vbera exhibeat, & senex pater in li-
 mine iaceat: Per calcatum perge patrem,
 quia pietatis genus est, in hac re esse cru-
 delem. Hanc animi constantiam pete à
 Domino: & crucifixum frequens tibi ob-
 oculos ponens, animum coram illo col-
 lige, eoque inspectante, negotia tua con-
 sultue.

*D. Hier.
 ad Helio-
 dorum.*

MEDI-

Co
 co i
 vt a
 siue
 fost
 uera
 nes
 ciur
 mer
 pro
 fun

MEDITATIO XXXVIII.

De secundo Christi verbo.

Idipsum autem & latrones qui crucifixi erant cum eo improperabant. Mat. 27. Mar. 15.

Vnus autem de his qui pendebant Luc. 23.

latronibus blasphemabat eum, dicens: Si tu es Christus, saluum fac te ipsum & nos. Respondens autem alter increpabat eum, dicens: Neque tu times Deum, qui in eadem damnatione es? & nos quidem iustè, nam digna factis recipimus; hic verò nihil mali gessit.

CONSIDERA I. ignominiam hoc loco irrogatâ Domino, siue ab vno latrone, vt aiūt B.^a Epiphanius & D.^b Augustinus, siue initio ab vtroque, vt vult D.^c Chrysostomus, sed vno conuerso, altero perseverante. Siquidem vilissimi erant homines & infames, & iam maledictum supplicium crucis meritò tolerant. Magis tamen affligebat cor Saluatoris, quòd ille pro quo & cum quo sanguinem suum fundebat, iam iam abripiendus esset in gehennam.

R.

hennam..

a Hæresi 66.b Lib. 3. de consen. Euang. cap. 16.c Horn. 7. ad Phisip.

hennam. Disce hic communiter id fieri, vt qui malè vixit, malè moriatur, sicut malè vixit, nisi peculiari diuina gratia mutetur.

*D. Aug.
Serm. 3.
de Inno.*

Quia hac animaduersione percutitur peccator, vt moriens obliuiscatur sui, qui dum viueret, oblitus est Dei. Considera 2. verba mali latronis: [Si tu es Christus, saluum fac teipsum & nos.] 1. fide caruit, qui vt crederet, miraculum voluit. 2. temporalem vitam, & salutem more peccatorum omnium, quibus de futura æternitate nihil cura est, desiderauit. 3. hæc fortè in gratiam astantium Iudæorum dixit, cui tamen nihil profuit placuisse Iudæis, quia mundus nisi mercedem malam suis sectatoribus reddit. 4. semel dixit conuiuium, sed correptus tacuit, melior te, qui ad eò non emendaris admonitione, vt etiam in monentem exandescas. Considera 3. misericordiam Christi in bono latrone, cuius cor non solum externis signis, sed interna quoque gratia instruxit, & emolliuit, vt plus profecerit tribus his horis audiens decem de cathedra crucis, quàm profecerint Apostoli tribus annis, videntes miracula, & Dominum quoquo versus sequentes. Tanta est enim vis Dominicæ crucis,

vt

vt non solum afficiat sensum, verum etiam det intellectum auditui, & intellectui addat affectum. Itaque bonus hic latro rebus omnibus externis spoliatus, & corpore in cruce distentus, quidquid ei liberum fuit, totum hoc palam dedit, cor (inquam) & linguam Christo consecrauit, quia corde *Rom. 10.* credit ad iustitiam, & ore confessus est ad salutem, de crucis cathedra doctor effectus pro palam Christum confitens, & astantium vitia liberrime redarguens. Considera 4. verba boni larronis. 1. socium peccantem insigni charitate prius corripit, quam sibi aliquid à Domino petat. Incutit porro timorem mortis iam impendentis, quia peccatores metu gehennæ sunt coercendi, si quando diuinis beneficiis nihil moueatur. [Neque tu times Deum.] Audax verbum, sed martyre dignum. Nemo (inquit) horum timet Deum, & hos tu imitari audes, iam modò ad Deum iudicem tuum profecturus? 2. peccatum suum agnoscit, & crucis poenam in satisfactionem suscipit. Indicium quippe est boni viri, culpam suam fateri, aliorum peccata, si possit, extenuare. 3. Christi innocentiam prædicat: [Hic autem nihil mali gessit.]

Quæ sententia in solum Christum verè conuenit, eiusque sanctissimam matrem, quia peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore eius. Sed quia peccatū nullum fecit, peccata omnium portare debuit, & luere in corpore suo. Docet igitur hic bonus, latro in aduersitatibus non querendum, peccata confitēda, Deo gloriam palam esse dandam, serioque animum ad Deum conuertendum. Hunc tu imitare cui mors vel in ianuis est, vel in insidiis: Rogaque Dominum, vt salutarem sui timorem tibi incutiat.

Luc. 23, Et dicebat ad Iesum: Domine memento mei, dum veneris in regnū tuum.

CONSIDERA. I. hunc bonum latronem impleſſe partes iustitiæ. 1. declinauit malum quod in socio reprehendit, & fecit bonum ad Christum conuersus. 2. ex do-

Michea 6 *Arina Michea* [fecit iudicium,] peccatum suum grauitè accusans; [dilexit misericordiam,] admonito socio ad cōuersionem; [& sollicitus ambulauit cū Deo suo,] quem oratione pia & humili veniam precatur. Considera. 2. eiusdem crucis & afflictionis varios fructus pro hominū diuersa conditione. Mali flagellis non
amen.

emendantur, sed blasphemant; boni culpam fatentur, & vicinius ad Deum accedunt. Nihil ergo mireris, si Dominus in hac vita malis subinde concedit prosperitatem, bonis afflictionem, quod ex his causis misericorditer facit; tum ne mali grauius impatientia peccent, & ut boni Deo firmius inhærescant; tum ut mali hic saltem mercedem aliquam obtineant, quando æterna gloria sunt priuandi; & bonis merces æterna referuetur. Considera 3. singula latronis verba. [Domine,] vox reuerentiæ, metus, & subiectionis: Ego me tibi in seruum, mancipiumque consecro: Non ait, Domine mi, quia vniuersæ creaturæ Dominum, factorem & possessorem alloquitur. [Memento mei.] modesta & humilis petitio; non peto regnum, non honores, sed ut mei meminisse velis; non enim meminisse potes & deesse. Audeo hanc memoriam postulare, licet peccator. 1. quia alios peccatores orantes admisisti. 2. quia in gratiam peccatorum tam multa magnaque præstitisti. 3. quia ego peccator, peccandi volûrate deposita, iam in te corde credo, te diligo, & ore palam confiteor. 4. quia nihil præter memoriam rogo, &

miserencordiam precor; tuum erit vel minimum quid largiri quod voles. 5. quia quem socium tormentorum atq. laborum esse voluisti, tibi que in morte assistere, æquū est participem quoque fieri quietis & glorię. [cūm veneris in regnū tuum,] Agnosco te Regem, sed regnum tuū non de hoc mundo; scio quòd à morte tua, te præstolètur Angeli, & ministrorum exercitus, qui te non deferent vt Lazarum; sed sponte virtute que tua venientem honoris causa prosequentur. Tu huius latronis fidem admirare, qui solus, blasphemantibus ceteris, credit; & tuam infidelitatem detestare, qui mundo iam vniuerso credente, vix ipse tamen credis; Ora que Christum, vt fidem tibi adaugeat, te que in regnum suum cum hoc latrone inducat.

Iu. 23. Et dixit illi Iesus: Amen dico tibi, hodie mecum eris in paradiso.

CONSIDERA I. Christum blasphemanti quidem latroni nihil respondisse, vt mansuetudinis virtute iram depelleres; alterius verò probasse consiliū, quo censuit in necessitate ad Christum esse recurrendum, vt tu consilij donū assequaris. Considera 2. Christum vt sacerdotem noui testa-

DE PASSIONE DOMINI. 263
testamenti peccata dimittere; & vt iudicem, merita præmiaque decernere: & iusto quidem gloriam addicit, impio verò, cui nullam iustitiæ coronam promittit, satis indicat silentio gehennæ incendia præparari. Siquidem Christus dat gloriã, inferni autem pœnæ non tam à Christo donantur, quàm à peccatis efficiuntur, iuxta illud Apostoli: [Qui reddet vnicuique *Rom. 2.* iuxta opera sua; iis quidem qui secundum patientiam boni operis gloriam & honorem,] & incorruptionem quærunt, vitam æternam: iis autem qui sunt ex contentione, & qui non acquiescunt veritati, credunt autem iniquitati, ira & indignatio,] nempe reddetur, non tam Christo authore, quàm malitia & merito peccatorum. Considera 3. benignitatem Regis Iudæorū. 1. non reiicit hominem latrociniiis infamem, qui non externam opinionem, sed internum cordis affectum intuetur. 2. statim exaudit confitentem, & peccata ignoscit. 3. plus promittit quàm rogatur. Petebatur memoria, promittitur gloria, & quidem statim reddenda eodem ipso die. Considera 4. verba Domini. [Amen] vocula est confirmandi; vt

certam verbis meis fidem adhibeas, ea voce affirmo, qua non nisi in rebus grauibus affirmandis vtor; & id quidē palam, & hisce testibus addico. [Dico,] ego veritas, quæ mentiri nescio, cuius est efficax promissio. Ego regni Dominus, de te mea non de aliena constituo. [tibi] non omnibus, ne prorogandæ in vitæ extremum pœnitentiæ detur occasio. sed tibi vni serio dolenti, peccata cōfidenti, pro peccatis hoc supplicio pœnisque satisfaciēti; vt si quis fortè peccator in extremis vitæ respiscere volet, tuo exemplo spem veniæ concipiat. Siquidem ante peccatum ob oculos ponendi sunt innumeri illi peccatores, cruci Dominicæ astantes, qui tamen veniā non obtinuerunt, ne fortè cum illis à Domino relictus malè intereas; quia qui pœnitenti veniam addixit, peccanti non addixit pœnitentiam. Post peccatum verò cogitandus est latro, ne desperes. [Hodie] statim à morte tua, vt virtutem crucis agnoscas. Sicut enim victor ad victoriam ostentandam nobilissima spolia defert in triumphum, ita Christus parta iam victoria de diabolo, prædam illi præstantissimam eripuit, spoliūque detraxit, & latronem,

maxi-

D
max
secu
vt q
coro
tro p
vt n
supp
vt la
illan
tyr c
rona
perp
funt
ingr
foris
gaud
terre
spiri
diuin
est p
Voca
tier
& ten
clau
nicar
quan
cato

DE PASSIONE DOMINI. 265

maximè fidum illi quòdam mancipium,
 secum in triumphum adduxit. [Mecum,]
 vt qui pugnae pœnarumque focius fuisti,
 coronæ ne expers inueniaris; neque vt la-
 tro passus videaris, sed mecum triumphes
 vt martyr. Atque hic Christus latronis
 supplicium cõuertit in martyrium, & qui
 vt latro actus est in crucem, ob insignem
 illam & publicam confessionem, vt mar-
 tyr cum Christo, martyrum Principe, cor-
 onam testimonij sui percipit. [Eris,]
 perpetuò mansurus. [in.] tanta futura
 sunt gaudia, vt illa non capias, sed illa te
 ingredientem capiant; intus replebunt,
 foris circumfluent, iuxta illud: Intra in
 gaudium Domini tui. [Paradiso.] non
 terrestrem dicit paradysum, quo animæ &
 spiritus beatorum non delectantur; sed
 diuinæ naturæ contemplationem, in qua
 est plena satietas & mentis oblectatio.
 Vocat verò non regnum sicut latro pe-
 tierat, sed paradysum (quod nomen ha-
 stenus non vsurpauit) 1. quia per hanc
 clauem Dauid, crucem inquam Domi-
 nicam, reserata est nobis paradisi porta,
 quam lignum scientiæ boni & mali pec-
 cato violatum obserauerat, 2. quia in

R 5

regiam

*D. Aug.
 lib. 1. de
 anima, &
 eius origi-
 ne, cap. 9.*

Mat. 25.

regiam suam, cælum & locum beatorum post quadraginta demum dies conscensurus erat. Disce hic Christi Domini liberale donum, bonoq̄ue animo esto. Nam qui latroni de cruce pœnitenti regnum promisit; tibi, qui totam vitam, omnesq̄ue ætates in eius obsequium impendisti, non minorem mercedem laborum est redditurus. Cæterum quia paradus à crucifixo non addicitur nisi crucifige carnem tuam cum vitiis & concupiscentiis; rogaq̄ue sponsum animæ tuæ vt his te verbis sub horam mortis ad cælos euocet coronandum.

Gal. 5.

MEDI-

Sta
C
f
tas
mi
teri
feri
fili
pot
dem
rum
glor
sti su
lis co
supp
nem
fed
tum
æten
in m
quid

MEDITATIO XXXIX.

De tertio verbo in cruce.

Stabant autem iuxta crucem Iesu ma-^{Ioan. 19,}
ter eius, & soror matris eius Maria
Cleophæ, & Maria Magdalene.

CONSIDERA 1. fugientibus Apo-
stolis, mulieres ad crucem vsque subsecu-
tas esse Dominum. Primo autem loco no-
minatur mater eius, tum quòd fuerit cæ-
teris feruentior, constantiorque perman-
ferit; tum quòd mirum sit, matrem tantos
filij sui, & talis quidem filij dolores ferre
potuisse; tum deniq. vt discas minus qui-
dem decere verecundiam muliebrem reo-
rum adesse suppliciis, sed illis esse perquam
gloriosum, cû matre Domini, crucis Chri-
sti supplicio assistere, & illud mentis ocu-
lis continuò versare. Considera 2. cur huic
supplicio mater Domini adesse voluerit;
nempe non curiositate vel leuitate mota,
sed 1. vt quæ summo amore talem tan-
tumque filium complectebatur; quem ha-
ctenus quocunque locorum secuta fuerat,
in morte tandem non desereret. 2. vt si
quid posset vel solatij præstaret vel obse-
quij.

quij. 3. vt non tam filij mortem, quam modum humanæ redemptionis spectaret, illiusque contemplatione in amorem Dei vehementius inardesceret. Considera 3. cur Christus matrem suam huic spectaculo voluerit esse præsentem, 1. vt testis assisteret persoluti precij pro peccatis humani generis. 2. vt ipsius in nos ardentem amorem cerneret, nostrique proinde patrocinium ipsa susciperet. 3. vt Regina sanctorum omnium insignis illius coronæ, quæ martyribus donatur, expers non esset, sed præ cæteris omnibus nobilium martyrium subiret. Alij enim martyres passi sunt dolores proprios, carnificum manibus irrogatos: At mater Dei, dolores filij est percipienda ex filij corpore ad ipsam deriuatos, quippe cuius animam tanti doloris gladius pertransiuit. 4. vt matris præsentia doloris sui auget materiam. Non enim sine causa dixit Euangelista, [mater eius,] nomine affectus, vtriusque affectus inter nos significans. Tu hic admirare duo luminaria magna obscurari, luminare maius Christum solem iustitiæ, qui illuminat omnem hominē venientem in hunc mundum, & luminare minus, Mariam pulchrā

Luc. 2.

Ioh. 1.

vt

vt lunam. Sol factus est niger, ait Aposto- *Apo. 6.*
 lus, tanquam faccus cilicinus, & luna tota
 facta est sicut sanguis, mater filij sanguine
 madens. Considera 4. quòd non deles se-
 debat; non iacebat exanimis; non vaga dis-
 currebat; sed stabat 1. ad reuerentiam fi-
 lij, quem erectū pro te in cruce cernebat.
 2. tanquam obedire, & obsequi parata.
 3. constans, fortiq̄ue animo erecta fide,
 redemptionis humanæ, & resurrectionis
 filij. 4. vt parata etiam ipsa crucē ascen-
 dere, mortēq̄ue, si opus fuerit, pro pecca-
 toribus oppetere. Considera 5. cum ma-
 tre Domini pauculos alios ad crucē asti-
 tisse, virginem, viduam, & peccatricē mœ-
 stos, omniq̄ue destitutos solatio, vt discas
 1. Christum cruci affixum nobis à Deo
 Patre datum esse solatium afflictorum; pa-
 tronum viduarum & pupillorum ab eo-
 dem constitutum; denique eundem, & cō-
 seruatorem virginibus & custodem assi-
 gnatum. 2. illis præter cæteros à Christo
 communicari ex hac passione sensum do-
 loris, quos cæteris amat ardentius. Obser-
 ua igitur an Christi passione mouearis, vt
 quo sit ille in te amore, intelligas. Consi-
 dera 6. [stabant iuxta crucem Iesu.]

Rari:

Rari iuxta crucem Iesu stant. Sunt qui iuxta illam obambulent, qui leuiter Christi mysteria percurrunt; alij à longè stant, eminus spectantes, quasi nihil ad se mysteria crucis pertinerent; alij iuxta latronum stant cruces, qui superbiam, luxum, auaritiam, cæterorumq. vitiorum molestias patiuntur. Iuxta crucem Iesu nulla tolerantur peccata, nullæ leuitates committuntur, nullæ quæruntur deliciae. Hic est, quicquid detestatur mundus, paupertas, carnis maceratio, contemptus, conuitia; abest hinc, quicquid concupiscit & admiratur mundus. Tu ad Christi matrem cruci proximus accede, quia hæc unica via plorantes lugentesque deducit in cælum; cum cæteri ridentes, cachinnantes, blasphemantes, infernum petant: rogaque virginem matrem, ut tibi assistat morienti, tuasque tum angustias soletur, quæ tanta constantia filij etiam passa est dolores.

Ioan. 19. Cùm vidisset ergo Iesus matrem & discipulum stantem, quem diligebat, dicit matri suæ: Mulier, ecce filius tuus.

CONSIDERA I. pulchrum ordinem in verbis Dominicis. nam primo omnium pro

D
pro
spiri
disu
mat
I. a
atqu
vt pe
num
fecti
tus e
uert
qui
iue
ris la
præ
nem
vt tu
vene
tia r
lis a
etam
ctus
ocul
chry
Tu c
quer
filio.

DE PASSIÖNE DOMINI. 271

pro peccatorum salute Patrem orauit; tum
 spiritualia bona latroni concessit, & para-
 disum addidit; iam tertio loco dilectissime
 matri temporale adfert solatium; vt discas
 1. ad quid in mundum Christus venerit,
 atque in crucem hanc ascenderit; nempe
 vt peccatores saluos faceret, de quorum 1 Tim. 1.
 numero tu vnus es. 2. de salute & per-
 fectione proximorum ante omnia sollici-
 tus esse, priusquam ad res temporales con-
 uertas cogitationem. Considera 2. eum
 qui à puero Christum secutus fuerat, &
 iuueniles annos Domino dicauerat, cæte-
 ris latentibus, cruci Dominicæ adhæsisse,
 præmiumque constantiæ, commendatio-
 nem, & custodiã virginis matris accepisse,
 vt tu à puero Christum & matrem eius
 venerere, & iugum Domini ab adolescen-
 tia tua patiare. Considera 3. quibus ocu-
 lis amantissimus filius matrem tam dile-
 ctam aspexerit, & ab illa vicissim conspe-
 ctus fuerit: Amor & commiseratio matris
 oculos in filium attollebant; dolor & la-
 chrymarum vbertas rursus deprimebant.
 Tu cogita quid cor filij ad cor matris lo-
 queretur, & quid matris cor responderet
 filio. Compatere vtrique, & eorum allo-
 quio

quo etiam tuas adiunge petitiones. Considera 4. quod se non proprio nomine Ioannes vocet, sed discipulum quem diligebat Iesus, ut tu semper ob oculos habeas beneficia, quibus & te praeuenit Dominus, & singularem suam tibi charitatem exhibuit. Considera 5. à Christo Domino hic matri & amicis condi testamentum vultu & verbis. Respicies quippe matrem & discipulū, seipsum & quae ipsum attingebāt, eis donauit; coronam spineam, clauos, sputa, sordes, sanguinē, odium mundi, irrisiones, & probra; ut ab his Christi insignibus non abhorreremus; sed in illis ingentes thesauros collocatos putaremus, eosque summa diligentia quæreremus & conatu; & quod mater quidem his ad nostri commiserationem moueretur; nos autem qui in Ioāne significabamur, illis ipsis in precibus nostris ad Deum & virginem matrem vteremur, perque haec sputa, hos clauos, hunc sanguinē obsecraremus. Verbis porro discipulum matri, & matrē discipulo, nobisque omnibus testamento legauit. Considera 6. singula huius testamenti verba. [Mulier.] nō ait mater, sed mulier. 1. ne ipsam hostibus illudēdam proderet.

DE PASSIONE DOMINI. 273

2. ne matris cor amoris voce vulneraret.
3. vt significaret illam ipsam esse, de qua
Deus olim prædixit: Ponam inimicitias *Gen. 3.*
inter te & inter mulierē, ipsa conteret ca-
put tuū. Iam enim corpus Christi de vir-
gine sumptum, & à virgine ad delēdas dia-
boli vires datum, serpentis caput contere-
bat. 4. vt constantiam matris disceremus,
cui vaticinium Salomonis conueniebat:
Mulierem fortem quis inueniet? [Ecce.] *Prov. 31*
iniqua (ait) est permutatio pro Filio Dei
fufcipere filiū hominis; pro filio tanti Re-
gis, filium piscatoris: sed grata debet esse
donatio, tum quia necessitas cogit; tū quia
proficiscitur à filio; tum quia in ipso genus
humanum commendatur. [filius.] Ego
hunc Ioannē, atque in eo Christianos om-
nes hætenus dilexi; pro filiis habui; vt filios
curau; carnibusq; meis & sanguine pau-
Tu igitur mater mea, amore mei eodē il-
los loco habebis. [tuus.] sic eos diligas, at-
que si vtero gestasses. Magnam habuit vim
apud matrem hæc filij commendatio. Tu
igitur de virginis huius benignitate confi-
sus, ad eam vt matrem in necessitatibus
omnibus confugas.

S

Deinde

Joan. 19. Deinde dixit discipulo, Ecce mater tua, & ex illa hora accepit eam discipulus in sua.

C O N S I D E R A I. Ioanni, qui Christi amore patrem matremque deseruerat, hic longè præstantiorem matrè dari. Ita enim prædixerat Dominus, Cætuplum accipiet. Considera 2. virginitatem omnemque castitatem à Domino commendari, carnisque luxuriam per Christi passionem, auxiliūque Dei matris extingui. Considera 3. pietatem Christi in matrem, vt donum pietatis in Deum atque parentes Christi gratia consequaris. Considera 4. verba Domini. [Ecce.] summum beneficium, vt cõmunem homo & Deus habeat parentem. [mater.] quã venereris, diligas, tuearis, ad quã cõfugias, in qua spem colloces, quæ media sit inter me & vos filios, per quam ego vestras preces suscipiam. [tua.] non solum humani generis est patrona, sed tua quorūque, vt quæ dilexit te & filium suum vni-genitum dedit in mortem pro te, eū passim crucifigi, cædi, rideri, occidi pro te. Considera 5. Ioannem pauperem, qui dimissis omnibus, paupertatis voto cum ceteris Apostolis se obstrinxerat, nihilque sibi reliquii fecerat,

*D. Aug.
lib. 16. de
Civitate
Dei, cap. 4.*

fecerat, hanc nouam matrem recepisse in
sua, non bona, domos, agros, sed officia.
Curam igitur eius egit, & ne quid deesset,
Christianorum elemosynis prouidit. Tu
roga Dominum, vt matrem suam, etiam
tibi matrē esse iubeat, vt eius tu honorem
tuearis, augeas gloriam, & cum illa iuxta
crucem consistens, crucis dona accipias.

MEDITATIO XL.

De quarto verbo in cruce.

A sexta autem hora tenebrae factae sunt Mat. 27.
Mar. 15.
Luc. 23.
super vniuersam terram vsq. ad horam
nonam, & obscuratus est sol.

CONSIDERA 1. solem in Domini tui
passione obscurari, densisque tenebris or-
bem vniuersum inuolui, de quibus (teste
B. Cypriano) praedixerat Amos: Occidet Lib. 2. ad
Quirint.,
cap. 23.
Amos 8.
Hier. 14.
sol in meridie, & obtenebrabitur dies lu-
cis: & Hieremias: Subiit sol ei, cum adhuc
medius dies esset. 1. vt sicut moriente pa-
trefamilias, ad luctum excitandū tota do-
mus pullis vestitur; ita tu lugentibus lu-
minaribus caeli, & orbem tenebris obuol-
uentibus, luctum de Domini tui passione
cōcipias. 2. vt declararetur verus Sol Chri-

stus Deus mori, à cuius nimirum claritate
 nõ minus dependet lux solis huius nostri,
 quàm à claritate solis cæterorum illustra-
 tio siderum. 3. vt magnitudinem discas
 huius peccati, à quo sol abhorrés, suã quasi
 faciem auertit, lumenq. subtrahit; simul-
 que se ad vindictam paratum exhibuit, &
 Domino Creatori suo suum interitũ pro
 eius morte obtulit. Discis cuiuslibet pec-
 cati mortalis eam esse grauitatẽ, vt leuius
 sit, solem & sidera interire, quàm vno cri-
 mine Dei maiestatem offendi. Siquidem
 vnoquolibet peccato mortali occisus est
 Deus, cuius mors vniuersæ creaturæ in-
 teritu non potest compensari. 4. vt scias
 Christum pro summis peccatorum, & à
 densissimis Iudeorum tenebris hanc mor-
 tem sustinere, vt iis morte Dominica dis-
 cussis, noua lux fidei & diuinæ sapientiæ
 orbi restitueretur, sicut hora nona lux red-
 dita est mundo. 5. vt fructum intelligas
 mortis Dominicæ esse in cõtempu splen-
 doris & fauoris mundi huius: qui enim
 cum Christo cruci affixi sunt, non illi ho-
 noribus, & nominis celebritate, sed obscu-
 ritate, sed neglectu gaudet, atq. cõtempu.
 Considera 2. modum huius eclipseos,
 quem

quem B. Dionysius Areopagita oculatus *Epist. 7.*
 testis descripsit. 1. luna plena & soli oppo- *ad Poli-*
 sita, ad solem rediit ex media nocte in me- *carpum,*
 ridiē. 2. non ordinario motu suo ad so- *et 11. ad*
 lem venit per occidentem, sed motu sibi *Apollo-*
 contrario per orientem. 3. Sol ipse in se lu- *phanem.*
 men amisit, vnde secutum est 4. quod non
 vna sola terræ parte (quod in aliis solis e-
 clipsis fieri solet) sed per vniuersum ter-
 rarum orbem deliquium hoc solis nō ali-
 ter cerneretur, atque defectio lunæ, quæ
 vero priuatur lumine per interiectam ter-
 ram. 5. ad horas omninō tres ista defectio
 perseuerauit, quæ aliās consuevit esse exi-
 guū temporis. Hæc omnia suis rationibus
 & momentis non vacant. Christus est sol
 iustitiæ; luna mundus; stultiq̄ue peccato- *Ecl. 27.*
 res: quia stultus vt luna mutatur. Mortuus
 est igitur Dominus, quando mundus in
 nocte errorum Deo oppositus, gloria, opi-
 bus, sapientiaq̄ue fulgebat. Accurrit porrō
 mundus ad hanc eclipsim, nimirū ad mor-
 tem Domini, cui non solū aliis peccatis,
 sed hac quoque necis Christi machinatio-
 ne causam dedit. Sed quia Christi maiestas
 humanæ potentiæ subiecta non est, nun-
 quā humanis viribus obscurari potuisset,

& occidi; nisi diuina Patris volūrate morti traderetur. Itaque verè obscuratus est sol, Christus verè occisus, & malitia mūdi, & ira paterna. Habuit enim se Dominus noſter ad inſtar illius, qui inter duos pugnātes medius intercedit, & vtriuſque gladios excipit. Mūduſ cum Deo pugnat: Iram Dei, & furorem hominum in corpore ſuo ſuſcepit Dominus. In me, inquit, tranſierunt iræ tuæ, & terrores tui conturbauerunt me. Deſiciente itaque ſole iuſtitię, tenebris obducta eſt terra, tum quia tā graui facinore noua luſtus & vindictæ materia ſubminiſtrata eſt, tum quia morte Domini omne dominiū in homines Principi huius mundi ademptum, cuius loco ignita illi vincula iniecta ſunt, & tenebricoſo inferni carceri eſt adiudicatus. Quòd verò contrario motu luna per orientem ad ſolem in meridiem accurrit, ſignificari videtur, Iudeos nulla equitatis habita ratione, contra legem, contra ius naturæ, contra conſcientiæ dictamen, ad Chriſti mortem properaſſe, & orientes in ſe bonos affectus celeri præcipitatione reſpreſiſſe. Demum tribus horis deſecit ſol, quia integro tri-duo partim in tormentis & manibus Iudeorum,

daorum, partim in sepulchro latuit Dominus. Tu roga Christum vt verū lumen fidei & gratiæ conseruet animæ tuæ.

Circa horam nonam exclamauit Iesus Mat. 27. Mar. 15.
 voce magna, dicēs: Eli Eli Lamma-
 sabactani, quod est interpretatum,
 Deus meus, Deus meus, vt quid de-
 reliquisti me?

CONSIDERA I. cur Dominus tuus sub vitæ finem hunc clamorem ediderit, non quidē vt à se dolores auerteret, more nostro, qui ad primum doloris sensum clamamus (iam enim dolorum finis instabat) neque vt vindicta huius mortis de Iudæis Heb. 12. sumeretur, quia melius loquitur sanguis Christi quàm Abel, sed 1. vt qui tribus illis horis, tenebris obiectus, nullū vel sermone vel gemitu vitæ signum dederat, nondum de vita migrasse sciretur. Tu tecum perpende, quid silens in tantis tormētis egerit, nempe pro te Deum in hac admirabili liturgia & sacrificio continenter orauit; sacra psalmorum verba (quorum nonnulla etiam clariori voce, vt ab astantibus audiretur pronūciabat) ad tuam salutem recitauit. 2. ne propter Christi continuum silentium, & admirabilem patientiam

tiam animique constantiam, errore putares vel hominē non fuisse, sed phantasma; vel dolores non sensisse. Verē etenim dolores passus est & sensu percepit, sed amor tui prohibuit queri. 3. vt te in omnibus angustiis tuis vnum Deum magno affectu precandum doceret. 4. vt hac querula voce tu tibi fructum passionis à Deo Patre per Christum impetrari disceres. 5. vt tu ex his verbis quæ, quantaque, pro quibus, & à quo passus sit Dominus seriò tecum expēderes. Ideò nāque, vt ait D. Epiphanius, Syriacè hæc dixit Dominus, vt astantes loquentem intelligerent. Considera 2. & verba expende. [Deus.] non ait Pater. 1. quia Patrem compellare erubuit, quippe qui personam peccatorum referebat; vt tu superbia deposita, humilitatem disceres. 2. ne vt Filius de Patre queri videretur; sed vt natura de afflictione. [meus.] hoc est, cum omniū creaturarum sis Deus, meus tamē es multis nominibus peculiariter Deus; tum quòd humanā naturam in Filij personā assumi voluisti, meque super omnem creaturā euehere; tum quòd manibus ipse tuis hoc corpus in utero virginis formasti; tum quòd ego te singulari

Hæresi 69

gul
obl
De
guit
ne c
tura
suo
lute
est, a
xiliu
null
vt v
lium
signi
uini
nis t
fuisse
quiss
omn
borit
hac r
ego,
Res
qui c
nequ
tuis.
impl

gulari semper affectu sine vitio & colui & obseruavi. Ingeminatio [Deus meus, Deus meus] summū huius orationis arguit affectū. [vt quid.] nō querit causam, ne obedientiæ perfectio minuatur; sed naturali affectu queritur. Primò quidē nullo suo se merito relinqui; [lōgè, inquit, à salute mea verba delictorū meorū?] hoc est, an fortè peccata mea salutē meā & auxilium tuū impediāt? atqui peccata cōmissi nulla. Secundò verò de causā indignitate: vt vilissimum seruulum (ait) redimeres, filium hostibus tradidisti. [dereliquisti] significat nihil vel auxiliij vel solatij ex diuinitatis vnione accessisse, totoque passionis tempore hominē suis viribus relictum fuisse. Non ait, derelinquis, sed dereliquisti; non hac solū passione, sed per omnes vitę meę ætates, in nullis mihi laboribus astitisti. Apud prophetas multa de hac re prenunciata fuerunt. [Pauper sum ego, & in laboribus à iuuentute mea.] Res indigna: diuitem habeo parētem, sed qui diuitias suas larga manu in homines nequam effundit, [quia de absconditis tuis.] i. diuitiis quæ recondi solent, [adimpletus est venter eorum:] ego interim

Psal. 25.

Psal. 87.

Psal. 16.

filius relinquitur mendiculus & pauper, atque à puero ad grauissimos labores cogor. *Psal. 87.* [elongasti à me amicū & proximum,] qui mihi in malis solatio esse poterant. [Super me confirmatus est furor tuus, & omnes fluctus tuos induxisti super me.] obruisti me & demersisti calamitatibus. [Me] Filium quē ab æterno genuisti, quem præ creaturis omnibus charum habere debueras. In his tu contemplare iustam in Christo querendi causam, sed & Patris ardentissimum in te amorem; qui ut tuas querelas audiret, filij querulosas voces surda aure transiuit; quem voluit, non modo scire, sed reuera experiri miseras; tum ut nosset cōpati infirmitatibus tuis, tum ut scientiæ donum tibi commendaret, quo scires rebus omnibus vti ad tuam salutem.

Mat. 17. *Mar. 15.* Quidam autem illic stantes & audientes dicebant: Ecce Heliam vocat iste.

CONSIDERA I. Romanos milites (iuxta D. Hieronymum) cū Hebræicè ignorarent (est enim Eli Hebræicū, & Lamasabactani Syriacum) audissent autem à Iudæis, quibus cum agebant, sæpius Heliaz mentionem, deceptos affinitate vocū existimasse

stimasse à Domino in clamatum Heliam. Tu discce verba Dei non intellecta, temerè neque vsurpare, neque interpretari. Considera 2. totis illis tribus horis eclipseos stetisse omnes attonitos, siæ motu & sine voce; redeunte autem paulatim luce, etiam impios ad suas reuertisse irrisiones: vt discas 1. quòd malorum impietas ad tēpus cohiberi quidem possit, sed sine singulari diuino fauore auferri non possit. 2. Dei miracula & minas diligenter obseruare & formidare. Sicut enim his tenebris significatas Deus Iudæis voluit imminentes tenebras exteriores, quibus per omnē aternitatem, nisi respiscant, inuoluentur; ita minacibus suis signis, per cometas, tonitrua, terræmotus, pestem, famem, aliisque tum phainomena, tum euenta prænuiciat futura mala. Considera 3. cū aliàs ad fidem Christi sermonibus dandam, Iudæi *Luc. 11.* signum de cælo petierint, hîc accepto huiusmodi signo factos nihilo meliores, vt scias eos etiam non credituros vt promittebant, si de cruce descēderet; quia impiorum desideria non referuntur ad salutem, sed ad vanitatem & irrisionem. Considera 4. quale solatium adferatur à mūdo; nēpe ludi-

ludibrium & cōtemptus; nam qui ipsi vera consolatione mentis destituuntur, alios solari quō poterunt? Considera 5. hæc dicta esse ab astantibus & audientibus; vt discas 1. otiosos homines in rebus suis incurios, nihil nisi aliorum verba factaque carpere & ridere. 2. illos sinistrè Dei verba torquere, qui illa quidem audiunt, sed virtutum se studiis tamen non impendunt. Considera 6. ab impiis ignorari discrimen inter Heliam, & Eli; & honorem qui Deo, & qui creaturis debeatur. Ideò nonnulli prætermisso Deo, auxilium inuocant creaturarū, ad quas in suis necessitatibus confugere consueuerunt; alij hominibus plus honoris quàm ipsi Deo exhibent; alij interpretantur creaturis fieri, quæ per eas ad Deum referuntur, vt sunt veneratio cultusq. imaginum & Sanctorum; obedientia Pontificum &c. Tu verò sanius Christi verba interpretare, illumque roga vt diuino scientiæ dono tuam mentē informet.

MEDI-

MEDITATIO XLI.

De quinto Christi verbo in cruce.

Postea sciens Iesus, quia omnia iam cō-^{Joan. 19.}
summata sunt, vt consummaretur
scriptura dixit, sitio.

CONSIDERA 1. Dominum tuum in
tantis crucis tormentis, mente tamen lu-
strasse scripturas, diligenterq. singulas in-
spexisse, an quæ fortè superesset nondum
ad salutem tuam impleta; vt tu in Dei vo-
luntatem maiorumq. tuorum iussa sem-
per intentus, nihil eorū prætermittas, quæ
officium tuum postulare videantur. Con-
sidera 2. Christum nihil vnquam vel fe-
cisse temerè vel dixisse, sed eò retulisse om-
nia vt consummaretur scriptura. Beatum
te si nihil agas nisi ex obedientia, quæ &
insignem ornatum agenti, & admirabilem
operibus reddit mercedem. Considera
3. grauem admodum fuisse sitim illam,
quam tot sæculis Rex & Propheta Dauid
præuidit, quæ & ex laboribus, doloribusq.
crucis, & ex sanguinis continuis riuus, & ex
totius noctis & diei inedia nata fuerat.
Expède verba Psalmistæ: [Aruiat tãquam ^{Psal. 21.}
testa

testa virtus mea, & lingua mea adhæsit
 faucibus meis, & in puluerem mortis
 deduxisti me, hoc est, fecisti me adinstar
 aridi cineris. Considera 4. cur scripturæ,
 quæ de siti hac prædixerant, sint post ceteras
 omnes ultimo loco impletæ. nêpe 1. ut
 primum peccatû intemperantia in ligno
 commissum, quod humanum genus infe-
 cerat, tanquam grauissimum cæterorumq̃.
 omnium incentiuû, postremo loco in cru-
 cis ligno aboleretur. 2. quia sitis hæc ex vi-
 ribus iam planè exhaustis, & naturali om-
 ni humore effuso causam habuit, vt nobis
 indicaret Dominus, se liberali manu om-
 nia sua nobis donasse. Considera 5. cur in
 tantis tormentis, tot vndique doloribus
 septus & oppletus, de sola tamen siti que-
 ratur, nimirû 1. vt verè crucis dolores per-
 cipere sciretur, & eos quidem acutissimè,
 siquidem Christus non leuiter & nisi in re
 summi momenti queri solet. 2. vt præter
 cæteras virtutes, præcipuè temperantiam
 suo exemplo commendaret, quæ & men-
 tem ad Deum eleuat, remediumque cer-
 tissimum adfert peccatis. 3. vt qui iam vni-
 uersum sanguinem suum nobis effuderat,
 & externa omnia dederat, Patrem quoque

caelestem pro omnium peccatis orauerat,
 iam migraturus ex mundo intelligeret,
 quam ei grati animi significatione huma-
 num genus offerret. Non peto, ait, vt de
 cruce tollatis; nō vt vestes reddatis, & nu-
 dum hic pendentem contegatis; non vt
 vulnera curetis, sed sitiēti vt vel aque gut-
 tam porrigatis, quę solis dānatis in inferno
 negatur; cupio ariditatem meam refocil-
 letis; hanc pro omnibus laboribus meis à
 vobis vnā gratiam peto. 4. vt non de sola
 corporali, sed vel maximē de spiritali siti
 loqui intelligeretur. Sitebat emendationem
 nostram, perfectionem nostram, sa-
 lutem nostram, quam vtique sitim ab ipso
 vitę suę exordio semper habuit flagrātis-
 simam, eamq. vt sedaret, nihil intentatum
 reliquit, sed liberalissimē fecit omnia, &
 pertulit constantissimē, eamque & factis
 prodidit semper, & verbis subinde decla-
 rauit. Itaque à Samaritana postulauit, Da Toan. 4.
 mihi bibere; & Apostolis dixit, Baptismo Luc. 22.
 habeo baptizari, & quomodo coarctor vs-
 que dum perficiatur? Iudam quoque mo-
 nuuit, quod facis fac citius. Hic porrò in Toan. 13.
 mortis hora, hęc sitim clarius aperuit, tum
 quia eius in nos amor tūc maximē eluxit,
 sicuti

sicuti ferè candela, quo magis ad finè ten-
 dit, eo lucet clarius, & cygnus quoq. mori-
 turus quali prænuntias futurę mortis vo-
 ces edit suauiores; tum vt se ad plura patiē-
 da, si foret opus, pro salute nostra prõptũ
 demonstraret. Sitiõ, inquit: hoc est, restatne
 aliquid quod debui facere vineæ meæ, &
 non feci? Ecce dum tempus est offero
 me ad plura grauioraq. neq. poterit vn-
 quam expleri sitis præ ardore charitatis,
 nisi largissimè passionis calicem exhause-
 rim, fructumq. ad mea membra, discipu-
 los (inquam) meos trãs miserim. Loquitur
 autè Deo Patri, qui interna Filij desideria
 nouerat. Admirare hic Christi charitatè,
 quæ hac passione ad eum nobis modũ spi-
 rauit, quo preciosa aromata tunc spirant
 odorem quando teruntur, & tunc quidem
 maximè cum in puluerem rediguntur.
 5. vt hanc sitim nobis testamento relin-
 quat: mundus sitit opes, honores, volupta-
 tes, & alias inanes delicias, quæ & magno
 quidem constant, & sitim tamen deside-
 riumq. non explent, quin & hausta tan-
 quam præsentissima venena perimunt bi-
 bentè; quod Sifarę duci euenit, post epo-
 tum lac à muliere necato. Christus te vult
 sitire

Isa. 5.

Iud. 4.

siti
 fod
 non
 salu
 vel
 inte
 vt t
 Vas
 &
 si
 &
 d
 Co
 min
 occa
 mon
 medi
 vas, a
 pecca
 clesia
 Dom
 demo
 runt
 poris
 instru
 ne vt
 Conf

DE PASSIONE DOMINI. 289

fitire ad Deum fontem aquæ viuę, & non *Pfal. 41.*
fodere cisternas dissipatas, quæ continere *Hier. 2.*
non valent aquas. Vtinam tuam ipsius tu
salutem fitires, sicut eam sitiuit Christus;
vel sicut hostis animæ tuæ diabolus sitit
interitū! Esto hæres fitis Christi, quę roga,
vt te satiet vberibus gratiæ suæ.

Vas ergo erat positum aceto plenum, *Mat. 27.*
& continuo accurrens vnus ex eis, *Mar. 15.*
spongiam acceptam impleuit aceto,
& imposuit arundini & hysopo, & *Ioan. 19.*
dabat ei bibere.

CONSIDERA I. tum pronitatē ho-
minum ad malum, qui vel minima oblata
occasione festinant ad peccandum; tū dæ-
monis auxilium, qui statim subministrat
media peccandi. Hic parata erant omnia,
vas, acetum, spongia, arundo. Disce quid
peccatores ad montem Caluariæ, & in Ec-
clesiam adferant, nempe instrumēta necis
Dominicę. Contrā viri sancti, cum Nico-
demo, & Iosepho ab Arimathia, eodem fe-
runt instrumenta deponēdi de cruce cor-
poris Dominici. Cogitabis ergo quibus tu
instrumentis in Ecclesia sancta vtaris, an-
ne vt perdas animas, an verò vt serues.
Considera 2. Christo iam animā agentī,
T nihil

nihil quicquam ad solatium vel verbo dictum, vel exhibitū opere, & aquæ insuper guttam negatam. Fortè pro more non deerat vinū, sed quod crudelitate & petulantia ipsimet carnifices exhauerint, iuxta prophetiam Amos: [Super vestimentis oppignoratis accubuerunt iuxta altare (crucis) & vinum damnatorum biberunt in domo Dei sui,] quæ fuit mons Caluarię. Considera 3. repleti spongiam aceto, eamq. calamo hysopi, cuius vsus erat in veteribus sacrificiis, infigi, & arundini impositam Dominico ori sugendam ad-moueri; quod cum militari insolentia fieret, guttæ multæ in aperta crucifixi vulnera deciderunt, suaq. amaritudine carnem Dominicam corroserunt. Hæccine est merces illius oris, quod ad nostram salutem toties apertum fuit; & illius lingue, quæ tot documēta dedit, tot infirmos curauit, tot edidit miracula? sed Christus qui pro cæteris peccatis tuis iam Deo Patri alitis pœnis satisfecerat; & superbiam tuam extrema sua confusione, auaritiam tuam summa paupertate; libidinem tuam acerbissimis tormentis; iram tuam incredibili patientia; inuidiam tuā ardentissima charitate;

Amos 2.

Leuit. 14

ri
ra
ra
qu
ha
pu
tū
ace
me
bon
cili
tua
sto
tep
que
vua
tuo
rigit
an
ver
mu
men
om
pare
& o
tati
offe

ritate; tuam acediam sedula alacritate curauerat; voluit denique gula & intemperantiae tuae medicinam adhibere, & os illud quod esu pomi in paradiso fuerat infectum, hac sua amaritudine quasi antidoto purgare & abluere. Expede hic quem potum tu Domino tuo propinare soleas, nepe acetum, vini faeces & sordes. Mundo das merum vinum; in eius gratiam candidè laboras, eius tibi fauorem omniconatu concilias; ingenium, industriam, vires & opes tuas omnes expedis, & donas omnia: Christo ac Deo tuo vilissima quaeque admisces, teporem, furta, odia, aliaque flagitia. vnde queritur Dominus: Expectaui vt faceret *Isa. 5.* vuas, & fecit labruscas. Et tibi pro mero tuo mundus vicissim acetum arundine porrigit, nempe frigidam & acerbam delicias in anima pertusa & vana; nihil enim caloris veri & suauitatis reddere potest vel habet mundus. Tu igitur potius Christo propina merum: & serio atque ex animo te, tuaque omnia ipsi consecra, & sicut amantissimo parenti non offers marcidum, sed recetem & odore fragrantem florem, ita florem aetatis tuae, & suaves labores Christo putes offerendos, & ipse tibi vicissim praebit se

spongiam arūdinī crucis affixam, plenam gratiæ & veritatis, ex qua suauem haurias liquorem: & intellectus donum tibi communicabit, quo intelligas & capias delicias sponsi tui.

Mar. 15.

Et dicebat, sinite videamus an veniat

Mar. 27.

Helias ad deponendum eum. Ceteri verò dicebant, Sine videamus an veniat Helias liberans eum.

CONSIDERA I. verba carnificum. Eorum vnus acetum propinans, quod à crucifixis haustū accelerat mortem, ait: [Sinite videamus an veniat Helias.] hoc est, utique non veniet Helias, quē ego hoc poculo mortifero præueniam, & hunc de medio tollam. Alij iisdem verbis istum ad differendum poculum hortabātur, donec experimento discerent, an veniret Helias, & falsitatis vt pseudopphetam arguere possent, qui frustra mortuos inuocaret, & vmbas. Tu hic discite 1. quo loco sit ab his carnificibus habitus Dominus tuus, iam iam moriturus, vt tu illum pluris in animo tuo facias. 2. magna eum sibi de hoc mundo migrasse, eamque sitim salutis tuę in cælos detulisse, vbi ardenti quidem, sed non molesto tamen desiderio, salutis tuę commoda

DE PASSIONE DOMINI. 293
commoda pertractat. 3. frigidum hoc &
penetrans aceti poculum Christo Domi-
no mortē attulisse, quia per peccatū mors
in orbem ingressa, omnes occidit, nec ipsi
filio Dei pepercit, qui vt mortem proster-
neret, ipsemet mortē gustare debebat. Tu
itaque peccatum fugiendū puta, ne post-
quam eas iam vires accepit, vt corpus in-
terimat, latius etiam serpat, animamque
trucidet. Considera 2. duo hominū ge-
nera. quidam enim sine vera fide Dei pa-
tientiā sceleribus irrident, [vbi, inquit, ^{1 Pet. 3.}
est promissio aut aduētus eius?] Alij fi-
de quidem sunt imbuti, sed cōscientiæ sti-
mulos celeritate peccandi præueniunt,
quorum pedes ad malum currunt. Tu ab
vtrisque caue; oraque Dominum ne te in
hora mortis diabolo relinquat irridēdum.

MEDITATIO XLII.

De sexto verbo Domini in cruce.

Cū accepisset Iesus acetum dixit. ^{Ioan. 19.}

CONSIDERA 1. hoc verbum præ-
ter cætera admirabilem peccatoribus om-
nibus adferre consolationem. Hactenus
enim quæ dicta sunt, ad alios fere perti-
nuerunt,

nuerunt, ad tortores quibus ignosci petiit; ad latronem; ad matrem, &c. Hoc porro verbo nobis omnibus denunciatur, persoluta iam debita, omniaque perfecta, quæ ad salutem nostram necessaria videbantur. Considera 2. quisnam ille sit, qui consummatum esse hic asseuerat: Christus Deus & homo. nam ut homo solutionis huius pretium offert; ut Deus autem suscipit. Sicut igitur si is qui vinum promittit, & is similiter cui promittitur, impleta iam mensura dicant sufficere, fides utique adhibebitur: ita Christo Domino credendum est, dicenti, consummata esse omnia. Considera 3. ubi dixerit. 1. in crucis altari, in quo Deo precium illud persolvebatur. 2. in loco eminenti, ut more preconis hæc noua nuncia mundo promulget. Tu arrige aures, & de persoluto precepto ne dubita. Considera 4. quando dixerit, nempe hausto aceto & iam moriturus; ut scias nihil motum ingratitude nostra, testamentum suum nobis confirmasse, quod nulla hominum maleuolentia infringetur, sed quisquis sanguinis huius particeps esse uoluerit, id integrum ei, sanctumque permanebit. Considera 5. quare dixerit, ad nostram
 utique

vtique consolationem, qui peccatorū grauitatem non ignoramus, quibus redimendis nulla omnino creatura par esse possit. Affirmat igitur Dominus neque tantam esse flagitiorum enormitatem, neque tantam peccatorum copiam ac numerū, neque vlla omninò debita tā immensa, quibus cumulatissimè dissoluendis nondum sit à se factum satis. Tu ora, vt hoc te verbo in morte cōsoletur, ne debitorum magnitudine ad **D E V M** creditorem proficisci pertimescas.

Consummatum est.

C O N S I D E R A 1. non dictum esse, consummatum est hoc vel illud; sed absolutè, consummatum est; vt scias hac Dominica passione consummata esse perfecta que vniuersa, tam in cælis, quàm in terra; tam que Deum concernunt, quàm que ad homines pertinent. Sicut enim peccatum violauit omnia; ita Christi sanguis vicissim omnia restituit, vt discas in Christi passione omnia querere, & cum Apostolo, *Galat. 6.* in nullo gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi. Cōsidera 2. vt sint à Christo consummata quæ Deum attingunt.

1. mādāta omnia Dei patris perfectè obserua-

seruauit, nullum vnquam vel cogitatione violauit. 2. quicquid scripturis diuinis sibi commissum fuit, accuratè impleuit, nec

Mat. 5. iota vnum, vel vnus apex præteriuuit, qui plenè non fieret. Duplicia enim mandata à Patre acceperat, quædam in cælis tradita, quædam scriptis commissa, nobisq; communicata. 3. omnibus figuris, cæremoniis, & vmbri veteris testamenti finem imposuit, & quæ Messia mortem futuraq; Ecclesiæ mysteria præsignificabant, iam cessare iussit, quomodo cessat præludium horæ dum hora pulsatur. 4. quicquid in veteribus sacrificiis imperfectum fuerat, id vnico crucis sacrificio perfecit & absoluuit. 5. cælorum ruinas luciferi peccato apertas, hac morte restaurauit: & hominibus dedit potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius, vitaq; hac ex Dei voluntate perfuncta replere sedes eorum Angelorum, quos suum scelus ad inferos deturbauit. En quomodo Dominus tuus, ad Patrem migraturus, gloriatur nihil se in hoc mundo reliquisse non consummatum, sed omnia quæ iussus fuerat, abundè cumulateq; perfecisse. Utinam porro in hora mortis tuæ, exemplo Domini tui nihil

Joan. 1.

hil te imperfectum reliquisse possis gloria-
 ri. B. Paulus dicebat: Bonū certamen cer-^{2 Tim. 4.}
 tauī, cursum consummaui, fidem seruauī.
 Et S. Petrus Apostolorum nomine, Ecce ^{Mat. 19.}
 nos reliquimus omnia, & secuti sumus te,
 quid ergo erit nobis? Tu moriturus quid
 dices? qui mandata Dei violasti, bona tua
 in vita tua recepisti, Deo pro mercede
 æternæ gloriæ offerre quid poteris? Hæc
 expende vt mandata Domini studiosè ex-
 equaris. Cōsidera 3. Passione Christi con-
 summata esse etiam illa quæ nos concer-
 nebant. 1. finem suum peccatum accepit,
 sicut Daniel prædixerat; debita omnia per- ^{Dan. 9.}
 soluta sunt; precium peccatorū omnium
 totius mundi Deo Patri copiose annume-
 ratum. 2. Fidelibus omnia sua bona com-^{1 Cor. 1.}
 parata, nihil vt nobis desit in vlla gratia.
 3. Ecclesiam suam nouam Rempubli-
 cam, & vineam electam perfecit. Et illa
 quidem iam olim à mundi exordio plan-
 tari cœpta est; sed cultura hætenus quia
 minū succēssit, Christus sua passione om-
 nia ei ornamenta parauit; & instituto sa-
 crificio, relictis ei sacramentis, pastoribus
 constitutis, conditis nouis legibus, diuisis
 cuique officiis, missoque in fidelium corda

Spiritu sancto, sic eam perfecit sicut olim prædixerat: Consummabo super domum
Hier. 31. Israël & super domum Iuda testamētum nouū. Multis retrò sæculis hoc testamētum conscribere cœperat; quod iam hoc verbo tanquam manus subscriptione, & sanguine passionēque sua tanquam sigillo consignauit. 4. desiderium sanctorū compleuit, & singulos fideles muneribus suis
Ioan. 17. perfectè cumulauit, quos uoluit esse consummatos in vnū, summa charitate coniunctos, & Spiritus sancti septē donis repletos. Tu igitur tantis acceptis a sponso
1 Thess. 4 tuo beneficiis, eius ne desis uoluntati, quia uoluntas eius est sanctificatio tua; curaque ut quam in Sacramentis candidam uestem accepisti, & Spiritus sancti gratiam; integram illi inuiolatamque conserues. Considera 4. etiā in malis hac passione Christi nonnulla consummata esse. 1. odium Iudæorum quod ulterius extendi nō potuit. 2. malitia dæmonum, quæ in Christū nihil amplius ualuit. 3. imperium diaboli, Principis huius mundi, finem accepit, vires eius fractæ sunt, erepta spolia, &
Apoc. 20. ipse in abyssu cathena cōstrictus, nihil iam est metuendus, sed etiam puerulis irridendus.

D
 dus
 qui
 nocē
 quoc
 ipfun
 sum
 tus f
 sibi c
 est sa
 effud
 fit; c
 exter
 sunt
 stāt s
 matu
 super
 hyem
 est m
 etiam
 erit g
 ut m
 iter a
 talis v
 atque
 quan
 da est
 relinc

dus . Ne igitur dæmonis metuas insultus, qui hortari minarique potest, cogere, aut nocere non potest. Considera 5. in ipso quoque Christo consummata omnia; & ipsum aded Christum pro nobis esse consummatum, vt ait Apostolus: Cōsumma-*Heb. 5.*
tus factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ. 1. consummatus est sanguis, quem vniuersum ex venis tibi effudit; cōsummata vires quas tibi exhausit; consummata bona omnia, & interna & externa, quæ tibi obtulit. 2. consummati sunt dolores; finis impositus est malis, restât sola bona. Itaque hoc sensu, Cōsummatum est, vox est exultantis de laboribus superatis, iã (inquit) omnia perfecta sunt; hyems transit, imber abiit, & recessit. finis *Cantic. 1.*
est malorum & initium bonorum: quia etiam ipsum sepulchrum statim à morte *Isa. 53.*
erit gloriosum. Tu dum viuis, da operam, vt mors, mala vniuersa concludat, ad bona iter aperiat. 3. consummata est hæc mortalis vita. Iã, ait, Pater relinquo mundum, *Ioan. 17.*
atque ad te venio. Hæc eadem vox tibi aliquando dicetur: Consummatú est; finienda est vita, & quicquid cum vita habebas, relinquendum; deserendę opes, relinquendi

di honores, à parentibus, vxore, filiis, amicis
Pfal. 118 abeundum. Omnis enim consummationis
 vidi finē: & Qui nihil intulimus in hunc
 mundum, haud dubium quòd nec auferre
 quid possumus. Si igitur cū Christo nihil
 prater molestias & cruces in mundo habeas;
 si tibi mundana vt acetum sapiant, non
 erit ingrata vox Christi, te vocantis,
 Consummatum est, quia appropinquat
 redemptio tua. Sed heu quā amara est
 mortis memoria, homini pacem habenti
 in substantiis suis?

Consummatum est.

CONSIDERA I. Christum aliquando de hac
 consummatione prædixisse; vt apud Lucam:
 Ecce ascendimus Hierosolimam, & consummabuntur
 omnia, quæ scripta sunt per prophetas de filio
 hominis. Aliquando etiam huic consummationi
 aliquod principium dedisse, sicut in vltima
 cœna dixit, Opus consummaui quod dedisti
 mihi vt facerē, sed in ara crucis perfectè
 consummata sunt omnia, neque ante crucis
 supplicium consummari quid poterat; quia
 sine sanguinis effusione nulla fit peccatorū
 remissio; & testamentum non confirmatur,
 nisi morte testatoris.

ris. Considera 2. modum consummationis; nempe insignem Domini tui constantiam animi, & inuictam fortitudinem.

1. ipse perfecit omnia solus. Torcular, ait, *Isa. 63.*

calcaui solus, & de gentibus non est vir mecum; vt tu pietatis perfectionisque studium non deseras, etiam solus ab omnibus desertus. videt enim, & subleuat Deus conatus tuos, qui ne tibi deesset laboranti, olim Christo opem negauit. 2. omnia membra sua adhibuit, pœnisque repleuit, vt tu in obsequium sp̄s̄i tui nullis viribus parcas. 3. ad finem vsque operis perseuerauit.

Tu non rarò bonum concipis quidē, sed rarò tamen aggredieris, rariùs prosequeris, rarissimè absoluis. Pete vt tibi largiatur Dominus fortitudinis donum, vt ne deficias in studio virtutum. Considera 3. quate liberalitate inuitet ad ea, quæ his laboribus consummauit. Tauri mei, inquit, & *Mat. 22.*

altitia occisa sunt, & omnia parata, venite ad nuptias. In hac enim passione 1. omnes inueniuntur delitiæ spirituales pro cuiusque gustu & necessitate, quod olim de *Sap. 16,*

manna cōmemorat scriptura. 2. omnium morborum est medicina. 3. omnium est satisfactio debitorum. Tu igitur hac Christi libera-

I Cor. 2.

liberalitate fruire, totusque in eius amore effusus, nihil aliud scire velis, nisi Iesum Christum & hunc crucifixum. Considera 4. hoc verbo Consummatum est, Deum Patrem à Christo rogari, num aliquid ad perfectam nostram salutem desit; adeoque omnes creaturas, etiam hostes, quasi iuridicè citari, ut quod desiderari ad hanc consummationem putent, id ante Christi mortem edicant. Faretur enim Dominus, se largiter velle persolvere, si quid adhuc desit pœnarum. En Domini tui animum sanè liberalem. Eum precare, ut omni avaritia deposita, tibi liberalitatis hanc virtutem, eadè liberalitate largiatur. Considera 5. has largas Christi diuitias sic tibi paratas, ut eas ipse tibi accommodare debeas. Prædium quidem instructum est, sed mensa tibi est adedua, & cibus ori admo- uendus; medicina confecta est, sed variis pixidibus, septem, inquam, Sacramentis in officina Ecclesiæ inclusa; præciū solutum, sed necdum tibi applicatū. Tu igitur non existimes, hic solam fidem, ut volunt hæretici, & persuasionem sufficere; pedibus proculdubio ad prandium adedudum; manibus deinde cibus ac medicina accipien-
da

DE PASSIONE DOMINI. 303
da; ac denique admota ori in stomachum
traicienda: sunt, inquam, Sacramenta fre-
quentanda, studiisque virtutum insisten-
dum, vt quod pro vniuerso humano ge-
nere effectum ac datum est, pro te acce-
ptetur, tibi adhibeatur, tibi que profit. Ora
Dominum, vt qui dies suos infinitis bo-
norum operum meritis impleuit, & con-
summavit, dies quoque tuos inanes & va-
cuos nunquam transire patiatur.

MEDITATIO XLIII.

De septimo verbo Domini in cruce.

Et iterum clamans, emissa voce magna
ait.

Mat. 27.

Mar. 15.

Luc. 23.

CONSIDERA I. Christū, quoties Patri
in cruce hac pro se est locutus, clamorem
edidisse; ad alios vel pro aliis loquentem
moderatiore voce vsū fuisse; vt discas
1. magno semper affectu cum Deo tibi ef-
se agendum. Aliis quidem nō sine lachry-
mis querelas tuas exponis: at in orationi-
bus, nullo penē sensu pietatis, summa ari-
ditate cum Deo colloqueris. 2. quā in-
tensos pateretur dolores filius Dei, siqui-
dem vi doloris, clamorem excitari noui-
mus.

mus. Considera 2. variis de causis Christum iam moriturum orasse clamantem.

Luc. 10. 1. vt se vitæ mortisque Dominum indimam suam, illamque pro arbitratu iterum resumendi. Inclamauit igitur mortē, quæ

*In Christo
patiente*

nisi vocata (vt ait Nazianzenus) non ausit accedere. 2. vt Deum Patrem ad cōmiserationem flecteret: quia namque vniuersum genus humanum grauibz sceleribus oppressum, procul à Deo aberat, debebat is qui illius personam sustinebat, Deū absentem magnis vocibus inclamare. Tu itaque non tam vocis contentione, quā cordis affectu diuinas aures pulsabis. 3. vt hæc vox in vniuersum orbem emissa, corda hominum cōmoueret; auditaq. Dei sui pro ipso flagitiis morte, peccatorū dolorem concitaret. Ideo namque ad hanc vocem concussa est terra, scissæ sunt petrae, aperta sunt monumenta, vt saxum cor tuum vi vocis diuinæ aliquando rumpatur. Non sine causa dixit Marcus [emissa voce,] vt intelligas in orbem missam, etiamnum in cordibus hominum operari. 4. vt infernus hac voce contremisceret; & sicut ad clamorem Domini euocantis Lazarum, sine

Luc. 11.

morem Domini euocantis Lazarum, sine mora

mor
num
iam
ret.
sti p
nes i
tion
remi
te no
giffin
fideri
ximè
ianua
minu
inqu
Vera
tur, a
inqu
cerdo
tu im
sti ora
penet
Pat
n
CON
trem
orasse

mora animam Lazari in corpus remisit, ita nunc se vnusquisque illic, ad excipiendum iam iam venturum Dominum, prepararet. Exultauerunt igitur ad hanc vocem sancti patres in limbo; contremuerunt demones in inferno. 5. vt te doceret quam ratione de morte tibi sit meditandum, non remissè aut oscitanter, quasi de re quæ ad te non pertineat; neque tardè, quasi longissime absit; sed frequenter ardentiq. desiderio, vtpote quæ & certissima sit, & maximè vicina, eoq. ardentius, quòd vna sit ianua salutis. Còsidera 3. hora nona Dominum in hunc erupisse clamorem; hora, *At. 3.* inquam, orationis, & sacrificij vespertini. Vera enim hostia tunc in cruce mactabatur, atque in duas dissecta partes, animam inquam & corpus Deo Patri à summo sacerdote magnis vocibus, magnoque conatu immolabatur. Tu preces tuas cù Christi oratione coniungas, vt cum illius voce penetrent aures paternas.

Pater in manus tuas commendo spiritum meum. *Luc. 23.*

CONSIDERA I. Christum pro se Patrem non nisi scripturæ verbis in cruce orasse 1. quòd sciret hæc verba Deo acceptissima,

ptissima, authore Spiritu sancto ad orandum conscripta. 2. vt te doceret non tuo iudicio & ritu Deū colere, sed illo, quem Spiritu sancto imbuta Ecclesia tibi tradit. Considera 2. Hanc vocem [Pater] bis tantum in crucis supplicio Christū vīurpassē, in prima & hac postrema oratione. In media autem, hoc est quarta oratione, nō Patrem, sed Deum compellasse 1. vt quæ Deus flagella tanquam Pater immittit, ea tu, vt bonum decet filiū, grato animo suscipias; tamē in flagellis agnita vilitate tua qui nō sis dignus vocari filius Dei, Deum vt vilis creatura immensum creatorem inuoces. Siquidem tribulationes & res aduersæ viros bonos conditionis humanæ, suæque vilitatis admonent, & ad meliora inducunt, ac subinde compellūt; demum in fine, superatis malis, resumpto animo gaudeas vt filius; probatio enim spem operatur, quæ nō confundit. 2. quia initia diuini sermonis mentem suauissimè afficiūt; progressus sunt sensualitati difficiles; sed fructus denique lōgè suauissimi colliguntur. Liber in ore Ioānis vt mel dulcis erat, sed sumptus amaricari fecit ventrem eius.

Rom. 5.

Apet. 10

3. quia in prima oratione, quando pro pecca-

pecc
au
tis
auc
pos
stul
dera
fact
iudi
time
non
quæ
pere
orac
2. vt
ficis
xiē s
re m
ritur
gula
a Spi
posi
lio ad
1. in
pieta
ego
tor,

peccatoribus orabat, filij affectu orationi
 auctoritatem conciliare debuit. Pro tan-
 tis enim flagitiis non poterat nisi filius ex-
 audiri: in media questus vt homo; in hac
 postrema, legatione iam perfunctus, po-
 stulat vt filius, ad Patrem reuocari. Consi-
 dera 3. hanc orationem à Christo Patri
 factam, non metu iudicij; quia iam omne
 iudicium à Patre ipsi commissum erat; non
 timore diaboli, cuius vires iam cōfregerat;
 non pœnarum gehennæque formidine,
 quas à bonis tollere, & inferni spolia diripere
 veniebat. Sed 1. vt te inuictum ab
 oratione spiritum doceret non relaxare.
 2. vt quanta fiducia ad Deum Patrē pro-
 ficisceretur, tu cognosceres. Non enim an-
 xiè supplicis more ait, rogo te Pater; sed iu-
 re meo, & quasi auctoritate cōmendo spi-
 ritum meum. Cōsidera 4. & expende sin-
 gula huius postremæ orationis verba, quæ
 à Spiritu sancto olim in hunc usum com-
 posita, vnica voce Patris addita, à Deo fi-
 lio ad Deum Patrem recitantur. [Pater]
 1. in his tantis pœnis mansi filius, nihil de
 pietate in te aut charitate remisi. 2. filius
 ego tuus ad te ex legatione difficili reuer-
 tor, ex cruento hoc bello reporto victo-
 riam,

riam, adfero spolia. Quam tu mihi mercedem dabis, quam gloriam apparabis, quem decernes triumphū? Imperatores Romani cum victore exercitu triūphabant. Lazarus mendicus cui micæ de mensa diuitis negabatur, curru triumphali, manibus, inquam, angelicis in sinum Abrahamæ vehabatur; & mihi filio tuo quid gloriæ dabis? ego dignitate præstantior, quia filius; plus cæteris laboravi, quia sanguinem exhausti; plus periculi subiui; quia solus cum hoste decertavi; plus inopiæ sustinui, cui nec aquæ guttula concessa fuit; fortiores hostes superavi, qui Principem huius mundi subegi, penitusque fregi, & foras eieci; denique ampliora reporto spolia, tot animarum sanctarum milia, quas diabolo eripui; vniuersumque terrarum orbem tuo imperio subiugavi. Quid ergo tanto victori parabis? [In manus tuas.] 1. vt sacrificia Dei manibus offeruntur, sic ego animam meam sacrificij adipem pinguisimum manibus tuis, summus vtique sacerdos, offero. 2. hætenus animæ ex hac vita non in manus diuinas, sed in sinum Abrahamæ, ad loca inferorum emigrarunt; ego primus cupio manibus tuis excipi, & iisdem in posterum suscipi

Luc. 16.

suscipi discipulos meos. 3. hic spiritus
 meus ad inferos descensurus, ad Patres li-
 berandos, non carebit diuinitate; sed si-
 cut in eandem personā diuina natura hu-
 manam assumpsit, ita manebit & cū cor-
 pore in sepulchro, & cū spiritu in infer-
 no 4. manibus tuis commendo, vt eum
 gloria dones, & præmiis exornes. [Com-
 mendo] vel vt Græcis est, Commendabo,
 hoc est iam statim tibi emittam. 1. hacte-
 nus neque corpus istud, neque anima mea
 magnopere visa sunt tibi cōmendata fuis-
 se, quia & corpus hostium manibus reli-
 ctum fuit, & anima tristis ad mortem vsq. *Psal. 118*
 fuit in manibus meis semper, innumerisq.
 malis, mortiq̄e exposita. Hactenus enim
 solorum mancipiorum curam habuisse
 videris, filiū neglexisse, quia vt seruum re-
 dimeres, filium vnigenitum tradidisti. nūc
 tandem etiam spiritum meum commen-
 datum habeas. 2. commēdo, hoc est, apud
 te depono post triduū resumendū. 3. ne-
 mo eum tollit à me, quia nulla necessitate
 cogor mori inuitus, sed ego eum pono &
 custodiēdum trado. [Spiritum meum.]
 non dicit, Animam meam, quam cum iu-
 mētis habemus communem, sed spiritum
 meum,

1 Cor. 2. meum, quia animalis homo (*ψυχικός*) non percipit ea quæ sunt Spiritus Dei. In Christo spiritus, hoc est, superior pars, animam quasi in se cōuerterat, vt nihil inferior homo nisi ad mentis dictamen vel ageret vel concupisceret. Tu Deum Patrem ora, vt cum spiritu filij sui, tuum quoq. spiritum semper habeat commendatum.

In manus tuas commendo spiritum meum.

CONSIDERA I. spiritum quidē Christi cōmendatione apud Patrem nō eguisse, eum tamen Patri commendatum, vt fideles omnes ac pij hac Christi oratione norint se Deo commendatos. Hos enim spiritus nomine compellat Dominus, qui eius spiritu sunt imbuti. Qui, inquit, natus est ex spiritu, spiritus est; sicut impij qui diaboli spiritu reguntur, appellantur spiritus dæmoniorum. Tu porrò à teipso inquire, quis in te spiritus dominetur, Christi an dæmoniorum; & rursus an spiritum in se anima commutarit, vt nō multū à brutis distare videaris; an verò spiritus Domini animam sibi plenè subiectā obtemperantemque habeat; quia enim sermo Dei viuus & efficax pertingit vsque ad diuisio-

Joan. 3.

1 Tim. 4.

Heb. 4.

DE PASSIONE DOMINI. 311

diuisionem animæ & spiritus, in mortis
 hora diligens inquisitio fiet, quid spiritus
 sit operatus, quid anima; & illi soli com-
 mendati erunt Deo, qui acti fuerint spiri- *Rom. 8.*
 tu Dei. Considera 2. Si nos Christus com-
 mendat Patri, quòd nos conueniat esse se-
 dulos, vt eidem nos quoque animas no- *1 Pet. 4.*
 stras commendemus in benefactis. Cur-
 mus itaque 1. vt quod in animis nostris
 Spiritus sancti gratia operatur, diuinis
 quasi manibus conseruetur, formetur, &
 perficiatur. 2. vt spiritus noster in cælis fre-
 quens uerfetur, neque terrenis rebus ullis
 adhæreseat. Si enim illic sit mens nostra
 (ait B. Augustinus) hic erit requies. 3. vt *Ser. 175.*
 suis nos manibus Deus cõtineat, iuxta il- *de temp.*
 lud: Iustorum animæ in manu Dei sunt; *Sap. 3.*
 neque possit nos quisquam rapere de *Ioan. 10.*
 manibus eius. 4. vt spiritus noster de hac vita
 migraturus Dei manibus tradatur coro-
 nandus; & futuræ corporum resurrectioni
 conseruandus commendetur. Considera
 3. Ecclesiam Dei quæ Christi spiritu in-
 formatur & regitur, hac sponsi sui oratio-
 ne, Deo Patri sic esse commendatâ, vt por-
 tæ inferi aduersus eam præualere nõ pos- *Mat. 16.*
 sint. Tu igitur ab illa nequaquam separa-

312 MEDITATIO XLIIII.

re, nisi in hostium manus incidere placeat; sed eius spiritum, fide, gratia, Sacramentis, animæ vitam salutemque tueare. Considera 4. hac oratione tibi commendari. Primò quidē donū timoris Domini; deinde verò aduersus acediæ vitium sedulam pietatem. Si enim Christus Dei Filius Patri suo spiritum suum vehementi oratione commendauit: tu non modo orabis, sed

Philip. 2. cum metu & tremore salutem tuam operaberis. Ora igitur Dominum, vt animæ tuæ curam gerat; & cælestia potius bona spiritui, quàm corpori terrena largiatur.

MEDITATIO XLIIII.

De morte Christi.

Luc. 23. Et hæc dicens, inclinato capite tradidit spiritum.
Ioan. 19.

CONSIDERA I. quo fine vitam suam sponsus animæ tuæ cōclusit. Solent morientiu vultus, gestus, & verba ab astantibus obseruari: solent & matres filiorum procul abeūtiū oculos, & oris habitum notare: & qualem conspexerint discedentem frequenter mente versare. Tu in cuius gratiam Filius Dei mortem suscepit, ad hanc

hanc crucem accede; omnia oculis mentis
 intuere diligētius, & frequēs de illis misce
 sermonem. Considera 2. clamantem in-
 clinauisse sacrū caput. 1. quia voce & nu-
 tu capitis te vocauit, vt crucis discas vtili-
 tatem, eam non refugias, eius merita &
 commoda accipias, 2. vt tibi in aurem lo-
 quatur, secreta sua tibi cōmendat, doceatq̄.
 præcepta & consilia sua. 3. vt petitioni-
 bus, orationibusque omnibus tuis, quæ
 sacrę huius passionis meritis innitūtur, ca-
 pite & assensu annuat. 4. vt tibi commo-
 dius hoc caput inspicere, singulaque accu-
 ratè cōtemplari liceat, spinas, spura, cruo-
 rem, oculos ad peccata tua iam clausos, os
 ad damnationem & vindictam silens, fa-
 ciem morte pallentem. Considera 3. Eu-
 angelistas diuersis verbis hanc mortē Do-
 mini conscripsisse. Ioannes dixit, tradidit
 spiritum. Matthæus, emisit spiritum. Mar-
 cus & Lucas, expirauit; vt tu non commu-
 nialiorum hominum more, sed singulari
 prorsus modo Christum migrasse scires;
 neque enim inuitus, aut alio compellēte,
 sed voluntate sua reddidit spiritum. Vo-
 cula porrò [tradidit] significat 1. quòd
 spiritum in manus Patri dederit, hoc tri-
 duo

duo asseruandū , ex eoq̄. humano generi,
 omnia merita, omnes virtutes, omnē iusti-
 tiā & gratiā colligendā. 2. quòd sicut cor-
 pus iam dederat tortoribus , ita nunc quo-
 que nobis traderet animam, ne quid nobis
 ad omnem fælicitatem deesset. Dederat
 vestes, dederat honorem, & boni nominis
 existimationem , dederat corpus, dederat
 sanguinem ; restabat adhuc danda anima,
 vt iuxta Isaïæ vaticinium totus filius no-
 bis daretur. 3. quòd integrū precium tra-
 dat nostræ redemptionis . Hactenus enim
 aliquid dederat , & quasi per partes solu-
 rat; hic iam solutionem absolutissimè per-
 fecit; vt discas te tuum nō esse, sed Christi,
 qui suis membris, tua; suis potentiis, tuas;
 suo honore & opibus , tuas ; suo corpore,
 tuum; sua anima, tuā quasi ἀντάλλαγμα mer-
 catus est sibi, & redemit. Hęc si expendas,
 disces 1. te ipso tuisque bonis, non ad tuas
 voluptates abuti, nec ea ad dæmonis vo-
 luntatem absumere, imò ne illis quidem
 vt tuis vti, sed ad Christi solius gloriam,
 cuius omnia sunt, conferre. 2. te semel hac
 morte potestati dæmonis ereptū, & Chri-
 stiana libertate donatum, illi non amplius
 reddere. Nihil enim in te iuris habet, quē
 Christus

Isa. 9.

Christus tam carè, sanguinis (inquam) & mortis precio redemit. Tu Domino tuo gratias age, teque ipsum tuaque omnia, vt par est, ex animo consecra.

Expirauit.

Mar. 19.

Luc. 23.

CONSIDERA I. hac voce significari, Christum vltimū spiritum efflauisse, quo spiritu & sacro anhelitu, 1. hunc aërem dæmonibus infestū repurgauit, cuius spiritus virtute in exorcismis, & exufflationibus dæmones fugantur. Igitur sicut sacro corpore Domini terra sanctificata est; & sacro sanguine & aqua de latere manante, aquæ elementum omnesque liquores; ita diuino Christi spiritu consecratus est aër, vt sensibus nostris diuina verba & sacra mysteria vtilius deferat, atque inspiret.

2. huic mundo non solum per sacra corporis vulnera, sed per os etiam suū interna sua charismata & gratias communicauit. Considera 2. Christum multis de causis non solum supplicia, sed mortem quoque sustinere voluisse. 1. vt se sacrificiū & holocaustum Deo per mortem immolaret. 2. vt debitam tibi æternam mortem, hac sua infiniti precij morte redimeret. 3. vt omnia Sacramenta sua, nouumque Testamentum

mentum sua morte confirmaret. 4. vt hac
sua, vtpote summi Pontificis morte iuxta

Num. 15. veterem figuram, te ab exilio ad cælestem
patriam reuocaret. 5. vt illi deberi te scias,
qui pro te mortuus est; nō autem diabolo,
qui pro salute tua nec vulnera, nec mor-
tem sustinuit. 6. vt mundo te mortuum
cum Christo putes, vitiāq. tua & affectus
2. Cor. 5. mortifices; Si enim (ait Apostolus) vnus
pro omnibus mortuus est, ergo omnes

mortui sunt. Considera 3. ætate florente
Christum obiisse, annos natum tres & tri-
ginta, quādo & sensus vigent, & calor fer-
uet, & vires ferendis laboribus sufficiunt.

1. quia cupiebat tibi florida omnia dare,
amoris æstum in te conseruare, & magnis
tibi viribus multa parare. 2. vt tu in extre-
mam & aridam senectutem vitæ mutatio-
nem ne differas, sed iuueniles annos & vi-
res Christo consecres. Considera 4. quōd
hora sexta cruci affixus sit Dominus, &
hora nona, inclinante iam die mortuus.

1. quia qui antecedentibus sæculis in sa-
crificiorum figuris fuerat immolatus, hac
quarta mundi ætate verè pro nobis mor-
tem oppetiit. 2. vt tu qui cæteras vitæ
tuæ ætates minus fortasse vtiliter & ho-
nefte

D
nest
ad L
solat
ætate
atate
bus i
pecc
fang
Patr
tias
tem

E

Co M
in Cl
olim
post
ramu
ritum
rum
Emis
perda
ritum
mon
nium
enim
do di
tami
ad te

DE PASSIONE DOMINI. 317
nestè expendisti, saltem sub exitum vitæ
ad Domini mortem confugas. Magnum
solatium peccatoribus datur, quòd qui vel
ætate, vel morbo, vel animo lāguidi, graui-
bus iam pœnis à se exigendis, satisfacere
peccatis suis non possint, Christi pœnas,
sanguinem & mortem habeant, quæ Deo
Patri pro suis offerant delictis. Age gra-
tias Deo, & tantum thesaurum ne con-
temne.

Emisit spiritum.

Ioan. 19.

CONSIDERA I. hic iterum significari
in Christo moriēdi libertatem. Sicut enim
olim Noë ex arca columbam emisit, quæ
post horas aliquot reuersa est, ore gestans
ramum virentibus foliis; ita Christus spi-
ritum suum emisit, post triduum reditu-
rum cum exercitu virentium Sanctorum;
Emisit ait, non, amisit, vt tu cum impiis ne
perdas animam tuam. Considera 2. vt spi-
ritum hunc egressurum prætolati sint dæ-
mones, cæteris animabus, communi om-
nium lege in inferno coniungendum. Hoc
enim significare videtur Euangelista, quā-
do diabolum in triplici tentatione & cer-
tamine victum, dixit recessisse ab illo vsq.
ad tempus, quasi etiam hoc mortis tem-
pore

Gen. 8.

Luc. 4.

pore reuersurum. At verò quia princeps mundi huius in Christo non habuit quicquam, arctissimis vinculis constrictus à victore Christo, deuectus est in infernum, æterno carceri mancipandus. Considera 3. gloriosum agmen Angelorum, qui non tam deferebant, quam prosequerentur Christi animam ad inferos descendentem. Considera 4. Christi ad inferos aduentu, horrida tenebris loca noua luce fuisse illustrata; sanctos Patres obuios aduolasse, de redemptionis beneficio pro se ingratilque filiis gratias egisse; noua deinde omnes stola indutos, atque ad diuinæ naturæ contemplationem admissos esse; & prius quidem infernum, quàm cælum Beatorum sedem beatissimam repletum. Considera 5. quid hic isto triduo Dominus tuus perfecit: Acceptam à Patre potestatem in cælo & in terra, ab infimo orbis loco exorsus est. Itaque primò dæmonem magna sapientia, & virtute deuictum, dignis suppliciiis cū cæteris hostibus suis affecit. Secundo leges nouas inferno statuit; ne quis Sanctorum eò deferretur, in posterum cauit. Tertio loci putentis os obturauit, & ne quid ad

D
ad m
laret
tot i
luter
bus
traui
litat
liisq
riò c
num
cohi
& p

DE PASSIONE DOMINI. 319
ad mortales inde mortalis fœtoris exhalaret, conclusit. Quartò sanctis Patribus tot iam antè sæculis promissam attulit salutem, & his qui in carcere erant spiritibus prædicauit, hoc est, pacem annuntiauit, etiam illis, qui propter incredulitatem, cæteraquæ peccata, diluuiò aliisquæ malis castigati, ante mortem seriò conuersi fuerant. Tu roga Dominum, vt in morte tua dæmonis vires cohibeat, tibi quæ veram consolationem & pacem ferat. 1 Pet. 3.

MEDI-

MEDITATIO XLV.

De signis in morte Christi.

Mat. 27. Et ecce velū templi scissum est in duas
Mar. 15. partes, à summo vsque deorsum.
Luc. 23.

C O N S I D E R A 1. Christo spiritum cum clamore emittēte, creaturas simul omnes, creatori suo ob partam tam insignem ab hoste victoriam congratulantes, strepitus atque fragores edidisse, simulque pertinacibus animis impiorum terrorem incussisse, ad eum fere modum, quo tormentis bellicis displosis publicam lætitiā indicamus. Considera 2. hoc strepitu omnia aperiri, tabernaculum, terram & saxa resolui, adeoque mōtes ipsos (vt ait B. Athanasius) dirumpi, 1. quia saccus gratiæ tot vulneribus apertus hac Domini morte largissimè sua dona effudit, & ad cordis vasa aperienda omnes inuitauit. Tu ergo tibi ipse ne desis, & à tam sacro imbri te ne subducas. 2. quia creaturæ omnes in vltionem impiorum se paratas exhibent, Deoque suo etiam viscera offerunt. Considera 3. velum templi scissum. 1. quia morte hac Domini veteris testamenti myste-

*Lib. de
 incarnatione
 verbi.*

myff
 & c
 in ap
 sti v
 capite
 flage
 temp
 omni
 nara
 ctus
 lester
 cetur
 Chri
 spher
 dolor
 nem,
 re. 4
 velum
 interio
 aperia
 cerdor
 quitit
 mē, d
 poris t
 bi tur

DE PASSIONE DOMINI. 327
mysteria, tam variè hactenus adumbrata,
& coniecta, nunc tandem velo sublato
in aperta luce refulserūt, & septem Chri-
sti vulneribus, manuum, pedum, lateris,
capitis ex corona, & totius corporis ex
flagellis reserata & adimpleta fuerunt;
templumque ipsum & sacrificia legalia,
omni iam sanctitate destituta & prophana-
ta manserunt. 2. quia iam patefa-
ctus est aditus in Sancta sanctorum, cæ-
lestem inquam patriam. 3. vt signifi-
cetur templum ipsum pro synagoga,
Christi mortem lugere, grauemque bla-
sphemiam Iudæorum detestari, & quò
dolorem suum significet, & indignationem,
velum ceu vèstimenta sua scinde-
re. 4. vt tu memoria mortis sponsi tui
velum tollas excusationum à corde tuo,
interioraque omnia, sublato velamine,
aperias Domino; nihil in confessione sa-
cerdotem celes, nec pietatis velum ne-
quitiis tuis præendas. Etenim certissi-
mè, & vicina planè morte velum cor-
poris tui dirumpendum est, toti que or-
bi turpitudine tua clarissimè reuelanda.

X

Et

Mar. 17.

Et terra mota est, & petra scissa sunt.

CONSIDERA. I. terram in morte Domini commotam fuisse, & contremuisse. 1. horrore tanti flagitij. 2. quia mundi Princeps, qui terram seditionibus & malis concutere solebat, magno iam impetu in gehennam præcipitabatur.

Evo. 19.
20.

3. quia immensæ maiestatis Deus intima terræ viscera penetrabat, ad cuius adventum in montem Sina, mons ipse quasi venerabundus contremuit, atque fumavit. 4. quia per mortem Dominicam commouenda erant terrena hominum corda, atque ad Christum ex locis suis transferenda. 5. quia nova lex Evangelica erat in terram inducenda. Tu hic si mota terra Christi, morte nihil commouearis, terram ipsam ariditate ac frigore planè superasti. Considera 2. petras scissas. 1. quia Christus lapis angularis, & qui in veteri petra significabatur, iam scissus erat, anima à corpore diuulsa, & corpore ipso variis vulneribus confisso. 2. quia hominum corda faxis ipsis duriora sanguine Christi, qui verus est hircus, typico hircu præfiguratus, emollienda erant,

Aphes. 3.
2 Cor. 10.

erant, sicut hirci sanguine adamantis durities emolliri & subigi dicitur. Considera 3. peccatorum condiciones in terra & lapide satis commodè declarari. Vt enim terra frigida est, sordida, infima, & nisi labore hominum excolatur, sterilis redditur, vt præter zizania nihil producat; lapis autem durus, grauis & molestus: ad eundem modum peccatores variis sordibus inquinati, omnibus sibi que ipsis graues ac molesti redduntur. Tu Dominum roga, vt cor tuum aperiat, fontes lachrymarum educat, illudque tandem in minutissimas partes conterat, quo & ad omnem Dei voluntatem formetur, gratiaque diuinæ imbibat liquorem.

Et monumenta aperta sunt; & multa corpora Sanctorum qui dormierant surrexerunt, & exeuntes de monumentis post resurrectionem eius, introierunt in sanctam ciuitatem, & apparuerunt multis. *Mat. 17.*

CONSIDERA I. hoc signo omnium maximo significatum esse, 1. Christum Dominum morte sua apertis inferorum portis, sanctos Patres qui conclusi detinebantur.

bantur liberos emisisse, inferni que portas confregisse, ne quis in posterum sanctorum illic cohiberetur. 2. eadem morte foetentia cordium sepulchra aperienda esse, ut inde foetor omnis mortis & peccatorum liberè exhalet, & dissipetur.

3. corpora iustorum quandoque ad gloriam resurrectura, & cum Christo sine fine victura. Considera 2. tamen si in morte Domini sepulchra aperta fuerint, sanctos tamen nisi post Christum, qui est primogenitus mortuorum, non resurrexisse, quia (ut ait Apostolus) [Dominus traditus est,] seu occisus [propter delicta nostra: resurrexerunt autem propter iustificationem nostram,] hoc est, morte perfoluit precium peccatorum, sed resurgens tibi hoc precium applicuit praedicatione Apostolorum, fide mortis & resurrectionis eius, Christianorum Sacramentis, aliisque mediis post resurrectionem admotis. Considera 3. sanctos istos sine iterum morituros, ut putant veteres, existimant plerique recentiores, resumptis corporibus apparuisse multis, ut veri testes essent resurrectionis Domini, qui

eadem

Coloss. 1.
Rom. 4.

eadem facilitate atque virtute iam recens
 extincto corpori, animam restituere po-
 terat, qua corpora patrum tot annos in ci-
 neres redacta, ad vitam reuocauit; vt tu
 in omnibus angustiis fiduciam in Deo
 collocatam habeas, cui constat nihil im-
 possibile esse. Considera 4. non appa-
 ruisse omnibus, sed multis; neque enim
 omnes digni sunt sanctorum consortio.
 Considera 5. venisse in sanctam ciuita-
 tem. (foris enim mortui sepeliebantur)
 hoc est, Hierusalem, templi & sacrorum
 religione sanctificatam; quia per Chri-
 stum iam ipsis in caelestem Hierusalem
 aditus patebat. Considera 6. his signis
 quinque illos Dominicae passionis effectus
 fructusque contineri, quos in anima pec-
 catoris diuinum verbum operatur. Nam
 1. disrupto velo, & discussis ignoran-
 tia tenebris, clarè veritas elucescit, futuri
 quoque seueritas iudicij mentis oculis ob-
 iicitur; & aeterna dirissimaque inferni tor-
 menta cogitatione pertractantur. 2. ter-
 ra commouetur, dum hisce cogitationi-
 bus mens humana saluari percussa timo-
 re terretur. 3. cor saxeam ad poeniten-
 tiam emollitur. 4. confessione pecca-
 torum

326 MEDITATIO XLVI.

torum ex aperto sepulchro foetor omnis
 euaporat. 5. restituitur spirituali vitæ
 animus, quam etiam foris morum ho-
 nestate prodit, non sine bonorum conso-
 latione, qui cum ipsis Angelis de pecca-
 torum gaudent conuersione. Roga Do-
 minum, vt secum te resurgentem, nun-
 quam peccatis mori patiatur.

MEDITATIO XLVI.

De conuersione Centurionis.

Mat. 27. Videns autem Centurio, qui ex aduer-
Mar. 15. so stabat, & qui cum eo erant, cu-
 stodientes Iesum, quia sic clamans
Luc. 23. expirasset; & viso terræmotu, & his
 quæ fiebant, timuerunt valde.

CONSIDERA I. quàm velociter san-
 guis Christi suas exerat vires, oratione
 præsertim tam efficaci Deo Patri oblatu-
 qua pro crucifigentibus rogauit. Quæ
 enim terræmotu aliisque signis indica-
 bantur, eadem hic in animis hominum
 perficiuntur. Tu spem firmam concipias,
 eum tuis necessitatibus nunquam defore,
 qui

qui etiam carnifices suos ad pœnitenti-
 nem reuocauit. Considera 2. qui om-
 nium primi à morte Domini ad fidem
 conuertantur. 1. [Gentiles idolorum
 cultores:] quia iam tum Ecclesiam gen-
 tium Dominus adamabat, ad quam, præ-
 termittis Iudæis, sua mysteria transferre
 statuerat. 2. [carnifices, milites, ho-
 mines infames;] vt scias nullum tam
 grauè à quoquam admitti flagitium, cui
 non statim ignoscere paratus sit Domi-
 nus; vtque eius mansuetudinè discas, qui
 sicut nullam indignationis in suos ho-
 stes significationè dedit, ita maximo cha-
 ritatis affectu, eos primos ad se attraxit.
 3. [Romani:] quia enim Romana fides
 & religio vniuersam Ecclesiam modera-
 tura erat, decuit eam sub cruce Dominica
 Christi sanguine & morte dedicari.
 4. [Centurio ex aduerso stans, cum
 suis qui custodiebant Iesum.] Roma-
 ni enim Principes & Imperatores, vt
 Christi fidem grauissimis initio persecu-
 tionibus opprimere conati sunt, ita ean-
 dem semel agnitam, sua postmodum au-
 thoritate latissimè propagarunt, armisque
 defenderunt. Considera 3. conuersionis

causas & modum. 1. ex aduerso stantes, custodiebant Iesum. 2. audiebant clamorem expirantis. 3. videbant terræ motum, & cætera diuinæ potestatis testimonia. Tu igitur si conuerti uelis, 1. Christi mores, gestus, vitam & uerba diligenter

Rom. 15. excuties. Omnia enim quæ scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt.

2. eiusdem ardentissimam charitatem admiraberis, quæ tantos tibi, tuæque salutis impendit labores, hac spe sola, ut magno clamore & desiderio uocantem, tu ad beatitudinem sequereris. 3. eiusdem omnipotentiam & maiestatem attendes, cui omnes creaturæ obsequuntur, ut vel timore commouearis ad pœnitentiam.

Considera 4. Centurionem conuerti cum suis, quo intelligas quantum in superioribus ad subditorum conuersionem sit momenti. Considera 5. timuisse omnes,

Prou. 1. quia initium sapientiæ est timor Domini, & principium conuersionis ferè à timore ducitur. Tu Dominum precare, ut horum exemplo ad saniolem mentem adducaris.

Luc. 23.

Mat. 27.

Mar. 25.

Et glorificauerunt Deum, dicentes:
Verè hic homo iustus erat. Verè hic
homo Filius Dei erat.

C O N -

CONSIDERA 1. hunc primum crucis
 Dominicæ fructum, qui est, vt Deo sua
 gloria fide integra tribuatur, & quidem à
 carnificibus suis. Magna sanè virtus & bo-
 nitas Domini, qui tortorum crudelita-
 tem tanta facilitate in mansuetudinem
 commutauit, laudesque suas, officium (in-
 quam) Angelorum, à carnificibus celebra-
 ri voluit. Considera 2. Romanos istos *Rom. 13.*
 corde credidisse ad iustitiam, quando per
 veram fidem timuerunt valde; & ore con-
 fessos esse ad salutem, Christum verum
 hominem sine labe peccati, & verum Deum
 Filium veri Dei: quia Romanæ Ecclesiæ
 munus futurum erat, integram fidem re-
 tinere, eamque per vniuersum orbem pro-
 pagare. Considera 3. ingens miraculum,
 quòd in morte infami & atrocissima ille à
 Gentilibus agnoscatur Deus, qui præ cor-
 poris deformitate vix homo videretur.
 Quia sanguis Christi nobis ea credenda
 persuadet, quæ omnem fidem humanam
 excedunt. Tu Dominum ora, vt sangui-
 nis sui merito fidem tuam confirmet, &
 augeat.

Et omnis turba eorum qui simul ad- *Lnc. 23.*
 erant ad spectaculū istud, & videbant

X s quæ

quæ fiebant, percutiētes pectora sua reuertebantur, stabant autem omnes noti eius à longè, & mulieres multæ, de longè aspiciētes, quæ secutæ erant Iesum à Galilæa, ministrantes ei. Inter quas erat Maria Magdalene, & Maria Iacobi minoris, & Ioseph mater, & Salome mater filiorum Zebedæi, & aliæ multæ, quæ simul ascēderant Hierosolymam.

Mat. 27.
Mar. 15.

CONSIDERA I. Dei bonitatē qui horum hominum malas cogitationes ad ipsorum utilitatem cōuertit. Ad spectandum, ad irridendū, ad blasphemandū venerant, mente subitō in melius commutata, dolentes & percutientes pectora sua reuertuntur. Tu cōfide, eiusdē bonitate opera tua bona ad salutem tibi conuertenda, quando illis etiā profuerunt mala. Considera 2. Romanis militibus Christū voce laudantibus siluisse Iudæos, quia futurum erat ut Gentes Christi Ecclesiam regerēt, Deiq. laudes vbiq. prædicarēt, Iudæis tacentibus. Considera 3. ab his pectora sua tūdi, quia si ad te fructū passionis derivari velis, opus est aliquid ex pœnitentiæ laboribus assumere. Sicut enim cineres nō nul-

lo
rem
scun
dan
lesti
cū
scer
pec
fate
mul
vel
pecc
tisse
quæ
Vt c
pen
per
ciam
bras
cos f
per n
Dei
est e
cum
Chr
tum

lo infecti humore, copiam deinde maiorem facilius admittunt, penitusque madesunt, quàm si prorsus aridi aquis perfundantur: ita qui ad Christi imitationem molestias suscipit, passionis Dominicæ fructum capit. Considera 4. Iudæos hos agnoscere quidem Christi dignitatem, sui que peccati gravitatem, sed eam tamen verbis fateri noluisse. Sūt enim permulti, qui stimulis quidem aguntur conscientiæ, sed vel superbia vel malitia impediti, confiteri peccata recusant. Considera 5. à longè stetitisse amicos & notos, illasque mulieres, quæ Domino in Galilæa ministraverant. Ut discas 1. mercedem hanc à Christo recipi eleemosynis, ut ad crucem usque perseverent. Quia eleemosyna addit fiduciam, & non patitur animam ire in tenebras. 2. quonam pacto in hoc mundo amicos suos remuneret Christus, nempe ut per multas tribulationes intrēt in regnum Dei. Cæterum à longè stant: minimum est enim quod sustinent, si eorum molestiæ cum Christi passione conferantur. Tu Christum precare, ut cruce sua insignitum, amicorum te numero adiungat.

MEDI-

MEDITATIO XLVII.

De aperto Christi latere.

Evan. 19. Iudæi ergo (quoniam parasceue erat)
 vt non remanerent in cruce corpo-
 ra Sabbatho (erat enim magnus ille
 dies Sabbathi), rogauerunt Pilatum,
 vt frangerentur eorum crura, & tol-
 lerentur. Venerunt ergo milites, &
 primi quidem fregerunt crura, &
 alterius qui crucifixus est cum eo.

Deut. 21. CONSIDERA I. legis mandato
 suspensos in ligno, ad vesperam sepultura
 beneficio donari solitos, cum qui rei alio
 mortis genere afficiebantur, quasi sepul-
 tura indigni, vel lapidibus obruerentur,
 vel bestis deuorandi relinquerentur.

1. quia nouerat summus legislator Deus,
 filium suum eo mortis genere perimen-
 dum. 2. quia noluit misericors Deus,
 qui non punit bis in idipsum, duplici ma-
 ledictione & infamia reos notari. Quia
 enim maledictus erat omnis qui pendebat
 in ligno, statuit eos saltem à morte ho-
 nore

nore sepulturæ afficiendos. 3. vt qui crucem (Christi, inquam, supplicium) sustinent, dum viuunt, iidem cum Christo ingentem sibi gloriam post mortem norint referuatam. Considera 2. non hac lege, sed sequentis diei solennitate motos Iudæos: quia impij quædam subinde præclarè agunt, non quidem vt Deo obtemperent, eiusque subseruiant honori, verum vt honorem suum existimationemque commendent. Considera 3. mortua corpora sabbatho, in patibulo relinquenda non esse, vt tu nunquam quidem animam mortuam circumferas, sed sacris præsertim diebus, ab omni eam maledictione existimes repurgandam. Tu porro non tantum mortuam geris, sed festis, Deoque consecratis diebus etiam crudelius quam cæteris obiicis maledicto, & occidis. Considera 4. hoc pietatis cultusque diuini prætextu aliud voluisse Iudæos, vt nimirum Christum, quem exspirasse ignorabant, grauioribus tormentis de hac vita tollerent: vt discas 1. illorum hominum quos malitia à Deo planè separauit, impietatem augeri, iuxta illud: [Mali autem homines, & seductores profi-

2. Tim. 3.

proficient in peius.] 2. quàm immitis per se in malos sit futurus humani generis hostis, in regno suo, qui tantoperè sauiat per ministros in alieno. Ab eius itaque tyrannide tibi cauendum puta, quæ nec modum, nec finem nouit. Considera 3. bonum ac malum latronem commune sustinuisse supplicium; sed ille supplicio peccata deleuit, gloriamque sibi comparauit; hic supplicio æterno gehennæ, supplicium commutauit temporale. Discite itaque, quam mundus & diabolus cultoribus suis reddant mercedem, nempe grauia supplicia, & æterna tormenta gehennæ: sicut huic latroni, qui in Christum (quo Iudæis placeret) blasphemus fuerat, ab iisdem tamen non minus tormentum est irrogatum, quàm si Christum commendasset. Tu fac Christo adhareas, & boni latronis exemplo omnes ex animo pœnas in peccatorum tuorum satisfactiõnem inflictas suscipias: Deumque roges, vt hic vrat, hic secet, ne in æternum puniat.

Ioan. 19.

Ad Iesum autem cum venissent, vt viderunt eum iam mortuum, non fregunt eius crura, sed vnus militum lancea

lancea latus eius aperuit, & cōtinuo
exiuit sanguis & aqua.

CONSIDERA 1. milites accepto
à Præsīde mandato, plenos crudelitate ad
crucē festinasse, diligenterque, an aliquod
adhuc esset in Christo vitæ signum, explo-
rassē. Hoc enim si deprehendissent, idem
utique ipsi intulissent supplicium. Consi-
dera 2. cuiusmodi fuerit hoc vulnus. Non
enim ait scriptura, latus percussit, aut vul-
neravit, sed, latus aperuit, (sicut annotavit
B. Augustinus) vt immanitas vulneris si-
gnificaretur, quod sic totum aperuit la-
tus, vt illi quoque manum suam B. Tho-
mas inferre sit à Domino iussus. Consi-
dera 3. cur Dominus hoc vulnus accipe-
re, iam mortuus pro nobis, voluerit: nempe
1. vt nihil morte sua de amore re-
misisse ostenderet, paratumque se offer-
ret, iterum & sapius pati, si ad salutem
tuam necessum fore putaretur. 2. vt
iuxta B. Cyprianum, quidquid erat hu-
moris aquei reliquū, exprimeret, & quid-
quid in corde resederat sanguinis, effun-
deret, nihilque sibi reseruaret. 3. vt cor-
di suo amoris tui signum inscriberet, te-
que nunquam de corde deleret. 4. vt
sicut

*Trac. 120
in Ioan.*

Ioan. 1 c.

*Serm. de
duplici
Marty-
rio.*

sicut ex latere dormientis Adamieducta est Eua; ita ex latere Christi dormientis, educeretur Ecclesia. Siquidem ex latere exiuit sanguis & aqua, quibus tū Baptismus significabatur, per quem fideles generantur, abluti corpus aqua, & anima purgata sanguine, tum Eucharistiæ Sacramentum, quo fideles in Christo generati tanquam cibo confirmantur, & in vita conseruantur. 5. vt tu ad cordis eius intima quasi per ostium in latere arcæ intrare valeas. Hoc enim solo vulnere aditus nobis in Ecclesiam patefactus est, & in cellam vinariam, in secreta (inquam) Christi mysteria. 6. vt de Christi humanitate nihil iam amplius dubitemus, cum hic quatuor elementa, & quatuor humores vitales aqua & sanguine satis indicatos inueniamus. [Tres enim sunt, ait Apostolus, qui testimonium dant in terra] humanitatis Christi, [Spiritus, aqua, & sanguis.] 7. Vt resurrectio admirabilior appareret, quando ille ad vitam rediret, cuius pectus, & cor militis lancea penetrasset; & tu de corporis tui resurrectione nihil ambigeres. Tu huc accede, & de mystica ista veraque petra riuos aquarum pro-

Gen. 6.

Joan. 5.

pro
tan
tibi
num
sang
Et
ve
se
tis
im
co
de
CON
sunt,
tus fu
aqua
Moy
ocula
vt disc
cuius
Consi
Exode
sto cor
agnus,
lit pecc
bus ma
saturar

profluentes propheta consilio hauri, & *Isa. 48.*
 tanquam de matris vberibus commodum
 tibi nutrimentum suge: rogaque Domi-
 num, vt & abluat te aqua lateris sui, &
 sanguine refocillet ac nutriat.

Et qui vidit, testimonium perhibuit, & *IOAN. 19.*
 verum est testimonium eius, & ille
 scit, quia vera dicit, vt & vos creda-
 tis. Facta sunt enim hæc vt Scriptura
 impleretur: Os non comminuetis ex *Exod. 22.*
 eo. & iterum alia Scriptura dicit: Vi- *Zach. 12.*
 debunt in quem transfixerunt.

CONSIDERA 1. quæ tria superius dicta
 sunt, crura non fuisse Domino fracta; la-
 tus fuisse apertum; & exisse sanguinem &
 aquam, triplici testimonio comprobari,
 Moyseos, Prophetæ, & Apostoli, qui se
 oculatû esse testem, multis verbis declarat,
 vt discas, hanc rem esse summi momenti, à
 cuius meditatione tu non facile recedas.
 Considera 2. quod de agno Paschali in
 Exodo mandatû fuerat, id hoc loco Chri-
 sto cõmodè applicari. Ipse enim verus est
 agnus, qui tã crudeliter immolatus, abstu-
 lit peccata mundi, cuius tu proinde carni-
 bus magna celeritate & auuiditate debeas
 saturari. Quare quæ de esu agni in figura

Y.

præci-

præcipiuntur, ea suat in communione sacra diligentissimè seruanda, illudque imprimis cauendum, ne os comminuamus, hoc est, ne diuinam eius potentiam seruemur, & ne fraternam charitatem violemus. Sicut enim diuina natura atque maiestas, quæ in osse significatur, nihil est mali perpeffa in cruceita in huius Sacramenti cõmunione nihil est de diuina potentia vel inuestigandum curiosus, vel dubitandum. Et sicut passio Dominica suas Ecclesia vires auctas sensit, non cõfractas, vel ademptas: ita per Eucharistiæ sumptionem vniri augeriq. oportet vires, & charitatem Ecclesiæ non debilitari. Considera 3. Zachariam Prophetam ab Euangelista citatum, de futuro Christi ad iudicium aduentu loqui. Tur enim impij omnes videbunt venientem Iudicem sacris vulneribus insignitum, bonis quidem, viscera charitatis ipsi effusa exhibentem, malis verò austerò vultu tot peccata quibus se confixerunt, & tot beneficia quibus frustra affecti fuerunt, exprobrantem. Ora Dominum, vt ad animæ tuæ salutem, & consolationem, sua vulnera tibi exhibeat.

MEDI-

MEDITATIO XLVIII.

De depositione de cruce.

Cùm serò iam factum esset, quia erat Mat. 27.
 parasceue, quod est ante sabbathum, Mar. 15.
 ecce venit quidam homo diues ab Luc. 23.
 Arimathia ciuitate Iudææ, nomine
 Ioseph, qui erat nobilis decurio, vir
 bonus & iustus, qui & ipse discipu-
 lus erat Iesu, occultus tamen propter Ioan. 19.
 metum Iudæorum.

CONSIDERA I. Christum Dominum,
 qui hora diei nona, hoc est, post tertiam
 pomeridianam, spiritum emiserat, duabus
 vt minimum horis in cruce mortuum pe-
 pendisse, vt tu & viuum & mortuum crû-
 cifixum mentis oculis verses perpetuò, &
 tantum mortis beneficium nunquam ex
 animo deponas. Considera 2. à quo &
 quali tandem viro de cruce deponi volue-
 rit, nempe ab eo, cui opes, nobilitasque &
 authoritas adderent audaciam postulan-
 di corporis Dominici (erat enim diues, no-
 bilis, & decurio, hoc est, Senator Hiero-
 solymitanus) & quem vitæ integritas Deo

commendaret. Considera 3. efficaciam sanguinis Christi, qui viro nobili & meticulofo addidit animum, palam Christum & confitendi, & suis manibus de cruce deponendi. Roga Dominum, vt vires tibi confirmet, ad ea quæ grauia molestaque naturæ iudicantur, fortiter perficienda.

Considera 4. qualem te velit esse Christus, vt tibi commendet corpus suum, & vt tu illud vtiliter recondas in sepulchro cordis tui. 1. [diuitem,] non mundo, ne in laqueum incidas diaboli, sed qui thesaurum habeas repositum in cælis. 2. [nobilem,] generosum filiū Dei. 3. [Decurionē,] quod nomen non est hoc loco militare, sed, *βουλευτής*, hoc est, consiliarius seu senator, vt tu ad salutaria, diuinaque consilia vitam tuam componas. 4. [Ex Arimathia ciuitate Iudææ,] quæ fuit patria Samue-
lis prophætæ. Arimathia autem excelsum significat, Iudæa confessionem & laudem, vt in excelso calorum in sanctorum (inquam) patria, mente verferis, Deoque peccata tua confitearis, & laudem eius cū angelis decantes. 5. [Iosephum,] quod nomen fuit illius patriarchæ, qui nobili pōpa patris sui Iacob olim funus curauit, &
spon-

sponsi virginis matris, qui infanculum Iesum virorum primus vnus suscepit, fouit & educauit. Significat porrò hoc nomen augmentum: vult enim te Deus augeri virtutibus, pietate in Deum crescere, & proximis magna semper charitate prodesse. 6. [virum bonum,] vt in teipso sis instructus gratia Dei, vitamque ducas inculpata. 7. [iustum,] in proximos æquum. 8. [discipulum Christi,] cuius doctrinæ & institutioni te tradas. 9. [occultum,] vt metu demonum, qui bonis operibus insidiantur, tua neque iactites vnquam, neque ad vanam gloriam referas. Ora Dominum, vt his præditus conditionibus, sacrum ipsius corpus digna mente suscipias.

Hic non consenserat consilio & acti- *Luc. 23.*
 bus eorum, quia expectabat & ipse regnum Dei. Hic audacter introiuit ad *Mar. 15.*
 Pilatum, & petiit corpus Iesu. Pilatus autem mirabatur si iam obiisset.
 Et accersito Centurione interroga- *Mat. 27.*
 uit eum si iam mortuus esset, & cum *Joan. 19.*
 cognouisset à Centurione, permisit,
 & iussit reddi corpus Iesu.

CONSIDERA I. alias quatuor Iosephi conditiones quas te conuenit imitari, si uelis tibi concedi uiliter corpus Domini.

1. non consentire actibus & consilio impiorum. 2. expectare regnum Dei, & ad caelestem patriam anhelare. 3. constanti animo ea perficere, quae Dei gloriam promouent. 4. petere corpus Iesu, hoc est, nunquam à mystico Christi corpore Ecclesia separari, & magna deuotione ad sacrâ Eucharistiae communionem ferri. Considera

2. quantum cõferat homini, malorũ confortia & consuetudinem vitare: quisquis enim declinat à malo, non is magna difficultate inducetur ut faciat bonum. Considera 3. illi maximè fugiendos esse malos, qui expectat regnum Dei. Tu itaque si ad hoc regnum aspiras, mundũ quantocyus fuge, & quidquid est in mundo. Docet enim B. Apostolus, in eo præter concupiscentiam carnis, & oculorũ, ac superbiam uitæ nihil reperiri. Considera 4. Pilati admirationem, ex qua intelligis, Dominum grauiora multo pertulisse, quàm vel explicuerint Euangelistæ, vel mēs nostra cogitatione assequatur. Cùm enim subinde ad totum triduum crucifixorum produ-

1 *1. Cor. 2.*

ceretur

ceretur vita, Christus autem non multum
ultra tres horas in cruce vixerit, satis li-
quet, plura illi inflicta fuisse, quã pro com-
muni more crucifixorum. Tu gratias ages
largissimæ liberalitati sponsi tui; & te vi-
cissim in eius amorem & obsequium ef-
fundes. Considera 5. à Pilato homine
Ethnico peti sacrum corpus Domini Ie-
su, ne mireris idem sacrum corpus, aliaque
diuina mysteria in Ecclesia nonnunquam
malis committi distribuenda. Ora Domi-
num, vt sic tibi corpus suum tradat, ne id
villo vnquam vitio tuo à te auferatur.

Ioseph autem mercatus sindonē mun-
dam, tulit corpus Iesu, & deponens
inuoluit illud in sindone munda.

Mar. 15.

Mat. 27.

Luc. 23.

Ioan. 19.

CONSIDERA I. quanta veneratio-
ne pius iste Senator ad crucem accesserit,
manibus ipse suis & clauos euulserit, &
sacrum corpus de cruce abstulerit, accur-
rentibus fortè in auxilium Ioanne & mu-
lieribus, & præcipuè matre Domini; qui
omnes propius accedentes, & sacrum vul-
tum, in quem Angeli desiderant prospice-
re, contemplantes, quas voces emittunt?
quos singultus edunt? quas fundunt la-
chrymas? Tu matrem aspice manus attol-

lentem, & filij corpus à Iosepho grauitè
 postulantem, & reuerenter susipientem.
 Virgini te adiuge, singulaq. vulnera deflè-
 tem solare. Licet enim præter parentum
 morem, à turpi sibi eiulatu, gestibusque
 muliebribus temperaret, internum tamen
 animi dolorem, acutissimumque gladium
 percipièbat. Considera 2. empram à Iose-
 pho sindonem mundam, cui inuolueret-
 tur corpus Domini Iesu. Hæc tibi sit mû-
 da conscientia, quam nummo pœnitentiæ
 emptam, ad Christum excipiendum ac-
 commodabis. Considera 3. nullam hic
 fieri ministrorum mentionem, quia viri
 sancti ea per se curant, quæ ad Deum per-
 tinent; per ministros autem tractant ne-
 gotia temporalia huius vitæ; & contra ho-
 mines improbi per vicarios ministrant re-
 bus diuinis, per se dediti sunt rebus ex-
 ternis. Cæterum caueant isti, ne per vica-
 rios obtineant æternam gloriam, per se
 autem decurbentur in gehennam. Ora
 Dominum, vt de conscientia tua dignum
 faciat sui corporis inuolucrum.

MEDI-

MEDITATIO XLIX.

De sepultura Domini.

Venit autem & Nicodemus, qui vene-^{Ioan. 19.}
rat ad Iesum nocte primùm, ferens
mixturam myrrhæ & aloës, quasi li-
bras centum. Acceperunt autē cor-
pus Iesu, & ligauerunt illud linteis
cum aromatibus, sicut mos est Iu-
dæis sepelire.

CONSIDERA. quantum Nico-
demus ex hoc Christi effuso sanguine pro-
fecerit. Prius veniebat ad Iesum nocte,^{Ioan. 3.}
nunc palam; tunc præter quæstiones &
verba nihil afferebat, nunc preciosa aro-
mata portat, & officium exhibet sepultu-
ræ; vt discas tu in virtutibus progressum
facere; omnemque metum & turpem ve-
recundiam discutere. Considera 2. neu-
trum accessisse muneribus vacuum. Nam
Iosephus linteum, & nobile sepulchrum
dedit: Nicodemus myrrham & aloëa ma-
gnâ copiâ tulit ad obsequium corporis
mortui; 1. ne tu cum Iuda dicas, vt quid^{Mat. 26.}
perditio hæc? quando ad Dei cultum vi-
deris

deris multa impendi . 2. vt horum exemplo etiam tu munera Christo pro te mortuo deferas , eiusque honori labores tuos consecres. Considera 3. quid officij ab his præstitum sit sacro corpori Domini tui. 1. iam de cruce depositum, cum matre Iesu omnes illud venerabundi aspiciunt, attentis animis oculisque contemplantur: quas fuderint lachrymas, quid dixerint, quid cogitarint, præsertim sanctissima mater Domini, hic iterum tecum expende attentius; vanoque deposito metu, accede propius; voces, precesque tuas cum illorum vocibus iunge. Vide cauernam hanc maceriæ, vulnus (inquam) in latere; contemplare foramina petræ, quatuor manuum pedumque vulnera; aspice spineam coronam, sacro capiti etiamnum infixam, multis ramis intexam: (sicut videre est Parisiis in sacra capella regia, vbi magna veneratione asseruatur.) Iam corpus ipsum considera vibicibus liuidum, vulneribus lacerum: & ora Dominum, primò quidem vt te occultet, in his foraminibus petræ, & in hac cauerna maceriæ, ne quid aut velis vnquam aut cogites, quod ad gloriã crucifixi non conducat. Deinde verò, vt te ipse
nun-

nu
ped
spic
eor
nor
tue
pos
osli
tè r
spu
qua
abl
mon
ueru
ran
cura
succ
fang
lore
diuin
na p
Bru
uant
hunc
genti
4. Co
tibus

nunquam respiciat, nisi per has manuum,
 pedum, ac lateris quasi fenestras; neq. pro-
 spiciat, nisi per hos cancellos, nempe totius *Cant. 2.*
 corporis & capitis plagas: per hæc enim
 non poterit nisi misericordiæ oculis in-
 tueri. 2. spineam coronam de capite de-
 posuerunt, & implicatam comæ, spinasq.
 ossium iuncturis & carni inhærentes for-
 tè non integras eduxerunt. Adhærebant
 sputa, sanguinis guttæ, & iniectæ sordes,
 quæ omnia in subiecta pelui reuerenter
 abluerunt. 3. sanctum Domini corpus
 more Iudæorum summo honore aqua la-
 uerunt, sordesque omnes, vt sacras vene-
 randasque reliquias, collegerunt, & magna
 cura asseruauerunt; quæ temporis deinde
 successu concreta, & in massam redacta
 sanguineam, admisto hinc inde aqueo co-
 lore, suis Brugenibus in Flandriam Bal-
 duinus Rex Hierosolymorum ex Palæsti-
 na per Abbatem S. Bertini transmisit:
 Brugeses porrò summa industria, adiu-
 uante Deo, Geuseorum furori ereptum
 hunc suum thesaurum & asseruant dili-
 gentissime, & sanctissimè venerantur.
 4. Corpus linteis inuoluerunt, & aroma-
 tibus condierunt, & pro Iudæorum con-
 suetu-

fuetudine quasi immerferunt. Tu fingula obferua, & in tuam conuertere vtilitatem. Ligatur Dominus qui ligatos foluit; ligantur manus, ne te puniant; ligantur pedes, ne ad vindictam properent; velatur fudario vultus, ne peccatorum tuorum afpiciat foeditatem. Ora Dominum, vt fecum te aromatibus virtutum condiat, & confepeliat.

Ioan. 19.

Luc. 23.

Mat. 27.

Mar. 15.

Erat autem in loco vbi crucifixus eft, hortus, & in horro monumentum quod exciderat Iofeph in petra, in quo nodum quifquam pofitus erat. Ibiergo propter Parafceuen Iudaeorum, quia iuxta erat monumentum, pofuerunt Iefum. Et aduoluit Iofeph faxum magnum ad oftium monumenti, & abiit.

CONSIDERA I. Chriftum Dominum non inhumatum relinqui, fed more aliorum fepultura donatum: 1. vt pro te nihil eorum quae ad homines pertinent pratermiffiffe videatur. 2. vt ei consepultus, quae in mundo geruntur, neque fcias, neque aduertas. Considera 2. fepulchrum Domini a propheta praedictum fore gloriofum. Triplex autem eft Domini fepulchrum,

Isa. 55.

chr
reg
quo
nob
huic
clar
legis
offic
Chr
mag
2. in
sub
lud
tur.
gen
tur.
quic
min
nico
ferri
faca
fepu
ties
gam
ipfa
Sit
pe di

chrum, in quo reuera Christus Dominus
 requiescit. 1. hoc ipsum sepulchrum de
 quo nunc agitur, quod excisum in petra
 nobili viro asservabatur. Gloriam addit
 huic sepulchro, quod duo senatores, viri *Ioh. 3.*
 clarissimi, alter etiam magister in Israël, &
 legis doctor, suis ipsi manibus sepulturæ
 officia obierunt; quod soli iusti & sancti
 Christi sacrum corpus attigerunt; quod
 magnis impensis vixerunt, & condierunt.
 2. in Ecclesia vbi verū corpus Dominicum
 sub specie panis aridi & immoti, viuū il-
 lud quidē, sed quasi mortuo simile retine-
 tur. Sepulchri vices præbēt vasa aurea, ar-
 genteaq. quibus sacra Eucharistia asserva-
 tur. Estq. sepulchrū hoc gloriosum, quia
 quicquid honoris & glorię exhiberi ab ho-
 mine potest, hoc æquū est à nobis Domi-
 nico corpori semel pro nobis mortuo de-
 ferri. 3. Corda corporaq. nostra, quibus
 sacram hostiam cōmunicantes recipimus,
 sepulchrū Domini iure dici possunt. Quo-
 ties enim hunc panem cælestem mandu-
 camus, Domini mortem & sepulturā hac *1 Cor. 12*
 ipsa actione annuntiamus, declaramusq.
 Sit porrò hoc sepulchrū gloriosum, nem-
 pe diuina gratia illustratum, & virtutibus
 orna-

Psal. 44. ornatum, quia omnis gloria filiae regis ab
 intus, & ipse Dominus aduentu suo ani-
 mae nostrae maiorem addit splendorem.
 Considera 3. qua pompa funebri delatus
 sit Dominus ad sepulchrum, deferentibus
 sanctis viris, prosequente matre Domini
 cum sacris mulieribus & discipulo Ioan-
 ne. Quoties itaque in supplicatione de-
 ferri sanctam Hostiam videris, cogita te
 hoc Christi corpus ad sepulturam prose-
 qui; illiusque passionis & mortis memor,
 tuas illi & Reipub. necessitates per hanc
 mortem commenda. Roga porro Domi-
 num, ut cordi tuo det petrae & rupis fir-
 mitatem, in eoque sibi paret sepulchrum,
Cant. 1. vbi cubet in meridie, æstumque tentatio-
 num tuarum pius cohibeat.

Mat. 27. Erant autem ibi Maria Magdalene, &
 Maria Ioseph, sedentes contra sepul-
 chrum, & mulieres quae cum eo ve-
 nerant de Galilæa; & subsecuta aspi-
 ciebant, vbi poneretur corpus Iesu:
Mar. 15. & reuertentes parauerunt aromata
Luc. 23. & vnguenta: & sabbatho quidem
 siluerunt propter mandatum.

CONSIDERA I. dolorem cum cae-
 terarum mulierum, tum matris Christi,
 quando

quando iam à conspectu tam suavis Domini auelli debebāt. Virginis matris nulla hic mentio fieri videtur, non quòd abfuerit, sed quòd, quæ morienti astitit, ab hoc officio abesse nō potuerit. Cōsidera 2. mulieres istas è regione sepulchri sedisse, & quicquid gereretur, diligenter inspexisse.

1. vt in angustiis tuis ad Christi sacrā Eucharistiam confugas; & tanquam ad Domini sepulchrū consistens, eius doloribus morteque meditata & expensa, molestias tuas omnes exponas, afflictionumq. tuarum remedium & cōsolationem accipias.

2. vt tu cum his mulieribus aspicias, vbi sit positum corpus Iesu. 1. [in horto.] tum quia morte Domini patet ad hortum deliciarum reditus, vnde nos Adami peccato excideramus; tum vt tu Dominum tuum non nisi in floribus virtutum recondas.

2. [in monumento nouo.] tum quia omnia in te cupit noua. Non enim infunditur vinum nouum in vtres veteres; tum quia venit innouare omnia. 3. [in quo nullus vnquam positus fuerat.] ne videlicet non Christus, sed alius à mortuis resurrexisse diceretur; tuq. alteri in sepulchro cordis tui requiem ne parares. Docet enim quod

Mat. 9.

352. MEDITATIO XLIX.

quod te totum solus Dominus velit possidere; quodque in anima tua regni confortem non patiatur. 4. [in saxo,] tum ut omnis suspicio, furto sublato corporis tolleretur; tum quia ex hoc iam tempore in saxea pectora Gentilium & peccatorum penetrare decreuerat. 5. [in alieno,] ut laudatam in vita toties paupertatem post vitam quoque commendaret. cuius enim mater propriū non habuit ubi filiū natum collocaret; qui que in vita non habuit ubi caput reclinaret; mortuus quoque in alieno est sepultus. Deinde qui non pro suo delicto, sed pro alieno mortuus fuerat, hūc non in suo, sed in alieno decuit sepeliri. 6. [in loco vicino,] tum ne quis furto ablatum calumniaretur, si procul abfuisset; tum quia & viuus & mortuus vult à suis non abesse Dominus, sed versari in medio populi sui. 7. [in sepulchro hominis iusti,] tum quia mortuus est, ut nos iustitia donaret; tum quia à nemine in sacra communione suscipiendus est, nisi ab homine iusto. Considera 3. mulieres postridie siluisse, hoc est, quieuisse ab officio, propter mandatum, quo nobis obedientiæ virtus commendetur, quæ subinde etiam Deum,

Deum, sed propter Deum monet esse deferendum: hoc est, nonnulla quandoque pietatis officia & diuinas cōsolationes superioris mandato relinquēdas. Orabis itaque Dominum, vt qui obedientiā ad mortem vsque coluit, eius virtutis tibi concedat perfectionem.

MEDITATIO L.

De custodia sepulchri.

Altera autem die quæ est post Parasceuen, conuenerunt Principes Sacerdotum & Pharisei ad Pilatum dicētes: Domine recordati sumus quia seductor ille dixit adhuc viuens, post tres dies resurgam: Iube ergo custodiri sepulchrum vsque in diem tertium, ne fortè veniant discipuli eius, & furentur eum, & dicant plebi, surrexit à mortuis, & erit nouissimus error peior priore. Mat. 27.

CONSIDERA I. quale fuerit studium horum hominum in sabbato, & quidem in tanto sabbato, in quod inciderat solennitas Paschæ; nempe vt obscura-

Z rent

rent gloriam Christi; & quo die cum Deo loquendum erat, agunt cum homine prophano: quos tu nō rarē imitaris, qui te rebus externis occupas; quando vel Sacramenta sunt pertractāda, vel quiduis aliud cum Deo agendum. Considera 2. non nominari Sabbatum, sed alteram diem post Parasceuen, 1. quia vera Sabbati & Paschæ celebritas noua Christi resurrectione erat in sequentē diem transferenda. 2. quia festi dies peccatis prophanati, non sunt peccatoribus festi vel vtilis, sed infesti potius & prophani. Considera 3. [Domine.] qui Messiam recusarunt Dominum, suo sanē merito vilem idololatrā pro Domino suscipere coguntur. Nam illi diabolus & mundus erit Dominus, cui non dominatur Christus. Considera 4. Christum ab impiis seductorem appellatum; conatur enim etiam hodie per ministros suos persuadere diabolus, Christum esse seductorem, eosque ad errores aut ad mala seductos, quos Christus vel ad orthodoxam fidem conuertit, vel ad perfectius viuendi genus est cohortatus, cū tamen neminem seducat Christus; sed à spaciōsa via inferni, ad angustam semitam æternæ vitæ tradu-

Theophyl.
in. Mar.
27.

traducat. Considera 5. timeri ab impiis Christum etiam mortuum; quanto magis igitur timebitur uiuus, & cum maiestate ueniens, uiuos & mortuos iudicaturus? Discis hic duplicem timorem Dei, alterum in Centurione, ceterisque qui reuertebantur percutientes pectora sua, & metu malorum imminentiũ, de uitæ emendatione cogitabant; alterum impiorum, qui Dei consilia conantur infringere: & hic metus est demonum, eorumque omnium qui Deo aduersantur. Considera 6. malorum contra Deum sollicitudinem Christi gloriam promouisse. Nam hac eorum sollicitudine rumor prædictæ à Christo resurrectionis latius spargebatur, & spem expectationemque eius faciebat multis, & omnem quoque adimebat suspicionem furti, postquam tam diligens esset adhibita militum custodia. Considera 7. metui ne à discipulis Christi corpus furto tollatur. Tu illud palam accipe, quia tibi datum est, tibi natum, tibi passum: rogaque Dominum, ut neque à te ipse recedat, neque se per quemuis à corde tuo patiatuf auferri.

Mat. 17. Ait illis Pilatus: Habetis custodiam, ite custodite sicut scitis.

CONSIDERA 1. Pilatum, qui semel cum Iudæis in Christi mortem consenserat, nunc eis dare custodiam, hoc est, præfidiarios milites, ad custodiam ciuitatis deputatos: quisquis enim semel malorum voluntati cōsensit, non is facile ab eorum se imperio aut importunitate subducet: quod experiuntur illi, qui illicitis muliercularum amoribus sunt impliciti; & dæmon quoque semel admissus redigit homines in miseram seruitutem. Considera 2. Pilatum, qui prius Christi causam diligenter egerat, nunc cum Iudæis contra Christi gloriam conspirare. [Ite(ait) custodite sicut scitis,] hoc est, omnem adhibete in custodiendo diligentiam: facile enim ex vno peccato sic labitur homo in alia, vt author aliis fiat, inceptorque malorum. Considera 3. Pilato resurrectionis mentione: incussum esse timorem vel populi inconstantis, vel Cæsaris, sine cuius iussu infontem damnauerat. Hic enim est fructus peccati, vt metum, sollicitudinem & inquietudinem addat. Tu ergo à peccatis

DE PASSIONE DOMINI. 357
catis caue, & secura pacataque conscientia Deo gratias age.

Illi autem abeuntes, munierunt sepulchrum, signantes lapidem cum custodibus. *Mat. 27.*

CONSIDERA 1. diligentem sepulchri custodia. Primò enim saxum ipsum sigillo munierunt, ne qua fraus à militibus fieret. Secundò, custodiam adhibuerunt, hoc est, militum numerum satis copiosum, tum ne à Christi fautoribus vis inferretur, tum ne pauci somno oppressi, furto locum darent. Considera 2. Christum hanc tantam diligentiam industriamque permisisse, quo certior esset resurrectio & illustrior, quæ etiam hostium testimonio probaretur. Discis 1. in Christi sepulchro admirabilem reconditum esse bonorum thesaurum, omnibus tibi modis conservandum. 2. cor tuum in quo Dominus requiescit, quàm vigilantissimè esse custodiendum. 3. impios tibi metuendos non esse, qui suis persecutionibus nihil præstant aliud, quàm ut latentem in anima tua thesaurum custodiant, ne qua fortè superbia vel vanitate surripiatur. Considera

358 . . . MEDITATIO L. . .
dera 3. impiorum signa nihil esse præ-
ter impuras maculas, quibus mundas a-
lioqui creaturas Dei inficere consueve-
runt. Tu Christi sigillo signa cor tuum:
illumque roga, vt custodibus Angelis,
te in sua fide obsequioq; conseruet: quam
eamdem tuis mihi precibus benignitatem
Dominus largiatur.

*Laus Christo, Virginiq; Matri,
Ad maiorem Dei gloriam.*

APPROBATIO.

Ha Dominica Passionis Meditationes exactissimæ,
igneamq; deuotionem spirantes copiosissime, tanquam
efficacissimum mundi renouandi, adq; meliorem vi-
tam reducendi pharmacam singulare, cum oberrimo
fructu omnibus communicanda, legenda ac relegenda,
(quod o vtinam præsteur ab omnibus) prælo commit-
tentur. Datum Antuerpiæ 10. Cal. Febr. 1587.

Siluester Pardo, S. Theologiæ Licen-
ciatus, Cathedral. Eccles. Ant. Canoni-
cus, Librorumq; Cenfor.

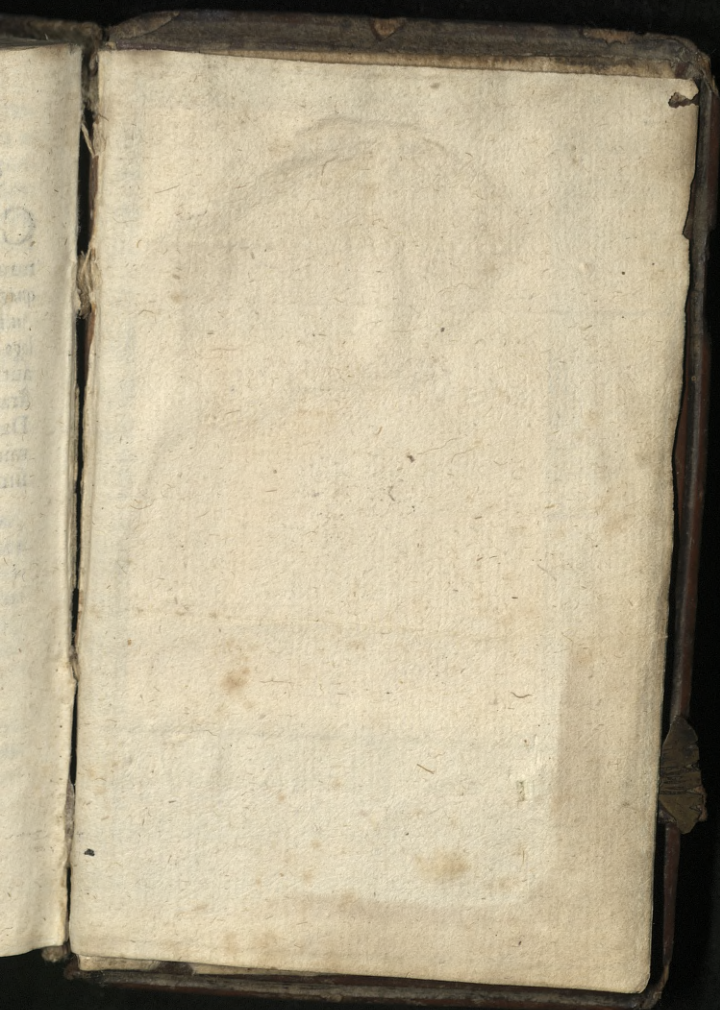
S V M M A P R I V I L E G I I .

CA V T V M est Priuilegio Regis, ne quis præter Christophorum Plantinum intra annos quatuor *Meditationes quinquaginta de vniuersa historia Dominicæ Passionis, Auctore R^{do}. P. Francisco Costero, Doctore Theologo Societatis Iesu,* typis vlllo modo excudat, aut alibi excusas in hisce ditionibus distrahere audeat: vti latius patet ex litteris, Datis Bruxellæ, 26. Ianuarij. Anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo septimo.

Subs.

I. de Witte.

Nr 508896 F

KSIĘGARNIA

ANTYKWARIAT

Nr 508896 F

P. 4384

cie
am
no
on
of
mo
ad
bo
mita
obli
coll
Si
Dio
fap
Bio
gila
nifa
tyca
on o

cie emit dicitur amittit. Et per
amittit peccare quia oie emit em
no auro ul argento s; sang; su
du petro. Et n. empti estis am
et. Tunc solum respicit peccare p
ma dicitur s; p; gaudis. Et illu. Et
ad h. longe cet pr occit ei. Et
10. Eva peccor regitais de isto b
mitate de respicit no quia nunq
obliscat peccor. Quia aliud no o
respicit no obliscat sui. Sic 2x
Si dicit. Dns oblit; q; m; m; esis.
Dicit. n. p; p; sa. Inmanib; n; m; s;
s; p; te q; no possim obliscat o
Sicut. n. aliq; facit nodu i an
gulo suo ut aliam rei no obl
niscat s; retordet. Et portat de
exatces suas i manib; suis ut
in obliscat. Et respicit ma
rit

